

T.C.
Mardin Artuklu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**ŞANLIURFA KENTSEL SİT ALANI
SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ÇALIŞMALARININ
ANALİZİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Fatma KOÇAR
13201303

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇAĞLAYAN

Mardin 2019

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Mimarlık Anabilim Dalı 13201303 numaralı öğrencisi Fatma KOÇAR'ın hazırladığı “Şanlıurfa Kentsel Sit Alanı Sokak Sağlıklaştırma Çalışmalarının Analizi ve Değerlendirilmesi” başlıklı Tezli Yüksek Lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 14/06/2019 Cuma günü saat 10:00'da yapılmış, tezin onayına oy birliğiyle karar verilmiştir.

Danışman

Dr. Öğretim Üyesi Murat ÇAĞLAYAN

Üye

Doç. Dr. Serdar TOKA

Üye

Dr. Öğretim Üyesi Aslıhan Ece PAKÖZ

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun ...../...../20.. tarih ve ...../..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../2019

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Yusuf DOĞAN

ÖNSÖZ

Çok değerli katkıları için tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇAĞLAYAN'a, jüri üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan Ece PAKÖZ'e ve Doç. Dr. Serdar TOKA'ya teşekkür ederim.

Bu tez döneminde bana destek olan aileme, çalıştığım kurumdaki yöneticilerden Özcan ŞEN ve Fatih İNANICI'ya, Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu mimarlarından Mustafa TOPALAN'a, Ali ÇETİN'ne ve stajyer öğrencime teşekkür ederim.

Bu tezi sevgili babam Ömer Faruk KOÇAR'a armağan ediyorum.

Fatma KOÇAR

Mardin 2019

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
KISALTMALAR	VI
ŞEKİL LİSTESİ	VII
ÖZET	XIII
ABSTRACT	XV
1. GİRİŞ	1
2. URFA'NIN TARİHİ, FİZİKİ VE SOSYAL YAPISI	4
2.1. Urfa'nın Tarihi	4
2.2. Urfa'nın Fiziki Yapısı.....	10
2.3. Eski Kent Dokusu	11
2.4. Urfa'nın Sosyal Yapısı.....	13
2.5. Urfa Sokakları.....	14
3.SOKAK KORUMA KAVRAMI VE URFA SOKAK ANALİZLERİ	15
3.1 URFA KENTİ İÇİNDE SAĞLIKLAŞTIRMA YAPILAN SOKAKLAR VE DURUM ANALİZLERİ.....	19
3.1.1. Ulaşım Analizi	22
3.1.2. İşlev Analizi.....	23

3.1.3. Kat Adeti Analizi	23
3.1.4. Tescil Analizi	24
3.2 ÇALIŞMA ALANI KAPSAMINDAKİ SOKAKLARIN CEPHE ANALİZLERİ.....	27
3.2.1. Urfa Geleneksel Konut Dokusu Cephe Elemanlarının Değerlendirilmesi.....	27
3.2.1.1 Kapılar.....	27
3.2.1.2 Pencereleler.....	28
3.2.1.3 Çıkmalar.....	29
3.2.2. Cephe Analizleri	30
3.2.2.1. Güney Cephesi.....	30
3.2.2.2. Kuzey Cephesi	79
3.2.2.3. 58 Meydan Cephesi	120
4. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	150
KAYNAKÇA.....	156
EKLER.....	158
EK-A	158
ULAŞIM ANALİZİ	159
EK-B	160
1960-1990 KURUM TESCİL ANALİZİ	161
EK-C	162
1990-2000 KURUM TESCİL ANALİZİ	163
EK-D	164

2000-2010 KURUM TESCİL ANALİZİ	165
EK-E	166
2010-2018 KURUM TESCİL ANALİZİ	167
EK-F.....	168
İŞLEV ANALİZİ	169
EK-G.....	170
KURUM ANALİZİ	171
EK-H.....	172
KAZANCI BEDİH SOKAK GÜNEY CEPHE SİLÜET RÖLÖVE ÇİZİMİ	173
EK-I.....	174
KAZANCI BEDİH SOKAK GÜNEY CEPHE SİLÜET SAĞLIKLAŞTIRMA ÇİZİMİ	175
EK-J	176
KAZANCI BEDİH SOKAK KUZEY CEPHE SİLÜET RÖLÖVE ÇİZİMİ	177
EK-K.....	178
KAZANCI BEDİH SOKAK KUZEY CEPHE SİLÜET SAĞLIKLAŞTIRMA ÇİZİMİ	179
EK-L	180
KAZANCI BEDİH SOKAK MEYDAN CEPHE SİLÜET SAĞLIKLAŞTIRMA ÇİZİMİ	181
EK-M	182

KAPI TİPOLOJİSİ	183
EK-N	185
PENCERE TİPOLOJİSİ	186
EK-O	188
20.YY DA TARİHİ URFA KENT PLANI	189
ÖZGEÇMİŞ	191

KISALTMALAR

<i>bkz.</i>	Bakınız
<i>böl.</i>	Bölüm
<i>bs.</i>	Baskı, basım
<i>C.</i>	Cilt
<i>H.z.</i>	Hazreti
<i>No.</i>	Numara
<i>s.</i>	Sayfa
<i>S.</i>	Sayı
<i>vr.</i>	Varak
<i>yy.</i>	Yüzyıl
<i>G.E.E.A.Y.K.</i>	Gayri Menkuller Eski Eserler Ve Anıtlar Genel Kurulu
<i>D.K.T.U.K.K.</i>	Diyarbakır Kültür Ve Tabiat Varlıları Koruma Kurulu
<i>T.K.T.V.Y.K.</i>	Taşınmaz Kültür Ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu
<i>Ş.K.T.U.K.K.</i>	Şanlıurfa Kültür Ve Tabiat Varlıları Koruma Kurulu
<i>Ş.K.V.K.K.</i>	Şanlıurfa Kültür Varlıları Koruma Kurulu
<i>DEDAŞ</i>	Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş. Şanlıurfa İli Müdürlüğü
<i>KUDEB</i>	Koruma Uygulama ve Denetim Büroları

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 1.1	16.Yy Urfa Şehri Krokisi.....	7
Şekil 1.2	Neibuhr'un Çizdiği Urfa Kent Planı.....	8
Şekil 1.3	20.yy da Tarihi Urfa Kent Planı.....	9
Şekil 3.1	Çalışma Alanındaki Sokaklar.....	21
Şekil 3.2	263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.....	33
Şekil 3.3	263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi.....	34
Şekil 3.4	263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafları.....	35
Şekil 3.5	263 Ada 2 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve Sağlıklaştırma Çizimi.....	38
Şekil 3.6	263 Ada 2 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafı	39
Şekil 3.7	263 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi ve Mevcut Durum Fotoğrafı.....	42
Şekil 3.8	263 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi.....	43

Şekil 3.9	262 Ada 4 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.....	46
Şekil 3.10	262 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafi.....	47
Şekil 3.11	262 Ada 4 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....	48
Şekil 3.12	262 Ada 3 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.....	50
Şekil 3.13	262 Ada 3 Numaralı Parsel Mevcut Durum Cephe Fotoğrafi	51
Şekil 3.14	262 Ada 2 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve Sağlıklaştırma Çizimi.....	54
Şekil 3.15	261 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi ve Cephe Fotoğrafi	56
Şekil 3.16	261 Ada 1 Numaralı Parsel Sağlıklaştırma Çizimi.....	57
Şekil 3.17	261 Ada 1 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....	58
Şekil 3.18	301 Ada 9 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.....	61
Şekil 3.19	301 Ada 9 Numaralı Parsel Mevcut Durum Cephe Fotoğrafi	62
Şekil 3.20	301 Ada 8 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi ve Mevcut Durum Fotoğrafi.....	65
Şekil 3.21	302 Ada 8 Numaralı Parsel Sağlıklaştırma Cephe Çizimi.....	66
Şekil 3.22	301 Ada 7 Numaralı Parsel Rölöve ve Sağlıklaştırma Çizimi....	68
Şekil 3.23	301 Ada 7 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....	69

Şekil 3.24	301 Ada 6 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.....	72
Şekil 3.25	301 Ada 6 Numaralı Parsel Sağlıklaştırma Çizimi.....	73
Şekil 3.26	301 Ada 6 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafi	74
Şekil 3.27	301 Ada 5 Numaralı Parsel Rölöve ve Sağlıklaştırma Çizimi.....	76
Şekil 3.28	301 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi.....	79
Şekil 3.29	299 Ada 12 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.....	81
Şekil 3.30	299 Ada 12 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi ve Mevcut Durum Fotoğrafi	82
Şekil 3.31	299 Ada 12 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....	83
Şekil 3.32	299 Ada 12 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....	84
Şekil 3.33	299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	87
Şekil 3.34	299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi ve Mevcut Durum Fotoğrafi	88
Şekil 3.35	299 Ada 14 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	91
Şekil 3.36	299 Ada 14 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	92
Şekil 3.37	299 Ada 14 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....	93
Şekil 3.38	299 Ada 17 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	96

Şekil 3.39	299 Ada 17 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	97
Şekil 3.40	299 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	99
Şekil 3.41	299 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafi.....	100
Şekil 3.42	300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	103
Şekil 3.43	300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.....	104
Şekil 3.44	300 Ada 23 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	106
Şekil 3.45	300 Ada 23 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.....	107
Şekil 3.46	300 Ada 22 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	109
Şekil 3.47	300 Ada 22 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	110
Şekil 3.48	300 Ada 24 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	112
Şekil 3.49	300 Ada 24 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	113
Şekil 3.50	300 Ada 25 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	116

Şekil 3.51	300 Ada 25 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.....	117
Şekil 3.52	300 Ada 26 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi.....	119
Şekil 3.53	263 Ada 6 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve Sağıklaştırma Çizimi.....	121
Şekil 3.54	263 Ada 6 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.....	122
Şekil 3.55	263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.....	124
Şekil 3.56	263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi....	125
Şekil 3.57	263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve Sağıklaştırma Çizimi.....	127
Şekil 3.58	263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi....	128
Şekil 3.59	263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve Sağıklaştırma Çizimi.....	131
Şekil 3.60	263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve Sağıklaştırma Çizimi.....	132
Şekil 3.61	163 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi....	133
Şekil 3.62	163 Ada 1 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....	134
Şekil 3.63	158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.....	137
Şekil 3.64	158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi.....	138

Şekil 3.65	158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi...139
Şekil 3.66	163 Ada 1 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....140
Şekil 3.67	158 Ada 44 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....142
Şekil 3.68	158 Ada 42 Numaralı Parsel Envanter Fişi.....143
Şekil 3.69	158 Ada 44 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi...144
Şekil 3.70	264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.....147
Şekil 3.71	264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi.....148
Şekil 3.72	158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi...149
Şekil 4.1	Araç Geçişi Sırasında Hasar Alan Cephe Fotoğrafları.....152
Şekil 4.2	Cephe Üzerindeki Ek Fotoğrafları.....154
Şekil 4.3.	Sokak Döşeme ve Eklerin Fotoğrafi 155

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ŞANLIURFA KENTSEL SİT ALANI SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ÇALIŞMALARININ ANALİZİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatma KOÇAR

Mardin Artuklu Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı

2019: 191 Sayfa

Urfa kenti, ilk kurulan yerleşim alanları içerisinde yer almaktadır. Ayrıca Mezopotamya'yı Anadolu'ya bağlayan ticaret merkezi konumundadır. Konumundan dolayı oldukça önemli olan şehrin 16.yy'daki mekân oluşumları, ekonomik ve kültürel yapılar çevresinde geliştiği görülmektedir. 16.yy'dan başlayarak 19.yy sonları ve 20.yy başlarına kadar olan süreçte tarihi kent dokusu içindeki yapıların inşa edilme şekilleri 'mahalle kavramı' çerçevesinde oluşmuştur. Mahalle kavramı ve kent hafızasının oluşumunda, aynı topluluğa ait hanelerin bir arada oturma istekleri ve geniş aile kavramları etkilidir.

Mahalleyi oluşturan sokaklar ve sokakları birbiriyle buluşturan meydanlar varlığını uzun süre koruyan mekânlar haline gelmiştir. Günümüzde halen varlığını sürdüren tarihi doku içinde bulunan sokaklar şehir için, tarihin kültürünü yansıttığından dolayı oldukça önemlidir. Sokaklar, örf /adet, gelenek ve göreneklerin yansıdığı yapıları içerisinde barındırmaktadır. Yapıların konumlanması ve cephe elemanlarının yerleşiminde ise bu yansıma ön plandadır. Ayrıca sokakların dar ve yüksek duvarlara sahip olması Urfa'nın fiziki konumunun etkisidir.

1999 yılından itibaren Şanlıurfa'da tescillenen ve tescillenmeyen sokaklarda sağlıklaştırma projeleri yapılmaya başlanılmıştır. İlgili kurum tarafından onaylanan projeler uygulamaya geçirilmiştir. Yapılan birçok uygulamada özgün sokak dokusuna müdahalelerde bulunulmuştur. Tezde Şanlıurfa kentinde kurum onaylı sağlıklaştırma projelerinin ve bu projelere göre yapılmış olan uygulamaların analiz ve değerlendirmeleri belirlenen sokaklarda yapılmıştır. Belirlenen çalışma alanı, Bey kapısı, Camii Kebir, Kurtuluş ve Pınarbaşı Mahallelerinin sınırlarına değer, Kazancı Bedih Sokak, Karakol Sokağın bir kısmı ve 58 Meydanında bulunan yapıların tescilli olup olmadığına bakılmaksızın yapı envanterleri oluşturulmuş ve bir doküman haline getirilmiştir. Tez çalışmasında, gelecekte yapılacak sokak sağlıklaştırma projeleri ve uygulamalarının bilimsel olarak ele alınmasına katkı sağlanması düşünölmektedir.

Anahtar Sözcükler: kent dokusu, sokaklar, cephe analizi, sağlıklaştırma, şanlıurfa

ABSTRACT

Msc. Thesis

ANALYSIS AND EVALUATION OF STREET REHABILITATION IN URFA CITY URBAN PROTECTED AREA

Fatma KOÇAR

Mardin Artuklu University

Graduate School of Natural and Applied Sciences Architecture

2019: 191 Pages

The city of Urfa is located in one of the first human settlements, which also serves as a trade center that connects Mesopotamia to Anatolia. The city is important due to its location and the 16th century formations of the city are seen to have developed around economic and cultural structures. Starting from the 16th century to the end of the 19th century and until the beginning of the 20th century, the construction of the structures within the historical urban city fabric was formed within the concept of district. Living together in households within the same community and the concept of extended family had an effect on the concept of districts and the formation of the urban memory.

The streets which made up districts and the squares where the streets converged have become places that maintained their existence for a long time. The streets that are still in existence today are important for the city because it reflects the historical culture. The streets contain structures that reflect traditions and customs of the inhabitants. This reflection is at the forefront in the positioning of the structures and the placement of the facade elements. In addition, to these facts that the streets have narrow and high walls which were influenced by the physical position of Urfa.

Since the beginning of 1999, registered streets rehabilitation projects of Şanlıurfa have started. Rehabilitation projects approved by the committee have been implemented. During the implementation, interventions have been made to retain the original street texture. The study contains, regardless of whether the buildings within the region are registered or not, building inventories have been formed and turned into a document which is included in Bey Kapısı, Camii Kebir, Kurtuluş and Pınarbaşı districts. This thesis is intended to contribute a scientific perspective to street rehabilitation projects and implemantations for the future.

Key Words: urban texture, streets, facade analysis, , rehabilitation, şanlıurfa

1.GİRİŞ

Urfa kentinin geleneksel doku özellikleri fiziki, sosyal ve kültürel yapısıyla birlikte gelişmiştir. Bu çalışmada kentin geleneksel dokusunun oluşumunda sokak cepheleri ele alınmaktadır. Sokak cepheleri de birçok fiziki yapı gibi geleneklerin izlerini görmemizi sağlamaktadır. Sokak cepheleri de diğer birçok geleneklerin izlerini görmemizi sağlamaktadır. Farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan Urfa’da fiziki yapıdaki dönemsel izler yapıların cephelerinde kullanılan yapı malzemesi ve tekniklerden okunmaktadır.

Bu kapsamda bu tezin amacı, geleneksel Urfa sokaklarından bir kaçının sokak cephelerinin mimari özelliklerinin sosyal, fiziki ve kültürel açıdan incelenmesi ve inceleme sonucu toplanan verilerin belgelenmesidir. Şanlıurfa ilinin Eyyubi’ye ilçesine ait tarihi kent dokusu içerisinde yer alan tarihi yapıların Urfa geleneksel sokak dokusunu oluşturduğunu düşünülen sokaklardan Bey kapısı, Camii Kebir, Kurtuluş ve Pınarbaşı Mahallelerinin sınırlarına değen, Kazancı Bedih Sokak, Karakol Sokağın bir kısmı ve 58 Meydanı mevkilerinin içinde kalan sokak cepheleri seçilmiştir. Üç sokak; Kazancı Bedih sokak, Ulu camiinin doğu giriş kapısının önünde bulunan ve şehir için önemli bir yere sahip olan ‘Divan Yolu’ ile kentin sur kapılarından biri olan ‘Bey Kapısıyla’ (Bab-ı Emir)¹ bağlantıyı sağlamaktadır. Divan yolu (Yıldız Meydanı); şehir içinde bulunan

---

¹ Turan, Ahmet Nezih (2005).**XVI. YY. Da Ruha(Urfa) Sancağı**. ŞURKAV Yayınları, s.144-145,Şanlıurfa.

*Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah (2018). **Osmanlı Urfa’sı**, Urfa Okulu Yayınları, s.107, İstanbul

bedestenler, hanlar, dükkânlar ve Pazar yerleri gibi eski kent çevresine ulaşımı sağlayan önemli bir yoldur. Bey kapısı; kentin doğu aksına bakan sur kapısı olup 16.yy başlarından itibaren çevresinde büyük bir mahalleyi/haneleri içine alan mevkidir.² Ayrıca Kazancı Bedih Sokağı oluşturan sosyal yapıların farklı dönemleri yansıtan süsleme/motiflerinin, malzemelerin, yapım tekniklerinin, cumbaların, kabaltıların kısacası Urfa tarihi yapı çeşitlerinin bir arada bulunmasından dolayı kent dokusunda tarihi bir öneme sahiptir.³

Çalışmada, 2012-2014 tarihleri arasında KUDEB tarafından hazırlanan sağlıklaştırma ve rölöve çalışmaları incelenmiştir. Ayrıca projenin uygulama sonrasındaki durum tespiti yapılmıştır. Bu sebeple, cephelere yapılan eklentiler tespit edilip koruma kapsamı çerçevesinde irdelenmiş ve koruma önerileri sunulmuştur.

Tez dört bölümden oluşmaktadır. İkinci bölümde Urfa'nın fiziki yapısı, tarihi, sosyal yapısı, eski kent dokusu ve sokakları ele alınmıştır. Kent dokusunun oluşma ve gelişme evreleri anlatılmaktadır. Sokak tarihi ve oluşumu sırasında etki eden etmenler incelenmiştir. Sokak dokusunu oluşturan yapıların hangi fiziki koşulları göz önüne alınarak yapıldığından bahsedilmiştir. Sokak dokusunu oluşturan konut yapısının cephe elemanları araştırılmıştır.

Üçüncü bölümün ilk kısmında, koruma onarım ve iyileştirmenin gelişimi hakkında özet bilgi verilmektedir. İkinci kısımda tescil analizi, çalışma bölgesi ulaşım analizi, kat analizi ve işlev analizi incelenmiştir. Ayrıca sağlıklaştırma yapılmadan önceki ve sonraki durumlarının karşılaştırılması yapılmıştır. Üçüncü bölümün üçüncü kısmında ise; seçilen sokak cephelerinin mevcut durum analizleri yapılmıştır. Bu kapsamda sokak cepheleri yerinde incelenerek mevcut durumları önce fotoğraflarla belgelenmiştir. Daha sonra sağlıklaştırma uygulama sonrası yerinde nasıl uygulandığı ile

---

² Bkz. Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah.

³ Turan, Ahmet Nezih (2005).XVI. YY.'da Ruha(Urfa) Sancağı. ŞURKAV Yayınları, s.144-145,Şanlıurfa.

ilgili değerlendirme yapılmıştır. Bu yapılan değerlendirme daha önce yapılan analizler üzerinden belirtilmiştir.

Dördüncü bölüm değerlendirme, sonuç ve nerinden oluşmaktadır. Mevcut sokaklarda uygulanan sağlıklaştırma projesine ek olarak çeşitli öneriler getirilmiştir.

Çalışmada kullanılan yöntem, konu kapsamında Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünden alınan belgelerin çalışma alanında yapılan gözlemler doğrultusunda analiz edilmesidir.

2. URFA TARİHİ, SOSYAL HAYAT VE KENT DOKUSU

2.1. Urfa'nın Tarihi

Tarihi ipek yolu üzerinde bulunması sebebiyle Urfa kenti, farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Böylelikle zengin bir kültüre sahiptir.

Şehir, İslam orduları tarafından ilk olarak Halife Ömer döneminde (634-644) fethedilmiştir. Bu dönemde Urfa ekonomisi sulama kanallarının açılmasıyla gelişme göstermiştir.⁴

Emevi Halifesi Abdümelik döneminde (685-705) Urfa, Harran ve Samsat ile birleştirilerek bir eyalet durumuna getirilmiştir.⁵ Aynı dönemde Urfa'ya Emevi halifesi 2.Mevran tarafından Harran Ulu Camii yaptırılmıştır. 750'de Emevi ve Abbasi arasında süre gelen savaşlar sırasında hayatını kaybeden 2.Mevran'dan sonra Emevi hanedanlığı Urfa'da son bulmuştur.⁶

Abbasi devletinin egemenliğindeki Urfa, Abbasi hükümdarının oğulları arasında meydana gelen mücadelelerden önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu dönemde büyük bir ayaklanma çıkaran Nasr Bin Sabas ve Amr'ın Hıristiyanlardan topladıkları paralarla Ebu Şeyh'e Urfa surlarını yaptırtmışlardır.⁷

---

⁴ Bkz. AKKOYUNLU, Zahide, s.4.

*A.Cihat Kürkçüoğlu, Adım Adım Şanlıurfa, Şanlıurfa Valiliği Kültür Ve Turizm Yayınları,2002, Ankara

⁵ Bkz. AKKOYUNLU, Zahide.

⁶ Bkz. AKKOYUNLU, Zahide,

⁷ Bkz. AKKOYUNLU, Zahide.

1071 Malazgirt Savaşından sonra Urfa'da Selçuklular hüküm sürmüştür. Aynı zamanda Malazgirt Savaşı ile birlikte Türkler ve Bizanslılar arasında birçok savaşa tanıklık eden Urfa, bu çatışmalardan önemli ölçüde zarar görmüştür.⁸

Haçlı seferi sırasında Maraş yöresindeki haçlı ordusunda Kont Boudavin, kent halkının desteğini kazanarak 1098'de Urfa haçlı kontluğunu kurmuştur.⁹ Haçlıların iktidar kavgasından dolayı Urfa, Musul atabeyi İmadeddin Zengi tarafından 1144'te ele geçirmiştir. 1146'da vefat eden İmadeddin Zengi'nin ardından Haçlılar bir kez daha Ermenilerin desteğini alarak Urfa'ya girmiş fakat kaleyi alamamışlardır. Musul ve Ermeniler Nurettin Mahmut'un sayesinde Urfa'dan çıkarılmışlardır. 1174'te ise Nurettin Mahmut ölmüş ve Urfa II. Seyfettin Gazi'nin himayesi altına girmiştir.¹⁰ Nurettin Mahmut'un yanında yetişmiş olan Selahattin Eyyubi 1182 yılında bir Eyyubi devleti kurmuştur.¹¹ Kurulan bu devletin sınırları içinde Urfa da yer almaktadır. Harran kapı kemeri üzerinde ve Zulmiye Cami'nin kare prizma biçimli minaresinde bulunan kitabeler¹² Eyyubiler dönemine aittir. Ayrıca kıvılcık kilisenin temelleri üzerine yapılmış olan Ulu Camii ile Halil Al-Rahman Camii de Eyyubiler döneminde yapılmıştır.

Mısır Eyyubileri ve Selçuklular arasında paylaşılamayan Urfa, 1243'te Selçukluların etkinliğini kaybetmesi ile tekrardan Eyyubilerin sınırları içerisine katılmıştır.¹³

---

* AÇANAL, Hasan(1997), Urfa tarihi M.Ö. 2000-M.S. 1400, ŞURKAV YayınlarıNo:17, s.64, Ekim. "Nasr Bin Sabas' ı" Hasan AÇANAL kitabında "Nasr Bin Şebes" diye isimlendirmiştir.

⁸ Bkz. AKKOYUNLU, Zahide.

⁹ Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, s.6.

¹⁰ Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah (2018). Osmanlı Urfa'sı, Urfa Okulu Yayınları, s.18-19, İstanbul.

¹¹ Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, s.7.

¹² Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi,

s.7

¹³ Genel EDİTÖR: KARLIKLI. Şaziye, Suyla Yeniden Doğan kent Urfa, Garanti Leasing, s.114-115

*Bkz. AKKOYUNLU, Zahide.

Urfa yöresinde varlığını sürdüren Türkmen boylarının, Anadolu Selçukluların etkinliklerinin sona ermesiyle bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. 1403'ten sonra Urfa Akkoyunluların eline geçmiştir. Akkoyunlu ve Karakoyunlu devletleri arasında birçok mücadele geçiren Urfa, en sonunda Karakoyun hükümdarı Cihan Şah'ın ölümünden dolayı Akkoyunlular'da kalmıştır. Akkoyunlular, Karakoyunlular devletine ait toprakları kendi topraklarına dahil etmişlerdir. Fakat Safevilerin etkinliklerinin artmasıyla Akkoyunlular bölgede hakimiyetini kaybetmiştir. 1514'te ise Urfa Safevilerin eline geçmiştir. Safeviler Yavuz Sultan Selim tarafından yenilgiye uğratılmış ve 1517'de Urfa, Osmanlı topraklarına katılmıştır.¹⁴

Osmanlı Döneminde daha sakin bir dönem geçiren Urfa, Celali ayaklarından sonra Diyarbakır eyaletine katılmıştır. XVI. yy 'da Urfa nüfusu yoğunluğu bakımından Anadolu'nun 4.büyük şehri haline gelmiştir. Bu tarihte Urfa'da 5 mahalle bulunmaktadır. Mahallelerden 4'ü Müslüman 1'i Hıristiyan topluluklarını barındırmaktadır. İlerleyen tarihlerde 8'e çıkan mahallelerin 5'i Müslüman 3'ü Hıristiyan topluluklarına ev sahipliği yapmıştır.¹⁵

16.yy ve 18.yy haritalarında görülebilmektedir.

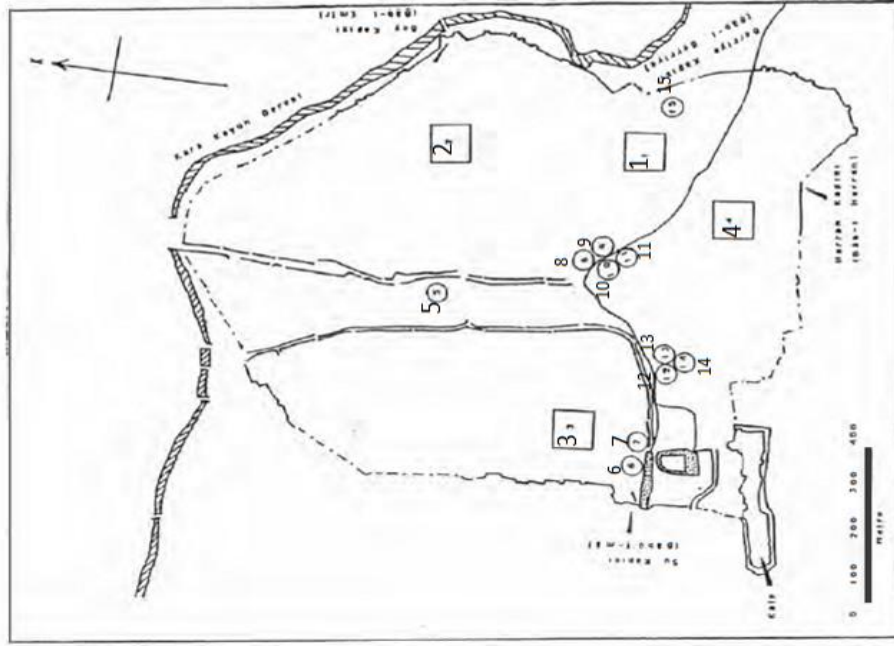
---

¹⁴ Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah (2018). Osmanlı Urfa'sı, Urfa Okulu Yayınları, s.29, İstanbul.

¹⁵ Bkz. EKİNCİ, Abdullah, s.101- 107

* Turan, Ahmet Nezihi (2005).XVI. YY.'da Ruha(Urfa) Sancağı. ŞURKAV Yayınları, s.144-145,Şanlıurfa.

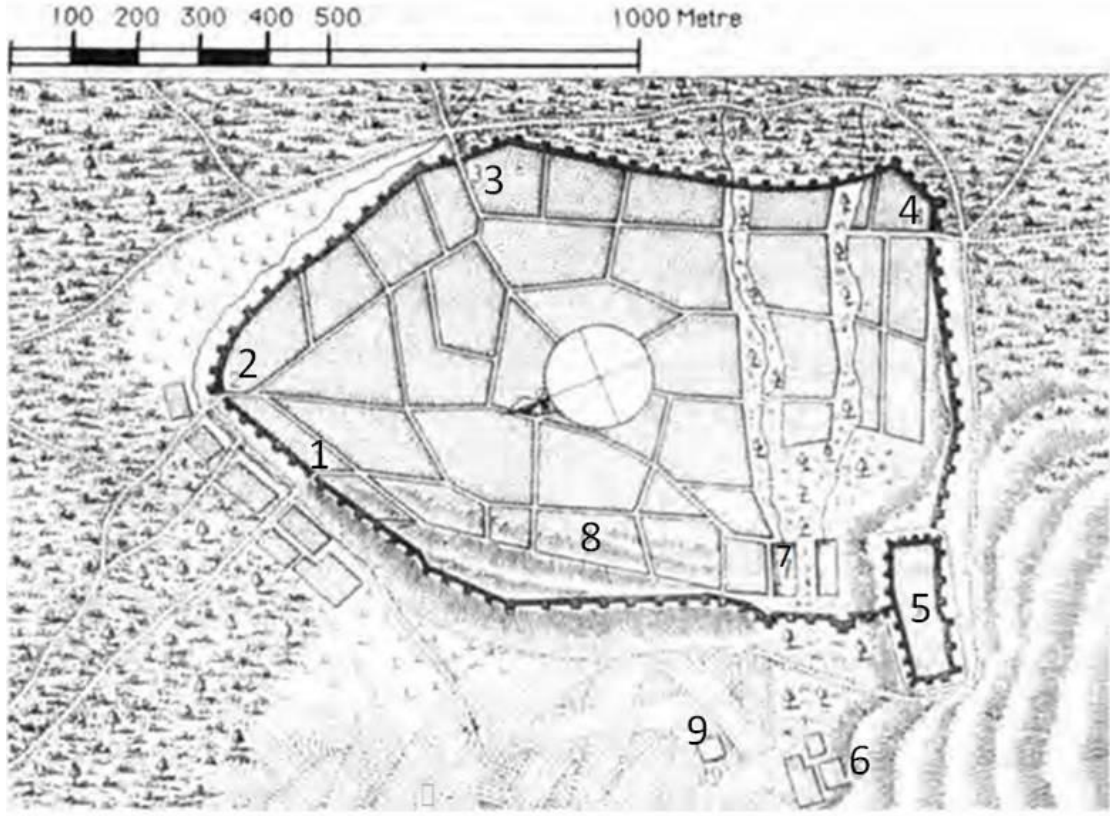
Şekil 1.1: 16.Yy Urfa Şehri Krokisi.¹⁶

1. Bab-I Berriye Mahallesi, 2.Bab-I Emir Mahallesi, 3.Babü-L Ma Mahallesi, 4. Bab-İ Harran Mahallesi, 5.Cami-İ Kebir (Kızıl Mescit) Ulu Cami, 6.Ayn-I Halil-Ür Rahman Zaviyesi, 7.Mevlidi Halil-Ür Rahman Zaviyesi, 8.Bıçakçı Mescidi, 9.Tabakhane Mesciti, 10.Karacurun Kervansarayı, 11.Bayram Paşa Hanı (Gümrük Hanı), 12.Hasan Paşa Cami, 13.Tokdemir Cami, 14.Narıncı Cami, 15.Kara Musa Mesciti.¹⁷(Şekil 1)

¹⁶ Turan, Ahmet Nezih (2005).XVI. YY.'da Ruha(Urfa) Sancağı. ŞURKAV Yayınları, s.268,Şanlıurfa.

*Şanlıurfa 1850-1950 “Fotoğraflarla Zaman, Mekan, İnsan” “The Time, The Place And The Human Through The Eyes Of Pictures”, ŞURKAV Yayınları No:30, 1990. Yayıncı hazırlayan Yrd.Doç. Dr. A. Cihat KÜRKCÜOĞLU Tarafından Bir Çok Eski Urfa Fotoğrafının Bulunduğu Ve Urfa Sancak Haritası, Urfa Vilayet Haritası, Urfa Fiziki Haritası, Yol durum Haritası Ve 1937 Şehir İmar Planı Şeklinde Bir Çok Fotoğrafın Bulunduğu Bu Eserde Şekil 1 Deki Krokide Mevcuttur.

¹⁷ Turan, Ahmet Nezih (2005).XVI. YY.'da Ruha(Urfa) Sancağı. ŞURKAV Yayınları, s.268, Şanlıurfa.

Şekil 1.2 Neibuhr'un (1766) Çizdiği Urfa Kent Planı.¹⁸

1. Samsat kapısı, 2. Yeni kapı, 3. Bey kapısı, 4. Harran kapısı, 5. Kale, 6. Kayaya oyma mekanlar, 7. Cami, 8. Ermeni kilisesi(viran), 9. Kilise. ¹⁹(Şekil 1.2)

¹⁸ GÜLER, Selahaddin Eyyubi (1990). Yabancı Gezginlerin Gözüyle URFA BÖLGESİ. Şurkav yayınları:33, s.21.

* Bkz. EKİNCİ, Abdullah, s.43

*Şanlıurfa 1850-1950 "Fotoğraflarla Zaman, Mekan, İnsan" "The Time, The Place And The Human Through The Eyes Of Pictures", ŞURKAV Yayınları No:30, 1990. Yayıncı hazırlayan Yrd.Doç. Dr. A. Cihat KÜRKÇÜOĞLU Tarafından Bir Çok Eski Urfa Fotoğrafının Bulunduğu Ve Urfa Sancak Haritası, Urfa Vilayet Haritası, Urfa Fiziki Haritası, Yol durum Haritası Ve 1937 Şehir İmar Planı Şeklinde Bir Çok Fotoğrafın Bulunduğu Bu Eserde Şekil 1.2 Deki kent planı da Mevcuttur.

¹⁹ Bkz. EKİNCİ, Abdullah, s.43.

Şekil 1.3 20.yy da Tarihi Urfa Kent Planı.²⁰

²⁰ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü tarafından tarafıma verilmiştir.

*Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından tarafıma verilmiştir. Paftanın değiştirilme tarihine bakıldığında 2016 yılı yazmaktadır. Paftanın yapıldığı tarih bilinmemektedir.

19.yy'ın ilk yarısında Mısır egemenliğine gecen Urfa, Mısırın hâkimiyetini kaybetmesiyle 1865 yılında Osmanlı egemenliğine tekrardan girmiştir. İlk başlarda Halep vilayetine bağlı olan Urfa kenti 1917'de bağımsızlığını ilan etmiştir. Osmanlıların I. Dünya savaşını kaybetmesi üzerine İngilizler eline geçen şehir İngilizler tarafından Fransızlara bırakmıştır. Fransızların hakimiyetindeki Urfa, 11 Nisan 1920 yılında Fransız mücadelesini kazanmıştır. 1924'te il olan Urfa kenti, mücadele döneminde göstermiş olduğu başarıları dolayısıyla 1984 yılında kahramanlık ödülü olarak "Şanlı" unvanını almıştır.²¹

20.yy kent planına bakıldığında 16.yy da üç olarak numaralandırılan Bey Kapısı ve kapının etrafında sur kalıntıları halen günümüzde varlığını sürdürmektedir. Ayrıca beş numara olarak adlandırılan Kale ve izleri de günümüzde mevcuttur.²²(Şekil1.3/EK-O)

2.2. Urfa'nın Fiziki Yapısı

Urfa, Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer almaktadır. 36° 40' ve 38° 02' kuzey enlemleri ile 37° 50' ve 40° 12' doğu boylamları arasında konumlanan Urfa'nın yüzölçümü 18,584 km²'dir. Urfa Dağlara, platolara ve tarıma elverişli ovalara sahiptir.²³

Urfa'nın bir yanı Fırat ırmağı, diğer yanı ise Güneydoğu Toroslarla çevrilidir. Urfa, kuzeyden güneye doğru, Toros dağlarının eteklerinden Dicle ve Fırat nehirleri arasında (Mezopotamya'ya) konumlanmaktadır. Kuzey Mezopotamya'nın devamında kalan Urfa'nın güney kısmında ise ovalar bulunmaktadır. Kara iklime sahip olan Urfa'nın, yaz ve kış mevsimleri arasında sıcaklık farkı çoktur ve kış aylarında az yağış

---

²¹ YÜZGÜL, Seydi (2011), Şanlıurfa Ellisekiz Meydanı Mimarı Değerlendirmesi ve Abacılar Evi Restorasyon Önerisi, s. 43-49, İstanbul.

²² Şekil 1.3 20yy da tarihi Urfa kent planına ait pafta EK-O da mevcuttur.

²³ Kürkçüoğlu ,Cihat (2002). Şanlıurfa Uygarlığının Doğduğu Şehir. Şurkav yayınları, Kasım, s.3

*Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, s.4

almaktadır. Yaz mevsiminde ise sıcaklık oldukça yüksektir ve gece ile gündüz arasında sıcaklık farkı fazladır.²⁴

Geleneksel Urfa şehri Damlacık ve Telfutur²⁵ isimli iki tepe üzerine konumlanmaktadır

2.3. Eski Kent Dokusu

Urfa kentinin geleneksel kent dokusunu oluşturan unsurlar ticari yapılar, dini yapılar ve konut yapılarıdır. Bu nedenle şehir, ulu cami ve ticaret merkezi odaklı gelişmiştir.

Eski kent, Güneyde Urfa Kalesi, Kuzeyde Karakoyun Deresi, Batıda Suruç yolu, Doğuda ise Akçakale yolu ile çevrelenmektedir. Toplam on altı mahalle yer almakta ve Çakeri Camii'nin Güney ve Güneybatısı Yahudi; Nimetullah Cami'nin Doğusu (günümüzde Tekel Deposu olarak kullanılan Eski Kilise'ye kadar) ve Akyüzler Evi civarı Süryani; Tıfındır (Telfundur) Tepesi ile kentin batı Surlarından Vali Fuat cadde'sine kadar uzanan bölümü Ermeni; 12 Eylül Caddesi'nden, kentin Doğusunda yer alan Nimetullah Camii'ne kadar uzanan bölümü ise Müslüman mahallesi olarak bilinmektedir.²⁶

Farklı dinlere sahip toplulukların (Müslümanlar, Hıristiyanlar ve Yahudiler) bir arada yaşama istekleri kent içinde gruplaşma oluşturmuştur. Aynı zamanda aşiret topluluklarının aynı mekânda bulunma istekleri de bu durumun oluşmasına katkı sağlamıştır.

---

²⁴ Çağlak, Savaş, Özlü, Tamer, Gündüz, Sercan (2016). Uluslar Arası Sosyal Araştırmalar Dergisi. cilt: 9, sayı:45, s. 363, Ağustos.

*Kürkçüoğlu ,Cihat (2002). Şanlıurfa Uygarlığının Doğduğu Şehir. Şurkav yayınları, Kasım, s.6

* Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, s.4

²⁵ Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah (2018). Osmanlı Urfa'sı, Urfa Okulu Yayınları, s.107, İstanbul.

*Bkz. AKKOYUNLU, Zahide, s.4.

16.yy'da Urfa kentinin; Bab-1 Berriye Mahallesi, Bab-1 Emir Mahallesi, Babü-l Ma Mahallesi, Bab-i Harran Mahallesi, Cema'at-i Eramine, Mağaracık Mahallesi, Cema'at-i Birüniyan ve Cema'at-i Şeyh Çakeri olmak üzere sekiz bilinen mahallesi vardır. Bunlardan Bab-1 Emir Mahallesi, Kalenin doğu kanalındaki kapının olduğu yerde yer almaktadır. Sekiz mahalle içinde en büyüklerinden ve Müslüman mahallesidir. Günümüzde bu mahalle Bey kapısı mahallesidir.²⁷ (Şekil 1)

Eski kent dokusu hakkında; Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde, kale ve çevresinde bulunan evlerin, camiinin ve sarnıçların yıkılmış olduğu, kalenin toprakla doldurulmuş olduğu ve seyahatnamenin yazıldığı tarihte sadece kalede ki iki sütunun ayakta kaldığını okumaktayız.²⁸

XVIII. yy'ın sonu XIX. yy'ın başında Urfa'da yaklaşık 2380 ev bulunduğu, bunların 1377'sinin Müslümanlara 1003 tanesinin Hıristiyanlara 29 tanesinin de Yahudilere ait olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır.²⁹

Prof.J.B. Sagal "The Blessed City-EDESSA" adlı eserinde, batıda Sakıburn Kalesi, Su Kapısı, batı Kapısı, kuzeybatıda Samsat Kapısı, Saray Kapısı, doğuda Bey Kapısı, Su Kapısı ve Güneyde Harran Kapısı olmak üzere 8 Kapı bulunduğu söz etmektedir.³⁰

Cuinet 1890'lı yıllarda Urfa kentinin Müslüman ağırlıklı bir Arap toplumunu yansıttığını söylemekte ve bu dönemdeki yapıların haçlılar döneminden kalma yapılar olduğunu belirtmektedir.³¹

---

²⁶ Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, s.8.

²⁷ Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah (2018). Osmanlı Urfa'sı, Urfa Okulu Yayınları, s.107, İstanbul.

²⁸ Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, s.14

²⁹ KÜRTÇÜOĞLU, A.Cihat (1990), Ruha'dan Urfa'ya 1780-1980, s.2, Ankara.

³⁰ Bkz. AKKOYUNLU, Zahide, s.14.

³¹ Bkz. AKKOYUNLU, Zahide, s.15.

Geleneksel Urfa ticaret yapılarının çevresinde büyük konut yapıları yer almaktadır. Günümüzde bu yapılar, konut işlevini devam ettirmemekte ya kente göç edenler tarafından kiralanmakta ya da ticarethanelerin deposu olarak kullanılmakta veya terk edilerek harabe olmaktadır.³² Bazıları ise sıra gecelerinin yapıldığı konuk evlerine dönüşmüştür. Aynı zamanda butik otel olarak da kullanılmaktadır.

2.4. Urfa'nın Sosyal Yapısı

Urfa'daki sosyal yaşam, aşiretler ve beylikler gibi toplulukların üretimine ve aynı zamanda insanlar arasındaki ilişkilere göre şekillenmiştir. Selçuklular döneminde toprak sahiplenmek yasal değilken Osmanlı döneminde topraklar üzerindeki mülkiyetler yasallaştırılmıştır. Cumhuriyet döneminde ise toprak mülkiyetine beyliklerin yanı sıra "aşiret" gibi gruplar da katılmıştır.³³ Urfa halkının yaşama biçimi 'geniş aile' şeklindedir. Geniş aile sisteminin içine; anne, baba, çocuklar ve bu çocuklar arasından evli olanların eşleri ve çocukları girmektedir. Ailede bulunan üyeler aynı mekânda ya da aynı sokak içerisinde yaşamaktadır.

Urfa'da 1873 Halep Vilayet Salnamesi'nde nüfusun topluluklara göre dağılımı; 45.368 Müslüman, 10.560 Hristiyan, 248 Yahudi, 1881-1882-1893 Osmanlı Nüfus Sayımlarının kayıtlarına göre Urfa Sancağı'nın nüfusu, 114.358'i Müslüman olmak üzere 126.776'dır. Aynı dönemde, Urfa Sancağı'nda yaklaşık 10.000 Ermeni yaşamıştır. Halep Salnamesi'ne göre ise, Urfa Merkez Kaza'da toplam nüfusun %40'ı Hristiyan'dır.³⁴

---

³² Turan, Ahmet Nezihi (2005).XVI. YY.'da Ruha(Urfa) Sancağı. ŞURKAV Yayınları, s.144-145, Şanlıurfa.

³³ Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah (2018). Osmanlı Urfa'sı, Urfa Okulu Yayınları, s.107, İstanbul.

³⁴ Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, s.9

* Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah (2018). Osmanlı Urfa'sı, Urfa Okulu Yayınları, s.44-51, İstanbul.

2.5. Urfa Sokakları

Urfa sokakları geleneksel kent dokusu içerisinde düz bir topografyada bitişik nizam şeklinde bir araya gelen yapıları oluşturmaktadır. Aynı din ve sosyal gruptaki insanlar geleneksel kentte aynı sokak ya da mahallede yaşamışlardır. Geleneksel Urfa sokakları 2,5-3,5m genişliğindedir. Bu sokaklarda bulunan konut yapılarının zemin kat cepheleri genellikle sağır ve yüksek duvarlıdır. Bu durum, iklimin sıcak koşullarından fazla etkilenmemek amacıyla ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu durum güvenlik ve mahremiyet sağlamak amacıyla da ortaya çıkmıştır. Bu konutların zemin kat sokak cephelerinde tek açıklık haneye giriş kapısıdır. Ender de olsa bazı yapıların zemin kat hizasında mazgal pencereler bulunmaktadır. Günümüzde bu evlerin zemin kat sokak cephelerinde sonradan açılan büyük pencereler görünmektedir. Evlerin üst katında bulunan çardak denilen mekanların sokağa uzanan kapalı çıkmaların da büyük pencerelerin bulunabilmektedir. Bu çıkmaların yapılmasındaki amaç; Düzgün olmayan parsellerin üst katlarında dörtgen odalar oluşturmaktır. Bu çıkmalardaki pencereler mahremiyet gözetilerek yapılmıştır; eğer iki çıkma birbirine bakıyorsa birinin ön cephesinde pencere varken diğerinin yan cephesinde pencere yapılmıştır. Çıkmaların altında destek için yapılan süslemeli, profilli, bindirme tekniği ile yapılmış taş konsollar bulunmaktadır.

Bazı evlerin üst katındaki bir oda, sokağın üstünü örtmektedir. Bu oda Sokak genişliğine derinlemesine uzanan sivri kemerli bir tonoz ile taşınmaktadır. Buna yörede “kabaltı” denmektedir.³⁵

Sokakların bir başka özelliği ise; halk dilinde ‘tetirbe’³⁶ olarak geçen çıkmaz sokaklardır. Bu çıkmaz sokaklar bir eve özel olarak ayrılan tali sokak yollardır. Çıkmaz sokakların genişliği 1,5-2,5m ve uzunluğu 5-15m’dir. Bir ya da iki evin giriş kapısı bu sokakta bulunabilmektedir. Tetirbe denilen bu sokakların ismi ayrıca orada oturan kişilerin adı ile de anılmaktadır. Örneğin; Akyüzler tetirbesi, Karakeçililer tetirbesi vb.

---

³⁵ KÖZCÜ, Hamdullah(2016), Urfa Mimarisinde Kabaltılar, Şanlıurfa Büyük Şehir Belediyesi.

Sokak döşemesi düzgün kesilmiş bazalt küp taşlardan oluşmaktadır. Bazalt taşlarının arasında mermer taş kullanımı yapılmıştır. Mermer taş sokağın orta aksına denk gelmektedir. Diyarbakır beji olarak tanımlanan renkten tek sıra mermer kullanımı yapılmıştır.

3. SOKAK KORUMA KAVRAMI VE URFA SOKAK ANALİZLERİ

Koruma kavramı, farklı medeniyetlerin/toplulukların oluşturduğu eski yapıtların devamlılığının sağlamak için ortaya çıkmıştır. Türkiye’de İlk onarım ve yenileme çalışmaları, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Hassa Mimarları Ocağı tarafından yapılmaya başlanılmıştır. İlk etkili onarım çalışması ise 1450’li yıllarda Fatih Sultan Mehmet’in görevlendirdiği Hızır Bey tarafından İstanbul surlarında yapılmıştır. Yapılan onarım çalışmalarına ait bilgilere; vakfiye/vakıfnameler, Şer’ire sicilleri/kadı defterleri, vergi ödeme kayıtları olan tahrirler/ defteri hakanilerde ayrıca Osmanlı salnamelerinde yer verilmektedir. Bunun yanı sıra bazı yapıların cephesi üzerinde bulunan yazıt/kitabeleri de yapının yenileme ya da onarımı hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

19.yy la birlikte korumacılık anlamında ilk yasal düzenlemeler kendini göstermeye başlamıştır. 1846/47 yılında Müzeciliğin başlaması ve 1869’da eski yapıtlar yönetmenliğinin çıkarılması bunlardan bir kaçıdır. 1883 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesinin açılması, 1876-1880 yılları arasında Çinili Köşk’ün gibi Büyük yapıların onarımı ve 1912 yılında Anıtlar Koruma Yönetmeliğinin çıkarılması da bu çalışmalara dahildir.³⁷

---

³⁶ Akkoyunlu, Zahide(1998). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, s.19.

* Prof. Dr. EKİNCİ, Abdullah (2018). Osmanlı Urfa’sı, Urfa Okulu Yayınları, s.107, İstanbul.

³⁷ ALSAÇ, Üstün (1992), Türkiye’de Restorasyon, İletişim Yayınları, Cep Üniversitesi,

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte korumacılık, İstanbul merkezli Eski Yapıtları Koruma Kurulu'nun Örgütlenme ve Görevlerini belirleyen tüzükler oluşturulmaya başlanılmıştır. Anıtları Koruma Kurulu ve Bilim Kurulu kurulmuştur.³⁸ Devam eden yıllarda artık koruma konulu sergiler yapılmaya başlanılmıştır. 19.yy başlarında dönem mimarlarından, Sedat Çetintaş, Saim Ülgen, Dünder Beyce, Hamit Kemali Söylemezoğlu ve Harika Söylemezoğlu'nun yapmış olduğu rölöve çizimleri çeşitli sergilenmiştir. Cumhuriyet sonrası koruma anlamında yapılan en büyük gelişmelerden biri de Kent Tasarım Çalışmalarının yapılmasıdır. 1936- 1950 yılları arasında İstanbul'un belediye bünyesinde çalışan Fransız mimar Henri Prost tarafından, tarihi kent dokusu dikkate alınarak yapılan kent tasarımları, şehre yön verme konusunda önemli yere sahip olmuştur. Kent tasarımları koruma, onarım ve yenileme çalışmaları için çok önemli olmasına rağmen bazen uygulama şekli ile kötü sonuçlar çıkmasına neden olabilmektedir. 1950'li yıllarda ise Özerk Kurullar oluşturulmaya başlanılmıştır. Bunlardan ilki Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kuruludur (G.E.E.A.Y.K.). 1964 yılında çıkarılan Venedik Tüzüğü ve maddeleri, İmar Yasası, Emlak Vergisi Yasası gibi düzenlemeler koruma çalışmalarına yön vermiştir. 1970'li yıllarda Sit, Tarihsel Sit, Sit Alanı, Sit Bölgesi, Sit Koruma, Sit Koruma Planı, Koruma İmar Planı gibi terimler ortaya çıkmaya başlamıştır. 1980'li yıllara kadar birçok özel kuruluş tarafından koruma maddeleri geliştirilmiş ve tek merkezliğe bağlı bölge kuruluşlarına ayrılmaya başlanılmıştır.³⁹

Kent kapsamında korumanın yaygınlaşması ise 1983 yılına denk gelmektedir. 1980 sonrasında artık kentsel sit tespitleri ve tescilleri yapılmaya başlanmıştır.⁴⁰ Bu

---

³⁸ ALSAÇ, Üstün (1992), Türkiye'de Restorasyon, İletişim Yayınları, Cep Üniversitesi,

³⁹ DOSYA (2009, Haziran), Tarihi Çevre Koruma: Yaklaşımlar, Uygulamalar-1, s.15-16.

⁴⁰ ÇELİMLİ, Mehmet Akif (2016, Haziran), Divriği Kent Dokusundaki Geleneksel Konut İncelenmesi Ve Örnek Sokak Sağlıklaştırılması Üzerine Bir Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, s.229-234, Kayseri.

konuyla ilgili terimler ve tanımlamalar 1980’li yıllardan sonra yazılmaya ve konuşulmaya başlanılmıştır.⁴¹

Sağlıklaştırma kavramı ise kent dokusun içinde yer alan hem tescilli hem tescilsiz yapıları korunmakla ilgilidir. Bu, kent içindeki tescil niteliği taşımayan fakat doku içinde varlığını sürdüren yapıların da korunması demektir. Bu koruma yönteminin asıl oluşma sebebi, tescilli yapıların mülk sahipleri tarafından tek tek korunması ve kent dokusunun bir bütün olarak korunamamasından kaynaklanmaktadır.⁴²

Sokak sağlıklaştırma/iyileştirmenin herkesçe kabul edilişi ve resmi verilere dayandırılması Venedik Tüzüğü ile birlikte oluşmuştur. Türkiye’de Sokak koruma kavramı ise ilk olarak, 1995 yılında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü yatırım uygulamalarında yer almıştır.⁴³ Bu kavramla ilgili ilk yazılı şartname 1996 yılında hazırlanmıştır.⁴⁴ 2006 yılında ise kültür ve turizm bakanlığı tarafından sokak sağlıklaştırma projesi, Korunması Gerekli Sokakları Sağlıklaştırma Projesi Teknik Şartnamesi⁴⁵ çerçevesinde oluşturulmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti koruma mevzuatı ana maddelerinden 2863 Sayılı Kanunun açıklamasında, sokak sağlıklaştırma kavramı ve korunması gereken sokaklara yer verilmiştir.⁴⁶ Sokak sağlıklaştırma ile ilgili en net maddeler bu yasayla getirilmiştir. Bu yasadan sonra sokak tescilleme işlemleri yapılmaya başlanmıştır.

---

⁴¹ Bkz. ÇELİMLİ, Mehmet Akif, s.233

*Bkz. ÜNVER, Hasan, s.98-100.

⁴² Bkz. ÇELİMLİ, Mehmet Akif, s.233

⁴³ Bkz. ÇELİMLİ, Mehmet Akif, s.233

*Bkz. ÜNVER, Hasan, s.98-101.

⁴⁴ ÜNVER, Hasan (2017), Sokak Sağlıklaştırmanın Tanımsal Olarak İrdelenmesi, Düzce Üniversitesi Bilim Ve Teknoloji Dergisi, 5, s.96-106, Eskişehir/Türkiye.

* Bkz. ÇELİMLİ, Mehmet Akif, s.233

⁴⁵ Bkz. ÇELİMLİ, Mehmet Akif, s.233

*Bkz. ÜNVER, Hasan. s.98-101.

⁴⁶ ÜNVER, Hasan (2017), Sokak Sağlıklaştırmanın Tanımsal Olarak İrdelenmesi, Düzce Üniversitesi Bilim Ve Teknoloji Dergisi, 5, s.102, Eskişehir/Türkiye.

Sağlıklaştırmada konusunda teknik şartnamenin kapsadığı maddelerde kısaca, kentte büyük ölçekli bir onarım yapmak ve gündelik hayat içindeki ağdaş ihtiyaçların tarihi doku içine entegre etmek bulunmaktadır. Ayrıca Su, kanalizasyon, ulaşım ve elektrik gibi gündelik yaşam gereksinimlerinin sağlamak ve zaman içinde hasar almış yapıları onarmakta bu maddelerde belirtilmektedir. Sağlıklaştırma yapılan sokakta yer alan tescilsiz yapılarda bütünlük oluşturmak adına eskiye uygun yenileme yapılması da sağlıklaştırmanın bir parçasıdır.⁴⁷ Sağlıklaştıma yapılmadan önce korunacak yerlerin sınırı belirlenmektedir. Sınırı belirlenen alana ait durum tespit çalışmaları yapılmaktadır. Yapılan analizlerde, yapının konumu, fiziki ve sosyal yapısı, sokak için önemi, tescilli olup olmadığı ve ihtiyaç analizi yapılarak uygulanacak sağlıklaştırmanın boyutu belirlenmektedir.

şanlıurfa için kurulan ilk koruma bölge kuruluşu Diyarbakır K.T.V.K. Bölge Kurulu Büro Müdürlüğüdür. Daha sonraki yıllarda şanlıurfa K.T.V.K. Bölge Kurulu Büro Müdürlüğü olarak şanlıurfa merkezli bir müdürlük oluşturulmuştur.

şanlıurfa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Genel Müdürlüğü (ř.K.T.V.K.K.) tarafından 2010 yılının dördüncü, sekizinci ve on birinci aylarında Eyyubi'ye ilçesine bağlı on üç sokağın "2863 Sayılı Yasa Kapsamında Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı Olarak Tesciline, Sivil Mimarlık zelliği Gösteren Taşınmazların 2. Grup Yapılar Olarak Belirlenmesine" kararı verilmiştir.⁴⁸ Böylelikle bu sokaklar tescillenmiştir. 2. Grup yapılar içerisine, yapım tekniği olarak geleneksel yapılara uygun ve tarihi kent dokusunun içinde bulunan yapılar girmektedir.⁴⁹ Tescil gören sokaklar arasında; Türk Meydanı Mahpiruz Sokak (Piruz Sk.), Kurtuluş Mahallesi Mahkeme Sokak (1009 Sk.), Beykapısı Mahallesi Güllüoğlu Sokak (Güllüoğlu Sk.),

---

⁴⁷ AKKURT, Hümeyra Birol, ÇELİK, Hayat Zengin, GÜNER, Deniz, ERDİN, H. Evren, AVCI ZKABAN Feyzal (2017), Tarihsel Dokuda Sosyal Değişime Duyarlı Bir Sağlıklaştırma Modeli; Patlıcanlı Yokuşu-İzmir.

⁴⁸ T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı şanlıurfa Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Karar Belgesinden Alınmıştır.

Beykapısı Mahallesi Yorgancı Sokak (994 Sk.), Cami-i Kebir Mahallesi Karanlıkkapı Sokak (1362 Sk.), Yusufpaşa Mahallesi Madenli Sokak (Saraç Sk.), Yusufpaşa Mahallesi Zincirli Sokak (893 Sk.), Cami-i Kebir Mahallesi Rastgeldi Sokak (Rastgeldi Sk.), Bıçakçı Mahallesi Yıkık Sokak (1262 Sk.), Şehit Nusret Sokak, Veli Sokak ve At Pazarı Sokak bulunmaktadır.

Çalışma alanındaki sokaklara tescil işlemi görmemiş fakat sağlıklılaştırma yapılmış sokaklardır.

3.1. URFA KENTİ İÇİNDE SAĞLIKLAŞTIRMA YAPILAN SOKAKLAR VE DURUM ANALİZLERİ

Şanlıurfa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Genel Müdürlüğü (Ş.K.T.V.K.K.) tarafından 2012-14 tarihleri arasında, Bey Kapısı Mahallesi, Camii Kebir Mahallesi ve Kurtuluş Mahallesi sınırı içerisinde yer alan yedi sokak ve bir meydanda sokak sağlıklılaştırma çalışması yapılmıştır. Çalışma yapılan alanlar; Kazancı Bedih Sokak, Güllüoğlu Sokak, Mumcular Sokak, Karakol Sokak, Zincirli Sokak, Yorgancı Sokak, Culha Sokak ve 58 Meydanı'dır.⁵⁰

Kazancı Bedih Sokak (eski adıyla Güven Sokak), Divan Yolu Caddesini Meydanla bağlayan bir sokaktır. Yaklaşık 225m uzunluğunda ve 2.5m-3m genişliğindedir. Bu sokakta bulunan, toplam yirmi dokuz yapının hepsi sivil mimari örneği olup on tanesi tescillidir. Sokağın mevcut döşeme malzemesi bazalt küp taştır. Yapılar yüksek beden duvarlarına sahiptir. Sokağın devamı Karakol Sokakla birleşerek 58 meydanına açılmaktadır.

Güllüoğlu Sokak, Divan yolu ile Büyük yolu birbirine bağlayan sokaktır. Bu sokak Bey Kapısı Mahallesinin en eski sokaklarından biridir. Sokak, 594 m uzunluğunda

---

⁴⁹ AGUNBAY Zeynep (1996, Nisan) Tarihi Çevre Koruma Ve Restorasyon, YEM yayınları, s.34, İstanbul.

⁵⁰ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Kayıtlarında Geçmektedir.

2.5m-3m genişliğindedir. Bu sokakta otuz üç adet tescillenmiş konut, iki cami (Hacı Yedigâr Cami(1514) ve Tuzelen (18yy) Cami)⁵¹, bir kabaltı ve On çıkmaz sokak bulunmaktadır. Sokağın mevcut döşemesi bazalt küp taştır.

Mumcular Sokak, Kazancı Bedih ile Güllüoğlu sokaklarını birbirine bağlamaktadır. Yaklaşık 50m uzunluğunda olan sokağın genişliği 2.5m-3m arasındadır. Toplam on bir sivil mimari yapının ikisi tescillidir.

Karakol Sokak, Güllüoğlu Sokak ile Kazancı Bedih Sokağı birbirine bağlamaktadır. Yaklaşık 100 metre uzunluğunda olan bu sokakta toplam yirmi yapı mevcuttur. Yapılardan ikisi camidir ve ikisi de tescillidir. Bu Camilerden biri Karakol Sokak'ın, Kazancı Bedih Sokakla birleşerek meydana doğru devam ettiği yerde bulunan Nimetullah (Ak) Camidir. Ayrıca bu sokakta altı adet sivil mimari yapı bulunmaktadır.

Culha Sokak, Yorgancı Sokak ve Güllüoğlu sokaklarını birbirine bağlamaktadır. Yaklaşık 70m uzunluğunda ve 2.5m-3m genişliğindedir. Bu sokakta bulunan toplam on sivil mimari yapının beşi tescillidir.

58 Meydanı, ismini eski bir hamamın yıkılması üzerine 58 kişinin hayatını kaybetmesinden almaktadır. Meydanın güneyinde eski ismiyle Numune Mektebi şimdiki adıyla Kurtuluş (11 Nisan) İlköğretim Okulu, doğusunda Şeyh Saffet Tekkesi, Şeyh Saffet Çeşmesi ve Muhyiddin Türbesi, kuzeyinde Reji Kilisesi yer almaktadır. Hem cami hem kilise hem de Musevi ibadethanesi olan Şeyh Saffet Tekkesi bulunması, 58 Meydanı'nı geçmişte farklı dinlerin bir arada yaşandığı bir merkez haline getirmiştir.⁵²

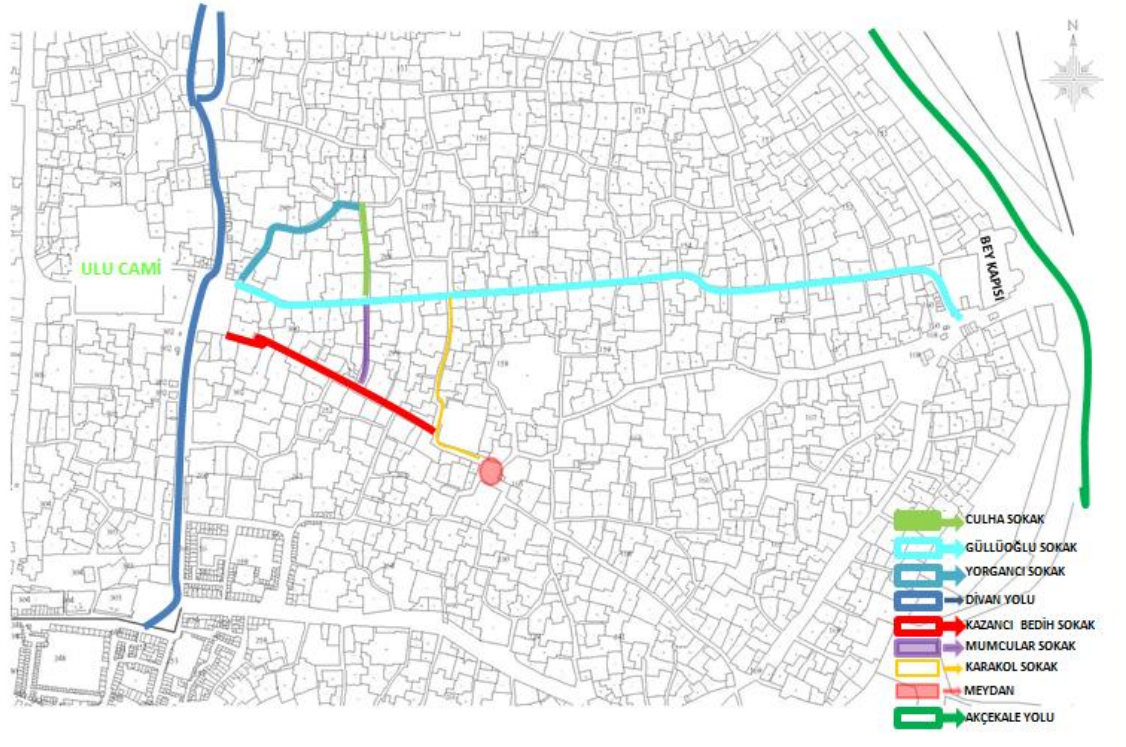
---

⁵¹ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Kayıtlarında Geçmektedir.

*Yayına Hazırlayan Yrd. Doc. Dr. KÜRKÇÜOĞLU, A. Cihat, Metin düzenlemeleri ve İngilizce çeviri Prof. Dr. KARAMAN KARA, Zuhul, Yıldız Albümleri'nde URFA, "İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Sultan II. Abdülhamid Arşivi Urfa Fotoğrafları" adlı kitabın 47. Sayfasında Tuzelen Cami olarak geçen cami Tuzekân Cami şeklinde yazılmış ve tarihi hakkında bilgi verilmiş ayrıca fotoğrafı konulmuştur.

⁵² Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Kayıtlarında Geçmektedir.

Bu tez çalışmasında bu sokaklardan Kazancı Bedih Sokak, Karakol Sokak ve 58 Meydanı incelenmiştir. Bu üç sokağa ait sokak sağlıklaştırma çalışmasının ulaşım analizi, işlev analizi, kat adeti analizi ve tescil analizi yapılmıştır. (Şekil 3)

Şekil 3.1. Çalışma Alanındaki Sokaklar

3.1.1. Ulaşım Analizi

Kazancı Bedih Sokak, Ulu Camii'nin doğu kapısının önünde bulunan ve şehir için önemli bir yere sahip olan Divan Yolu ile kentin sur kapılarından biri olan Bey Kapısıyla (Bab-1 Emir)⁵³ bağlantıyı sağlamaktadır. Divan yolu (Yıldız Meydanı); şehir içinde bulunan bedestenler, hanlar, dükkânlar ve pazar yerleri gibi geleneksel kent merkezine ulaşımı sağlayan önemli bir yoldur. Bey kapısı; kentin doğu aksına bakan sur kapısı olup 16.yy başlarından itibaren çevresinde büyük bir mahalle oluşmuştur. Divan yolu; Kazancı Bedih ve Güllüoğlu Sokağına bağlantısı bulunan bir caddedir. Kazancı Bedih Sokak aksında bağlayıcı sokak olarak Mumcular ve Karakol sokakları Güllüoğlu Sokak ve Kazancı Bedih Sokağına geçiş sağlamaktadır. Bunun yanı sıra İhsaliye (1004. Sok.) ve Mahkeme (1009. Sok.) sokakları da Urfa'nın bedesten çarşı etrafından kazancı Bedih sokak'a bağlantısı olan sokaklardır. Ayrıca kazancı Bedih Sokakta iki tane çıkmaz sokak bulunmaktadır. Bunlar; 1008. Sokak ve 1002. Sokaklardır. Kazancı Bedih Sokağın Karakol Sokakla birleşme noktasından sonra Karakol Sokak olarak devam eden aksın sonu günümüzde 58 Meydanı olarak anılan bir meydanla son bulmaktadır. Meydan, dört sokağın birleşme noktası konumundadır. (EK-A)

Çalışma alanına dahil olan üç sokağın sokak genişlikleri 2.5m-3m olmasından dolayı bu sokaklar yaya yolu olarak kullanılmaktadır. Ancak sık olmasa da motorlu araçlar kullanılmaktadır. Ayrıca bu yollar, yük taşıyan atlı arabalar tarafından da sıkça kullanılmaktadır. Araç trafiği yoğun olmamakla birlikte sokakların dar olmasından dolayı araç geçişlerinin zor olduğu gözlemlenmektedir. Çalışma alanının divan yolu caddesinden ters istikamette yer alan Akçakale yolundan gelen araçların, Urfa'nın dar sokaklarında karşılaşması oluşan zorluğu iki katına çıkarmaktadır. Fakat yaşayan halkın birbirine hoşgörü göstermesi bu problemi kısa sürede çözmelerini sağlamaktadır. Karşılaşan ters istikametteki araç sahipleri birbirine bağlantısı olan sokak ayırımına kadar gelip sokakları kullanarak birbirlerine müsaade göstermektedirler. Bir nevi yaşam biçimi

---

⁵³ Turan, Ahmet Nezihi (2005).XVI. YY.'da Ruha(Urfa) Sancağı. ŞURKAV Yayınları, s.144, Şanlıurfa.

haline gelen bu kaosun bir gündelik hayat olağanlığı içinde devam ettiği gözlemlenmektedir.

3.1.2. İşlev Analizi

Şanlıurfa ili Eyyubi'ye ilçesinde geleneksel kent dokusu içerisinde yer alan, Bey Kapısı Mahallesi, Kurtuluş Mahallesi, Pınarbaşı Mahallesi ve Camii-kebir Mahallesi Koruma Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü kayıtlarından anlaşıldı üzere toplamda 729 yapı tescilli olduğu evraklarında okunmaktadır. Bunların; biri anıtsal yapı, biri Burç, on yedisi cami ve bir adet cami+medrese, on adeti çarşı, biri çeşme, bir değirmen, biri Duvar kalıntısı, beşi dükkan, beşi Hamam, yedisi Han, biri Hela, Biri İmalathane, ikisi işyeri, yirmisi kabaltı, biri Kahvehane, biri Kale ve Surlar, biri kilise, biri Konak, 595 tane konut, biri konut+tekke+türbe, dört kuyu, biri medrese, biri meydan, biri mezar kalıntısı, ikisi okul, on dokuzu pazar yeri, on ikisi sokak, ikisi tekke ve yedisi türbedir.

3.1.3. Kat Adeti Analizi

Kazancı Bedih Sokak'ının güney kanadında on altı ev bulunmaktadır. Bunlar; 301, 262 ve 263 adaları içerisinde yer almaktadır. 301 numaralı adada bulunan ve Kazancı Bedih Sokak'ına bakan kısımda toplam yedi ev cephesi bulunmaktadır. Bunlardan iki tanesi tek katlı, dört tanesi iki katlı ve bir tanesi dört katlıdır. Dört katlı olanın altı ticarethane olarak kullanılmaktadır. 262 numaralı adanın Kazancı Bedih Sokak'ına bakan kısmında toplam dört ev cephesi bulunmaktadır. Bunlardan ikisi tek katlı, ikisi ise iki katlıdır. 263 numaralı adanın Kazancı Bedih Sokak'a bakan cephesinde ise toplam beş ev bulunmaktadır. Bunlardan dört tanesi tek katlı, bir tanesi üç katlıdır (EK-F).

Kazancı Bedih Sokak'ının kuzey kanadında ise on üç ev vardır. Bunlar; 300 ve 299 adaları içerisinde yer almaktadır. 300 numaralı adada bulunan ve Kazancı Bedih Sokak'ına bakan kısımda toplam sekiz ev cephesi bulunmaktadır. Bunlardan üç tanesi

tek katlı, üç tanesi iki katlı ve bir tanesi beş katlıdır. 299 numaralı adada bulunan ve Kazancı Bedih Sokak'ına bakan kısmında toplam beş ev bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi tek katlı, üç tanesi ise iki katlıdır.

Meydana bakan cephede iki ev, bir tekke, bir okul ve bir cami bulunmaktadır. Evlerden biri tek katlı, diğeri ise iki katlıdır.

3.1.4. Tescil Analizi

Bey Kapısı Mahallesi, Kurtuluş Mahallesi ve Camii-kebir Mahallesi ve Pınarbaşı Mahallesi kapsayan çalışma alanı içerisinde yer alan ada ve parsellerde Koruma Kurulu tarafından yapılan tarihi yapı tescillerinin analizi şöyledir:

1960-1990 tarihleri arasında toplam elli iki yapı tescillenmiştir. 1990-2000 yılları arasında toplam yetmiş yapı tescillenmiştir. 2000-2010 tarihleri arasında seksen adet ve 2010'dan Günümüze kadar ise on adet yapı tescillenmiştir. Ayrıca bu tescillenen yapılar dönemsel olarak çeşitli kurumlardan da tescil görmüştür. Tescil işlemleri Koruma Kurulları evraklarında görülmektedir.⁵⁴

1960-1990 yılları arasında; 152, 154, 155, 157, 158, 159, 162, 163, 260, 261, 263, 264, 296, 298, 301 (EK-B) olmak üzere on beş adada elli iki yapı tescillenmiştir. Bu çalışma kapsamında incelenen sokaklara dahil olan adalardan 159 numaralı adada iki adet yapı tescillenmiş olup bunlar, Akyüzler Evi ve Tuzeken Cami'dir. 162 numaralı adada beş adet yapı tescillenmiş olup bunlardan biri Mehmet Balıkçı Evi'dir.

1990-2000 yılları arasında; 157, 158, 159, 162, 163, 230, 260, 262, 263 ve 296 olmak üzere toplam on adada yetmiş adet yapı tescillenmiştir (EK-C). Bu çalışma kapsamında incelenen sokaklara dahil olan adalardan 301 numaralı adada toplam üç adet yapı tescillenmiştir. Bunlar; Latif Karaçizmeli Evi, Mustafa Ağadayı Evi ve Mehmet Duran Evi'dir.

---

⁵⁴ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Kayıtlarında Geçmektedir.

2000-2010 yılları arasında; 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 230, 260, 261, 263, 264, 296, 299, 300 ve 301 olmak üzere on dokuz adada toplam seksen adet yapı tescillenmiştir (EK-D).

2010'dan günümüze kadar; 152, 155, 261, 264, 298 ve 300 olmak üzere altı adada toplam on yapı tescillenmiştir. Bu adalarda ki birçok yapının tescili farklı kurumlar tarafından farklı tarihlerde yapılmıştır (EK-E).

Çalışma alanı olan Kazancı Bedih Sokak'ta ve 58 Meydanı'nında toplam on yedi yapı tescillenmiştir. Tescillenen bu yapıların arasında farklı tarihlerde birkaç kurum tarafından tescil işlemi gören yapılar vardır. Bunlar:

158 numaralı adada 44 numaralı parsel, Kurtuluş Mahallesi'nde bulunan bir camidir. 1987 yılında ilk defa T.K.T.V.Y.K. tarafından ilk tescili yapılan bu yapı 2013 yılının 8. ve 9. aylarında da Ş.K.V.K.K kurulu tarafından da tescil işlemi görmüştür. 42 numaralı parsel, Pınarbaşı Mahallesi Karakol Sokak'ta bulunmaktadır. Bu parsel de bir konut yapış bulunmaktadır. Bu yapı 1982 yılında G.E.E.A.Y.K. ve 1987 yılında T.K.T.V.Y.K. tarafından tescillenmiştir (EK-G).

163 nolu adanın 11-9 numaralı parsel, Kurtuluş Mahallesi Mısır Sokak'ta bulunan bir konut yapısıdır. 1982 yılında G.E.E.A.Y.K. ve 1987 yılında T.K.T.V.Y.K. tarafından tescil görmüştür. 1 numaralı parsel, Kurtuluş Mahallesi Karakol sokak'tadır. Yapının türü konut+tekke+türbedir. Bu yapı 1982 yılında G.E.E.A.Y.K. tarafından, 1987 tarihinde T.K.T.V.Y.K. ve 2012 yılında Ş.K.V.K.K. kurumları tarafından toplam üç kez tescil görmüştür.

262 numaralı ada 1 numaralı parsel, Pınarbaşı Mahallesi İslahiye Sokak'taki konut yapısıdır. Bu yapı 1993 ve 1998 yıllarında D.K.T.V.K.K. tarafından iki defa tescil işlemi görmüştür. Ayrıca 2011 yılında Ş.K.T.V.K.K. tarafından bir kez tescil görmüştür. 4 numaralı parsel, Pınarbaşı Mahallesi'ndeki konut yapısıdır. Bu yapı 2010 yılında Ş.K.T.V.K.K. tarafından tescillenmiştir.

263 numaralı ada 1 numaralı parsel, Pınarbaşı Mahallesi Güven Sokak'taki konut yapısıdır. Bu yapı 1993 ve 1998 yıllarında D.K.T.V.K.K. tarafından iki kez tescil işlemi görmüştür. 2 numaralı parsel, Pınarbaşı Mahallesi Güven Sokak'taki konut yapısıdır. Bu yapı 1993 ve 1998 yıllarında D.K.T.V.K.K. tarafından iki defa tescil işlemi görmüştür. 3 numaralı parsel, Pınarbaşı Mahallesi Karakol Sokak'ta bulunan konut yapısıdır. Bu yapı 1993 ve 1998 yıllarında D.K.T.V.K.K. tarafından iki kez tescil işlemi görmüştür. 5 numaralı parsel, Pınarbaşı mahallesi Karakol Sokak'taki konut yapısıdır. Bu yapı 1993 ve 1998 yıllarında D.K.T.V.K.K. tarafından iki kez tescil işlemi görmüştür.

264 numaralı ada 18 numaralı parsel, Pınarbaşı Mahallesi'ndeki okul yapısıdır. Bu yapı 1982 yılında G.E.E.A.Y.K. tarafından, 1987 yılında T.K.T.V.Y.K. ve 2015 yılında Ş.K.V.K.K. kurumları tarafından toplam üç kez tescil işlemi görmüştür.

299 numaralı ada 17 numaralı parsel, Camii-kebir Mahallesi Güney Sokak'ta bulunan konut yapısıdır. Bu yapı 1993 ve 1998 yıllarında D.K.T.U.K.K. tarafından iki defa tescil işlemi görmüştür. 14 numaralı parsel, Camii-kebir Mahallesi Güney Sokak'ta bulunan konut yapısıdır. Bu yapı 1993, 1998 ve 2011 yıllarında ve D.K.T.U.K.K. Ş.K.T.U.K.K. tarafından toplam üç kez tescil işlemi görmüştür. 12 (22-23) numaralı parsel, Camii-kebir Mahallesi Güney Sokak'ta bulunan yapı konut yapısıdır. Bu yapı 1993, 1998 ve 2011 yıllarında iki kez D.K.T.U.K.K. ve bir kez Ş.K.T.U.K.K. tarafından toplam üç kez tescil işlemi görmüştür.

300 numaralı ada 22 numaralı parsel, camii-kebir Mahallesi'nde bulunan konut yapısıdır. 1993 ve 1998 yıllarında D.K.T.U.K.K. tarafından tescil işlemi görmüştür.

301 numaralı ada 7 numaralı parsel, Camii-kebir Mahallesi Kazancı Bedih Sokak'ta bulunan konut yapısıdır. Bu yapı 2007 ve 2008 yıllarında Ş.K.T.V.K.K. tarafından ve 2015'te Ş.K.V.K.K. üç kez tescil görmüştür. 8 numaralı parsel, Camii-kebir Mahallesi Güven Sokak'ta bulunan konut yapısıdır. Bu yapı 1993 iki kez

D.K.T.V.K.K. tarafından ve 2013 yılında Ş.K.V.K.K. tarafından bir kez tescil işlemi görmüştür.⁵⁵

3.2. ÇALIŞMA ALANI KAPSAMINDAKİ SOKAKLARIN CEPHE ANALİZLERİ

Çalışma alanında toplam otuz bir konut, bir tekke, bir cami ve bir okul bulunmaktadır. On altı konut güney cephesinde, on üç konut kuzey cephesinde ve iki konut, bir cami, bir tekke ve bir okul da meydana bulunmaktadır. Bunlardan on yedisi tescillidir. Tescilli yapılar arasından on dört tanesi konuttur. Bu on yedi tescilli yapıdan sadece sekiz tanesinin ilgili kurum tarafından envanter fişi oluşturulmuştur.

3.2.1. Urfa Geleneksel Konut Dokusu Cephe Elemanlarının Değerlendirilmesi

Cephe elemanı olarak tarihi Urfa sokaklarında, giriş kapısı, büyük pencereler, küçük pencereler, çıkmalar, kat silmeleri ve köşe sütuncesi dikkat çekmektedir. Farklı tiplerin bir arada bulunduğu bu sokaklarda farklı kültürlerin etkisi görülmektedir.

3.2.1.1. Kapılar

Giriş kapıları cepheyi ortalamamaktadır. Tarihi Urfa kentinde genellikle binek hayvanlarıyla girmesini sağlamak amaçlı büyük kapılar ve o kapıların içinde küçük kapılar bulunan ve halk dilinde “yavrulu kapı” ya da “Enikli kapı” olarak geçen kapılar mevcuttur. Çalışma alanında sağlıklılaştırma yapılmadan önce dönemi yansıtan kapılar kalmadığı rölöve çiziminden görülmektedir. Sağlıklılaştırma projesi uygulanırken ev sahiplerinin yapmış olduğu demir kapılar sökülerek yerine eski dönemleri yansıtan çinko kaplamalı demir kapı yapılmıştır.

---

⁵⁵ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Kayıtlarında Geçmektedir.

Geleneksel kent dokusu içinde bulunan kapılarda genellikle, kapı boşlukları düz lento, sivri kemer, basık kemer, yuvarlak kemer, çift ders süslemeli yuvarlak kemer, yonca motifi ile süslü yuvarlak kemer ve sadece kilit taşı kemer şeklindeki geçiş elemanlarıyla geçilmektedir. Bazı kapılar kemerden itibaren iki taş sıra üstünde, cepheden öne taşmış şekilde silmeli geometrik ve bitkisel motifli süslemeler ile taçlandırılmıştır. Bu süslemeler arasında hayat ağacı motifi ve madalyonlarda mevcuttur.

Meydan da bulunan Tekke ve Okulun giriş kapıları oldukça süslemeli aynı zamanda taç kapı gibi büyük ve görkemlidir. Tekke kapısında halk dilinde “develik” (yüklerinin konulmasına yarayan niş içinde sağ ve solda yerden 50cm yüksek dinlenme sekilerinin bulunduğu) denilen kısım vardır (EK-M).

3.2.1.2. Pencereler

Cephede büyük ve küçük pencereler diye iki şekilde görünmektedirler. İç avlulu plan tipine sahip Urfa evlerinde mahremiyet oldukça önemlidir. Bu yüzden evlerin alt katında büyük pencereler oldukça nadir görünmektedir. Küçük pencereler yapının alt kısımlarında ya mazgal pencere şeklinde ya da dikdörtgen 30x60cm şeklindedirler. Yapıların üst katlarında büyük pencereler mevcuttur. Büyük pencerelerde farklı olarak açıklıklar, düz lento, basık kemerler, kaş kemerler, yuvarlak kemerler, yuvarlak kemer içinde bitkisel ya da geometrik süsleme bulunan kemerler ve kaş kemerli geçiş elemanlarıyla geçilmektedir.

58 Meydanında bulunan Halil Felhan evi ve 11 Nisan Kurtuluş İlk Okulu'nun pencereler yapının üst katında büyük ve süslemelidir. Pencerelerin üstünde lento bulunmaktadır. Lentonun hemen üstünde dış motifi ve üçgen arşitravlarla süslenmiştir. Konutun penceresinde, üçgen arşitravların içi iki yanda rumi merkezli stilize ejder figürü bulunmaktadır.

Çıkmaların üzerindeki bazı pencereler ise alttan ve üstten kaş kemerli bir çerçeve içine alınmıştır. Çerçeve iç içe silmeler ile katmanlaştırılmıştır. Pencere boşluğunun hemen altında çerçevenin içinde kalacak şekilde kabara ve gülbezeler vardır.

Pencereler güvenlik nedeniyle demir parmaklıklarla örülmüştür. Parmaklıkların yapıldığı döneme ait olanları “S” şeklinde demirlerin belli bir düzen içinde bir araya gelmesi ile oluşmuştur. Dönemini yansıtmayan parmaklıklar sağlıklılaştırma yapılırken sökülüp dönemini yansıtan parmaklıklarla değiştirilmiştir (EK-N).

3.2.1.3. Çıkmalar

Yapıların üst katlarındaki bir odanın sokağa uzantısına çıkma denir. Mahremiyetin ön planda olduğu Urfa’da çıkmaların üzerindeki pencerelerin konumlanması da bu değere bağlı olarak yapılmıştır. Pencerelerin birbirine bakmamasını sağlayan çıkmaların destek sistemini oluşturmak için konsollar yapılmaktadır. Konsollar, ikili, üçlü ve dörtlü mukarnaların bindirme tekniği ile oluşturulmuştur. Basamak şeklinde konumlanan konsollar çıkmaya ve cepheye hareket katmaktadır. Konsolların üst kısmında döşeme hizasında ahşap hatıl bulunmaktadır. Bu ahşap hatıllar yapıldığı döneme aittir.

3.2.2. Cephe Analizleri

3.2.2.1. GÜNEY CEPHESİ

Güney cephede toplam 16 konutun analizi yapıldı (EK-H ve EK-I).

263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında tescilli olduğu görülmektedir. Yapılan, yapı sokağın köşe dönüşüne (aks değiştirme) denk geldiği için üç cephesi bulunmaktadır. Rölöve çizimlerine bakıldığında cephenin üst katında briket malzeme kullanılarak duvar örülmüştür. Yapıda buluna büyük kesme taşların yüzeysel tahribat geçirerek alttaki moloz malzeme ortaya çıktığı görülmektedir. Cephede iki farklı yükseklik vardır.

Cephede iki giriş kapısı bulunmaktadır. Bu kapılardan biri rölöve çizimine girmekte diğer kapı görünüş acısına girmediği için belirtilmemiştir. Rölöve çizimlerine giren kapının malzemesi demir doğramadır. Kapının üstünde basık yuvarlak kemer mevcuttur.

Rölöve çizimde, kapının ve cephenin sağ kısmına denk gelen bir tane büyük pencere yer almaktadır. Pencerenin üstünde pencereden daha geniş tek parça taştan oluşan bir lento bulunmaktadır. Pencere ahşap doğramalı demir korkulukludur. Kapı ile pencere arasında sokak isminin yazdığı bir levha bulunmaktadır. Cephenin tam ortasından elektrik kablosu geçmektedir. Cephenin sağ bitimine sigorta kutusu monte edilmiştir.

Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

“1.Mevcut yapıların cephe yüzeyindeki aykırı unsurlar (klima motoru, elektrik kabloları, yağmur suyu borusu, afiş, ilan levhaları vs.) gibi elemanlar kaldırılacaktır.

2.Mevcut taş yüzeyde kir/yosunlama/badana raspası yapılarak derzler yeniden çekilecektir. Çürümeler/kopmalar yapıdan gelen izlere bağlı kalınarak aynı malzeme ile çürütülecektir.

3.Sıvalı yüzeyde sıva raspası yapılarak özgün taş aranacaktır. Bulunan taşlar cephe düzenlenmesine göre ya derzleme ya da yapıdan gelen izlere bağlı kalmak koşullu ile aynı malzeme ile çürütülecektir.

4.Son dönem eklenti briket çevre duvarları sökülerek yerine cephe düzenlenmesine uygun taş duvar örülecektir. Örülen bu taşların üst kotuna harpuşta eklenecektir.

5.Mevcut kapı doğramaları sökülerek yerine yöresel sac kaplı ahşap kapı doğraması yapılacaktır.

6.Özgün pencere demir parmaklıklar korunacak son dönem muhdes ekler özgün hale getirilecektir.”⁵⁶

Yukarıda belirtilen maddeler kapsamında yapılan sağlıklılaştırma projesinde yapının cephesindeki briketler yıkılarak yerine özgün malzeme ile tamamlanmıştır. Cephede bulunan yosunlaşmalar temizlenmiştir. Cephenin üst bitim noktasına taş malzemeden harpuşta yapıldığı okunmaktadır.

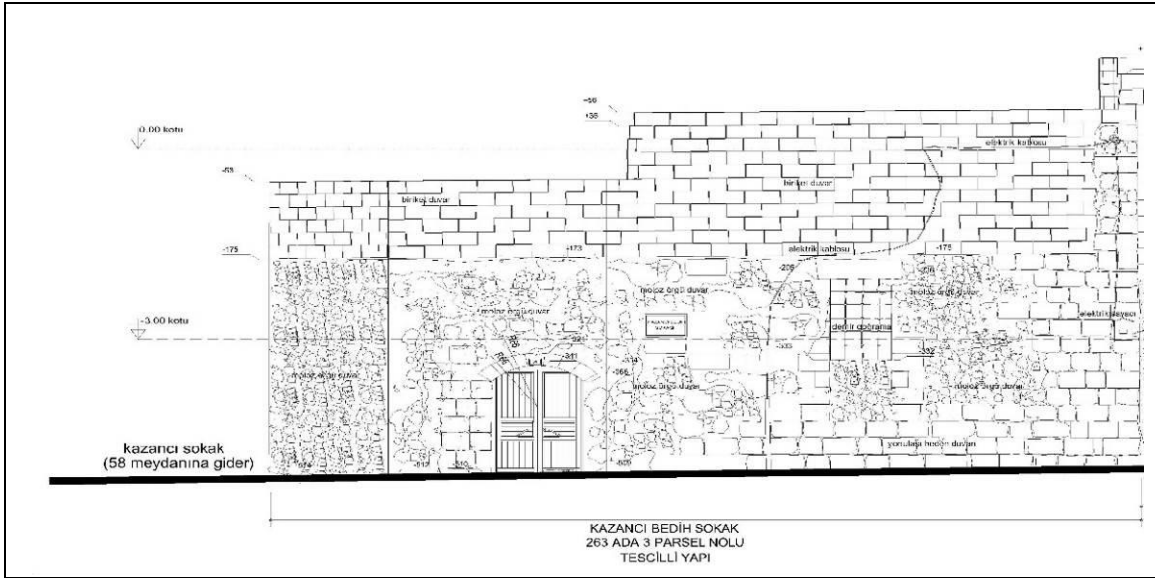
Cephede bulunan 2 demir doğramalı kapı yerinden sökülerek sac (çinko) kaplamalı ahşap kapı monte edildiği görülmektedir. Cephede bulunan 2 pencere korunmaya çalışılmış fakat pencere etrafındaki özgün malzemenin değiştirildiği ve bazı yerlerde ise onarım yapıldığı görülmektedir. Kapının üstündeki kabara süslemesi, pencere altındaki denizlik çıkıntısı ve cepheyi yaklaşık 300cm den kesen silme şeklindeki korniş motifi olduğu gibi bırakıldığı sağlıklılaştırma projesinde görülmektedir.

Cephe yüzeyine aykırı olan elektrik kablo ve sigorta kutusunun kaldırıldığı çizimlerden okunmaktadır. Cephenin üzerindeki sokak tabelasının neye ve nasıl yazıldığı malzemesi hakkında bilgi rölöve çizimlerinde yoktu fakat sağlıklılaştırma yapılırken sokak adı ve numarası cepheye ait bir taşın üzerine yazıldığı görülmektedir.

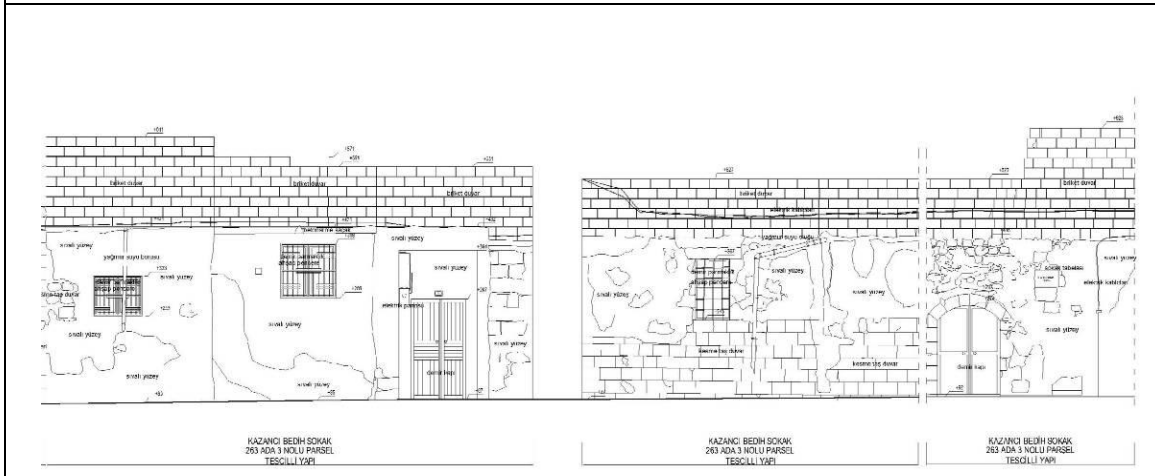
---

⁵⁶ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklılaştırma projesinden alınmıştır.

Günümüzdeki durumunda yapının; sokak dönüş cephesinin tam orta kısmında bir pencere bulunmaktadır. Eskiyle yeniye ayıran silme görünümlü korniş uygulaması üç cephede de devam etmektedir. Yapının 3. Cephesinde ise ikinci kapısı bulunmaktadır. Kapı üç tarafı çevrili bir niş içerisinde yer almaktadır. Kapı orijinal değildir. Kapının üstünde bir adet süsleme elemanı olan kabara bulunmaktadır. Kapının kuzeyinde aynı zamanda o cephenin de kuzeyine denk gelen bir pencere mevcuttur. Pencerenin alt hizasındaki taş, denizlik gibi oluşturularak cepheden önde durmaktadır.

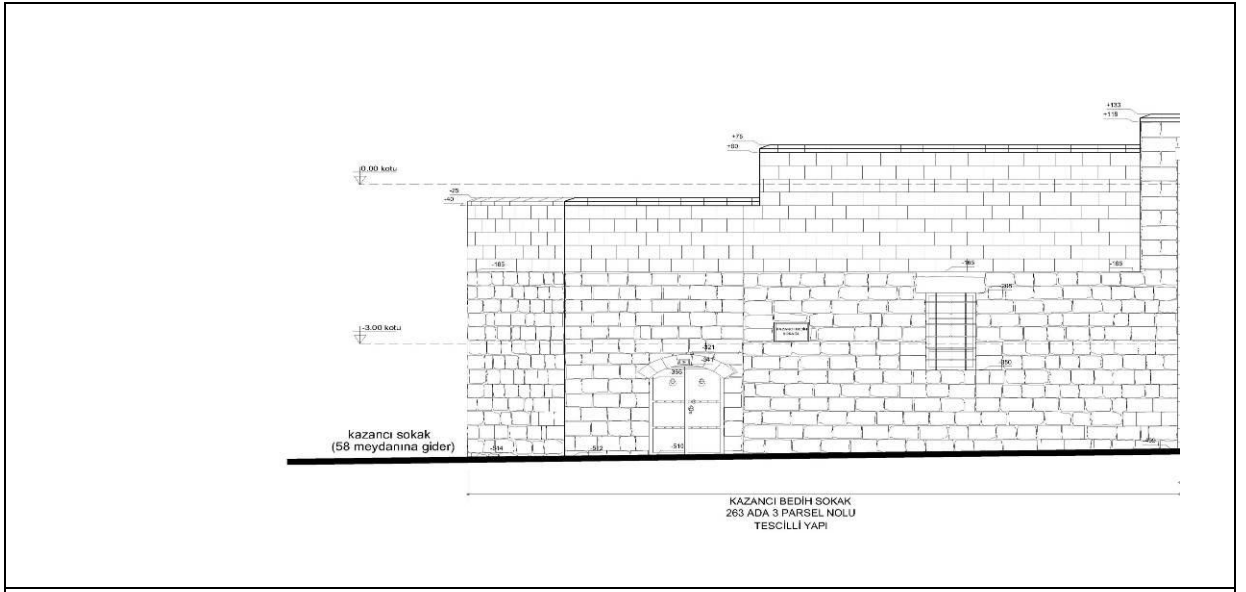
263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

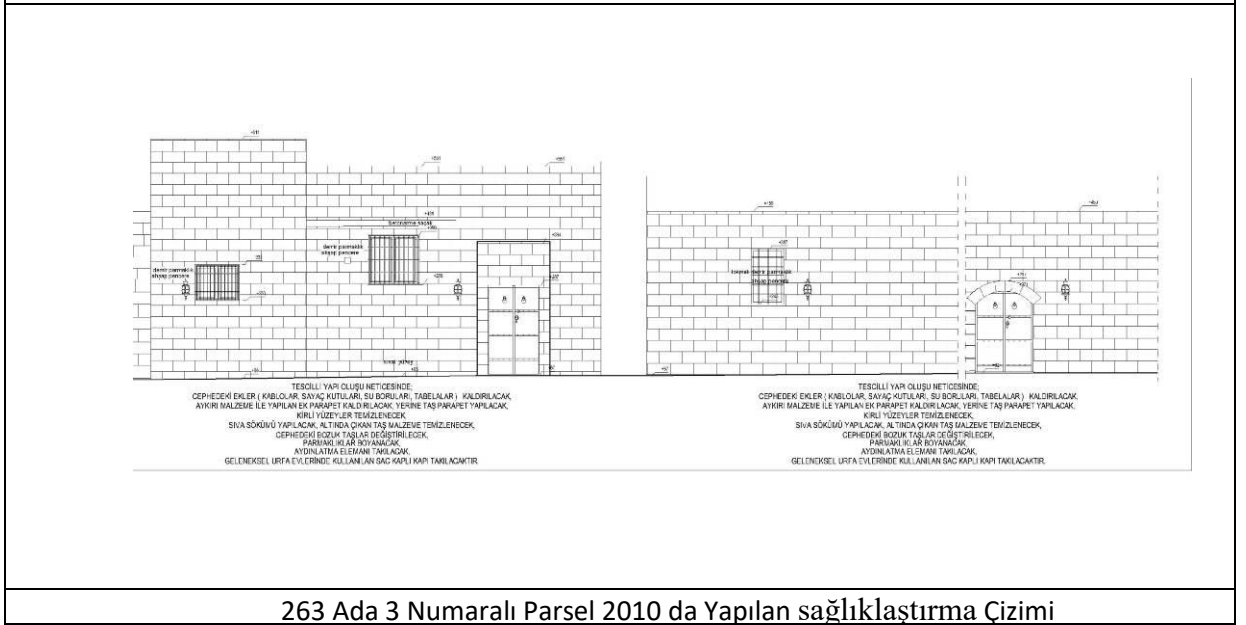
263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

Şekil 3.2: 263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.⁵⁷

⁵⁷ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

263 Ada 3 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan Sağlıklaştırma Çizimi.

263 Ada 3 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan sağlıklaştırma Çizimi

Şekil 3.3. 263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi.⁵⁸

⁵⁸ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma projesinden alınmıştır.

263 Ada 3 Numaralı Parsel 2010 da Çekilmiş Cephe Fotoğrafi.

263 Ada 3 Numaralı Parsel Mevcut Güney Cephe Görünümü

Şekil 3.4. 263 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafları⁵⁹

⁵⁹ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün arşivinden alınmıştır.

263 Ada 2 numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında tescilli olduğu görülmektedir. Rölöve çiziminde; cephe tek ve yüksek bir duvara sahiptir. Cephe üst kotunda küçük ve belli aralıklarda açıklıklar mevcuttur. Yaklaşık çatı parapet kotuna denk geldiği görülmektedir. (Not: Geleneksel Urfa evlerinde çatılar düz damdır. Genelde ev sahipleri yazın çok sıcak olduğundan dolayı damlarda ya yerde ya da tahtlarda yatmaktadır. Parapetteki pencereler/açıklıklar, parapet duvarının dolayı rüzgârın önünü kesmemek adına yapılan bir yapı elemanıdır).

Rölöve çiziminde; cephenin sol tarafında giriş kapısı yer aldığı, kapı malzemesi demir doğramalı ve kapının açıklığı basık sivri kemerli olduğu, kapının alın noktasında “Mülk Allah’ındır”⁶⁰ yazısı yazdığı ve kapının çevresi tahrip olduğu ve sıva ile sıvandığı görülmektedir.

Aynı zamanda çizimde; kapının sağ üst köşesi ve aynı zamanda cephenin yaklaşık orta kısmında kapının kemer noktası ile neredeyse aynı hizada ve kapının sağ üst köşesine denk gelen bir mazgal pencere yer almaktadır. Pencerenin üstü sivri kemerlidir. Pencerenin içinden soba borusu çıkmaktadır.

Cephede yosunlaşmanın meydana geldiği ve kapı etrafının da tahrip olduğu rölöve çizimlerine işlendiği görülmektedir. Ayrıca cephenin kuzey tarafından kapıya doğru gelen bir elektrik kablosu vardır.

Sokak sağlıklılaştırma yapıldıktan sonra;

Tek yüksekliğe sahip olan evin cephe üst bitimine özgün malzemeye uygun malzeme ile harpuşta yapılmıştır.

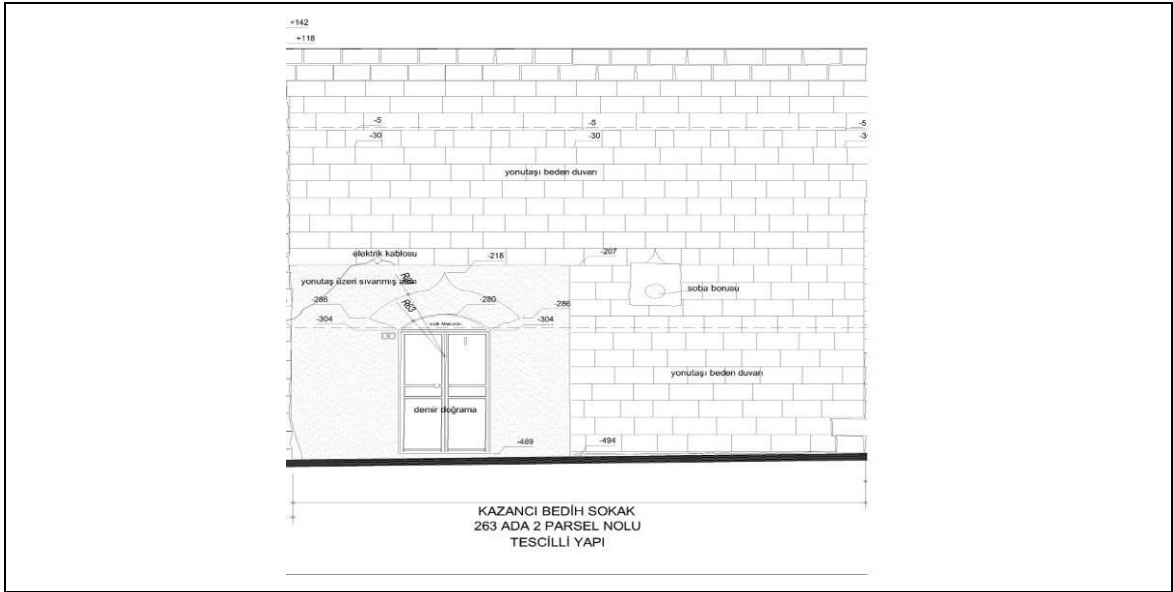
---

⁶⁰ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklılaştırma projesinden alınmıştır.

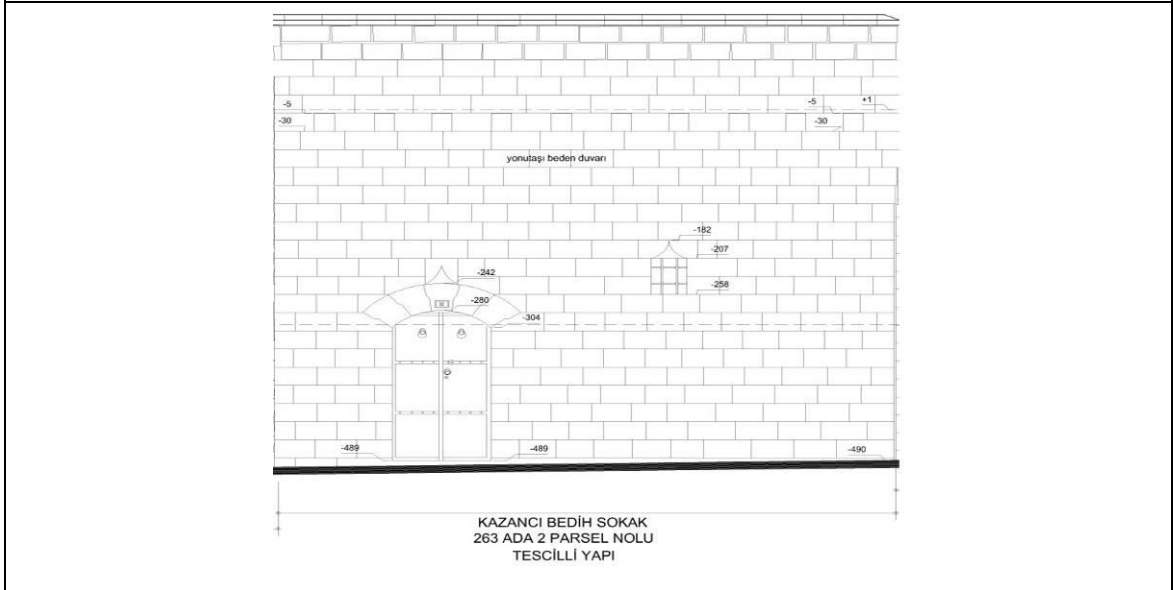
Giriş kapısı sökülerek yerine sac (çinko) kaplamalı ahşap kapı yapılacağı notu düşülmüştür. Kapının etrafındaki sıvalı alan raspalanarak sıva yüzeyden arındırılarak gerekli yerlere özgün malzemeye yakın malzeme ile sağlıklılaştırma yapıldığına dair çizim yapılmıştır. Kapının üstündeki yazı kapının çinko kaplamasının üzerine tekrardan konulduğu görülmektedir.

Mazgal pencerede demir korkuluk imalatı yapıldığı, cepheden geçen elektrik kablosu çıkarıldığı ve cephenin üst bitim noktasına taş malzemedden harpuşa eklendiği çizimlere aktarılmıştır.

Günümüzde ise, bu işlemlerin yapıldığı fakat elektrik kablosunun halen cephede geçtiği görülmektedir.

263 Ada 2 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

263 Ada 2 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan Sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.5. 263 Ada 2 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve Sağlıklaştırma Çizimi.⁶¹

⁶¹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma projesinden alınmıştır.

263 Ada 2 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü

263 Ada 2 Numaralı Parsel Mevcut Güney Cephe Görünümü

Şekil 3.6. 263 Ada 2 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafi.

263 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Analizinde

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Cephe 17m uzunluğundadır. Bu yapının 2 cephesi sokağa bakmaktadır. Çünkü ev köşe başı bir evdir. Evin hemen yanında Mahkeme sokağı(1009 sk.) giriş yapılmaktadır.

Rölöve çizimlerinde cephede 3 farklı yükseklik bulunmaktadır. Cephenin orijinal kaplaması neredeyse yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Orijinal cephe kaplaması giriş kapısının sol tarafında, üst tarafında ve pencere etrafında kısmen mevcut olduğu okunmaktadır. Pencere altında ise sıva imalatının varlığı not düşülmüştür. Cephenin büyük bir bölümünün briket malzemenin kullanıldığı çizimde görülmektedir.

Kazancı Bedih sokağı bakan cephede yapının giriş kapısı bulunmaktadır. Giriş kapısı cephenin neredeyse tam ortasına denk gelmektedir. Kapının demir doğramadan yapıldığı notu mevcuttur. Kapı açıklığının üst noktasında düz bir lento bulunduğu görülmektedir. Kapının sağ üst köşesinde sigorta kutusunun mevcut olduğu ve sigorta kutusuna gelen elektrik kablosu cephenin en sağına kadar gidip bir sokak aydınlatmasına bağlandığı aynı zamanda aydınlatma elemanı ise cepheye monte edildiği rölöve çizimlerine işlenmiştir.

Cephenin sağ kısmında 2 adet büyük pencere bulunmaktadır. Rölöve çizimde pencerenin üstünde çift sıra lento kullanıldığını ve lentolar da yine çift sıra kilit taş uygulaması yapıldığı görülmektedir. Pencerenin üstünde ahşap doğrama notu vardır. Ayrıca demir parmaklık çizimi yapılmıştır. Pencerelelerin olduğu duvar cephenin en yüksek duvardır. Cephenin kuzey kısmında 2 adet açıklık vardır(Pencere olma olasılığı yüksektir). Çizimde bir bilgi verilmemiştir.

Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

Sağlıklılaştırma projesinde tüm yüzey kesme taş olarak görülmektedir. Cephedeki 3 yükseklik 2 ye indirilmiş ve gereksiz görünen 3. yükseklik kaldırılmıştır.

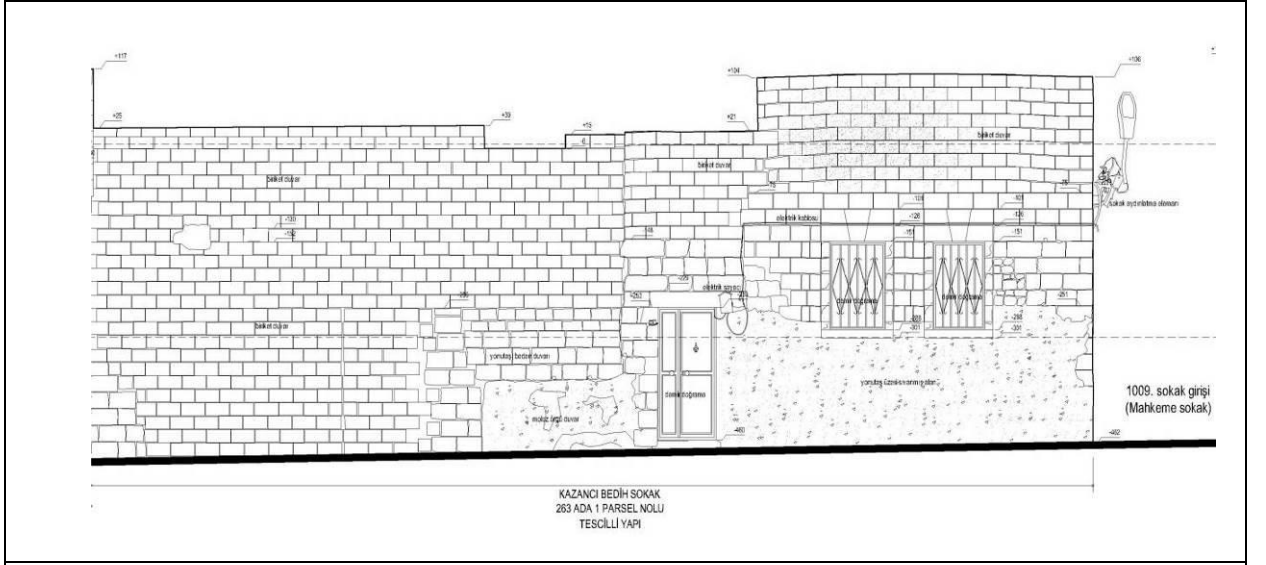
Yapının giriş kapısı sökülerek yerine sac(inko) kaplamalı ahşap kapı yazısı yazılmış ve değişeceği belirtilmiştir.

Pencerelerde kullanılan demir korkuluklar silinmiş ve yerine dönemi yansıtan başka bir demir parmaklık çizilmiştir. Pencere etrafındaki eski malzemeli çerçeveye dokunulmamıştır.

Sağlıklaştırma projesinde yapının üzerindeki elektrik kabloları ve yapıya monte edilen sokak aydınlatma lambası kaldırılmıştır.

Cephenin solunda bulunan ve yeterli bilgisi bulunmayan açıklıklar hakkında sağlıklaştırma projesinde bir detay verilmemiştir. Cephenin st bitim noktasına taş malzemeden harpuşta imalatı çizilmiştir.

Günümüzde sağlıklaştırma projesinden farklı olarak, kapının sağ üst köşesinde sigorta kutusu bulunmaktadır. Cephenin sol tarafında iki adet küçük pencere vardır. Ayrıca pencerelerin yanında soba borusu için açılmış delik mevcuttur.

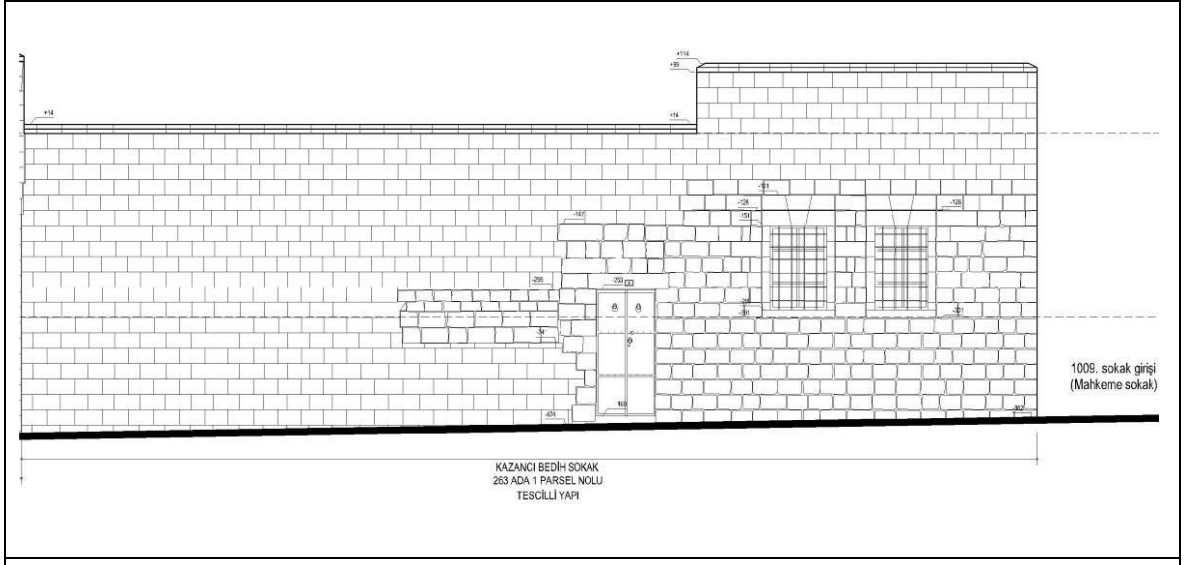
263 Ada 1 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

263 Ada 1 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.7. 263 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi ve Mevcut Durum Fotoğrafi.⁶²

⁶² Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

263 Ada 1 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan Sağlıklaştırma Çizimi.

263 Ada 1 Numaralı Parsel Mevcut Güney Cephe Görünümü.

Şekil 3.8. 263 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi⁶³ ve Mevcut Durum Fotoğrafı.

⁶³ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma projesinden alınmıştır.

262 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Analizinde

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir (kuruldan alınan envanter fişinde yapının 2010 yılında tescillendiği görülmektedir). Bu yapının 2 cephesi sokağa bakmaktadır. Çünkü ev köşe başı bir evdir. Rölöve çiziminde yapının cephesinde 2 farklı yükseklik mevcut olduğu görülmektedir. Çizimdeki notlarda cephenin sol kısmında moloz taşın üstüne sıva yapıldığı yazmaktadır. Sıvanın üst tarafında ise briket örülmüştür.

Yapının sağ tarafının alt hizasında bir adet mazgal pencere üst kısmında ise üç adet büyük pencere vardır. 3 büyük pencerenin üstünde de 3 küçük açıklık(taka) bulunmaktadır. Mazgal pencerenin önüne tel örgü çekildiği çizimlerde görülmektedir. Büyük pencereler arası eşit ve pencere açıklıkları basık kemerlerle geçildiği okunmaktadır. Kemerlerin orta kısmında kilit taşı vardır. Pencerelerde bulunan ahşap doğrama ve demir korkulukları çizime işlenmiştir. Büyük pencerelerin rölöve çizimleri üzerinde bulunan açıklıkların evin hangi bölümüne ait olduğu ve ne için açıldığı konusunda bilgi verilmemektedir.

Cephenin sağ kısmının tam ortasında büyük enine bir pencere vardır. Rölöve çizimlerinde pencerenin demir korkulukları işlenmiştir.

Yapının giriş kapısı mahkeme sokağına ait olan cepheye bakmaktadır. Çizimlerde işlenmemiştir.

Sokak sağlıklılaştırma yapıldıktan sonra;

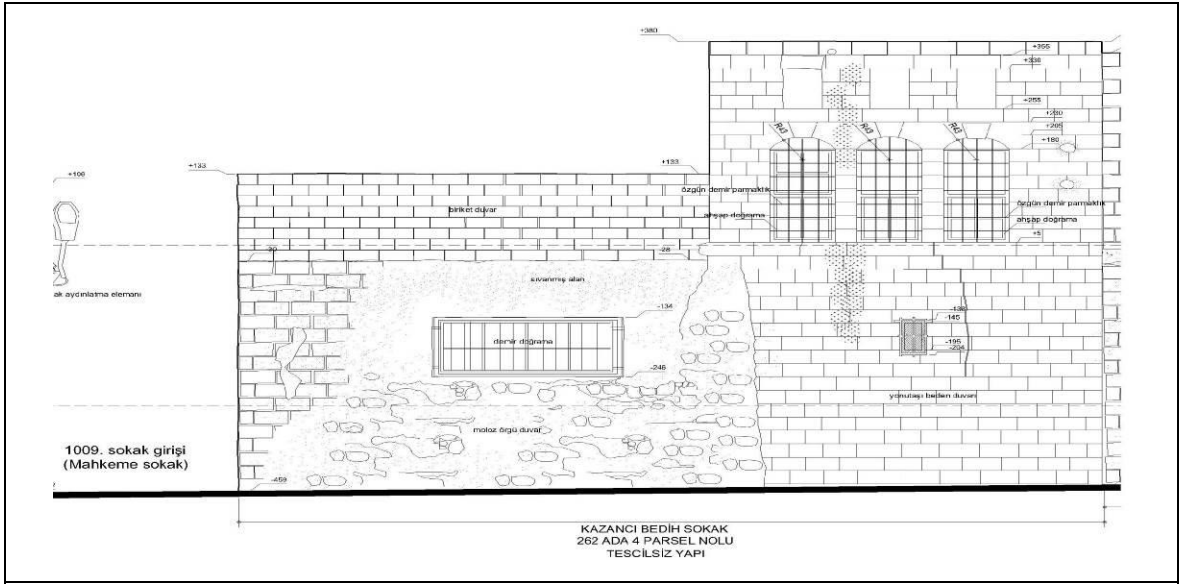
Cephede bulunan 2 farklı yükseklikten cephenin soluna denk gelen düşük olan kısımda yapının özgün malzemesine uygun malzeme ile sağlıklılaştırma yapıldığı çizimden okunmaktadır. Briketler çizimleri silinerek yeniden cepheye uygun malzeme ile yapıldığı görülmektedir.

Yapının kuzey kısmındaki pencerelerin ahşap doğrama ve demir korkulukları sağlıklılaştırma projesinde aynı bırakılmıştır. 3 büyük pencere üstündeki 3 küçük açıklıklara ise ahşap doğrama ve önüne demir korkuluk çizilmiştir.

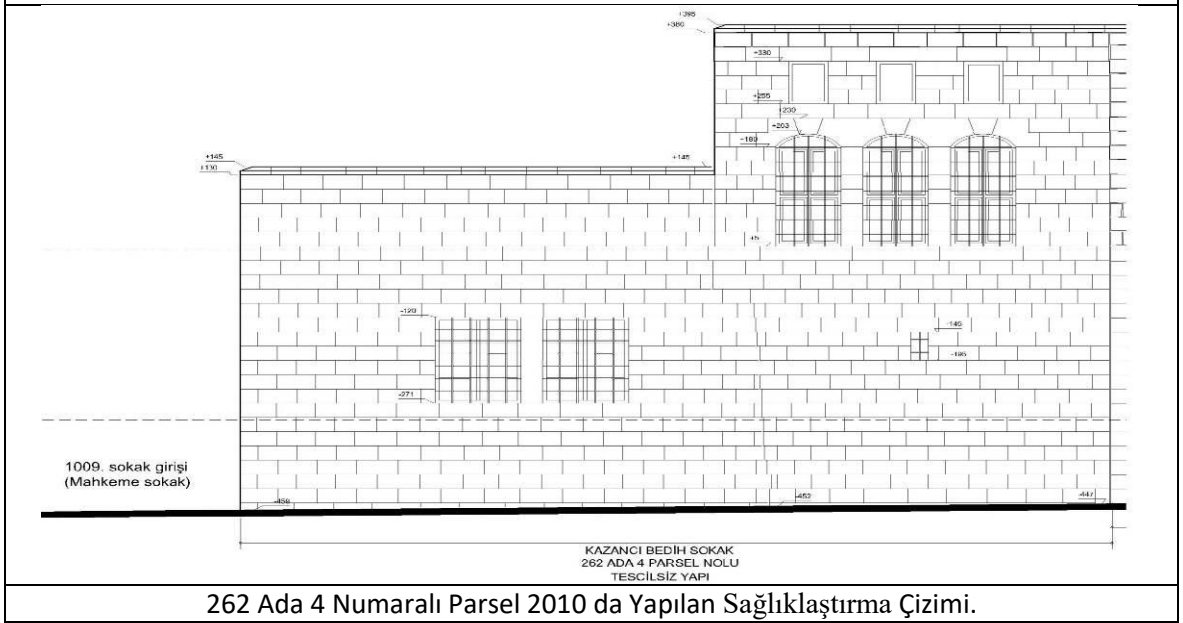
Sağ kısmındaki tek ve enine büyük olan pencerenin yerine çizimde iki tane pencere çizilmiştir. Demir korkuluklarda iki pencereye uygulanmıştır. Ayrıca cephenin üst bitim noktasına taş malzemedен harpuşa çizilmiştir.

Cephenin diğer sokakla birleşme noktasına denk gelen kısmındaki cephe malzemesi rölöve çizimindeki gibi bırakılmıştır.

Günümüzde cephenin sol tarafında zemin kat hizasında bulunan pencereler sağlıklılaştırma projesinde çizilenden daha küçüktür.

262 Ada 4 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

262 Ada 4 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan Sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.9. 262 Ada 4 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi⁶⁴

⁶⁴ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve ve sağlıklaştırma projesinden alınmıştır.

262 Ada 4 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

262 Ada 4 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü

Şekil 3.10. 262 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafi.

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	D.K.V.K.E.	ANIT	ENVANTER NO	1096			
T Ü R K İ Y E	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ			HARİTA NO:				
İLİ: ŞANLIURFA	İLÇESİ: MERKEZ	MAHALLE KÖY VEYA MEVKİİ: PINARBAŞI MAHALLESİ		KORUMA DEREJESİ:	ANITSAL	1	2	3
SOKAK VE KAPI NO:	1009. SOK. NO: 2	KADASTRO			ÇEVRESEL	1	2	3
ADI:	YAPTIRAN:	YAPAN:			Çevreye Aykır			
KONUT	YAPIM TARİHİ:	KITABE:		MİMARİ ÇAĞI (USLUP) :				
				VAKFIYE:				
GENEL TANIM:								
KORUMA DURUMU	A İYİ X ORTA C FENA	TAŞIYICI YAPI A X C	DIŞ YAPI A X C	ÜST YAPI A X C	İÇYAPI A X C	SÜSLEME ELEMANLARI A X C	RUTUBET A X C	YOK X İZİ VAR C ÖNEMLİ
VAZİYET PLANI					FOTOĞRAF			
								
GÖZLEMLER:								
BUGÜNKÜ SAHİBİ: ÖZEL					BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ: ÖZEL			
YAPILAN ONARIMLAR								
AYRINTILI TANIM:					TEKNİK BİLGİLER			
Yapıya doğu taraftan bir giriş ile avluya ulaşılır. Kuzey cephede 1 oda, batı cephede 1 oda bulunmaktadır. Yapı şu an yıkılmak üzere olup derin çatlaklar bulunmakta ve acil korunması gerekmektedir. Kuzeybatı cephede bir çardak bulunmaktadır. Mimari malzeme kesme taştır.					SU VAR			
					ELEKTRİK VAR			
					İSITMA			
					Kanalizasyon VAR			
					ORJİNAL KULLANIMI:			
					KONUT			
					BUGÜNKÜ KULLANIMI:			
					KONUT			
					ÖNERİLEN KULLANIMI:			
					KONUT			
					HAZIRLAYANLAR: 09.02.2010			
					Merve GÜLGÖNÜL (UZMAN YARDIMCISI)			
					Metin ÇETİNER (SANAT TARİHÇİ)			
					KONTROL EDEN Ferhat KARAGÖZLÜ 09/02/2010			
YAYIN DİZİNİ :					KURUL ONAYI			
EKLER :					NO: 200			
RAPOR					200			
FOTOĞRAF					200			
RÖLÖVE PROJESİ					200			
RESTORASYON PROJESİ					200			
HARİTA					200			
KROKİ					200			
KİTABE					200			
VAKFIYE					200			
					REVİZYON			
					KURUL KARARLARI			
					Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 23/02/2010 gün ve 1065 sayılı karar ekidir			

Şekil 3.11. 262 Ada 4 Numaralı Parsel Envanter Fişi.⁶⁵

⁶⁵ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Fişidir.

262 Ada 3 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Yapının belli bir yüksekliğe kadar baya tahrip olduğu, kapı ve pencere etrafında ki yüzeylerin sıvandığı ve yapının cephesinin 440cm yüksekliğinde bir betonarme kiriş geçtiği rölöve çizimine işlenmiştir. Kirişin üstünden cephenin en üst noktasına kadar malzemesi yonu taş olan bir kat bulunduğu görülmektedir. Genel olarak yapının kapı ve pencere etraflarında az da olsa moloz ve yer yer özgün taş bulunduğu projeye işlenmiştir.

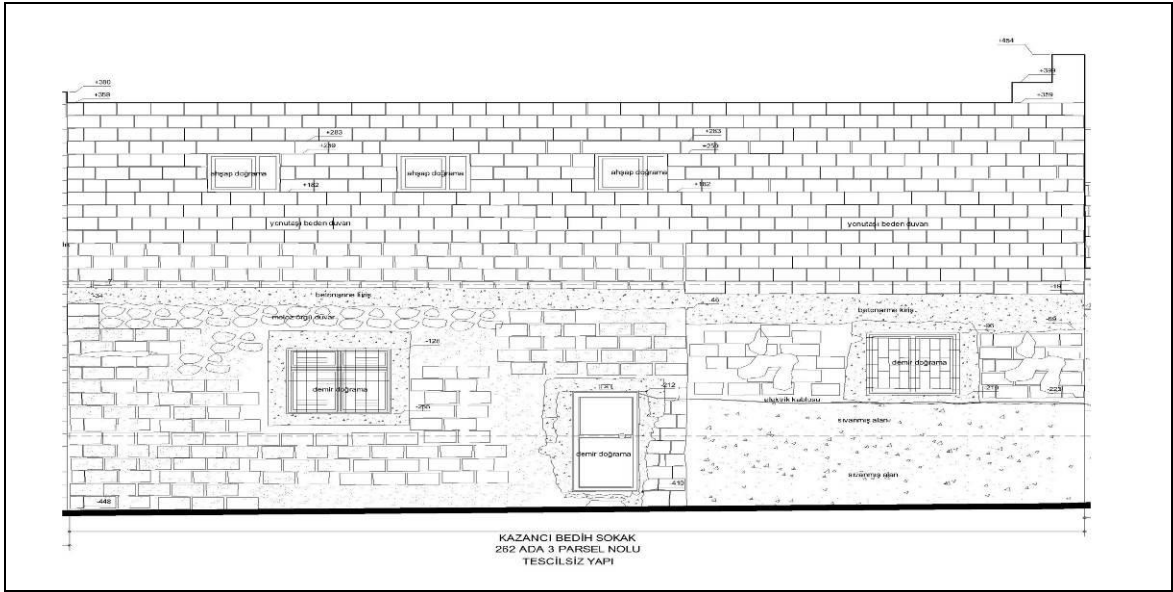
Kapı cephenin tam ortasındadır. Malzemesi demir doğrama olarak yazılmıştır. Kapının ve cephenin güney kısmında bir adet, sol kısmında ise bir adet olmak üzere iki büyük pencerenin olduğu rölöve çizimlerinde okunmaktadır. Ayrıca pencerelerden sağ taraftakinin ahşap doğramalı ayrıca demir korkuluklu olduğu üstüne not düşülmüştür. Sol tarafındaki ise demir doğrama ve demir korkulukludur.

Cephenin yonu taş duvar olan betonarme kiriş üzerindeki duvarda eşit aralıklar da üç adet pencere bulunmaktadır. Pencerelerin ahşap doğramalı olduğu yazmaktadır. Cephenin üst sağ köşesinde basamak şeklinde iki farklı yükselti çizimlerde görülmektedir.

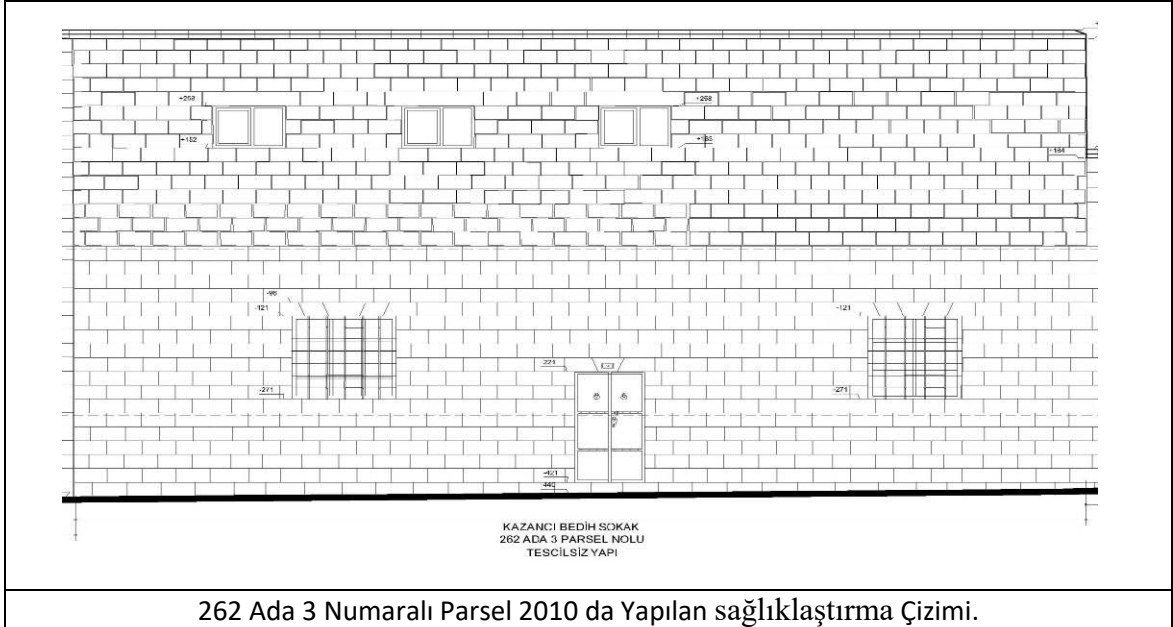
Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra; Yapının cephesi dönemi yansıtan taş kaplam ile onarılmıştır. Sac(çinko) kaplamalı ahşap kapı yapılmıştır. Kapının üstündeki açıklığa kilit taşı şekli eklenmiştir.

Pencerelerden cephenin sol kısmında kalan büyük pencerede malzeme değişikliği yapıldığı okunmaktadır. Demir doğrama ve demir korkuluklar yerine ahşap korkuluk ve demir korkuluk şeklinde değiştirilmiştir. Diğer büyük olan ahşap doğramalı pencereye müdahale edilmiştir. Cephenin üst kısmında yer alan pencerelerde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Cephenin bitim noktasına harpuşa eklenmiştir.

Cephede yer alan elektrik kablo ve sigorta kutusu çizimde görülmemektedir. Yani sağlıklılaştırma projesinde kaldırılmıştır.

262 Ada 3 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

262 Ada 3 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.12. 262 Ada 3 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.⁶⁶

⁶⁶ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

262 Ada 3 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü

262 Ada 3 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü

Şekil 3.13. 262 Ada 3 Numaralı Parsel Mevcut Durum Cephe Fotoğrafi.

262 Ada 2 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Cephenin yüzeyi zemin kotundan 400cm yüksekliğine kadar sıvalı olduğu cephe çizimleri üzerine yazılmıştır. Sıvanın altındaki malzeme hakkında bilgi okunamamaktadır. Yapının 4.00m den yukarısı briket malzemeyle örüldüğü çizimlerde okunmaktadır. Aynı zamanda demir örgü sistemi ile bir parapet oluşturulmuştur. Cephenin en üst kısmında bir yükselti daha var olduğu fakat yapının rölöve çizimlerinde bu kısım hakkında herhangi bir bilginin olmadığı görülmektedir. Cephede üç farklı yükseklik vardır.

Yapının kapısı cephenin sağ tarafında yer almaktadır. Yörenin yavrulu kapı diye nitelendirdiği kapıya benzetilerek çizilen kapının malzemesinin demir doğramalı olduğu yazmaktadır. Bir adet dairesel tokmaklı ve alın kısmında ay yıldız motifi işlenmiştir. Kapı açıklığı basık yuvarlak kemer ile geçildiği görülmektedir. Özellikle kapı etrafında ve cephenin birçok yerinde elektrik kablosunun varlığı çizimlere işlenmiştir.

Rölöve çizimlerinde; cephenin sağında küçük bir pencere yer olmaktadır. Pencerenin demir doğramalı ve demir korkuluklara sahip olduğu yazmaktadır. Aynı zamanda cephenin sağ kısmında bir adet büyük pencere yer almaktadır. Pencere demir doğramalı ve demir korkulukludur. Cephenin briketle örülen kısmının sağ kısmında da küçük bir açıklık görülmektedir. Açıklık çizimlere pencere gibi işlenmemiştir.

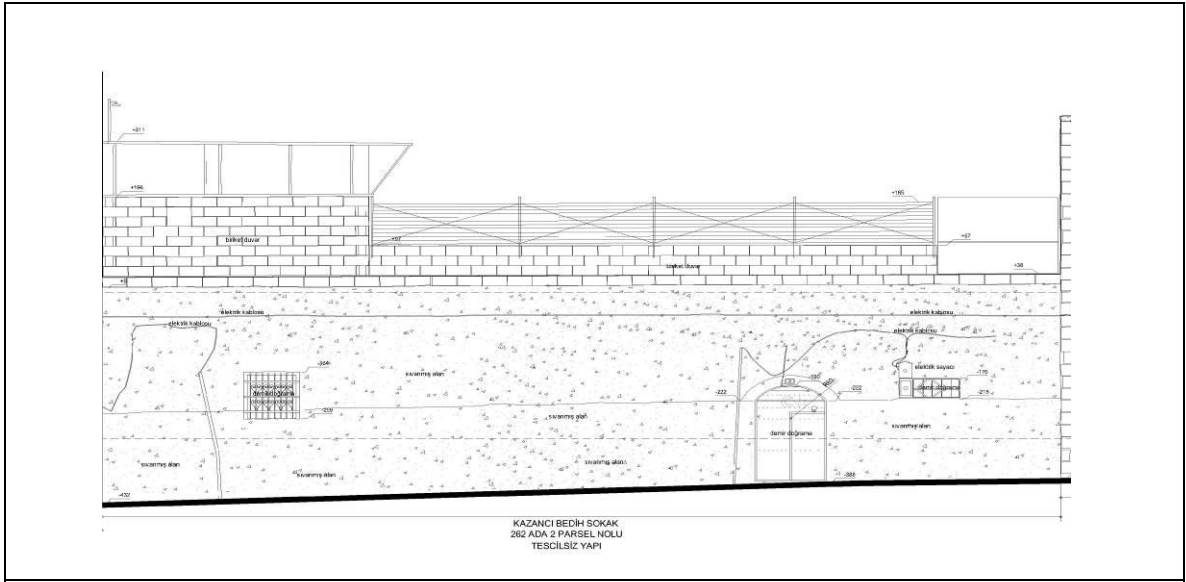
Sokak sağlıklaştırması yapıldıktan sonra;

Cephenin yüzeyi komple sıva, briket gibi malzemelerden arındırılarak tamamen taş kaplama yapılmıştır. Taşı giydirme yöntemiyle mi? Yoksa yıkarak mı yaptıkları hususunda bir veriye rastlanılamamaktadır. Yapıda mevcut olan 3 yükseklik tek yüksekliğe indirilmiştir. Cephe bitimine tek sıra korniş şeklinde harpuşa yapılmıştır.

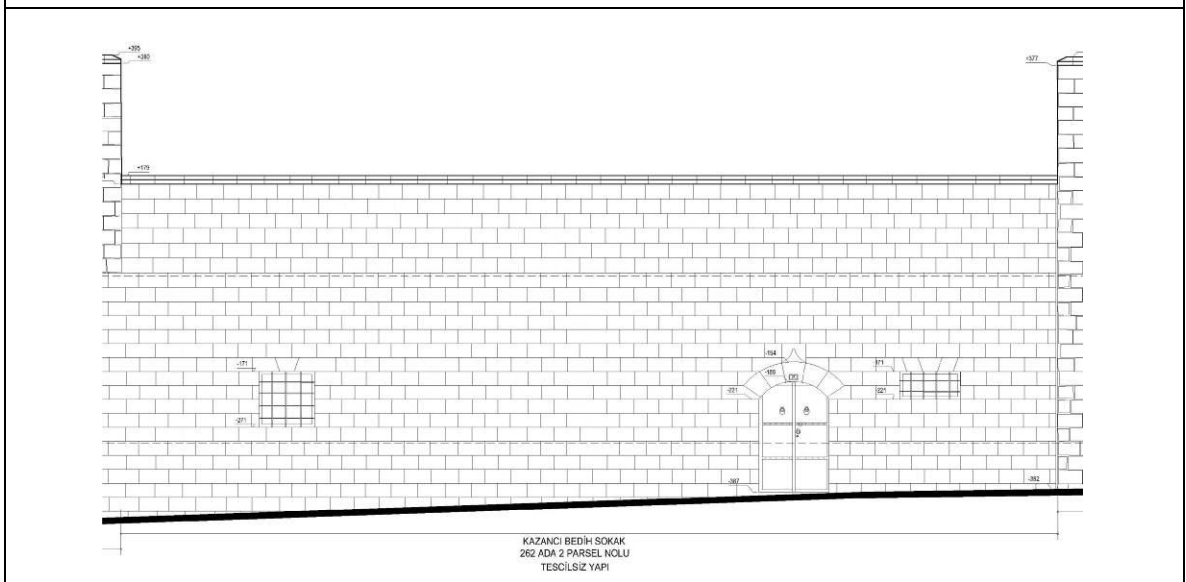
Kapının malzemesinin ve şeklinin değiştiği projede gösterilmektedir. Kapı sac(çinko) kaplamalı ahşap kapı olarak yapılmıştır. Kapı açıklığı basık sivri kemer olarak değiştirilmiştir.

Aynı zamanda projede; yapının güneyindeki kk pencere ile kuzeyindeki büyük pencerenin üstünde lento altında denizlik işlemi gören yapı elemanları cepheden daha önde durmakta ve yapının özgün malzemesi kullanılmış gibi okunmaktadır. Pencereler ahşap doğramalı demir korkuluklu olduğu okunmaktadır.

Yapının briket kısmında kalan açıklık aynı şekilde kalmıştır. Onunda sivri kemeri vardır. Fakat sağlıklaştırma çiziminde bu gösterilmemektedir. Yapının cephesindeki bir diğer değişiklik ise farklı iki kotun olmasıdır. Cephenin solu sağından daha yüksektedir.

262 Ada 2 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

262 Ada 2 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan Sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.14. 262 Ada 2 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve Sağlıklaştırma Çizimi.⁶⁷

⁶⁷ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve ve sağlıklaştırma çizimlerinden alınmıştır.

261 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Analizi

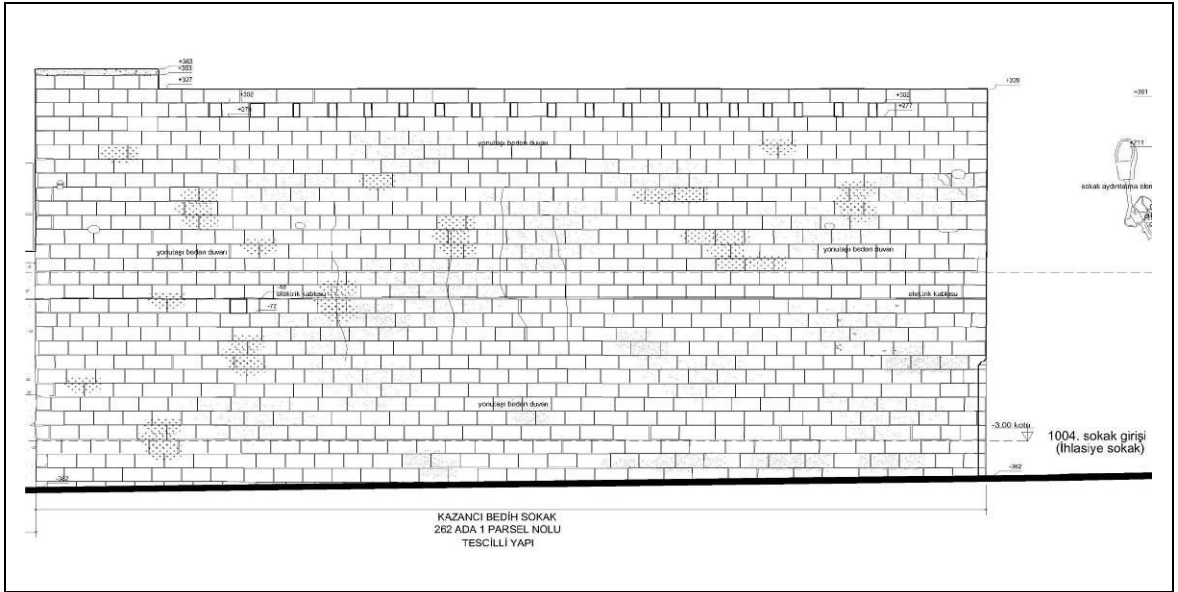
Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapı köşe başına denk geldiği için iki cephesi vardır. Yapının yanından 1004. Sokağa (İhlasiye sok.) giriş yapılmaktadır. Cephe özgün malzemesini o döneme kadar oldukça sağlıklı bir şekilde ulaştırmıştır. Rölöve çizimlerinde sadece yapının belli kısımlarının kısmı olarak yosunlaşmalar ve çatlamlar işlemiştir. Cephede iki farklı yükseklik vardır. İkinci yükseklik cephenin kuzey üst köşesine 30x170cm boyutlarında olduğu çizimlerde görünmektedir.

Yapının giriş kapısı kazancı Bedih sokağına bakan cephede bulunmaktadır. Kazancı Bedih sokağına bakan cephe oldukça yüksek beden duvarına sahiptir. Cephenin kuzeyinde ve yüksekliğin nerdeyse ortasına denk gelen bir mazgal pencerenin varlığı çizimlere işlenmiştir.

Yapının en üst parapet kısmına denk gelen yerde bir sıra boyunca yaklaşık 29 açıklığın var olduğu görülmektedir. (Bunun sebebi yazın çok sıcak bir mevsime sahip olan Urfa halkı genelde yazın çatı örtüsü dam olan yerde uyumaktadırlar. Uyumakta ya yere yatak sererek ya da taht denilen yerden yüksek bir divan tarzı yere yatak sererek uyumaktadırlar. Uyumakta gelen rüzgârın önünü kapatan çatı parapetinin rüzgârı kesmemesi için açıklık bırakılmaktadır.)

Cephenin köşe başı dönüşünde dönüşün sivriliğini hafifletmek amacı ile köşe sütuncesinin kullanıldığı rölöve çizimde görülmektedir. Ayrıca cephenin tam ortasından elektrik kablosu geçmektedir.

Sokak sağlıklaştırma yapıldıktan sonra; Yapının sağlıklaştırma projesinde, yüksek beden duvarlarında yer yer bulunan yosunlaşma, çatlaklıklar ve oluşan hasarların giderildiği görülmektedir. Cephenin üst bitim noktasına harpuşta konulmuştur. Yapının ortasında yer alan elektrik direği kaldırılmıştır. Yapıda görülen iki farklı yükseklik yerinde tek yükseklik olarak görülmektedir.

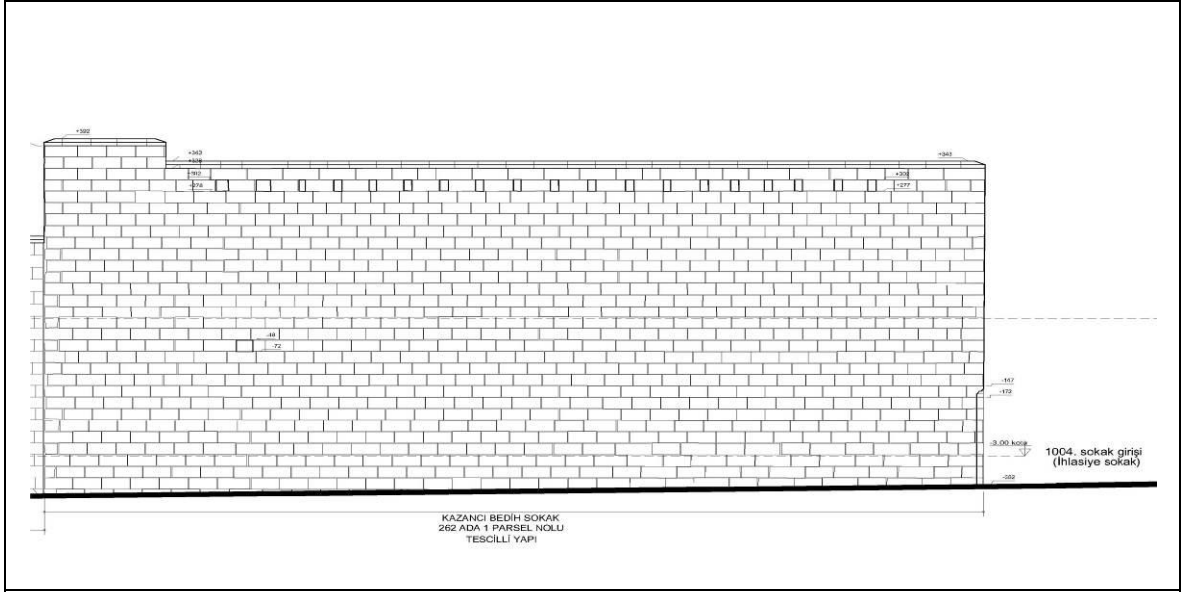
261 Ada 1 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

261 Ada 1 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.15. 261 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi⁶⁸ ve Cephe Fotoğrafı.

⁶⁸Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

261 Ada 1 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan sağlıklaştırma Çizimi

261 Ada 1 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.16. 261 Ada 1 Numaralı Parsel sağlıklaştırma Çizimi ⁶⁹

⁶⁹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

AVRUPA KONSEYİ		DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ			D.K.V.K.E.		ANIT		ENVANTER NO																																																			
T Ü R K İ Y E		KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ							275																																																			
İLİ: ŞANLIURFA		İLÇESİ: MERKEZ		MAHALLE KÖY VEYA MEVKİİ: PINARBAŞI MAHALLESİ		KORUMA DERECESESİ:		ANITSAL		1	2	3																																																
SOKAK VE KAPI NO: 1004 Sokak No:26		KADASTRO		PAFTA ADA 262 PARSEL 1				ÇEVRESEL		1	2	3																																																
ADI:		YAPTIRAN:		YAPAN:		MİMARİ ÇAĞI (USLUP):		Çevreye Aykırı																																																				
KONUT		YAPIM TARİHİ:		KITABE:		VAKFIYE:																																																						
GENEL TANIM: Şanlıurfa İli, Merkez, Pınarbaşı Mahallesinde yer almaktadır.																																																												
<table border="1"> <tr> <td>KORUMA DURUMU</td> <td>A</td> <td>İYİ</td> <td>TAŞIYICI YAPI</td> <td>A</td> <td>DIŞ YAPI</td> <td>A</td> <td>ÜST YAPI</td> <td>A</td> <td>İÇYAPI</td> <td>A</td> <td>SÜSLEME ELEMANLARI</td> <td>A</td> <td>RUTUBET</td> <td>A</td> <td>YOK</td> </tr> <tr> <td></td> <td>X</td> <td>ORTA</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> <td>X</td> <td></td> <td>X</td> <td>X</td> <td>X</td> <td></td> <td>X</td> <td>X</td> <td>X</td> <td>İZİ VAR</td> </tr> <tr> <td></td> <td>C</td> <td>FENA</td> <td></td> <td>C</td> <td></td> <td>C</td> <td></td> <td>C</td> <td>C</td> <td>C</td> <td></td> <td>C</td> <td>C</td> <td>C</td> <td>ÖNEMLİ</td> </tr> </table>													KORUMA DURUMU	A	İYİ	TAŞIYICI YAPI	A	DIŞ YAPI	A	ÜST YAPI	A	İÇYAPI	A	SÜSLEME ELEMANLARI	A	RUTUBET	A	YOK		X	ORTA		X		X		X	X	X		X	X	X	İZİ VAR		C	FENA		C		C		C	C	C		C	C	C	ÖNEMLİ
KORUMA DURUMU	A	İYİ	TAŞIYICI YAPI	A	DIŞ YAPI	A	ÜST YAPI	A	İÇYAPI	A	SÜSLEME ELEMANLARI	A	RUTUBET	A	YOK																																													
	X	ORTA		X		X		X	X	X		X	X	X	İZİ VAR																																													
	C	FENA		C		C		C	C	C		C	C	C	ÖNEMLİ																																													
VAZİYET PLANI						FOTOĞRAF																																																						
																																																												
GÖZLEMLER Yapılan incelemede yapı Şanlıurfa mimarisinin özgün dokusunu korumuştur.																																																												
BUGÜNKÜ SAHİBİ: ÖZEL						BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ: ÖZEL																																																						
YAPILAN ONARIMLAR																																																												
AYRINTILI TANIM : Yapının iç kısmına girilememiş olup bitişik parselin damından fotoğraf çekilmiştir. Yapının avlusuna batı yönden kaş kemerli bir kapı ile giriş sağlanmaktadır. Giriş kapısı üzerinde sıçan dişi süslemeye yer verilmiştir. Yapının avlusunun kuzey ve güneyinde bölümler mevcut olup, güney kısmındaki bölüm zemin+1 katlı olarak yapılmıştır. Üst katla ortada eyvan yanlarında birer oda yer almaktadır. Üst örtüsü betonarme düz damlıdır. Ön kısımda gezeneğe yer verilmiştir. Avlunun kuzey tarafındaki bölüm tek katlı olarak yapılmış olup sade şekildedir. Yapının avluya bakan cephelerinde kuş takarlı mevcuttur. Yapıda yer yer müdahaleler olmasına rağmen yapı özgün dokusunu büyük oranda korumuştur. Yapıda mimar malzeme olarak düzgen kesme taş malzeme kullanılmıştır.																																																												
						TEKNİK BİLGİLER		SU	ELEKTRİK	ISITMA	Kanalizasyon																																																	
						VAR		VAR	VAR	SOBA	VAR																																																	
						ORJİNAL KULLANIMI: KONUT																																																						
						BUGÜNKÜ KULLANIMI: KONUT																																																						
						ÖNERİLEN KULLANIMI: KONUT																																																						
						HAZIRLAYANLAR: 09.05.2011 Fikret BAKIR (HARİTA MÜHENDİSİ) Metin ÇETİNER (SANAT TARİHÇİ)																																																						
						KONTROL EDEN: Ferhat KARAGÖZ 13/05/2011																																																						
YAYIN DİZİNİ :						EKLER :																																																						
						RAPOR		VAR																																																				
						FOTOĞRAF		VAR																																																				
						ROLÖVE PROJESİ		YOK																																																				
						RESTORASYON PROJESİ		YOK																																																				
						HARİTA		VAR																																																				
						KROKİ		YOK																																																				
						KITABE		YOK																																																				
						VAKFIYE		YOK																																																				
						KURUL KARARLARI		Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 06.05.2011 gün ve 1481 sayılı karar ekidir.																																																				

Şekil 3.17. 261 Ada 1 Numaralı Parsel Envanter Fişi.⁷⁰

⁷⁰ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Fişidir.

301 Ada 9 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Yapı köşe başına denk geldiği için iki cephesi vardır. Yapının yanında 1004. Sokağa (İhlasiye sok.) giriş yapılmaktadır. Yapının malzemesi hakkında rölöve çiziminin kuzey kısmının tam köşe başına denk gelen kısmında özgün taş kaplama, diğer alt kısımlarında sıvalı yüzey, cephenin üst kısım ise briket kullanıldığına dair notları düşülmüştür.

Giriş kapısı cephenin orta kısmında yer almaktadır. Kapının malzemesinin demir doğrama olduğu rölöve çizimi üstünde yazmaktadır. Kapının üst köşesinde sigorta kutusu çizilmiştir. Elektrik kablosu cephenin tam ortasından geçerek cephenin kuzey köşesine monte edilmiş sokak aydınlatma elemanına/lambasına bağlandığı çizimlerde okunmaktadır.

Yapının hali hazır çizimde, cephenin sağ kısmının alt kat hizasında bir büyük pencere bulunmaktadır. Pencere demir doğrama malzemedен olduğu yazmaktadır. Cephenin üst hizası güney kısmında ise küçük bir açıklık bulunduğu görülmektedir. (açıklığın pencere olup olmadığı çizimlerden anlaşılmamaktadır).

Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

Yapının köşe noktasındaki özgün taş korunmaya çalışılmıştır. Fakat kalan kısımdaki müdahale sokak bütünlüğü düşünülerek komple özgün taşa uygun malzeme ile kaplandığı projeden okunmaktadır. Yapıya yapılan müdahalenin bir özeti yapılmadığı için tamamen kaplama mı? Yoksa yıkılarak mı? Yapıldığı çizimde belirtilmemiştir.

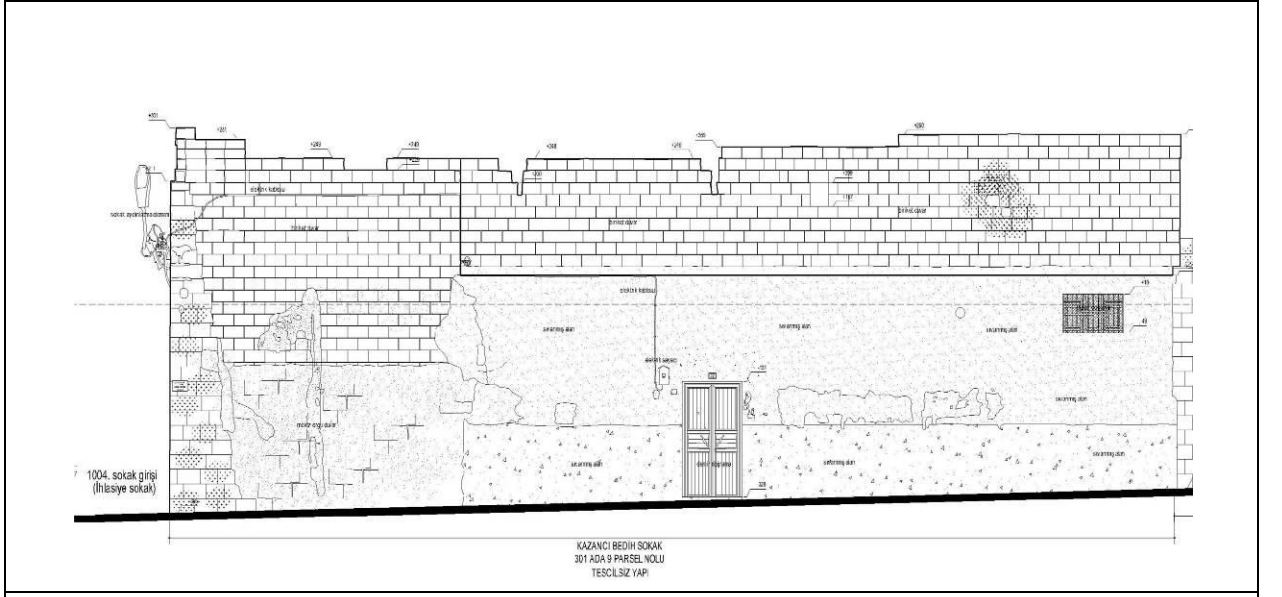
Yapının giriş kapısı malzeme olarak demir doğrama yerine ahşap kaplamalı sac kapı olarak yazmaktadır.

Yapının güney kısmındaki büyük pencereye ahşap doğrama ve demir korkuluk malzemesi kullanılarak yapılacağı proje üzerine işlenmiştir. Yapının güney üst kısmındaki açıklık kapatılmıştır. Yapının sağlıklılaştırma yapılmadan önceki halinde üst

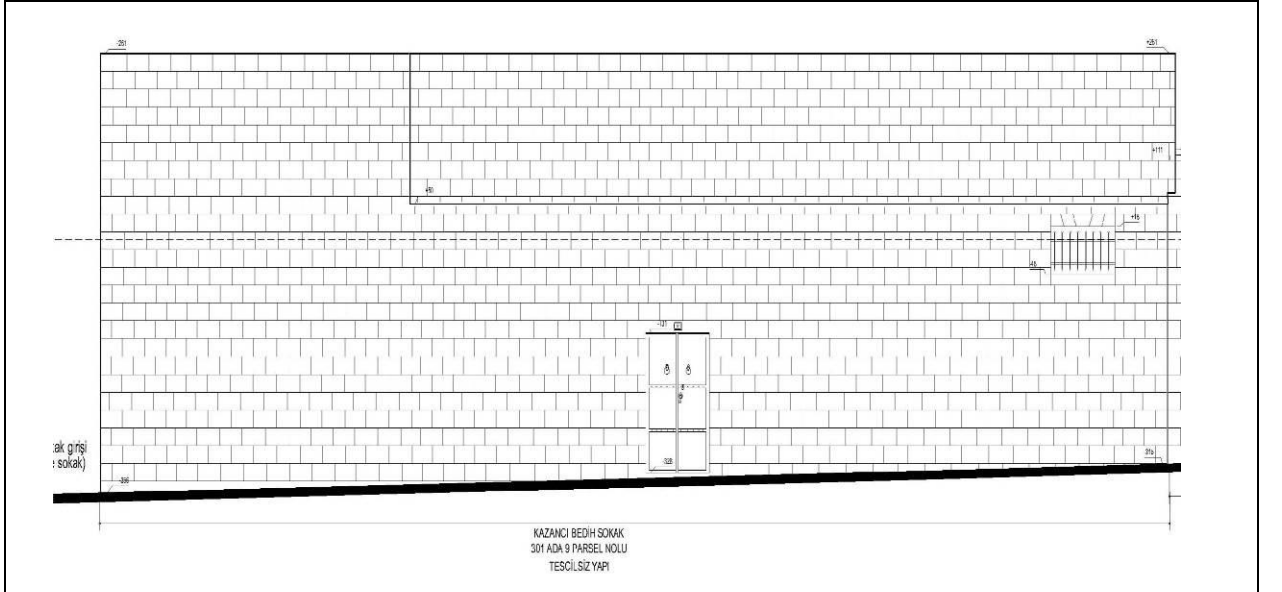
kısım farklı bir dille çizilmişti ve ne olduğu anlaşılmamaktaydı. Yapının bugünkü durumunda bu farklılığın betonarme bir kirişten kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Tüm sağlıklaştırma çizimlerinde üst bitim noktasında harpuşta imalatı yapıldığı görölmektedir. Fakat bu yapının çiziminde yoktur. Günümüzde bu yapıya baktığımızda harpuştanın var olduğu görölmektedir. Yapının sağında kalan pencere yerinde bulunmamaktadır.

Giriş kapısı mevcutta yuvarlak kemerli bir niş içinde bulunmaktadır. Nişin içinde yerden 30cm yukarıda sekiler bulunmaktadır.

301 Ada 9 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

301 Ada 9 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan sağlıklılaştırma Çizimi.

Şekil 3.18. 301 Ada 9 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi⁷¹

⁷¹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çizimlerinden alınmıştır.

301 Ada 9 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

301 Ada 9 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.19. 301 Ada 9 Numaralı Parsel Mevcut Durum Cephe Fotoğrafi.

301 Ada 8 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Rölöve çizimlerinde cephede kısmı olarak yosunlaşmalar yüzeye işlenmiştir. Cephede toplam üç yükseklik vardır.

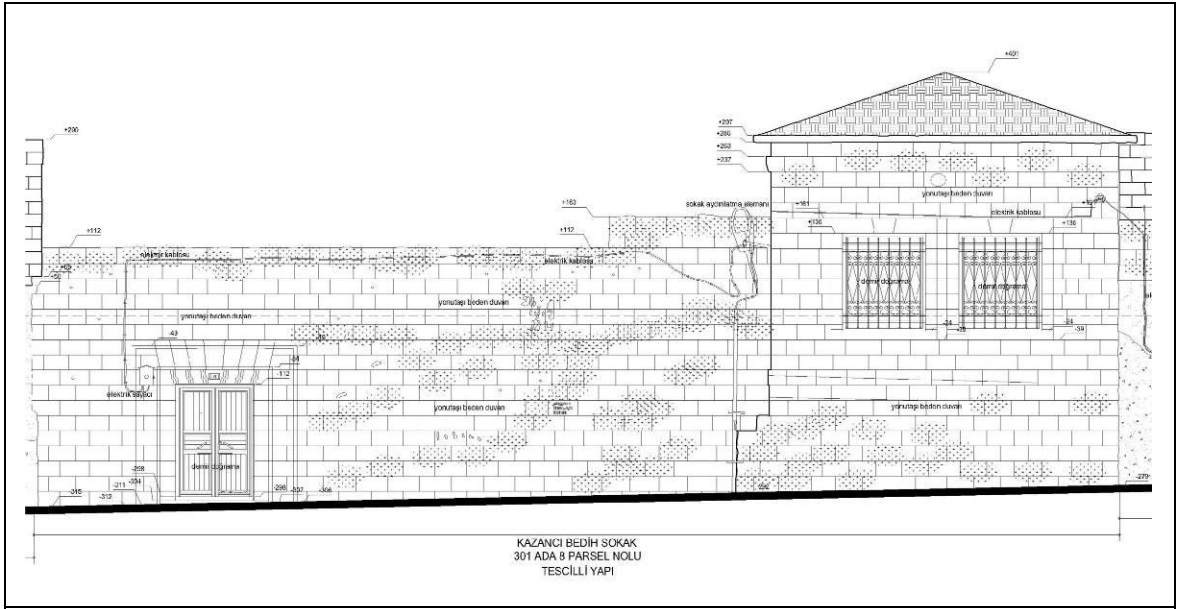
Yapının giriş kapısı cephenin sol tarafındadır. Kapının malzemesinin demir doğrama olduğu notu düşülmüştür. Rölöve çiziminde, kapının etrafı iç içe iki çerçeve içine alınmış ve iç çerçeve kapıyı çevrelemektedir. Aynı zamanda iç çerçevenin üst kısmında kilit taşı uygulaması yapılmıştır. Dış çerçevenin üst kısmına/lento kısmına gelen yerde taşlar dik olarak kullanılarak kilit taşı mantığı oluşturulmaya çalışıldığı çizime de aktarılmıştır. Her iki çerçeveyi birbirinden ayıran derz kısmına silme yapılmıştır. Kapının çerçeveleri birbirinden derinlik farkı ile ayrılmaktadır. İç çerçeve dış çerçeveye göre içeridedir. Kapının kuzey üst köşesinde sigorta kutusu vardır. Bu sigorta kutusuna bağlanan elektrik kablosu cephe boyu devam ederek yine cepheye monte edilen aydınlatma lambasına bağlandığı görülmektedir.

Çizimde cephenin sağ tarafında yapının üst kat uzantısı olan bir çıkma olduğu, çıkmanın da üst örtüsü ahşap oturtma çatı olduğu okunmaktadır. Çatı örtüsünde sac yağmur olukları mevcuttur. Odanın uzantısı olan çıkma altında iki sıra silme şeklinde süsleme yapılarak sokağa olan uzantı zarifleştirildiği görülmektedir. Çıkmanın olduğu cephede iki adet büyük pencere bulunmaktadır. Pencere birer çerçeve içine alınmıştır. Pencere demir doğramalı ve demir korkuluklu olduğu projeye yazılmıştır. Her iki pencerede kilit taşı uygulaması yapılmıştır. Bu iki pencere ortasında soba borusunun geçebileceği bir dairesel açıklık bulunduğu görülmektedir.

Sokak sağlıklılaştırma yapıldıktan sonra;

Yapının sağlıklılaştırma projesinde cephede oluşan yosunlaşmalar müdahale edildiği görülmektedir. Kapının etrafına (çift çerçeveye) dokunulmamıştır. Kapı sac(çinko) kaplamalı ahşap kapı olarak değiştirilmiştir.

Çıkma üstündeki pencere demir korkulukları sökülerek yerine daha az süslemeli demir korkuluklar yapılmıştır. Cephedeki sokak aydınlatma lambası ve kabloları kaldırılmıştır. Cephenin alçak kotta olan kısmına harpuşta yapıldığı çizimden okunmaktadır.

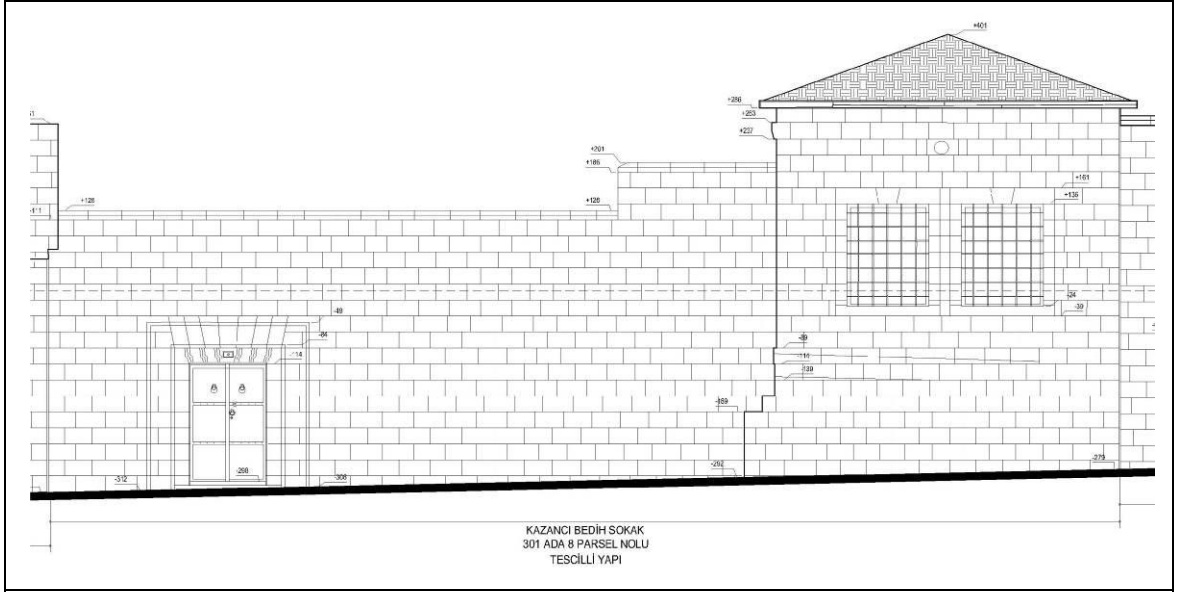
301 Ada 8 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

301 Ada 8 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.20. 301 Ada 8 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi ve Mevcut Durum Fotoğrafi.⁷²

⁷² Proje Ekibi; M.Osman Kazaz(Mimar), Seydi Yüzgöl(Mimar), Hatice Kübra İlhan(Mimar), Ali Çetin (İnş. Tek.), Mahmut Ulaş Bingöl(Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

301 Ada 8 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan sağlıklaştırma izimi.

301 Ada 8 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü

Şekil 3.21. 302 Ada 8 Numaralı Parsel Sağlıklaştırma Cephe izimi⁷³

⁷³ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma projesinden alınmıştır.

301 Ada 7 Numaralı Parsel Cephe Analizi

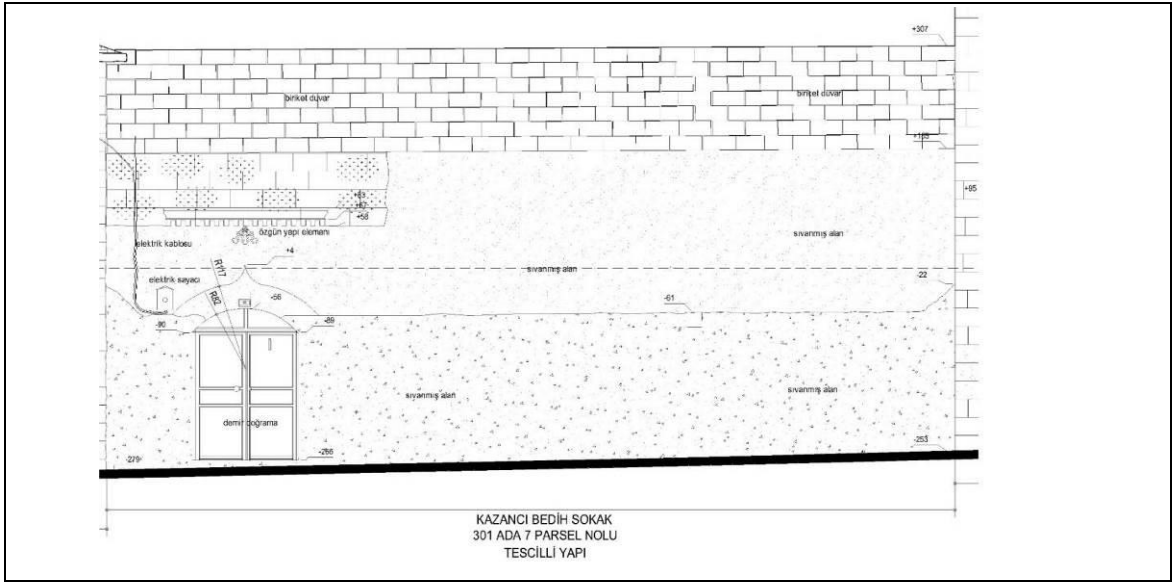
Yapı kurum evraklarına bakıldığında tescillidir. Yapının zeminde başlayarak 4.35 kotuna kadar olan bölümünde sıva malzemesinin var olduğu çizimde görülmektedir. 4.35 ten en üst noktaya kadar ise briket kullanılmıştır.

Cephede mimari eleman olarak sadece giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı cephenin sol kısmında yer almaktadır. Kapının açıklığı rölöve çiziminde sivri kemer ile geçmektedir. Sivri kemerin yaklaşık iki sıra taş üstünde hayat ağacı motifi ve bu motifin hemen üstünde tek sıra dış motifli bir korniş bulunmaktadır. Ayrıca kapının kuzey üst köşesinde sigorta kutusu vardır.

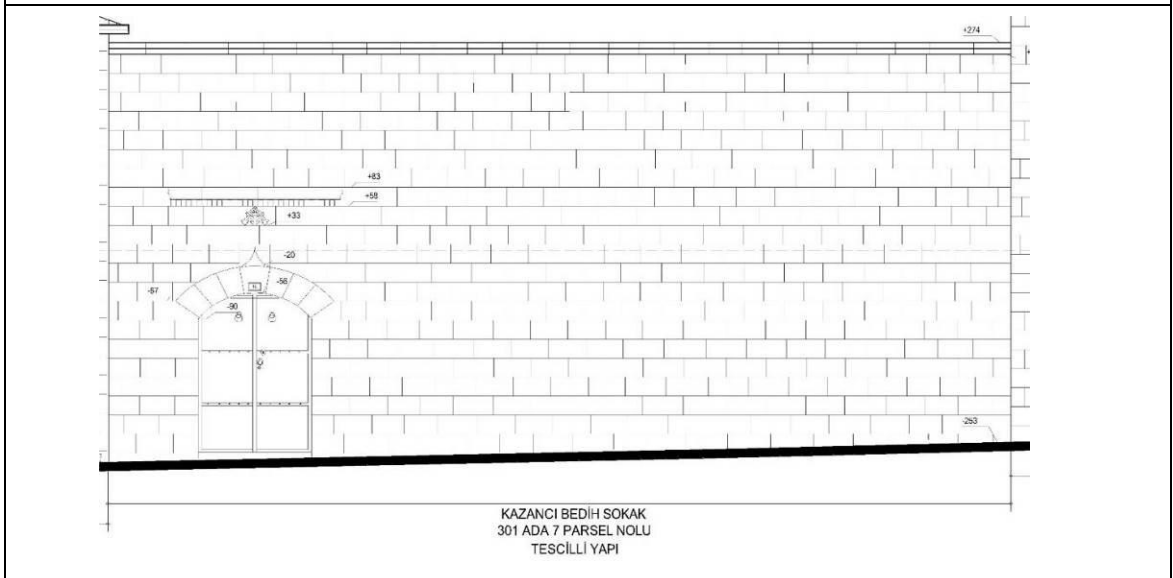
Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

Cephedeki sıvalı yüzeyler için uygulanan teknik hakkında bilgi verilmemiştir. O yüzeyler ya raspalanarak özgün malzeme aranmıştır ya da sokak bütünlüğünü sağlamak amaçlı giydirme yapıldığı düşünülmektedir. Yapının üstündeki briketler kaldırılmış ve komple özgün taşa uygun malzeme ile yenilenmiştir.

Kapı malzemesi demir doğrama yerine saç (çinko) kaplamalı ahşap kapı eklenmiştir. Hayat ağacı ve dış motifli süslemeye dokunulmamıştır. Kapı açıklığının geçildiği sivri kemer onarılmıştır. Kapının kuzey üst köşesinde bulunan sigorta kutusu kaldırılmıştır. Ayrıca yapının üst bitim noktasına harpuşa yapılmıştır.

301 Ada 7 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

301 Ada 7 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan Sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.22. 301 Ada 7 Numaralı Parsel Rölöve ve sağlıklaştırma Çizimi⁷⁴

⁷⁴ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve ve sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

405

AVRUPA KONSEYİ T Ü R K İ Y E	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	ANIT	ENVANTER NO HARİTA NO.
İLİ : ŞANLIURFA	İLÇESİ :MERKEZ	MAHALLE KÖY VEYA MEKKEİ : Camii-İ Kebir Mah.	KORUMA DERECESİ: ANITSAL 1 2 3 ÇEVRESEL 1 2 3
SOKAK VE KAPI NO: Kazancı Bedih Sok. No: 16	PAFTA 32 ADA 301 PARSEL 7		
KONUT	YAPTIRAN: YAPIM TARİHİ:	YAPAN: KİTABE:	MİMARİ ÇAĞI (USLUP): VAKFIYE:
GENEL TANIM: Şanlıurfa ili, Merkez, Camii Kebir Mahallesiinde yer almaktadır.			
KORUMA DURUMU	A İYİ X ORTA C FENA	TAŞIYICI YAPI A X C	DIŞ YAPI A X C
		ÜST YAPI A X C	Ç YAPI A X C
		SUSLEME ELEMENLARI	RUTUBET
		A X C	A X C
			YOK IZI VAR ÖNEMLİ
VAZİYET ÇİZİMİ	FOTOĞRAF		
GÖZLEMLER			
BUGÜNKÜ SAHİBİ:	BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ:		
YAPILAN ONARIMLAR	Onarım görmüş olup betonarme müdahalelerde bulunulmuştur.		
AYRINTILI TANIM: Yapının kentsel sit alanı içinde yer aldığı görülmüştür. Eve girilemedi. Yapının bitişiğinde bulunan konutun damından fotoğraflar çekilip incelemeye alındı. Yapı kuzey güney doğrultusunda U Planlıdır. Güney bölümü iki katlı olup alt kat iki odadan oluşmakta ikinci kat ise iki oda ve bir eyvandan oluşmaktadır. Batı bölümü ise yine iki odadan meydana gelmektedir. Eyvanın yuvarlak kemerinde süslemeler, yapının dış cephesinde kabartma motifler, saçak altlarında mukarnaslara yer verilmiştir	TEKNİK BİLGİLER	SU VAR	ELEKTRİK VAR
	ORJİNAL KULLANIMI:	ISITMA VAR	Kararlıcaşyon VAR
	BUGÜNKÜ KULLANIMI:	KONUT	
	ÖNERİLEN KULLANIMI:	KONUT	
YAYIN DİZİNİ :	EKLER :	HAZIRLAYANLAR : ...12...J..02..2008	
RAPOR	VAR	Murat AKKUŞ (SANAT TARİHÇİ) <i>Murat</i>	
FOTOĞRAF	10 ADET	Habibe GÖĞCE (Arkeolog) <i>Habibe</i>	
RÖLÖVE PROJESİ	YOK	KONTROL EDEN Ferhat KARAGOZLU 12. J. 02. 2008	
RESTORASYON PROJESİ	YOK	KURULUŞ: Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıkları	
HARİTA	VAR	NO: Koruma Bölge Kurulumu 21/02/2008	
KROKİ	YOK	Tarih ve no: 583 Sayılı Karar Eyledir.	
KİTABE	YOK	REVİZYON	
VAKFIYE	YOK	KURUL KARARLARI	

Şekil 3.23. 301 Ada 7 Numaralı Parsel Envanter Fişi.⁷⁵

⁷⁵ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Fişidir.

301 Ada 6 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapı sokak dönüşüne denk geldiği için üç adet çıkmaya sahiptir. Aynı zamanda 2 cephesi sokağa bakmaktadır. Yapının cephesinde taş malzeme kullanıldığı rölöve çizimlerinde okunmaktadır. Pencereler ahşap doğramalı aynı zamanda demir korkuluklu ve kapının demir doğramalı olduğu yazılmıştır.

Yapının birinci çıkması üst kattaki bir mahallin dışarıya uzantısı şeklindedir. Çıkmanın ön yüzünde üç ve diğer yan yüzeylerde birer pencere bulunmaktadır. Yan yüzeylerdeki pencerelerin açıklıkları dilimli sivri kemerle geçilmiştir. Aynı zamanda bu pencereler alt ve üstten sivri kemerlerle çerçeve içine alınmıştır. Çizimde, çerçeve içine alınan pencerelerin altında birer adet ortalanmış kabara motifi bulunmaktadır. Çerçeve pencereden öndedir yani cephede kabartma gibi derinlik sağlanmaktadır. Derinlik oluşturulurken örgü motifi de kullanılmıştır. Pencerelerin hemen altında döşeme hizasında döşeme ahşap kirişleri görülmektedir. Pencerelerin demir korkulukları özgün ve oldukça süslemelidir. Çıkmanın ön yüzündeki üç pencerenin ise; açıklıklarını alttan dilimli üstten ise basık yuvarlak kemer şeklinde çift kemer sistemi ile geçtiği görülmektedir.

Çıkmanın altında önde dört adet yanlarda birer adet olmak üzere yuvarlak kemerli ve basamak şeklinde dört kademeli mukarnas süslemeli payanda ile destekleme yapıldığı çizimde gösterilmiştir. Her bir mukarnas dilimini üstten korniş çerçeveler süslemektedir. Korniş çerçevelerin biri silme, biri örgü ve biride düz olmak üzere üç sıradan oluşmaktadır.

Cephenin 2. Çıkması ise sokağın kırılma noktasına denk geldiği görülmektedir. Önce kırılmanın yumuşak sağlanması için tam dönüş noktasına dört sıra silmeli kademe yapıldığı daha sonra yapının üst kat ve alt katın önde/geriliği sağlaması için iki adet yuvarlak kemerli biri dört kademeli diğeri beş kademeli mukarnas süsleme kullanılarak konsol ile çıkmanın desteklendiği görülmektedir. Bu iki farklı çıkmanın süslemesinin alt

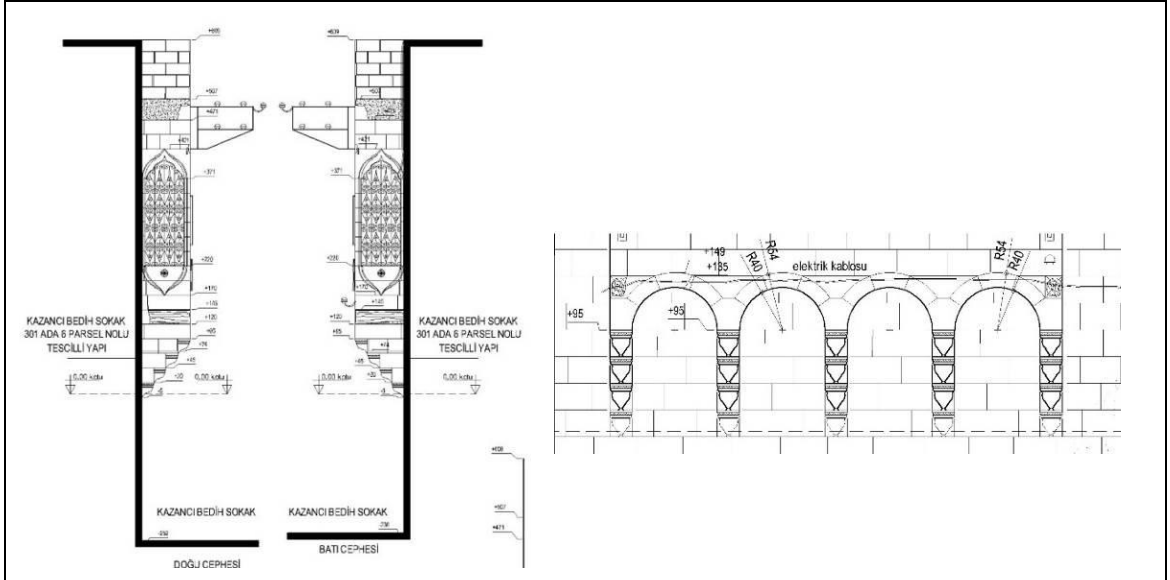
hizasında bir adet mazgal pencere bulunmaktadır. Bu çıkmanın üst kısmında ise üç adet 40x40'lık küçük pencereler bulunmaktadır. Bu 3 pencerede tel korkuluk olduğu projeye not düşülmüştür.

Cephenin üçüncü çıkması yapının diğer cephesinde bulunmaktadır. Bu cephede yapının giriş kapısı yer almaktadır. Yapının rölöve ve sağlıklılaştırma çizimlerinde bu cephe bulunmamaktadır. Yerindeki durumu ise, cephede çıkma üzerinde üç adet yuvarlak kemerli büyük pencere bulunmaktadır. Pencereler ahşap doğramalı ve demir süslemeli korkuluğa sahiptir. Bu pencerelerin ortasının üst kısmında bir adet küçük tel korkuluklu pencere bulunmaktadır. Cephenin çıkmasındaki öndelik geriliği sağlama işlemi iki kademeli silme aracılığı ile yapılmaktadır.

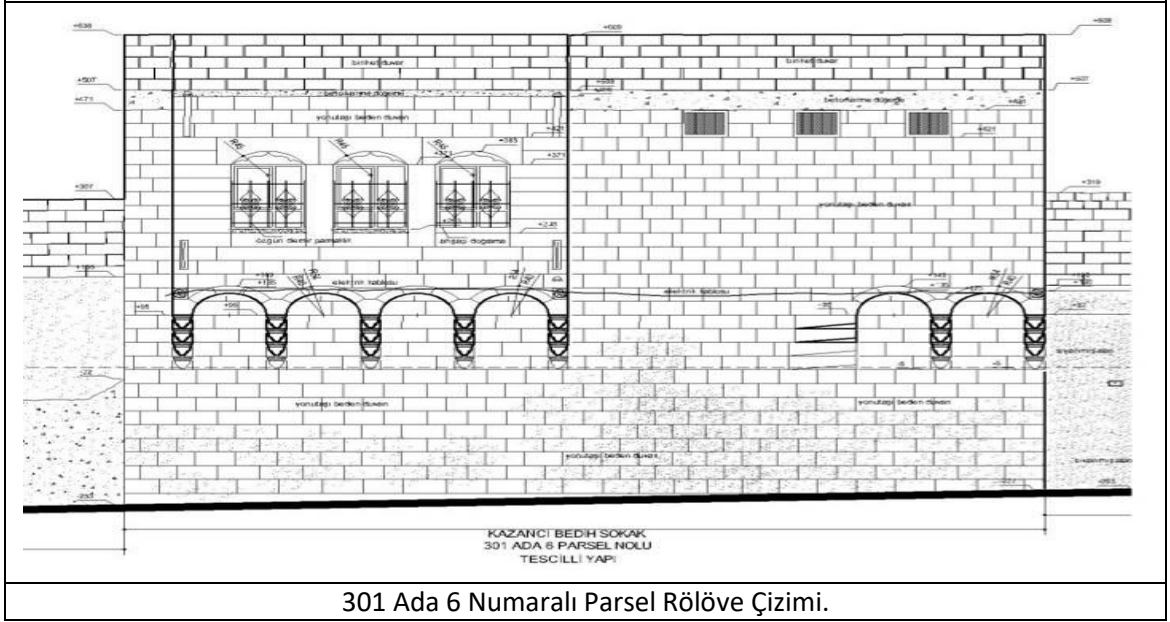
Kapı çizimlerde olmadığından özgünlüğü konusunda bir bilgi verilmemektedir. Kapının geçişi sivri kemerle sağlanmıştır. Fakat kemer sistemi çift kemer sistemidir. Pencerelerde uygulanan sistem kapıda da geçerlidir. Sivri kemerin üstünde kabartma şeklinde sivri kemer sistemi içinde çerçeveye alınmıştır. Korniş çerçevelerin biri silme, biri örgü ve biride düz olmak üzere üç sıradan oluştuğu görülmektedir. Rölöve çizimlerinde sokağın ana elektrik kabloları 1. Çıkmanın üstüne monte edilen kablo konsolları üzerinden gitmektedir. Giriş kapısının hemen yanında ise elektrik panosu bulunmaktadır.

Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

Çizimde yapının cephesindeki tüm yosunlaşmalar giderilmiştir. Yapının çıkma kısmının üzerine yapılan briket duvar yerine sokak bütünlüğünü koruyan taş malzeme ile yenileme yapmışlardır. Yapının giriş kapısı demir doğrama yerine sac(çinko) kaplamalı ahşap kapı yapılmıştır. Cephenin sokak dönüşüne denk gelen kıvrımın fazla tahrip olması nedeniyle onarım yapıldığı çizimlerden görülmektedir. Ayrıca yapının üst noktasına harpusta yapılmıştır.

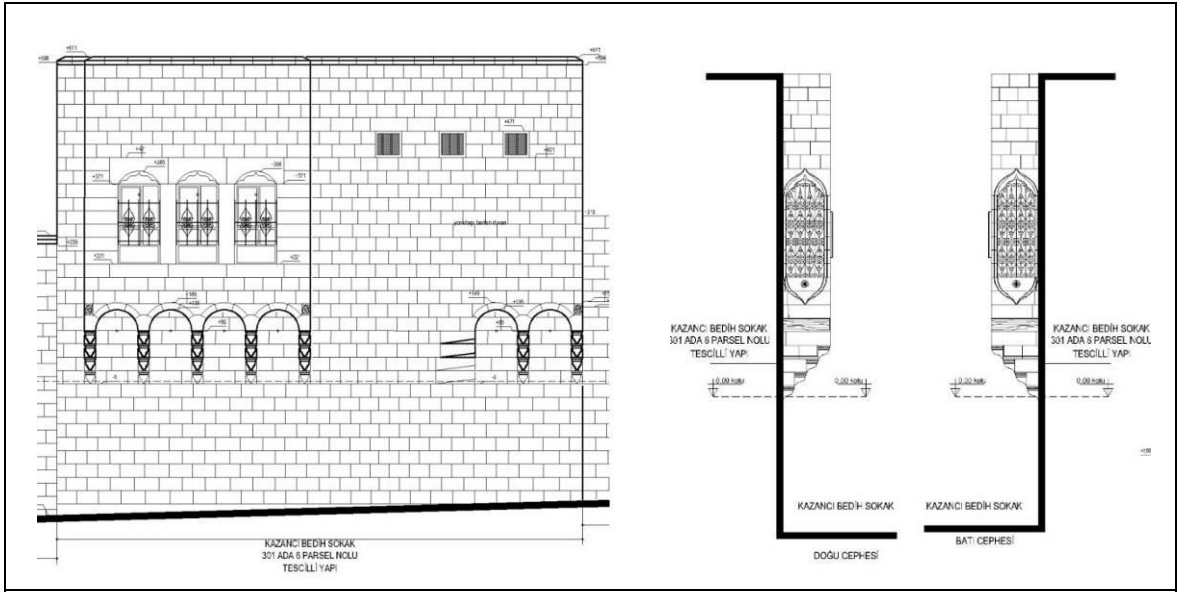
301 Ada 6 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

301 Ada 6 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

Şekil 3.24. 301 Ada 6 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi⁷⁶

⁷⁶ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çizimlerinden alınmıştır.

301 Ada 6 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan sağlıklılaştırma Çizimi.

301 Ada 6 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.25. 301 Ada 6 Numaralı Parsel sağlıklılaştırma Çizimi⁷⁷

⁷⁷ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklılaştırma projesinden alınmıştır.

301 Ada 6 Numaralı Parsel Mevcut Durum Cephe Fotoğrafi.

301 Ada 6 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.26. 301Ada 6 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafi.

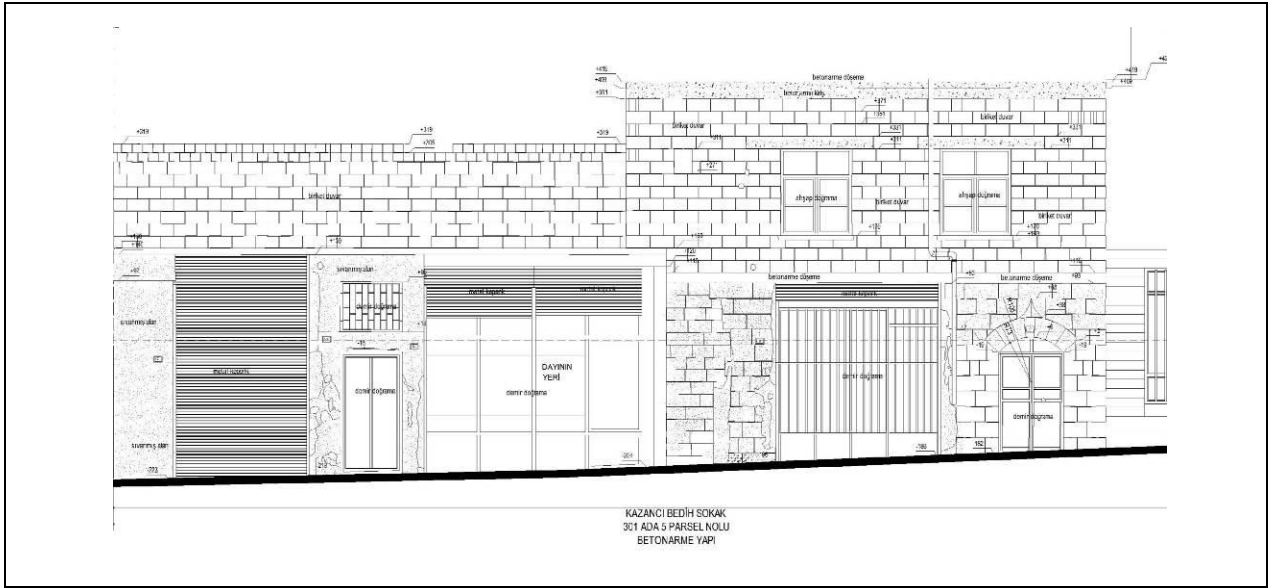
301 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapı betonarmedir. Yapının cephesinde iki farklı yükseklik olduğu rölöve çiziminde görülmektedir. Çizimde kısmen kesme taş ve üst katın komple briket olduğu okunmaktadır. Ayrıca kat arasındaki betonarme kirişte çizimde görülmektedir.

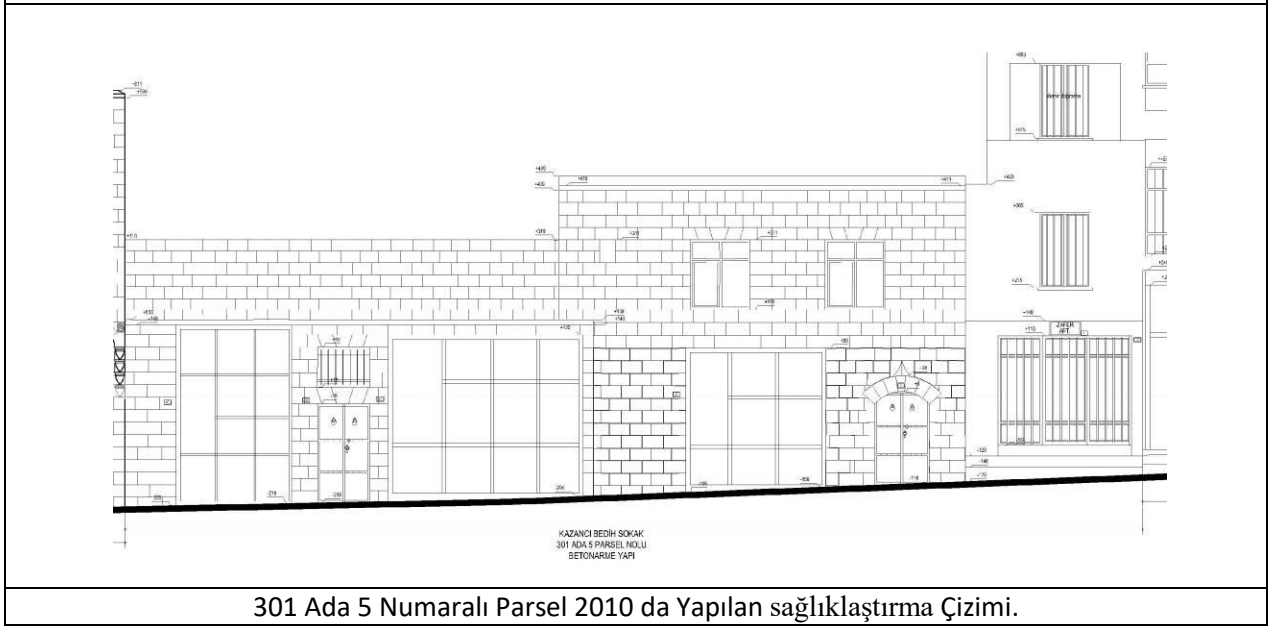
Rölöve çizimlerinde yapının iki kapısının olduğu ve bu kapıların birinin alçak olan cephede diğerinin ise yüksek cephede olduğu görülmektedir. Alçak cepheye denk gelen kapı cephenin tam ortasında yer almaktadır. Kapı demir doğramadan ve açıklığı düz geçilmiştir. Kapının 30cm yukarısında 100/80cm'lik bir açıklık olduğu görülmektedir. Bu açıklık demir parmaklıklarla kapatılmıştır. Kapının hem sağında hem de solunda olmak üzere iki adet dükkân nişi bulunmaktadır. Dükkanların metal kepenkli olduğu proje üzerine not edilmiştir.

Cephenin yüksek olan kısmında bulunan kapı demir doğramalıdır. Kapı açıklığı sivri kemer ile geçilmiştir. Kapının sol tarafında bir adet dükkân nişi bulunmaktadır. Dükkan nişi metal kepenkle kapatıldığı çizimlere işlenmiştir. Yapının kat döşemelerinin betonarme olduğu projeden okunmaktadır. Aynı zamanda üst katta 2 adet 120/140lık pencere bulunmaktadır. Pencere altlarında denizlik ve üstünde düz lentolar çizilmiştir. Pencere ahşap doğramalıdır. Aynı zamanda bu kısımda iki küçük pencere ve 2 adet soba borusu için dairesel açıklığın var olduğu çizimlere aktarılmıştır.

Sokak sağlıklaştırma yapıldıktan sonra; Yapının sağlıklaştırma projesinde not işlenmediğinden yapılan çizimlerin analizi yapıldığında; cephedeki farklı malzemenin kaldırılarak sokak bütünlüğünün sağlanması için eski malzemeye yakın malzeme ile yeniden yapılacağı veya kaplama yapılacağı ön görülmüştür. Kapılar sökülerek yerine eski malzemeye uygun ahşap üstü çinko kaplama yapılacağı uygun görülmüştür. Pencere deki denizliğin kaldırılması ve üstündeki lentonun taş malzemeyle gizlenmiştir.

301 Ada 5 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi.

301 Ada 5 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan sağlıklılaştırma Çizimi.

Şekil 3.27. 301 Ada 5 Numaralı Parsel Rölöve ve Sağıklaştırma Çizimi⁷⁸

⁷⁸ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve ve sağıklaştırma çiziminden alınmıştır.

301 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapı betonarmedir. Yapı zemin+4 katlıdır. Zemin katı ticarethane üst katlarda ise 100/150cm'lık bir adet, 150/296cm'lık bir adet ve 150/571cm'lık bir pencere olduğu çizilmiştir. Pencereler Pvc malzemedен yapıldığı üstüne yazılmıştır. Yapının ticarethane olarak kullanılan kısımda komple demir doğramadan yapıldığı okunmaktadır. Aynı zamanda demir kepenklidirler.

301 Ada 4 Numaralı Parsel 2010 da Yapılan sağlıklaştırma izimi.

301 Ada 4 Numaralı Parsel Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.28. 301 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma izimi⁷⁹

⁷⁹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YZGL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma projesinden alınmıştır.

3.2.2.2. KUZHEY CEPHESİ

Bu cephede toplam 13 konut yapısının analizi yapıldı (EK-J-K).

299 Ada 12 (22-23) Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapının rölöve çizimlerine bakıldığında sokağın bitimine denk gelen evin iki cephesi vardır. Yapı iki parselin birbirine bağlanmasıyla oluşmaktadır. Parseller arası geçiş mevcuttur. Yapının bir cephesi kazancı bedih sokağa diğer cephesi ise karakol sokağa bakmaktadır.

Kazancı Bedih sokağa bakan cephesinde zemin kotundan 5.00 metre yukarıya kadar yonu taş duvar varlığı rölöve çizimlerinde belirtilmiştir. Cephenin geri kalan kısımları biriket duvar ile örülmüştür. Yapının kapısı cephenin ortasında ve üzerindeki yazıdan demir doğramalı olduğu görülmektedir. Cephenin alt kısmının sol köşesinde pencere ahşap doğramalı ve demir parmaklıdır. Cephenin sağ üst köşesinde sokak aydınlatma lambası monte edildiği çizimlere işlenmiştir. Lambaya bağlanan elektrik kablosu cephe boyunca devam ederek giriş kapısının sol üst köşesindeki sigorta kutusuna bağlanmaktadır. Kapının üst hizasına denk gelen cepheyi boylu boyunca geçen bir betonarme kirişin varlığı çizimlerde okunmaktadır.

Sonradan yapıldığı çizimlerden okunan, duvarın hem kazancı bedih sokağa hem de karakol sokağa çıkma yaptığı görülmektedir. Çıkmaların altında ve üstünde betonarme kiriş vardır.

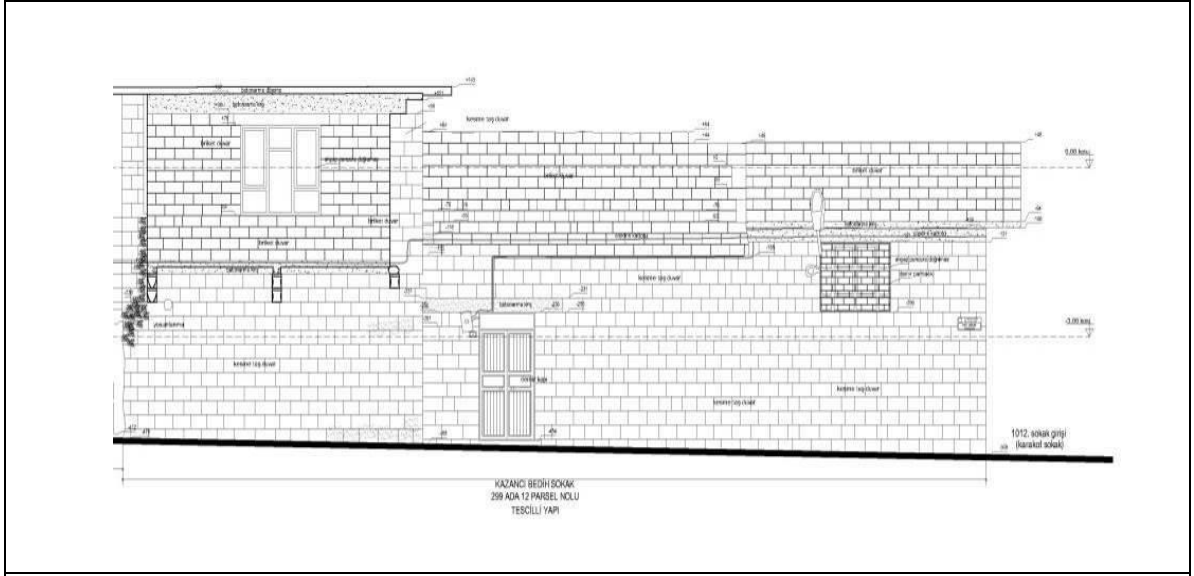
Çıkmanın sağında kalan cephe devamında kat boyu küçük açıklıklar mevcuttur. Aynı yerde birde 30x40cm'lik küçük bir pencere bulunmaktadır.

Sokak sağlıklaştırma yapıldıktan sonra;

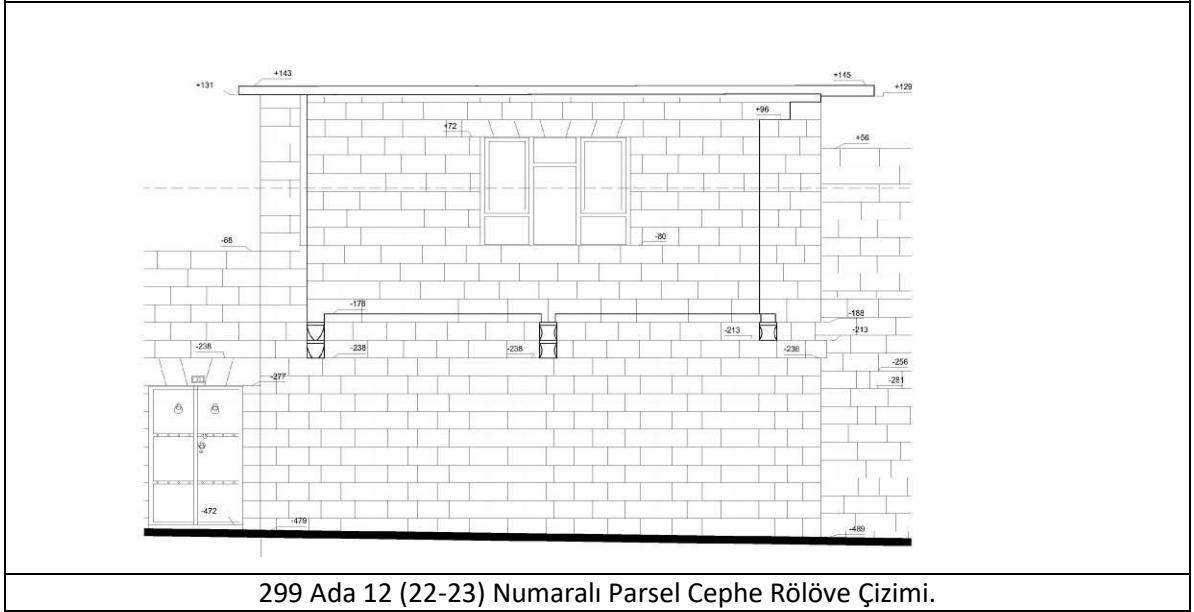
- Mevcut taş yzeyde kir/yosunlanma/badana raspası yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. Çürümeler/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Sonradan farklı malzeme ile ekleme yapılan yerler yonu taş ile kaplama yapılmıştır.
- Son dönem çevre duvarı yükseltmelerindeki briket malzemeler sökülerek yerine yonu taş duvar yapılmıştır. Örülen bu taşların üst kotuna harpuşta eklenmiştir.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Mevcut pencerelerdeki demir parmaklıklar sökülerek yerine yöresel demir parmaklıklar yapılmıştır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuş. Cephedeki aydınlatma elemanı sökülmüştür.

Günümüzde cephenin sağ tarafında bulunan büyük pencerenin cepheden öne taşan kabartmalı kilit taşı bulunmaktadır. Giriş kapısının sol üst köşesinde bir adet küçük pencere bulunmaktadır. Parapet duvarında ise dokuz adet küçük açıklık mevcuttur.

Yapının çıkması üstünde iyileştirme projesinde gösterilen büyük pencere yerine iki adet pencere bulunmaktadır. Pencereler yuvarlak kemerli ve pencere etrafı çerçeve şeklinde cepheden öndedir.

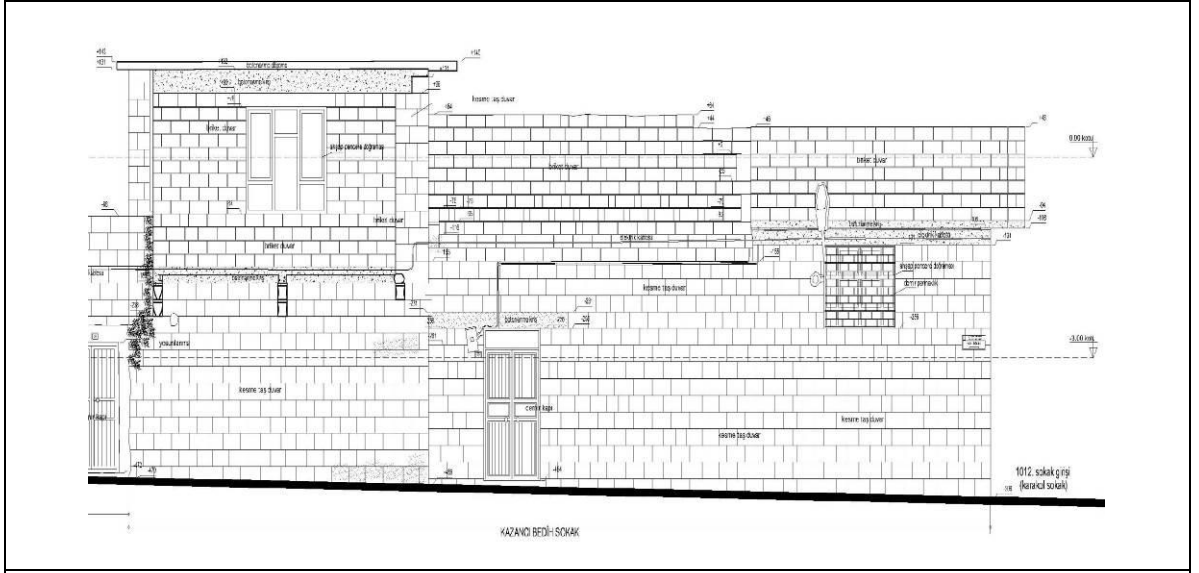
299 Ada 12 (22-23) Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

299 Ada 12 (22-23) Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

Şekil 3.29. 299 Ada 12 Numaralı Parsel Rölöve Çizimi⁸⁰

⁸⁰ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve ve sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

299 Ada 12 (22-23) Numaralı Parsel Cephe sağlıklılaştırma Çizimi.

299 Ada 12 (22-23) Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.30. 299 Ada 12 Numaralı Parsel Cephe sağlıklılaştırma Çizimi ve Mevcut Durum Görüntüsü⁸¹

⁸¹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklılaştırma çiziminden alınmıştır.

299 Ada 12 (22-23) Numaralı Parsel Mevcut Kuzey Cephe Görünümü

299 Ada 12 (22-23) Numaralı Parsel Mevcut Kuzey Cephe Görünümü

Şekil 3.31. 299 Ada 12 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafi

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	Ş.K.V.K.E.	ANIT	ENVANTER NO	299
T Ü R K İ Y E	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ			HARITA NO.	
İLİ: ŞANLIURFA	İLÇESİ: MERKEZ	MAHALLE KÖY VEYA MEVKİLİ: Camii Kebir Mahallesi		KORUMA DERECESESİ:	ANITSAL 1 2 3 ÇEVRESEL 1 2 3 Çevreye Aykırı
SOKAK VE KAPI NO:	Kazancı Bedi Sokak(1001) No:35 Karakol Sokak No:20	PAFTA	ADA 299	PARSEL	22-23
ADI:	YAPTIRAN:	YAPAN:		MİMARİ ÇAĞI (USLUP):	
KONUT	YAPIM TARİHİ:	KITABE:		VAKFIYE:	
GENEL TANIM: Avlulu geleneksel urfa evlerinden olup, parsel bölünmesine gidilerek iki yapıya ayrılmıştır.					
KORUMA DURUMU	X İYİ B ORTA C FENA	TAŞIYICI YAPI X A B	X DIŞ YAPI B	A ÜST YAPI X C	A İÇYAPI X C
				A SÜSLEME ELEMANLARI X C	A RUTUBET X C
					A YOK X İZİ VAR C ÖNEMLİ
VAZİYET PLANI	FOTOĞRAF				
GÖZLEMLER : Yapı avlulu olup, avludan geçen bir duvarla yandaki parçadan ayrılmıştır. Yapıda betonarme ekentiler mevcuttur.					
BUGÜNKÜ SAHİBİ:	BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ:				
YAPILAN ONARIMLAR					
AYRINTILI TANIM :					
22 Parseldeki Yapıya giriş güney cepheden avlu ile sağlanmaktadır. Yapının orijinal cephesi batı cephesi olup doğu cephesinde betonarme bazı bölümler eklenmiştir. Yapının avlu döşemesi değiştirilerek mozaik kaplanmıştır. Avlunun batısında tuvalet ve depo olarak kullanılan mekanlar mevcuttur. Bu kanatın ikinci katına çıkış kuzeyde bulunan betonarme bir merdivenle sağlanmaktadır. Merdiven sahanlığında ara kata geçiş kapısı bulunmaktadır. Ara katın yaklaşık 1.50 m üzerinde tek bir oda bulunmaktadır. Yapının doğu kısmında iki oda bulunmaktadır. Duvar taştan yapılmış olup, üzeri boya yapılmıştır. Bu cephede herhangi bir sisteme bulunmamaktadır. Bu odaların üzeri betonarme olup, dama çıkış güney avlu duvarına bitişik betonarme merdiven ile sağlanmaktadır.			TEKNİK BİLGİLER	SU VAR	ELEKTRİK VAR
23 Parseldeki Yapıya giriş doğu cepheden bir koridor ile sağlanmaktadır. Yapının orijinal cephesi batı cephesi olup doğu cephesinde betonarme bazı bölümler eklenmiştir. Yapının avlu döşemesi değiştirilerek mozaik kaplanmıştır. Avlunun doğusunda tuvalet ve mutfak olarak kullanılan mekanlar mevcuttur. Yapının doğusundaki bölümler sonradan eklenmiş olup betonarme örtülmüştür. Yapının kuzey kanadında iki oda bulunmaktadır. Yapının batı kanadında bir oda ve altında zermembe bulunmaktadır. Batıdaki odanın ortasından geçen bir duvar odayı ikiye ayırır, odanın bir kısmı yan parselde kalmıştır.			ORJİNAL KULLANIMI:	KONUT	Kanalizasyon VAR
			BUGÜNKÜ KULLANIMI:	KONUT	
			ÖNERİLEN KULLANIMI:	KONUT	
			HAZIRLAYANLAR:	20.05.2011	
			Mustafa TOPALEL - Mimar		
			Metin ÇETİNER- Sanat Tarihçisi		
			KONTROL EDEN	Ferit KARAGÖZLÜ	20.05.2011
			KURUL ONAYI		
			NO:	/200	
				/200	
				/200	
			REVİZYON	/200	
			KURUL KARARLARI	Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27/05/2011 gün ve 1491 sayılı karar ekidir.	
YAYIN DİZİNİ :	EKLER :				
	RAPOR	VAR			
	FOTOĞRAF	VAR			
	RÖLÖVE PROJESİ	YOK			
	RESTORASYON PROJESİ	YOK			
	HARITA	VAR			
	KROKİ	YOK			
	KITABE	YOK			
	VAKFIYE	YOK			

Şekil 3.32. 299 Ada 12 Numaralı Parsel Envanter Fişi.⁸²

⁸² Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Fişidir.

299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Yapılan rölöve çizimlerinde yapının o anki durumunda cephede iki farklı kotun olduğu okunmaktadır. Cephenin alt katında kesme taş malzeme üst katı ise sıvalı yüzeyden oluşmaktadır.

Yapının kapısı 2 tane olup cephenin sol tarafında ve yanyanadır. Kapılar demir doğramadan yapılmıştır. Ayrıca kapı açıklıklarının düz lento ile gecildiği görülmektedir. Kapıların sol üst köşesinde sigorta kutusu bulunmaktadır. Sigorta kutusuna bağlanan elektrik kabloları cephe boyu devam etmektedir.

Yapının zemin kat sol üst köşesinde 3 adet 20/35cm lik yan yana sıralanmış küçük pencereler okunmaktadır.

Yapının üst katında çıkma mevcuttur. Çıkmanın ön yüzünden cephenin tam ortasına denk gelen bir adet pencere bulunmaktadır. Pencere ahşap doğramalıdır. Pencerenin sağ üst köşesinde soba borusu için bir dairesel açıklık bırakılmıştır. (Çıkma üstündeki pencere günümüzdeki ile aynı değildir.)

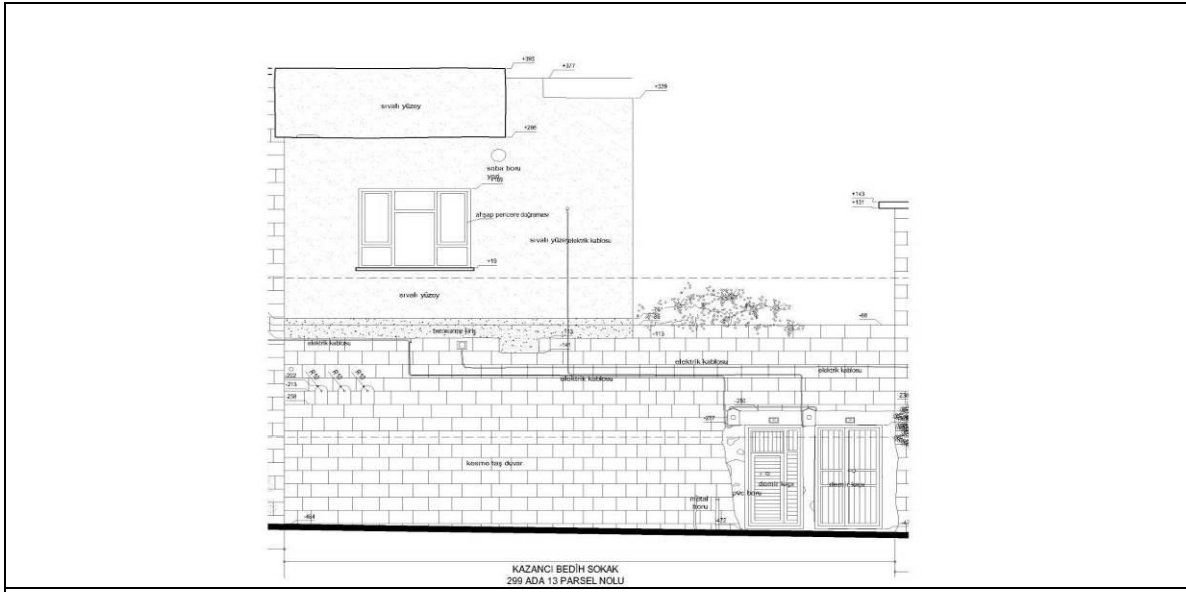
Sokak sağlıklaştırma yapıldıktan sonra;

- Mevcut taş yüzeyde kir/yosunlanma/badana raspası yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. Çürümeler/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Sıvalı/boyalı yüzeylerde raspa yapılmıştır. Orijinal taşlar korunmuştur.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuş. Cephedeki aydınlatma elemanı sökülmüştür.

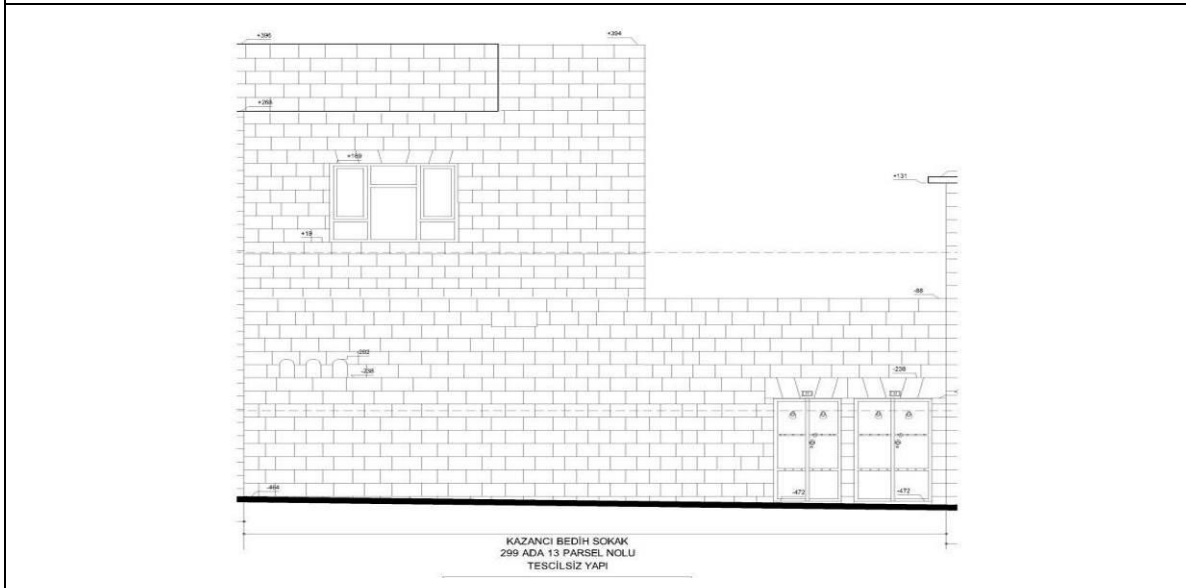
Günümüzde yapının yanyana olan iki giriş kapısının üstünde altı adet açıklık bulunmaktadır. Yapının çıkması üstünde iyileştirme projesinde gösterilen büyük pencere

yerine iki adet pencere bulunmaktadır. Pencereleer yuvarlak kemerli ve pencere etrafı çerçeve şeklinde cepheden öndedir.

299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.33. 299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁸³

⁸³ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.34. 299 Ada 13 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafı.

299 Ada 14 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapı köşebaşı yapısıdır. Yapının iki cephesi bulunmaktadır. Biri Kazancı Bedih sokağa bakmakta diğer cephesi 1008 Sk. (çıkılmaz sokak) bakmaktadır.

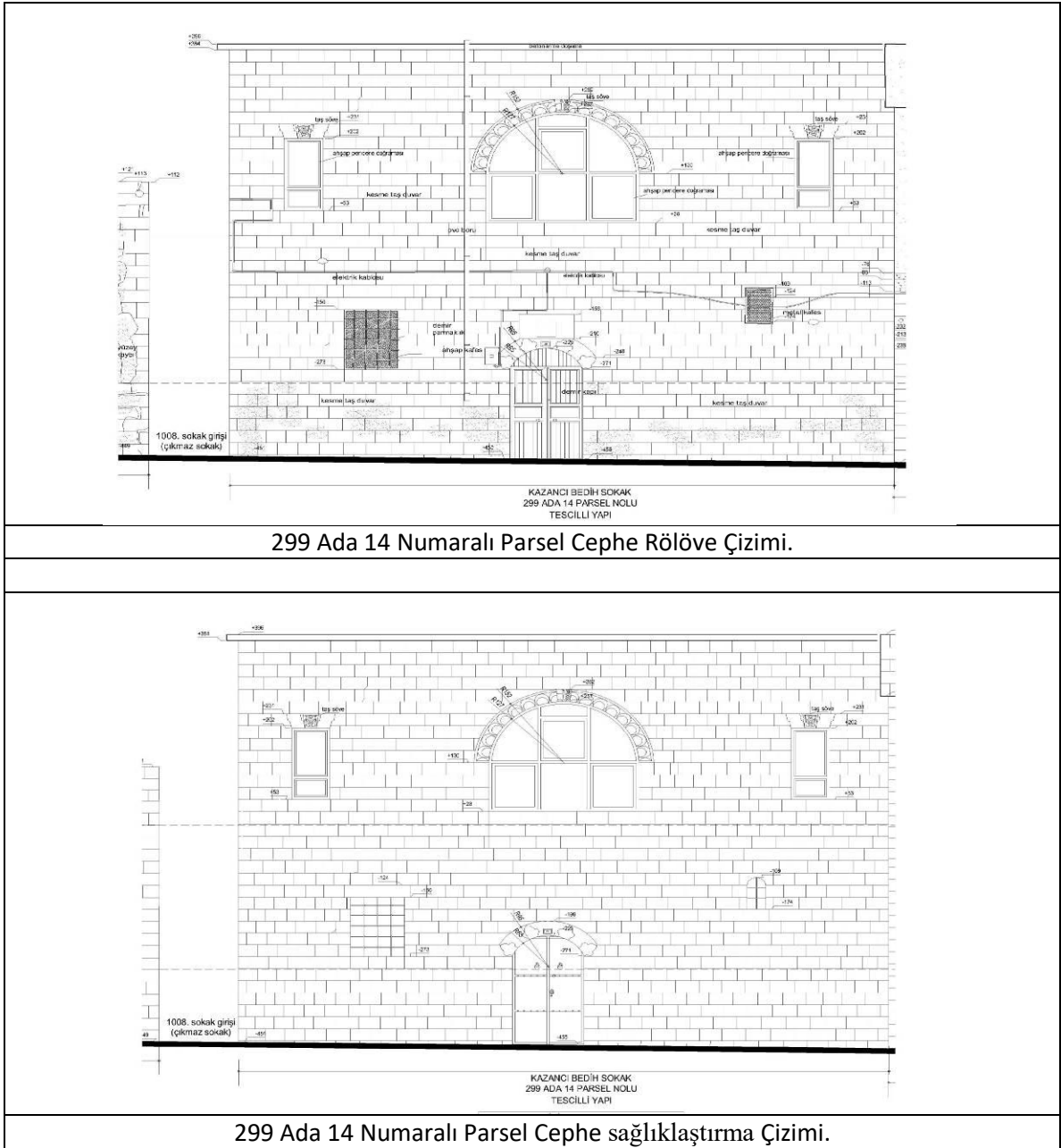
Yapının giriş kapısı cephenin tam ortasındadır. Kapı açıklığı yuvarlak kemer ile geçmektedir. Kemerin üstünde süsleme elemanları vardır. Süsleme elemanı olarak barok üslupla yapılmış dört adet palmet bulunmaktadır. Malzeme olarak demir doğramadan yapılmıştır.

Rölöve çizimlerinde cephenin alt eteğinde yosunlaşmaların olduğu görülmektedir. Kapının sağ üst tarafında bir adet 65/35cm'lik yuvarlak kemerli küçük pencere bulunmaktadır. Pencerenin önünde metal kafes vardır. Kapının sağ tarafında ise 90/120cm'lik bir büyük pencere rölöve çizimlerinde görülmektedir. Pencere demir parmaklı ve ahşap kafes sistemlidir.

Yapının üst katında ise cephenin tam ortasında 250/220cm'lik bir büyük pencere (eyvan planlı üç kanattan oluşan yuvarlak kemerli pencere) mevcuttur. Açıklık yuvarlak kemerli yuvarlak kemer ise hilal motiflerinin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Kemerin kilit taşında bir hanım elinin bir salkım üzüm tutmuş haldeki durumu motiflendirilmiş ve çizime aksettirilmiştir. Pencerenin malzemesi ahşap doğrama olarak yazılmış aynı zamanda pencerenin hem sağında hem de solunda 65/150cm'lik iki küçük pencere bulunmaktadır. Bu küçük pencerelerin malzemesi de ahşap doğramalıdır. Pencere açıklıklarındaki lentoların kilit taşları bitki motifleriyle (oyma tekniği ile) cepheden daha önde durmaktadır (kabartılı bitki motifi). Yapının çatı üst noktasında bir betonarme giriş geçmektedir.

Sokak sağlıklaştırma yapıldıktan sonra;

- Mevcut taş yzeye de kir/yosunlanma/badana raspası yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. ürümler/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Betonarme kirişler ve konsollar taş rengine yakın boya ile boyanmıştır.
- Sıvalı/boyalı yzelerde raspa yapılmıştır. Orijinal taşlar korunmuştur.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuş.

Şekil 3.35. 299 Ada 14 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁸⁴

⁸⁴ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

299 Ada 14 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Kapısı ve Çıkma Sokak Görünümü.

299 Ada 14 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.36. 299 Ada 14 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafı.

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	D.K.V.K.E.		ANIT	ENVANTER NO	278									
TÜRKİYE	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MOZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ				HARITA NO.										
İLİ: ŞANLIURFA	İLÇESİ: MERKEZ	MAHALLE KÖY VEYA MEYDANI:	CAMI-I KEBIR MAHALLESİ	KORUMA DERECESESİ:	ANITSAL	1	2	3							
SOKAK VE KAPI NO:	1001 Sokak No:29	KADASTRO			ÇEVRESEL	1	2	3							
ADI:	YAPTIRAN:	PAFTA	ADA 299	PARSEL 14	Çevreye Aykırı										
KONUT	YAPIM TARİHİ:	YAPAN:		MİMARİ ÇAĞI (USLUP):											
GENEL TANIM:		KITABE:		VAKFIYE:											
Şanlıurfa İli, Merkez, Cami-i Kebir Mahallesi'nde yer almaktadır.															
KORUMA DURUMU	A	İYİ	TAŞIYICI YAPI	A	DIŞ YAPI	A	ÜST YAPI	A	İÇYAPI	A	SÜSLEME	A	RUTUBET	A	YOK
	X	ORTA		X		X		X		X	ELEMANLARI	X		X	İZİ VAR
	C	FENA		C		C		C		C		C		C	ÖNEMLİ
VAZİYET PLANI	-300-			FOTOĞRAF											
															
GÖZLEMLER															
Yapılan incelemede yapı Şanlıurfa mimarisinin özgün dokusunu korumuştur.															
BUGÜNKÜ SAHİBİ:				BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ:											
ÖZEL				ÖZEL											
YAPILAN ONARIMLAR															
AYRINTILI TANIM				TEKNİK BİLGİLER					SU ELEKTRİK İSİTMA Kanalizasyon						
Yapının avlusuna güney yönde bulunan basık kemerli bir kapı ile giriş sağlanmaktadır. Avluya giriş kapısından sonra hol şeklinde bir bölümden geçilerek taş döşeli avluya giriş sağlanmaktadır. Yapı U şeklinde bir plana sahiptir. Avlunun batısında üst katlara çıkışı sağlayan simetrik merdivene yer verilmiştir. Merdivenin altında su kuyusu bulunmaktadır. Avlunun kuzeyinde biri oda diğeri tandirlik olarak kullanılan iki oda yer almaktadır. Odalar çapraz tonoz ortuludur. Avlunun doğusunda iki oda esak hacimlere yer verilmiş olup odalar çapraz tonoz ortuludur. Avlunun güneyinde ortada avluya geçiş sağlayan eyvan şeklindeki hol bölümü yanlarında ise birer odaya yer verilmiştir. Odaların üst örtü sistemi çapraz tonozdur. Güneydeki bu bölümün üzerinde bir kat daha vardır. Bu üst katta da ortada eyvan yanlarında ise birer odaya yer verilmiştir. Üst kat saçak altlarında sıçandıçı süsleme, alt kat saçak altlarında ise mukarnas süslemelere yer verilmiştir. Yapıda mimari malzeme olarak düzgen kesme taş malzeme kullanılmıştır.				ORJİNAL KULLANIMI:					KONUT						
				BUGÜNKÜ KULLANIMI:					KONUT						
				ÖNERİLEN KULLANIMI:					KONUT						
				HAZIRLAYANLAR:					09.05.2011						
				Fikret BAKIR (HARİTA MÜHENDİSİ)					F. Bakır						
				Metin ÇETİNER (SANAT TARİHÇİ)					M. Çetiner						
				KONTROL EDEN:					Fehat KARAGÖZLÜ						
									13/05/2011						
YAYIN DİZİNİ :				EKLER :					KURUL ONAYI						
				RAPOR					VAR						
				FOTOĞRAF					VAR						
				RÖLÖVE PROJESİ					YOK						
				RESTORASYON PROJESİ					YOK						
				HARİTA					VAR						
				KROKİ					YOK						
				KITABE					YOK						
				VAKFIYE					YOK						
				REVİZYON					/ / /200						
				KURUL KARARLARI					Şanlıurfa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 06.05.2011 gün ve 1481 sayılı karar ekidir.						

Şekil 3.37. 299 Ada 14 Numaralı Parsel Envanter Fişi.⁸⁵

⁸⁵ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Fişidir.

299 Ada 17 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapılan rölöve çizimlerinde cephenin alt hizasında eski malzeme, sıvalı yüzey ve biriket malzeme okunmaktadır. Yapı köşebaşı yapısıdır ve diğer cephesi 1008 sk. a bakmaktadır. Cephede iki farklı kot bulunmaktadır.

Yapının iki giriş kapısı ve ikide dükkan nişinin varlığı çizimlerden okunmaktadır. Dükkan nişleri metal darabalıdır. Cephenin sağ tarafında kalan dükkan nişinin üstüne ve orta aksına denk gelen bir küçük pencere bulunmaktadır. Cephenin bu kısmı kesme taş malzemedir ve yer yer yosunlanma mevcuttur. Cephenin sağ tarafında kalan giriş kapısının malzemesi demir doğramalıdır. Kapı açıklığı yuvarlak kemer ile geçmiştir. Kemerin derzleri çift derz sistemi ile birleştirilmiştir. Kapının iki taş sıra üstünde bir sıra dış motifi onun hem üstünde iki sıra silme motifi, bir sıra mukanas motifi ve geometrik motif bulunmaktadır. Kapı genişliği kadar yapılan bu süslemelerin en üst ve tam ortasında bir rozet bulunmaktadır. Kapının sol üst köşesinde sigorta kutusu bulunmaktadır. Kapının kemer kısmına hac tabelası monte edildiği projeye işlenmiştir. Bu kapının sağ üst cephenin üst katına denk gelen bir küçük çıkma bulunmaktadır. Çıkmanın altındaki konsol iki dilimlidir.

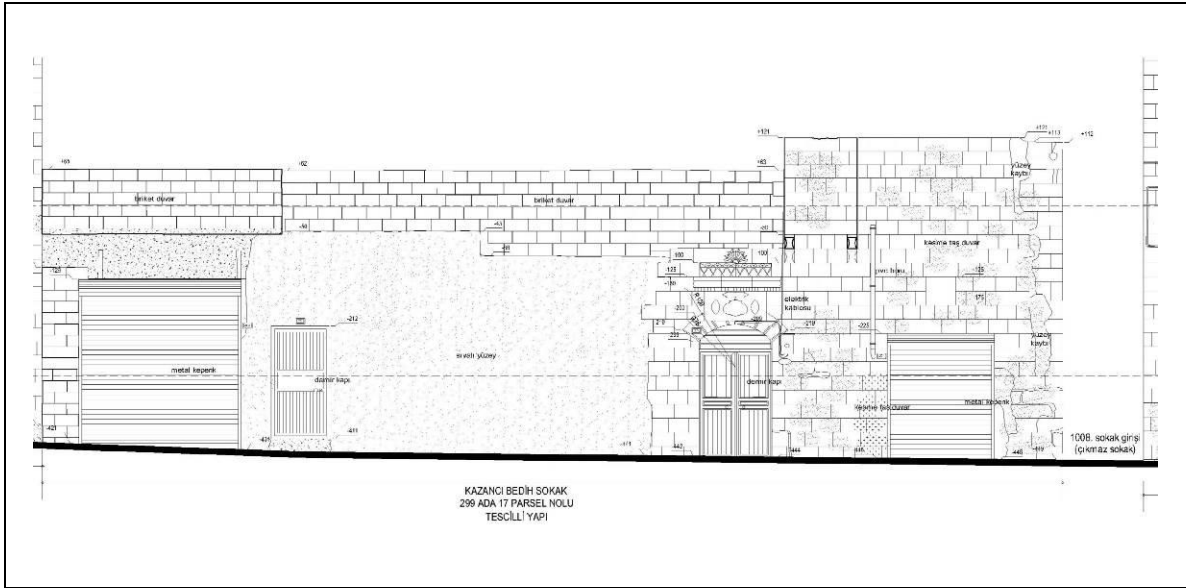
Cephenin sol tarafında diğer giriş kapısı bulunmaktadır. Yapının sol tarafı komple sıvalı yüzeyden oluşmaktadır. Cephenin bu giriş kapısı demir doğramalı ve açıklık düz geçilmiştir. Kapının sol tarafında ise diğer dükkan nişi bulunmaktadır. Cephenin üst katı briketten yapılmıştır.

Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

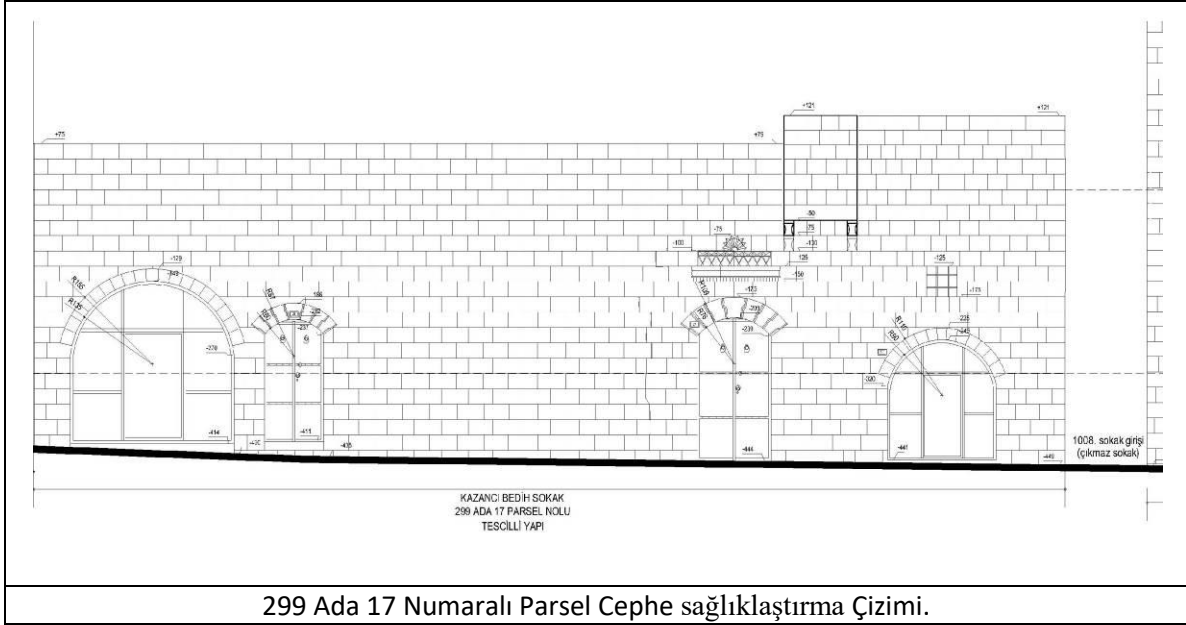
- Mevcut taş yüzeyde kir/yosunlanma/badana raspa yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. Çürümeler/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Sıvalı/boyalı yüzeylerde raspa yapılmıştır. Orijinal taşlar korunmuştur.

- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Mevcut dükkanlar sokak dokusuna uygun olarak yapılmıştır.
- Mevcut pencerelerdeki demir parmaklıklar sökülerek yerine yöresel demir parmaklıklar yapılacaktır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuştur.

299 Ada 17 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

299 Ada 17 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.38. 299 Ada 17 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁸⁶

⁸⁶ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

299 Ada 17 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

299 Ada 17 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

Şekil 3.39. 299 Ada 17 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

299 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Analizi

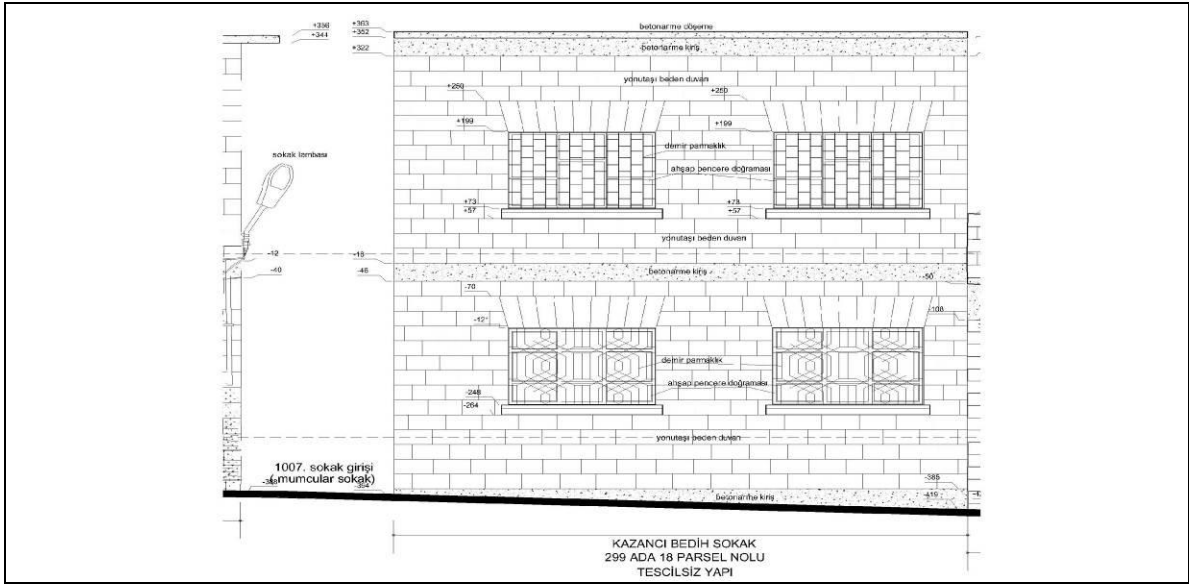
Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Yapı köşe başında bulunduğundan iki cephesi bulunmaktadır. Diğer cephe mumcular Sokak'a bakmaktadır.

Yapının Kazancı Bedih sokağına bakan cephesinde ikişer adet altta üste olmak üzere toplamda dört adet 125/175cm'lik pencere bulunmaktadır. Ahşap doğramalı ve demir parmaklıdır. Rölöve çizimlerinde pencere açıklıkları dikine kullanılan taşlarla lento yapım sistemi ile geçildiği okunmaktadır.

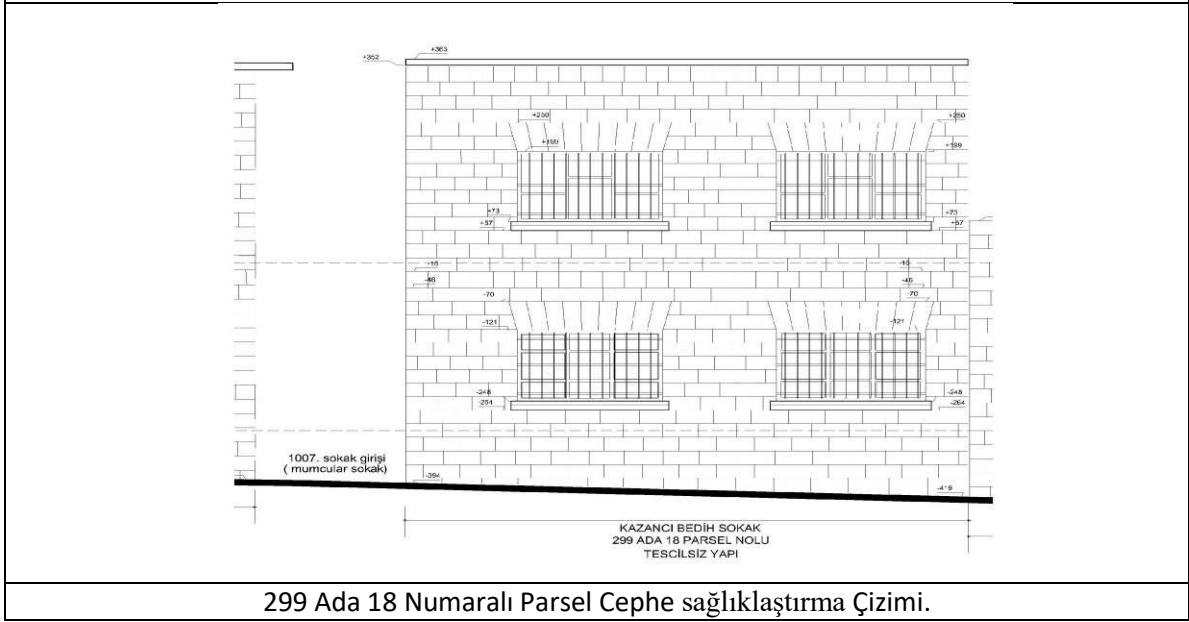
Yapının kat geçişlerinde betonarme giriş kullanıldığı çizimlerde görülmektedir.

Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

- Mevcut taş yüzeyde kir/yosunlanma/badana raspası yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. Çürümeler/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Betonarme girişler ve konsollar taş rengine yakın boya ile boyanmıştır.
- Sıvalı/boyalı yüzeylerde raspa yapılmıştır. Orijinal taşlar korunmuştur.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuştur.

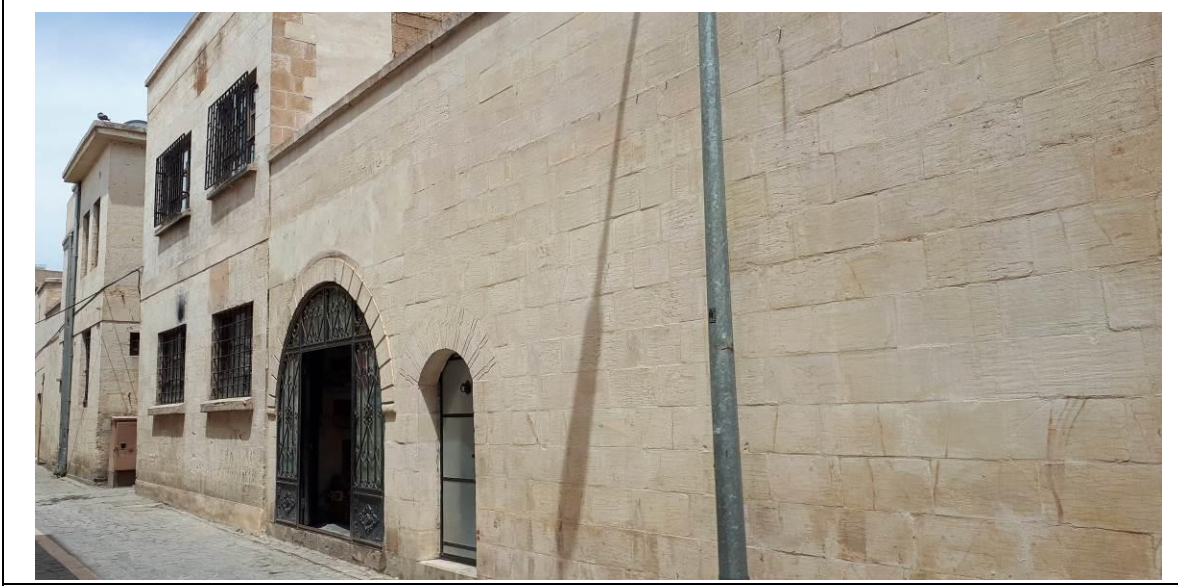
299 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

299 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe sağlıklılaştırma Çizimi.

Şekil 3.40. 299 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe sağlıklılaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁸⁷

⁸⁷ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklılaştırma çiziminden alınmıştır.

299 Ada 18 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

299 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.41. 299 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Fotoğrafi.

300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. İki tarafından köşebaşı parselidir. Aynı zamanda iki parsel birleştirilmiştir. Böylelikle üç cephesi bulunmaktadır. Bir cephesi kazancı bedih Sokak'a diğer cephesi mumcular sokağa ve üçüncü cephesi de çıkmaz sokaka bakmaktadır. Kazancı bedih sokak'a bakan cephesi yaklaşık 33 metredir. Cephe beş farklı yükseklik olduğu rölöve çizimlerinden okunmaktadır. Cephe malzemesi yonu taşı beden duvarı olduğu ve yer yer yosunlanma aynı zamanda tahribat olduğu okunmaktadır. Üst katta ise biriket malzeme direk görüldüğü yer ve briket üzeri sıva yapılan yüzeyler çizimde belirtilmiştir.

Yapının iki giriş kapısı bulunmaktadır. Cephe çok uzun olduğundan cepheye bulunan yapı elemanlarının anlatımı cephenin sağ ve sol tarafı şeklinde olacaktır. Cephenin sağ tarafı zemin + birinci kat olmak üzere okunmaktadır. Sağ tarafta bulunan giriş kapısı düz lento ile geçilmiştir. Kapı demir doğramalıdır. Kapının sağında zemin katta iki pencere birinci katta üç pencere olmak üzere toplamda beş pencere olduğu çizimden okunmaktadır. Alt hizadaki pencereler ahşap doğramalı ve demir parmaklı biri küçük diğeri büyük dur. Sağ tarafın üst kısmında bulunan pencerelerin biri küçük diğeri ikisi büyük pencere olduğu okunmaktadır. Bu pencereler ise ahşap doğramalıdır. Bu kapının sağ üst hizasına denk gelen bir mazgal pencere bulunmaktadır. Cephenin sağ tarafında son olarak mumcular sokak dönüşünde cephe boyu devam eden elektrik kablosunun sokak aydınlatma lambasıyla son bulunduğu ve sokak aydınlatma lambasının ise cepheye monte edildiği okunmaktadır.

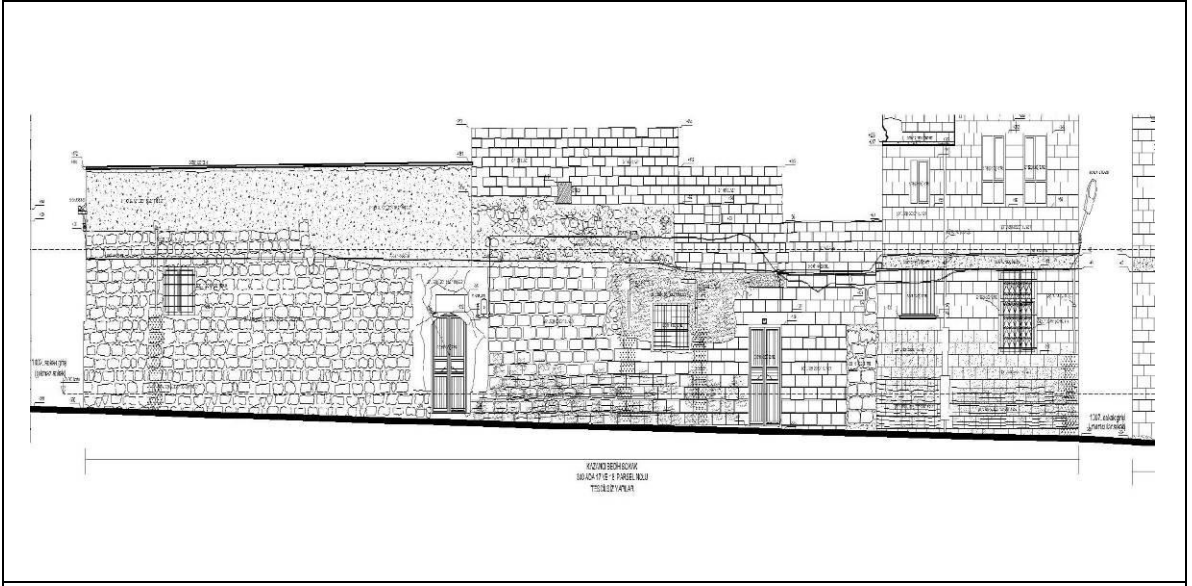
Cephenin orta aksının alt kat hizasında bir adet 100/120cm'lik bir pencere bulunmakta aynı aksın üst kısmında ise 40/60cm'lik bir pencere olduğu görülmektedir. Yapının diğer kapısı cephenin sol tarafına denk gelmektedir. Kapı demir doğramalı ve kapı açıklığı yuvarlak kemerle geçilmiştir. Cephenin çıkmaz sokağa yakın kısmında 100/100cm lik pencere bulunmaktadır. Pencere ahşap doğramalı ve demir parmaklıdır.

Sokak sağlıklaştırması yapıldıktan sonra;

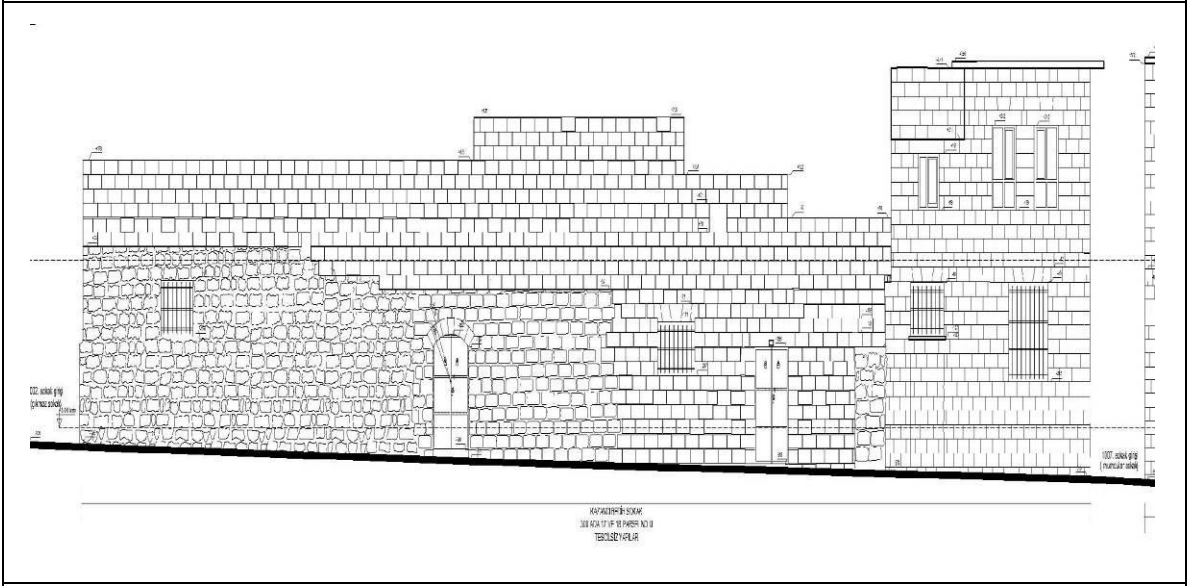
- Mevcut taş yzeyde kir/yosunlanma/badana raspaı yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. ürümelere/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Sıvalı/boyalı yzeylerde raspa yapılmıştır. Orijinal taşlar korunmuştur.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Mevcut dükkanlar sokak dokusuna uygun olarak yapılmıştır.
- Mevcut pencerelerdeki demir parmaklıklar sökülerek yerine yöresel demir parmaklıklar yapılacaktır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuştur.
- Briket yzeylerde taş rengine yakın sıva boya yapılmıştır. Derzleri cepheye uygun hale getirilmiştir.

Günümüzde ise yapının zemin kat hizasında bulunan tek pencerenin yerinde iki pencere bulunmaktadır. Ve pencerelerin sağ üst köşesinde soba borusunun deliği mevcuttur. Cephenin ortasında yer alan giriş kapısının sağ üst hizasında ise çizimlerde olmayan sivri kemerli bir pencere bulunmaktadır.

300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi.

şekil 3.42. 300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁸⁸

⁸⁸ Proje Ekibi; M.Osman Kazaz(Mimar), Seydi Yüzgöl(Mimar), Hatice Kübra İlhan(Mimar), Ali Çetin (İnş. Tek.), Mahmut Ulaş Bingöl(Mimar) tarafından yapılan sağıklaştırma çiziminden alınmıştır.

300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.43. 300 Ada 17-18 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

300 Ada 23 Nolu Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Yapı köşe başı parseli olduğundan iki cephesi vardır. Cephenin diğeri çıkmaz Sokak'a bakmaktadır. Cephenin alt kotunda "özgün yonu taşı beden duvar üzeri sıvanmış alan" notu düşülmüştür. Üst kotunda ise briket duvar malzeme bulunmaktadır.

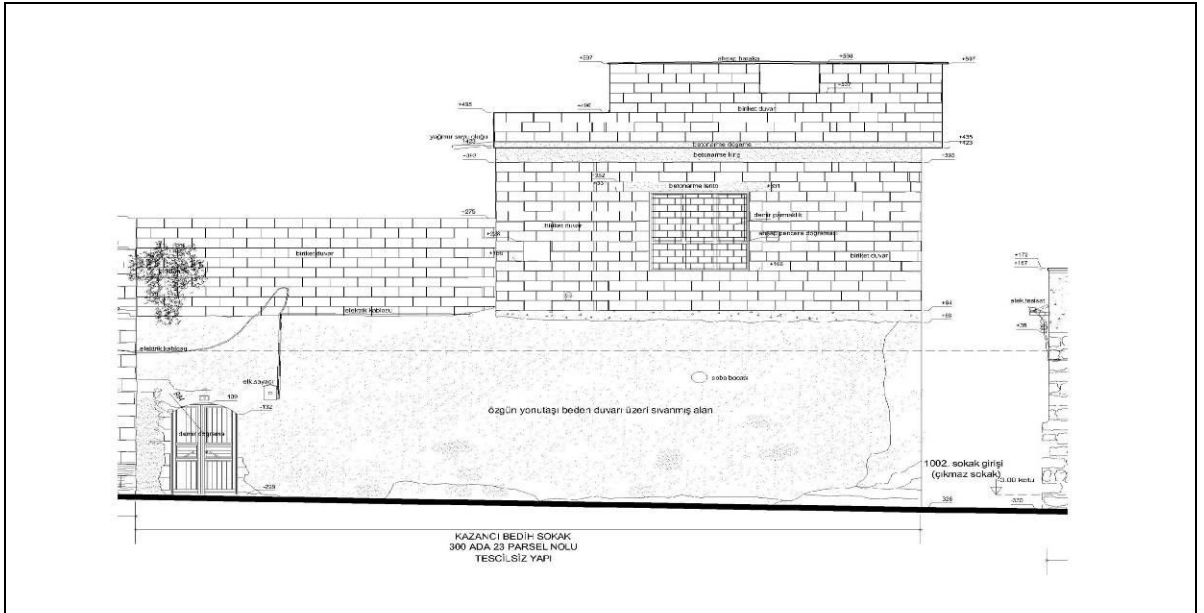
Cephenin sol köşesinde giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı açıklığı yuvarlak kemer ile geçilmiştir. Kapı malzemesi demir doğramalıdır. Kapının sağ üst hizasında sigorta kutusu bulunmaktadır.

Cephenin sağ tarafı üst kat hizasında 150/165cm'lik bir üstü düz betonarme lentolu bir pencere bulunmaktadır. Yapının birinci kat döşemesi proje üzerinde betonarme kiriş olarak çatı üst noktasında ise ahşap baraka notu yazılmıştır.

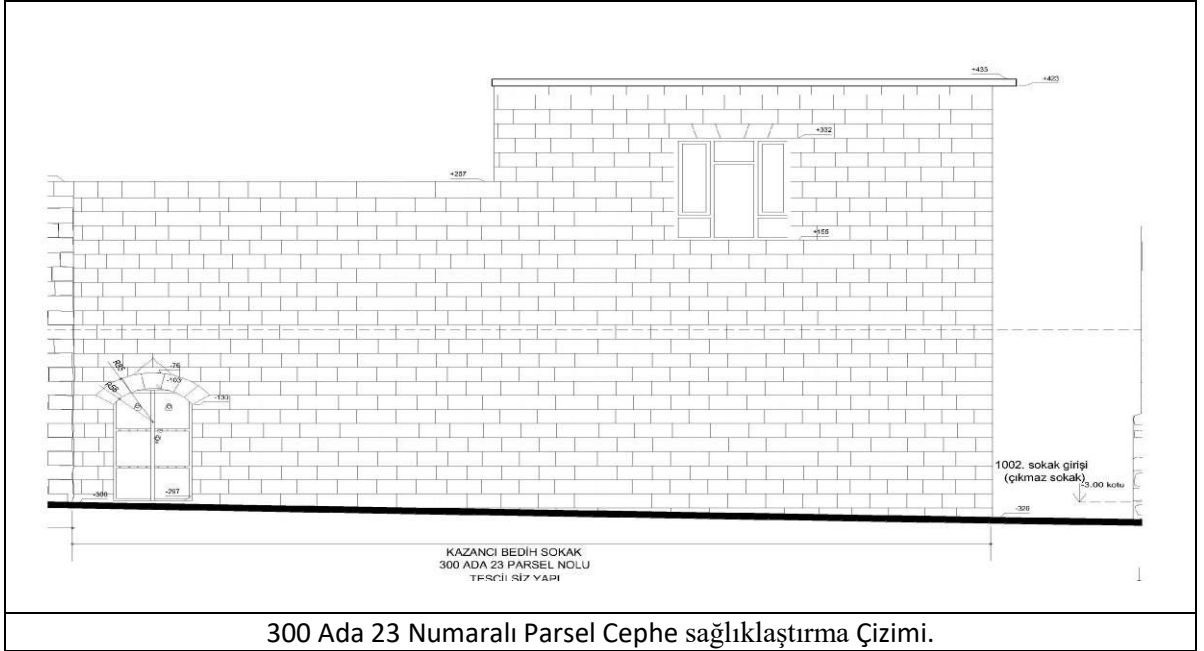
Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

- Sıvalı/boyalı yüzeylerde raspa yapılmıştır. Orijinal taşlar korunmuştur.
- Briket yüzeylerde taş rengine yakın sıva boya yapılmıştır. Derzleri cepheye uygun hale getirilmiştir.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuştur.

Günümüzde giriş kapısının açıklığı sivri kemer yerinde yuvarlak kemer şeklindedir. Kapının üstü parapet hizasında yedi adet açıklık bulunmaktadır. Yapının çıkması üstünde çizimlerde var olan büyük pencere yerinde yoktur. Çıkmanın sol üst hizasında yuvarlak kemerli bir pencere bulunmaktadır.

300 Ada 23 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

300 Ada 23 Numaralı Parsel Cephe sağlıklılaştırma Çizimi.

Şekil 3.44. 300 Ada 23 Numaralı Parsel Cephe sağlıklılaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁸⁹

⁸⁹ Proje Ekibi; M.Osman Kazaz(Mimar), Seydi Yüzgöl(Mimar), Hatice Kübra İlhan(Mimar), Ali Çetin (İnş. Tek.), Mahmut Ulaş Bingöl(Mimar) tarafından yapılan sağlıklılaştırma çiziminden alınmıştır.

300 Ada 23 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

300 Ada 23 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.45. 300 Ada 23 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafları.

300 Ada 22 Numaralı Parsel Cephe Analizi

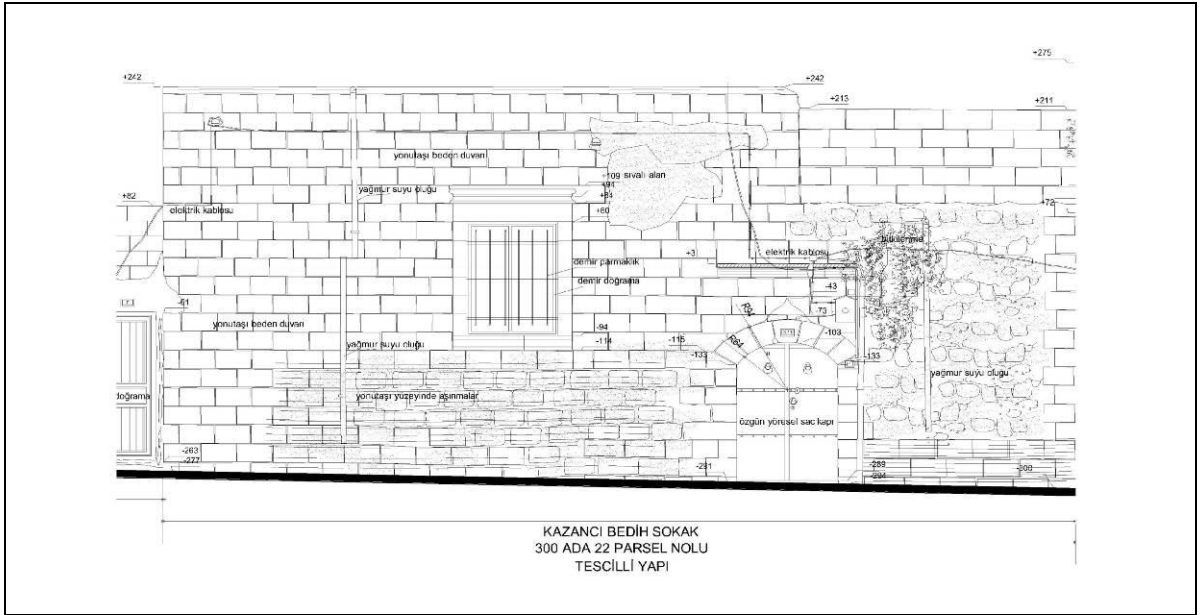
Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapıda iki farklı yükseklik bulunmaktadır. Cephede yonu taş duvar malzemesinin varlığı projeye işlenmiştir. Yapının özellikle etek kısmı ve bir çok yerinde yosunlanmalar mevcuttur.

Yapının giriş kapısı cephenin sağ tarafında kalmaktadır. Kapı sac kaplamalı ve kapı açıklığı sivri kemerle geçmiş olduğu projeye işlenmiştir. Çizimde kapının iki taş sıra üstünde silmelerle süslemeler yapılmıştır. Kapının sol üst köşesinde sigorta kutusu bulunmaktadır.

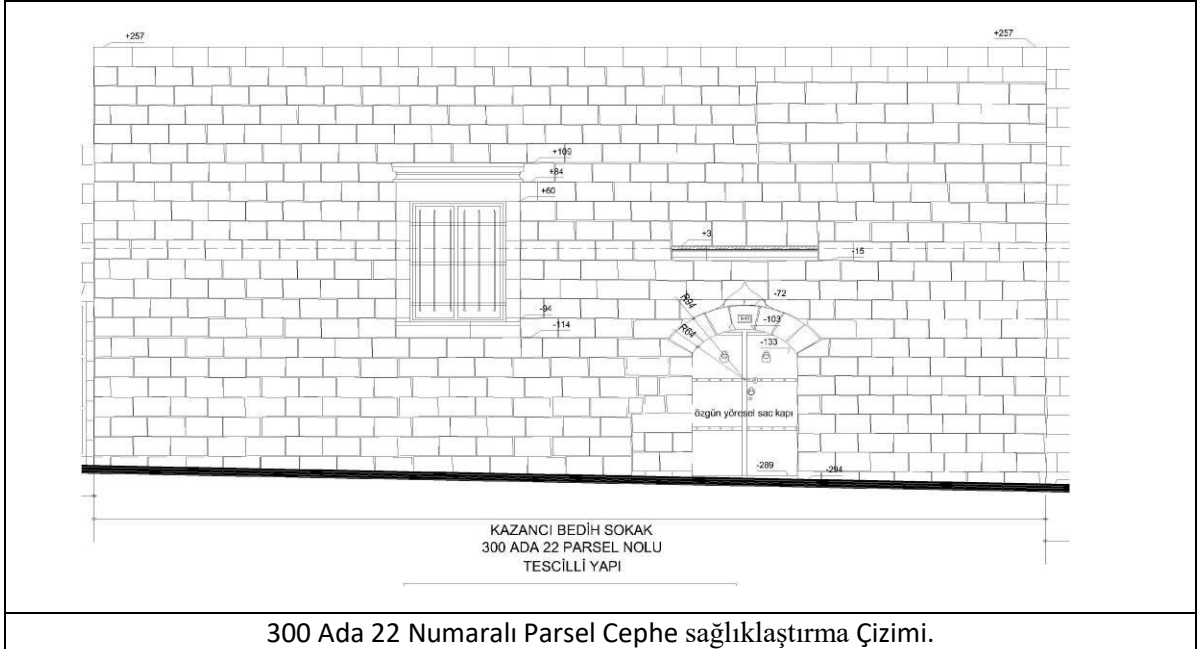
Rölöve çiziminde cephenin sol tarafında 100/150cm lık bir pencere bulunmaktadır. Pencerenin 4 tarafı taş söve ile çevrelenmiştir. Malzeme olarak proje üstüne demir doğrama ve demir parmaklık yazılmıştır.

Sokak sağlıklılaştırması yapıldıktan sonra;

- Mevcut taş yüzeyde kir/yosunlanma/badana raspa yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. Çürümeler/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Sıvalı/boyalı yüzeylerde raspa yapılmıştır. Orijinal taşlar korunmuştur.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Mevcut pencerelerdeki demir parmaklıklar sökülerek yerine yöresel demir parmaklıklar yapılacaktır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuştur.
- Briket yüzeylerde taş rengine yakın sıva boya yapılmıştır. Derzleri cepheye uygun hale getirilmiştir.

300 Ada 22 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

300 Ada 22 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.46. 300 Ada 22 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁹⁰

⁹⁰ Proje Ekibi; M.Osman Kazaz(Mimar), Seydi Yüzgül(Mimar), Hatice Kübra İlhan(Mimar), Ali Çetin (İnş. Tek.), Mahmut Ulaş Bingül(Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

300 Ada 22 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

300 Ada 22 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.47. 300 Ada 22 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafı.

300 Ada 24 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Yapının cephesinde iki farklı yükseklik olduğu çizimden anlaşılmaktadır. Proje üzerinden alt kısım malzemesi için “briket üstü duvar sıvalı alan” üst kısmı için tuğla duvar yazısı mevcuttur.

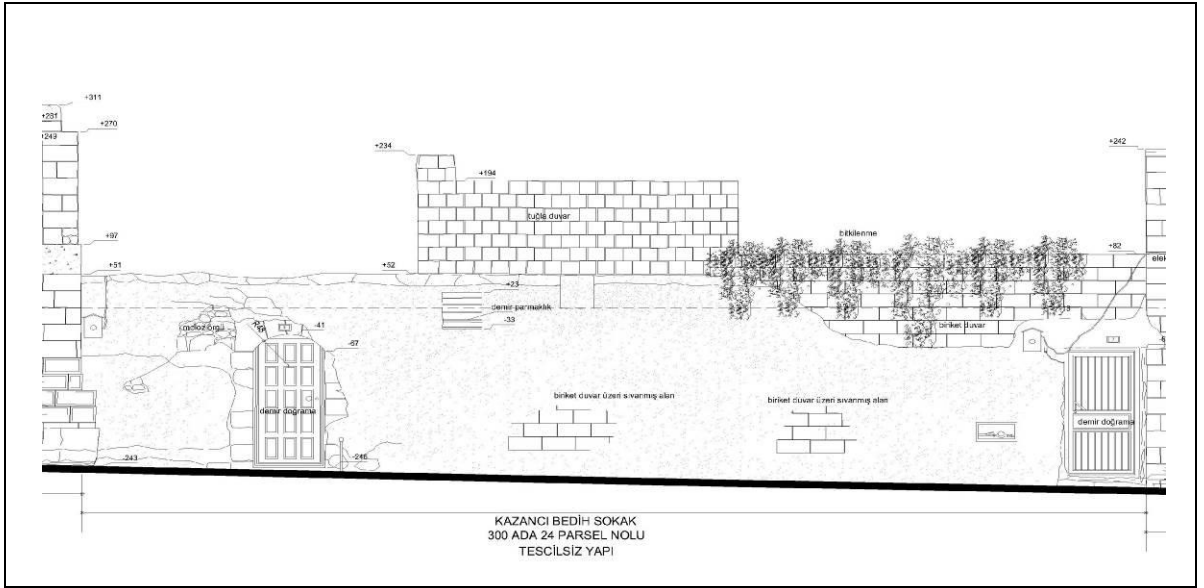
Yapının iki giriş kapısı bulunmaktadır. İki kapının malzemesinin demir doğrama olduğu yazılmış ve bir kapının açıklığı düz geçilmiş diğer kapının açıklığı yuvarlak kemer ile geçilmiştir. Cephede iki adet sigorta kutusu bulunmaktadır. Aynı zamanda avludan dışarıya taşan bitkinin cephe üzerine düştüğü çizimlere işlenmiştir.

Cephenin orta kısmına denk gelen 50/60cm’lik bir pencere çizimi bulunmaktadır. Bu pencere demir parmaklıdır.

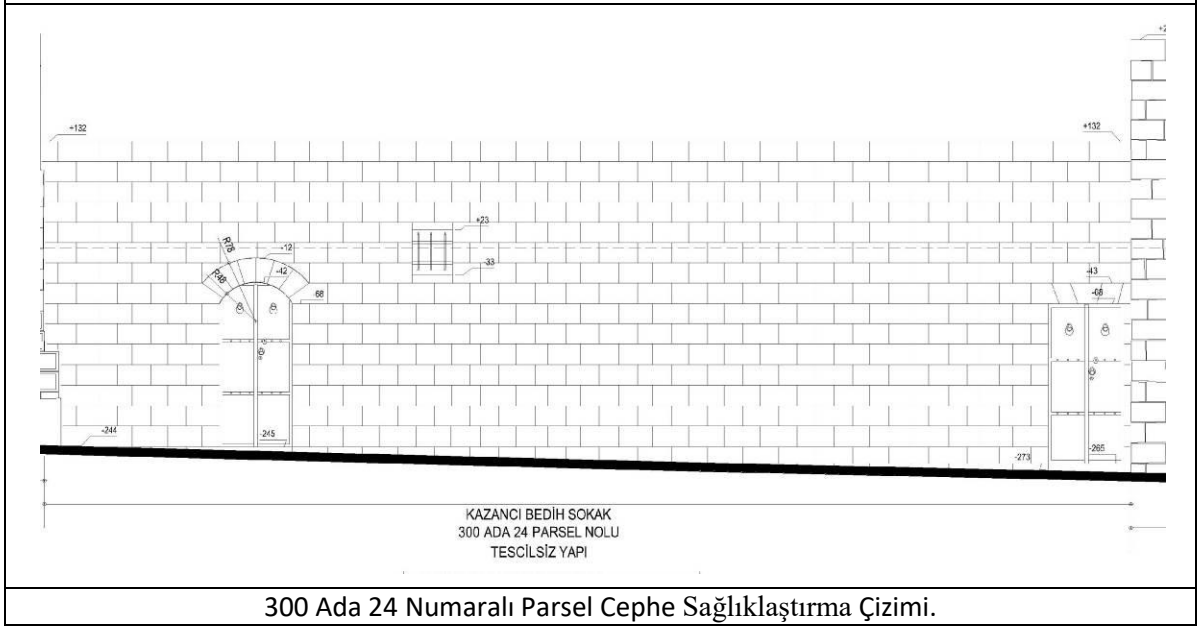
Sokak sağlıklaştırması yapıldıktan sonra;

- Mevcut taş yüzeyde kir/yosunlanma/badana raspası yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. Çürümeler/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.
- Mevcut pencerelerdeki demir parmaklıklar sökülerek yerine yöresel demir parmaklıklar yapılacaktır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuştur.

Günümüzde iki giriş kapısı kemeri çizimlerle aynı değildir. İki kapı, yuvarlak kemerli kemerlerin iki sıra üstünde kapı açıklığı genişliğinde cepheden önde kalan silme süslemeleri mevcuttur. Cephe iki farklı yüksekliğe sahiptir. Cephenin ortasında iki adet yuvarlak kemerli küçük pencere bulunmaktadır.

300 Ada 24 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

300 Ada 24 Numaralı Parsel Cephe Sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.48. 300 Ada 24 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁹¹

⁹¹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

300 Ada 24 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

300 Ada 24 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.49. 300 Ada 24 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafları.

300 Ada 25 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Yapının cephesinde iki farklı kot olduğu rölöve çizimlerinden okunmaktadır. Cephe sokak aksının değiştiği yere denk gelmektedir. Cephenin alt kısımları yonutaş malzeme ile örülmüştür. Kırılm noktasına denk geldiği için baya tahrip olmuş ve çizime bu tahribatlar işlenmiştir.

Yüksekliği az olan kısım cephenin sağ tarafına denk geldiği görülmekte ve bu kısımda iki giriş kapısı bulunmaktadır. Kapılar yan yana ve kapılardan biri sivri kemerli, çift derzli taş işleme ile süslendiği görülmektedir. Diğer kapı 120/270cm lık bir açıklığa sahip fakat üst kısmında parmaklık olduğu çizimden okunmaktadır.

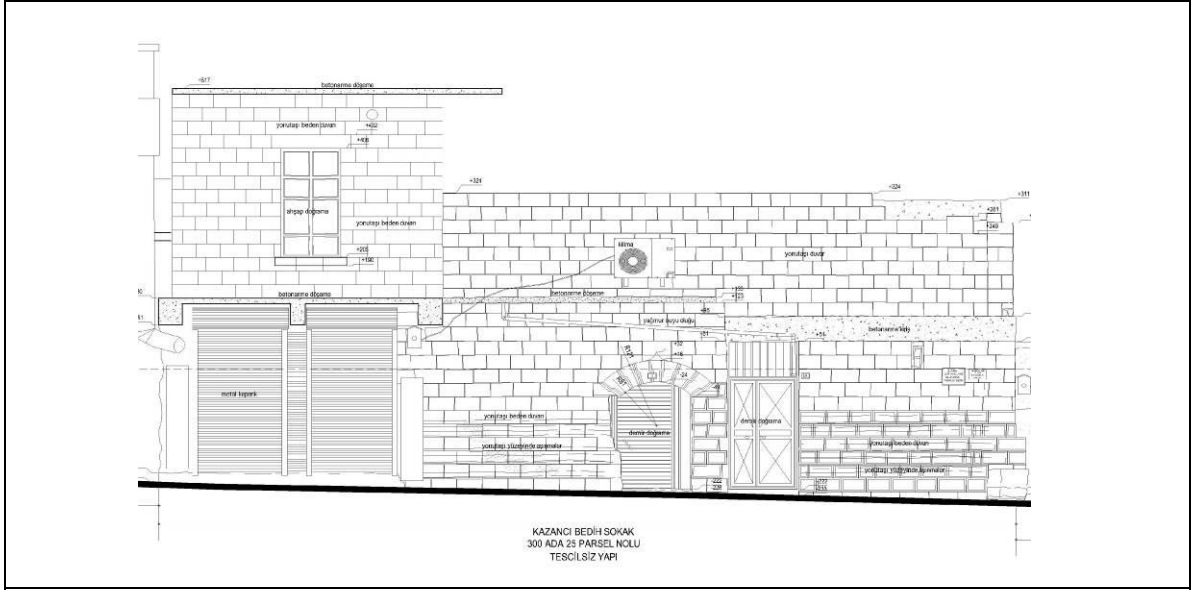
Çizimlerde de görünen yapının iki çıkması mevcuttur. Çıkmanın biri çok dar açılı olup cephe yüksekliği az olan kısmın bitimine denk gelmektedir. Çıkmanın diğeri cephenin sol tarafında konumlanmış ve yüksek olan kısımdadır. Çıkmanın altındaki payanda betonarmedir. Çıkmanın ön yüzünde bir adet büyük pencere bulunduğu görülmektedir. Pencere ahşap doğramalıdır. Çıkmanın altında cephenin alt kotuna denk gelen kısımda ise bir dükkan nişi bulunmaktadır. Dükkan nişinin demir kepenkleri olduğu proje üstüne yazılmış. Cephenin alt kotunda farklı yerlerde 3 adet küçük pencere bulunmaktadır.

Cephede yağmur oluk, klima motoru ve elektrik kablolarının bulunduğu projeye işlenmiştir.

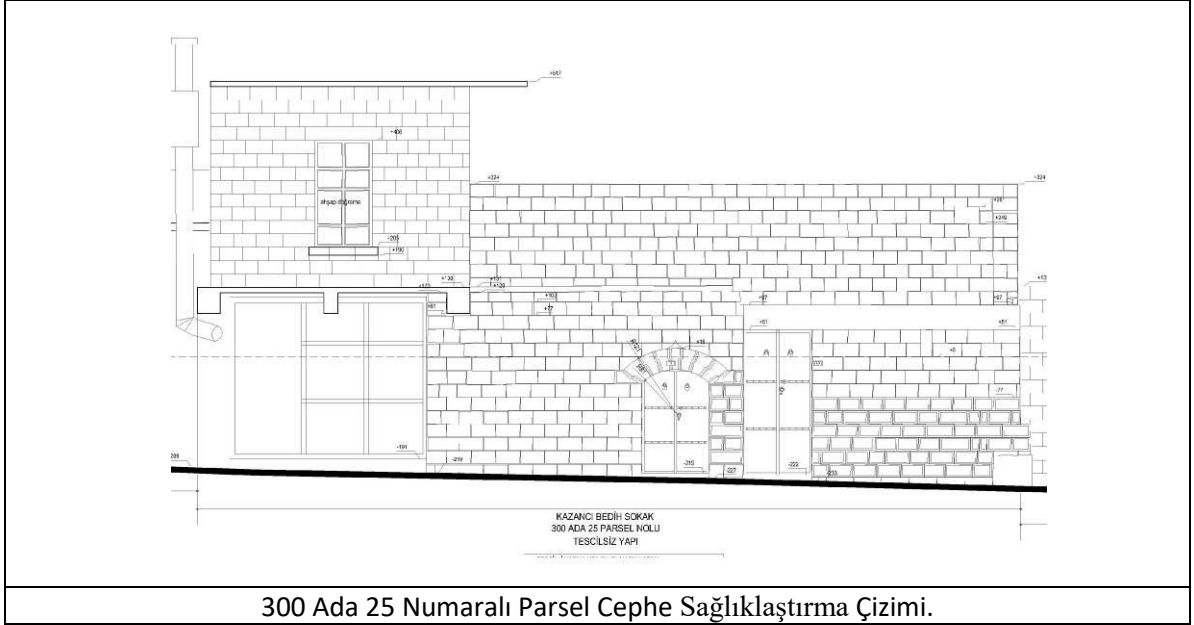
Sokak sağıklaştırma yapıldıktan sonra;

- Mevcut taş yüzeyde kir/yosunlanma/badana raspa yapılmış ve derzleri yeniden çekilmiştir. Çürümelere/kopmalar yapının bütünlüğü bozulmadan aynı malzeme ile tamamlanmıştır.
- Sıvalı/boyalı yüzeylerde raspa yapılmıştır. Orijinal taşlar korunmuştur.
- Mevcut kapı sökülerek yerine ahşap üzeri çinko kaplı kapı doğraması yapılmıştır.

- Mevcut dükkanlar sokak dokusuna uygun olarak yapılmıştır.
- Mevcut pencerelerdeki demir parmaklıklar sökülerek yerine yöresel demir parmaklıklar yapılacaktır.
- Sokakta belli aralıklarda lambalar konulmuştur.
- Briket yüzeylerde taş rengine yakın sıva boya yapılmıştır. Derzleri cepheye uygun hale getirilmiştir.

300 Ada 25 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

300 Ada 25 Numaralı Parsel Cephe Sağıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.50. 300 Ada 25 Numaralı Parsel Cephe sağıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁹²

⁹² Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağıklaştırma çiziminden alınmıştır.

300 Ada 25 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

300 Ada 25 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.51. 300 Ada 25 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafları.

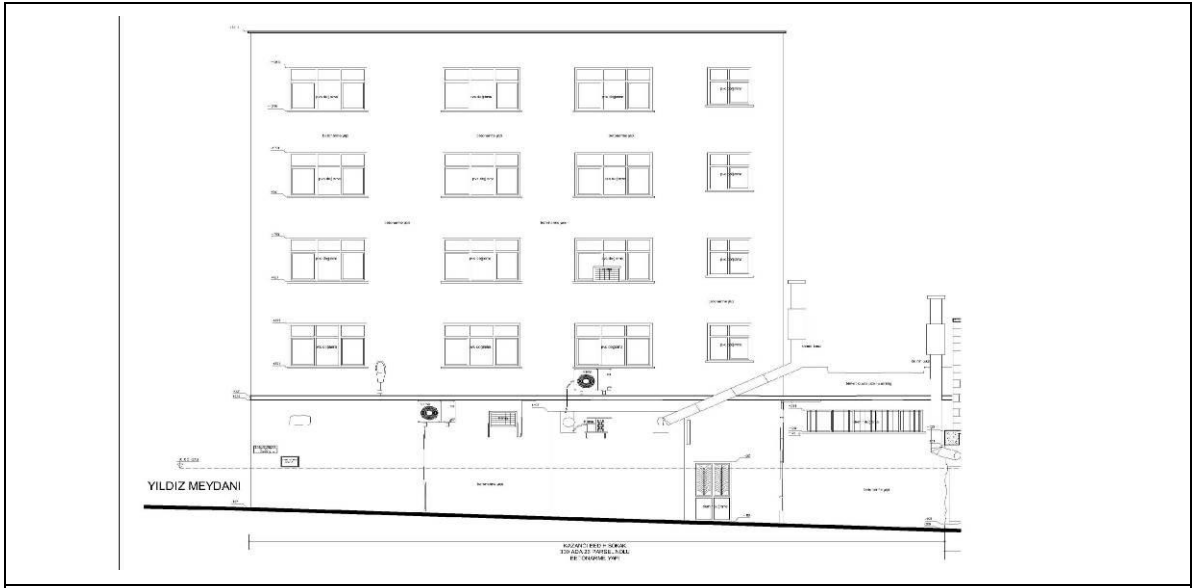
300 Ada 26 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapı betonarmedir. Rölöve çizimlerinde, Zemin katta ticarethane üstünde dört katlı konut bulunduğu görülmektedir. Kazancı bedih sokağına bakan cephesinde giriş kapısı bulunmaktadır. Her katta bir küçük üç büyük pencere çizimlere işlenmiştir.

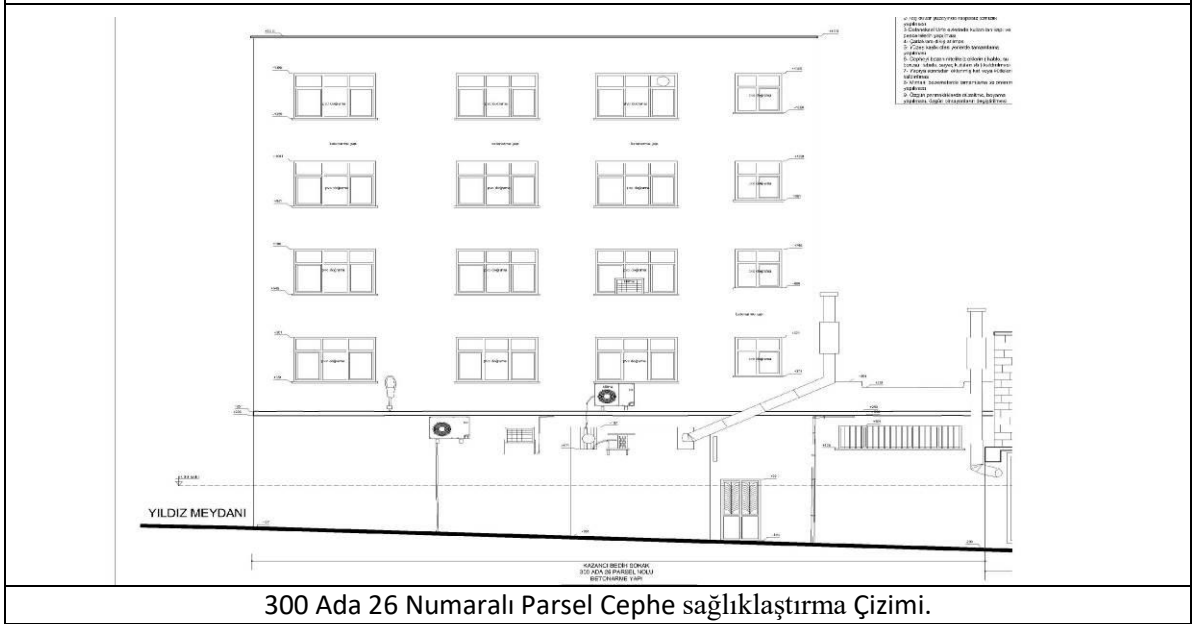
Sokak sağlıklaştırma yapıldıktan sonra;

- Betonarme olan bu binaya taş rengine yakın boya ile boyanmıştır.

300 Ada 26 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

300 Ada 26 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma Çizimi.

Şekil 3.52. 300 Ada 26 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma Çizimi ve Rölöve Çizimi⁹³

⁹³ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklaştırma çiziminden alınmıştır.

3.2.2.3. 58 MEYDANI

Bu alanda toplam iki konut, bir cami, bir tekke ve bir okulun cephe analizi yapıldı. (EK-L)

263 Ada 6 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Tek katlı olan bu yapının meydana bakan iki cephesi bulunmaktadır. Rölöve çizimlerinde iki cephede yer almaktadır. Çizimde cephe malzemesi olarak duvarlarda kesme taş çatı örtüsü olarak betonarme kullanılmıştır. Sacak şeklinde cepheden çıkmaktadır.

Çizimde iki adet demir parmaklıklı küçük pencere bulunmaktadır. Pencerelerden biri 25x46cm'lık diğeri 40x50cm'lidir. Yapının yan yüzünde elektrik panosu bulunmaktadır. Pano beton bir blok üstüne oturmaktadır.

Yapının cephe üstü notlarında su lekeleri, sıvalı yüzeyler ve boyalı yüzeyler tahribat olarak belirtilmiştir.

Yapının meydana bakan diğeri cephesinin sol tarafında giriş kapısı ve sağ tarafında dükkan nişi bulunmaktadır.

263 Ada 6 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

263 Ada 6 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

Şekil 3.54. 263 Ada 6 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Analizi

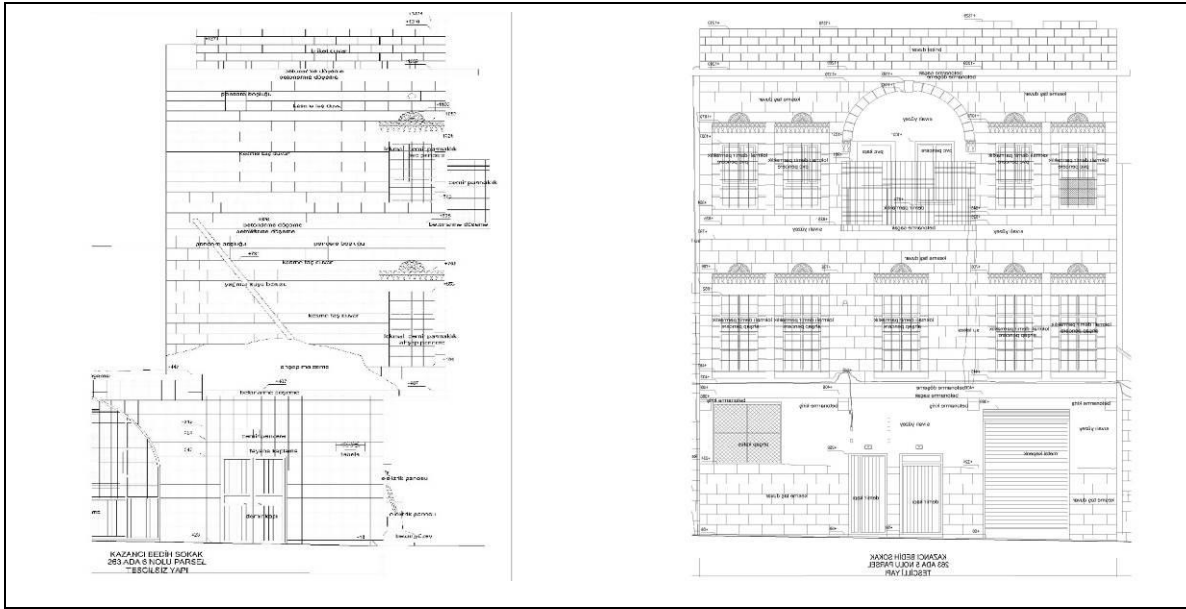
Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapı zemin+2 kattan oluşmaktadır. Yapının iki giriş kapısı vardır. İkisi de yan yana ve malzemesinin demir doğrama olduğu yazmaktadır.

Yapının zemin kat cephesinin sol tarafında bir dükkân nişi bulunduğu ve bu nişin demir kepenklerinin olduğu çizime aktarılmıştır. Cephenin zemin kat sağ tarafında ise 150x150cm'lık bir pencere ve pencerenin ahşap kafesli olduğu görülmektedir. Zemin kat döşemesinin ve kirişlerin ise betonarme malzemedен olduğu not düşülmüştür.

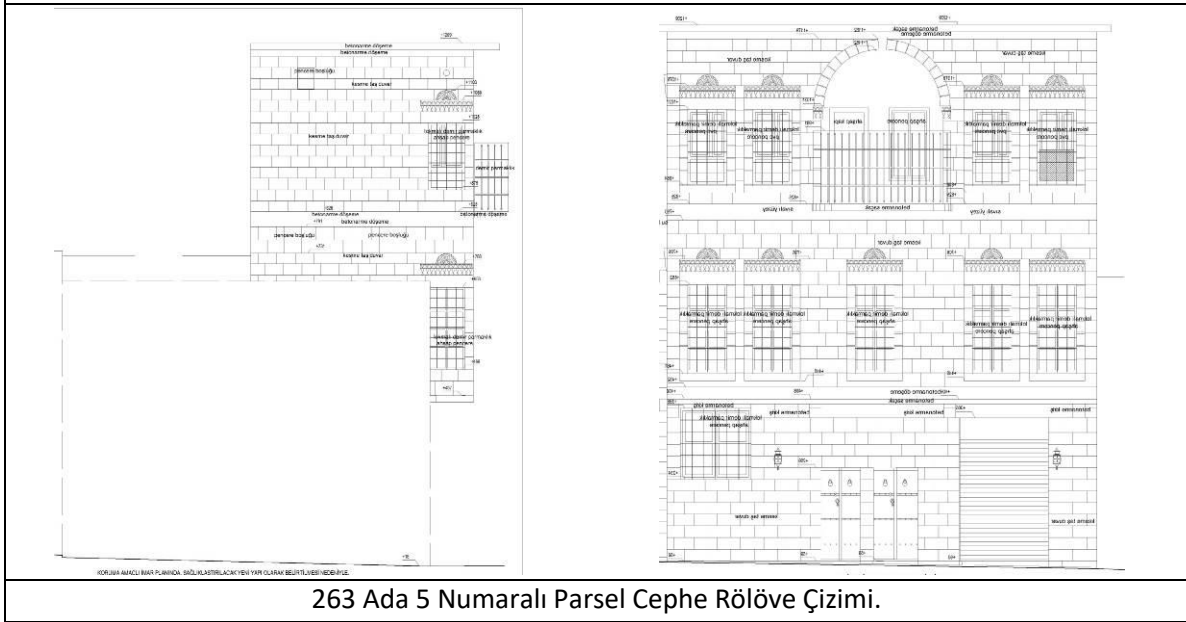
Birinci katta 5 adet pencere olduğu ve bunların ikisi cephenin solunda ikisi sağında ve biri orta aksta yer almaktadır. Pencerele rin dört tarafı taşlarla öne taşkın bir biçimde bordür içerisine alınmıştır. Kilit taşı belirtilmiştir. Pencerenin üstüne pencerenin genişliği kadar bir sıra mukarnas süslemesi yer almaktadır. Mukarnas süslemesinin üstünde bir sıra zikzak motifi görülmektedir. En üste yarım istiridye nişi yer almaktadır.

İkinci katta aynı süsleme sahip dört adet pencerenin olduğu bunlardan ikisi sağ ve ikisi sol taraftadır. Orta aksta ise bir yuvarlak kemerli büyük bir niş bulunmaktadır. Nişin önü betonarme saçak olduğu notu düşülmüştür. Nişin kemeri cepheden önde kabartılı yapılmıştır. Kilit taşı kemerden de öndedir. Bu nişin içinde iki adet Pvc malzemedен yapılmış pencere olduğu çizime not düşülmüştür.

Yapının çatı parapeti briket duvardan olduğu çizilmiş ve malzemesi not düşülmüştür.

263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

Şekil 3.55.263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi⁹⁵

⁹⁵ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

263 Ada 5 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

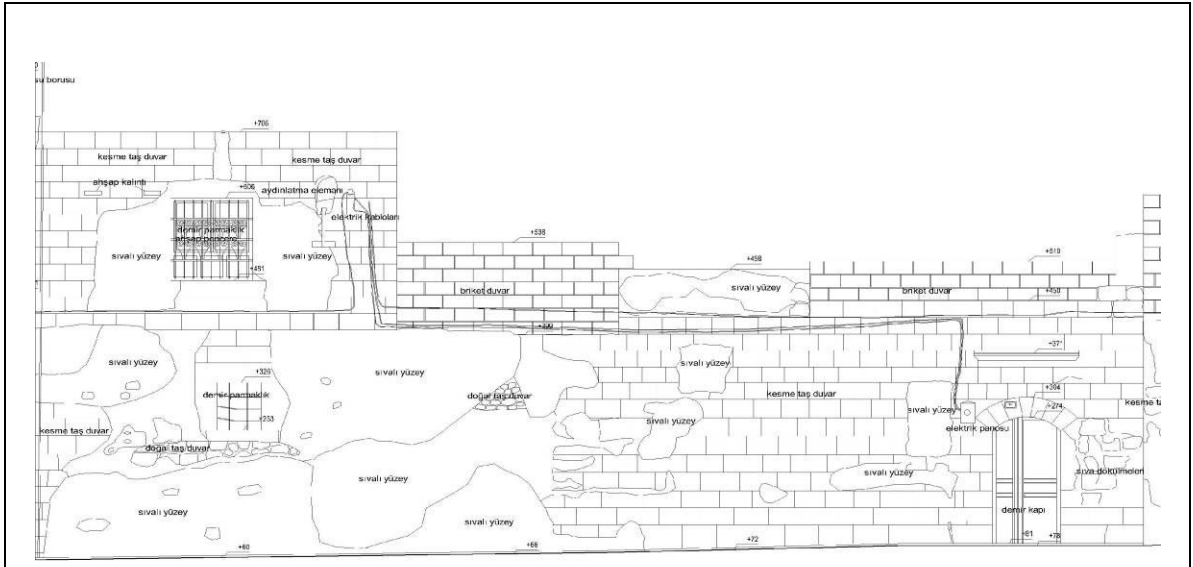
Şekil 3.56. 263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Analizi

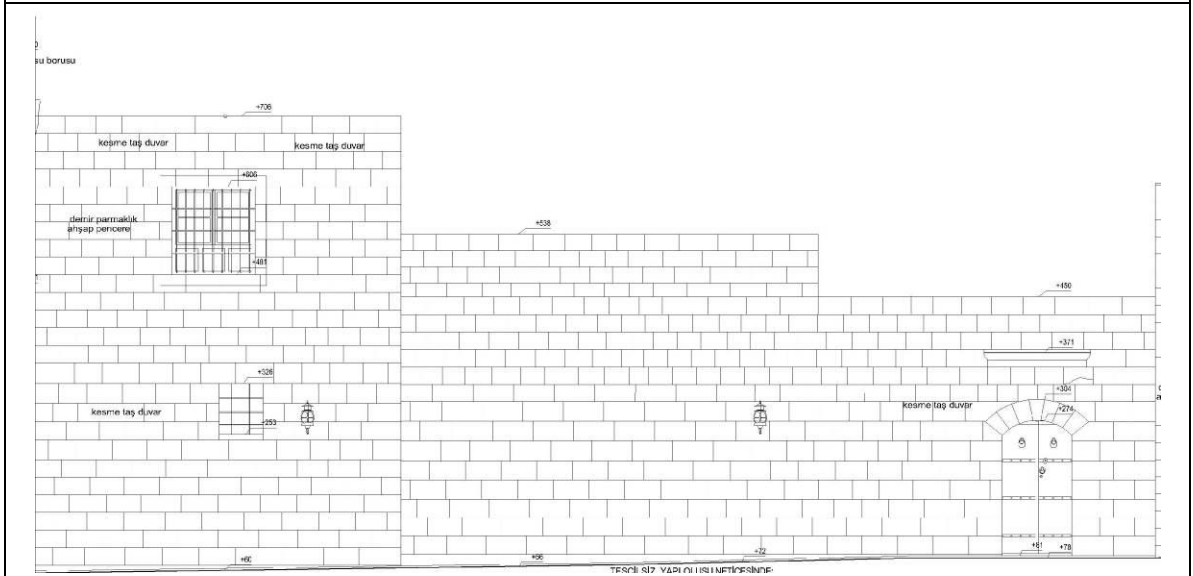
Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescilsizdir. Cephenin üzerindeki notlardan alt katın kesme taş malzeme, sıvalı yüzeylerin not düşüldüğü ve üst katın ise briket malzeme olduğu okunmaktadır.

Yapının kapısı cephenin sağ tarafında yer almaktadır. Çizimde kapının malzemesi demir doğrama olduğu yazmaktadır. Kapı açıklığı yuvarlak kemer ile geçilmiştir. Kapının iki taş sıra üstünde kapı genişliği kadar taş malzemedен süsleme yapıldığı görülmektedir. Cephenin alt kat sol tarafında demir parmaklıklı bir pencere olduğu ve sol taraf üst katında ise demir parmaklıklı bir büyük pencere olduğu çizimlerde okunmaktadır. Sokak aydınlatma elemanı cephenin üst katından pencerenin yanına monte edilmiştir.

263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe sağlıklılaştırma Çizimi.

Şekil 3.57. 263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve sağlıklılaştırma Çizimi⁹⁶

⁹⁶ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

263 Ada 5 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.58. 263 Ada 5 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

163 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapı tekke olarak bilinmektedir. Yapının meydana bakan iki cephesi bulunmaktadır. Bunlar; ana giriş kapısının bulunduğu güney cephesi ve dükkan olarak kullanılan bir mekan ile çeşmesi olan kuzey cephesidir. Güney cephesinde; iki farklı yükseklik ve yuvarlak kemerli kilit taş sistemi ile taçlandırılmış bir kemerli kapı bulunmaktadır. Kapı demir doğramalıdır. Cephenin sağ tarafı daha yüksek duvara sahiptir. Cephenin sağ tarafı, zemin katın üst hizasına denk gelen kısmında yuvarlak kemerle çevrelenmiş bir mazgal pencere bulunmaktadır. Cephe bitim noktasında taş çörtlenlerin varlığı rölöve çizimlerine işlenmiştir. Köşe dönüş kısmında köşe sütuncesi vardır.

Rölöve çizimlerinde batı cephesi olarak adlandırılan fakat envanter fişinde kuzey cephesi olarak tanımlanan cephenin ise; sağ tarafında günümüz ve rölövesi yapılan tarihte dükkan olarak kullanılan bir mahallin bulunduğu görülmektedir.

Yapının tarihi hakkında kayıtlarda çeşmenin üzerinde bulunan kitabeden hicri:1309 (miladî1891) yılında bu yapının yapıldığı envanter fişinde yazmaktadır.⁹⁷ Çeşmenin süslemelerine, kademeli kemer tipine ve taş süslemelerine bakıldığında yapının 19yy yapısı olduğu anlaşılmaktadır. Yapının bulunduğu cephe, sokak kırılma aksına denk geldiğinden dolayı, çeşme ve dükkanın olduğu kısım yaklaşık 80cm yapının cephesinden öndedir. Çeşmenin sağ tarafında orta kısma denk gelen bir küçük pencere bulunmaktadır. Pencerenin demir parmaklı olduğu rölöve çizimlerinden anlaşılmaktadır. Yaklaşık 80cm geride kalan kısmında ise yan yana konumlanan iki adet büyük pencere yer almaktadır. Cephe devamında yani cephenin en soluna denk gelen kısmında ikinci

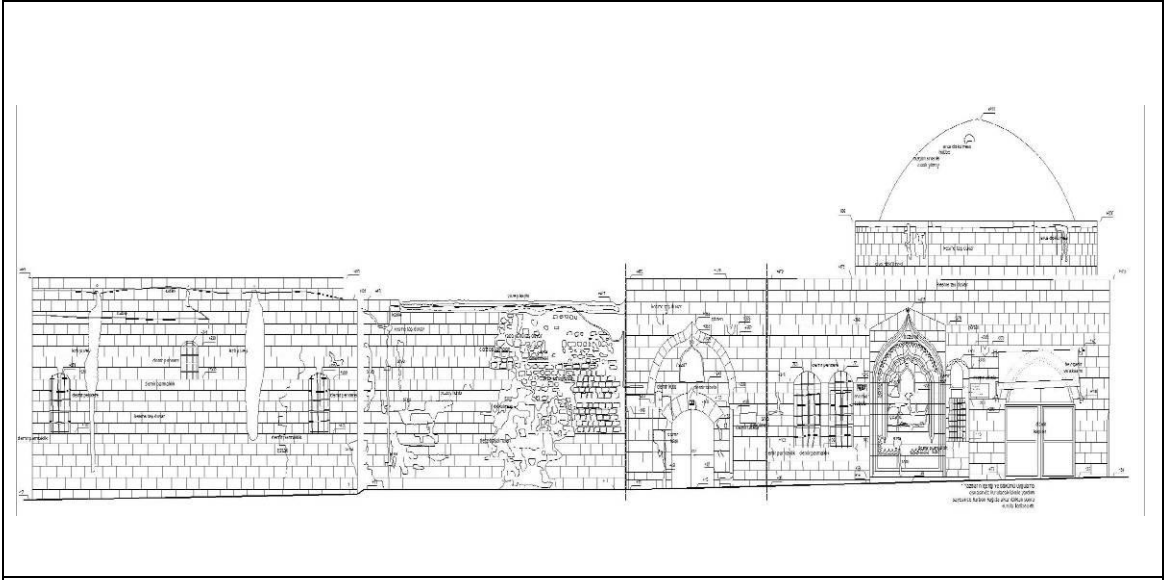
---

⁹⁷ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Kayıtlarında Geçmektedir.

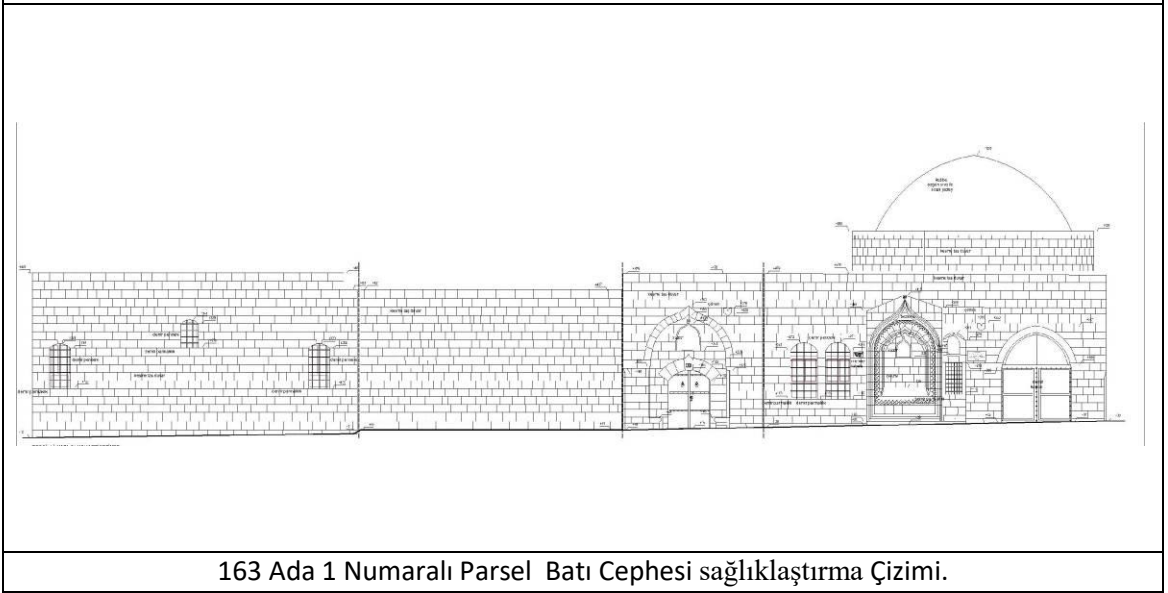
* YÜZGÜL, Seydi (2011), **Şanlıurfa Ellisekiz Meydanı Mimarı Değerlendirmesi Ve Abacılar Evi Restorasyon Önerisi**, s. 43-49, İstanbul. Yapının tarihi hakkında bilgi verilmiştir.

giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı sivri kemerli ve develik (nişli) denilen tipte olduğu çizimlerden görünmekte ve kapıyı dıştan çevreleyen bir sivri kemer daha vardır. Bu iki kemerin ortasında kalan kısımda kitabe bulunmaktadır.

Günümüzde yapının çizimlerinde mevcut olan güney cephesindeki kapı kapatılarak kapı açıklığına duvar örülmüştür. Cephenin sol üst köşesinde bir pencere bulunmaktadır. Çizimlerinde bu pencere sağ tarafta görünmektedir.

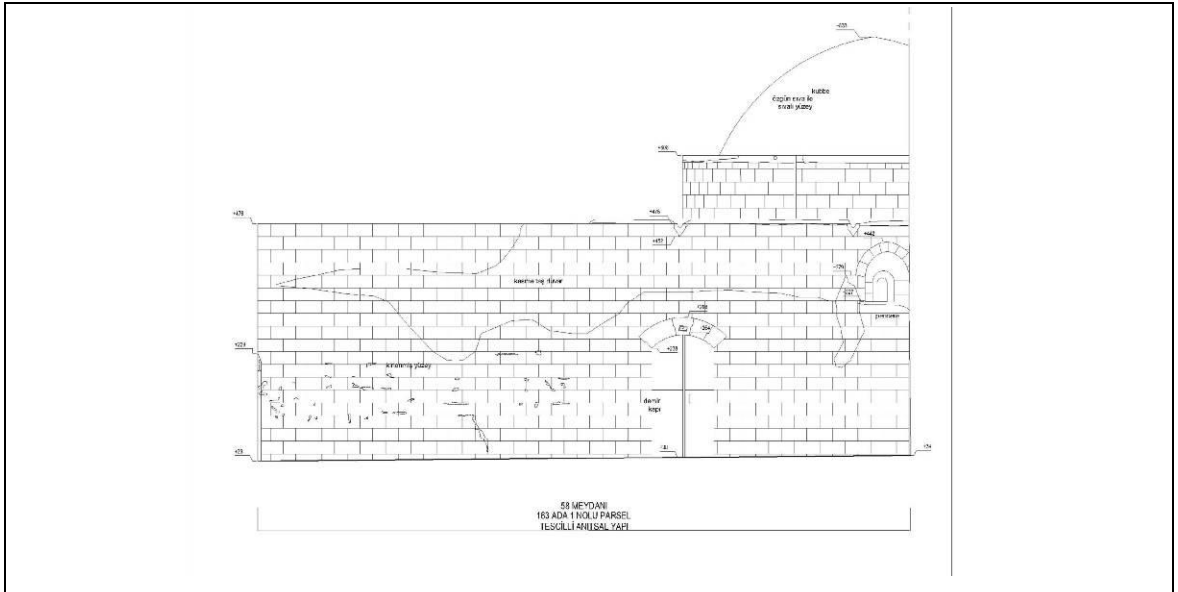
163 Ada 1 Numaralı Parsel Batı Cephesi Rölöve Çizimi.

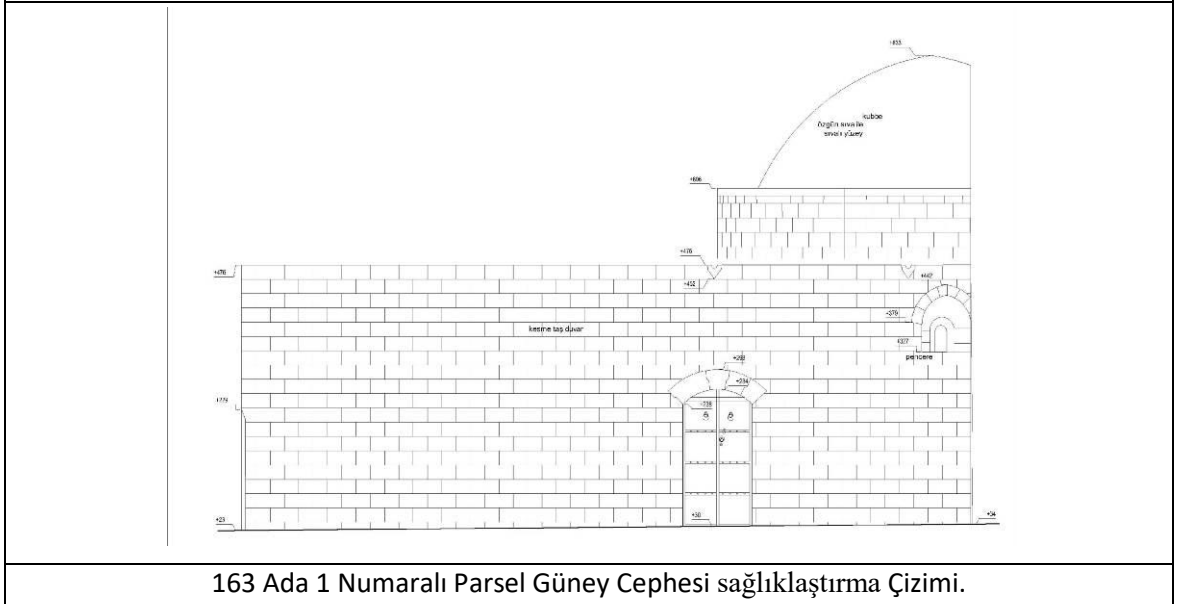
163 Ada 1 Numaralı Parsel Batı Cephesi sağlıklılaştırma Çizimi.

Şekil 3.59. 263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve sağlıklılaştırma Çizimi⁹⁸

⁹⁸ Proje Ekibi; M.Osman Kazaz(Mimar), Seydi Yüzgöl(Mimar), Hatice Kübra İlhan(Mimar), Ali Çetin (İnş. Tek.), Mahmut Ulaş Bingöl(Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

163 Ada 1 Numaralı Parsel Güney Cephesi Rölöve Çizimi.

163 Ada 1 Numaralı Parsel Güney Cephesi sağlıklılaştırma Çizimi.

Şekil 3.60. 263 Ada 4 Numaralı Parsel Cephe Rölöve ve sağlıklılaştırma Çizimi⁹⁹

⁹⁹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

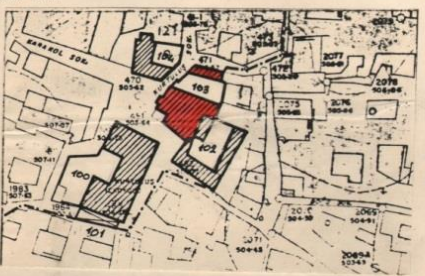

163 Ada 1 Numaralı Parsel Mevcut Cephe Görünümü.

163 Ada 1 Numaralı Parsel Mevcut Güney Cephe Görünümü.

Şekil 3.61. 163 Ada 1 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENYANTERİ	D.K.V.K.E.	ANIT	ENVANTER NO	63.00.0.1.0/
TÜRKİYE	ESKİ ESERLER VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ			HARİTA NO	30-1c 1/1000
İLİ	İLÇE	MARIFETLİ KÖY YENİ MERKEZ	Kurtuluş Mahallesi	KORUMA DEĞERİ	1 2 3
SOKAK VE KAPI NO	KARAKOL SOKAK NO:6	KADASTRO PAFTA: 55 ADA /63 PARSEL: /		ÇEVRESEL ÇEVREYE AYKIRI	1 2 3
ADI	ŞEHİT SAFFET TEKKE'Sİ	YAPILAN YAPININ TARİHİ	19 Y.Y. Sonu	YAPAN KİTAP	Çeşme kitabesi M.1891
GENEL TANIM	Küçük gövdesi kesme taştan yapılmış, sekizgen kasnaklı, merkezi kubbesi tuğla örgülü Tekke, meydana bakmaktadır.				
KORUMA DURUMU	A İYİ	TARİHİ YAPILAN	A DİY YAPILAN	A DİST YAPILAN	A İÇ YAPILAN
	B ORTA	C FENİA	C	C	C
SAHİPİYET PLANI	FOTOGRAF				
					
GÖZLEMLER					
BÜYÜKÇÜ SAHİBİ			BAKIMINDAN BÖRÜMLÜ ÜNİVERSİTELERİN KULLANIMI		
YAPILAN ONARIMLAR					
AYRINTILI TANIM			TEKNİK DEĞERLER		
Tekkenin ana giriş güney cephesinden sağlanmaktadır. Kuseyirde gündüzde dükkân olarak kullanılan bir mekan, bunun yanında bir çeşme bulunmaktadır. Çeşmenin kitabesinde Hicri:1309 (Miledi:1891) tarihi okunmaktadır. Aynalı çeşme; en üstte kupa, onun içinde sakallı bir keşiş çevrelenmektedir. Tekkenin ana girişinden başka, dışta kupa keserli nişli bir bölüm, içte yuvarlak kemerli ve ahşap çift kanatlı kapısı bulunan kuseyirde bir giriş daha vardır. Avluya bakan hacialer bölünerek yapım aşaması olarak kullanılmaya başlanmıştır. Avluun kuseyirde yanında ambar olarak kullanılan bir eyvan bulunmaktadır. Bunun yanından taş ankastrer merdivenle teras çıkılmaktadır.			MÜZELERİN KULLANIMI		
Tekke'nin çeşme kitabesinden başka kuseyir girişin yuvarlak kemerin içinde ve Tekke'nin avluya bakan yüzünde olmak üzere iki kitabesi daha bulunmaktadır.			MÜZELERİN KULLANIMI		
YATIRIM DEĞERİ			MÜZELERİN KULLANIMI		
EKLER			MÜZELERİN KULLANIMI		
RAPOR			MÜZELERİN KULLANIMI		
FOTOGRAF			MÜZELERİN KULLANIMI		
BÖLGE PROJESİ			MÜZELERİN KULLANIMI		
RESTORASYON PROJESİ			MÜZELERİN KULLANIMI		
HARİTA			MÜZELERİN KULLANIMI		
KROKİ			MÜZELERİN KULLANIMI		
KİTAP			MÜZELERİN KULLANIMI		
			REVİZYON		
			C. T. E. A. Y. E. ONAYI		
			NO: A-355 1915/1982		
			REVİZYON		
			C. T. E. A. Y. E. ONAYI		

Şekil 3.62.163 Ada 1 Numaralı Parsel Envanter Fişi.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Fişidir.

158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Yapının giriş kapısı cephenin tam ortasında yer almaktadır. Kapının üstü basık sivri kemerlidir. Yapının dıştan iki cephesi görülmektedir. Biri kapının olduğu batı cephesi biri de güneydoğu cephesidir.

Kapının bir taş sıra üstünde oval çerçeve içerisinde yazı ile süsleme yapılmıştır. Oval çerçevenin yanları palmet motifi ile süslenmiştir. Bu süslemenin hemen üstünde kabara yer almaktadır. Kabaranın iki yanında gülbezeler görülmektedir. Kabara süslemesinin bir taş sıra üstünde kapı ile aynı genişlikte bir sıra halinde ters dönmüş palmet motifi yer almaktadır. Palmet motifinin üstünde bir sıra zencerek, iki sıra mukarnas süslemesi görülmektedir.

Kapının yer aldığı güneybatı cephesinde kapının üstünde bir adet dikdörtgen şeklinde büyük pencere yer almaktadır. Pencerenin dört tarafı taşlarla öne taşkın bir biçimde bordur içerisine alınmıştır. Kilit taşı belirtilmiştir. Pencerenin üstünde pencere genişliği kadar bir sıra mukarnas süslemesi yer almaktadır. Mukarnas süslemesinin üstünde bir sıra zikzak motifi görülmektedir. En üstte istiridy nişi yer almaktadır. Pencerenin alt bordürü geometrik şekillerle süslenmiştir.

Yapının güneydoğu cephesinde konsollu çıkmanın ön cephesinde ve iki adet dikdörtgen büyük pencere bulunmaktadır.

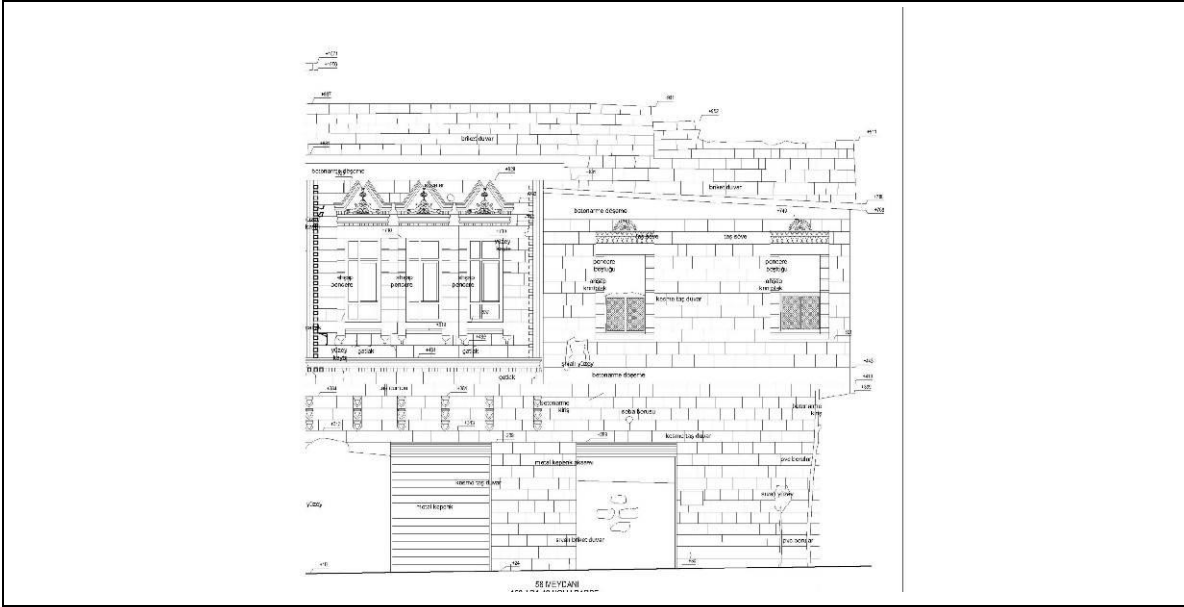
Pencereler yapının güneybatısındaki pencerelerle aynı büyüklükte ve aynı süslemeye sahiptir. Tek fark güneybatı cephesinde yer alan pencerenin altındaki geometrik süsleme güneydoğu cephesinde görülmektedir.

Güneydoğu cephesindeki çıkmanın üç tarafı silme ve dış motifi ile çevrilmiştir.

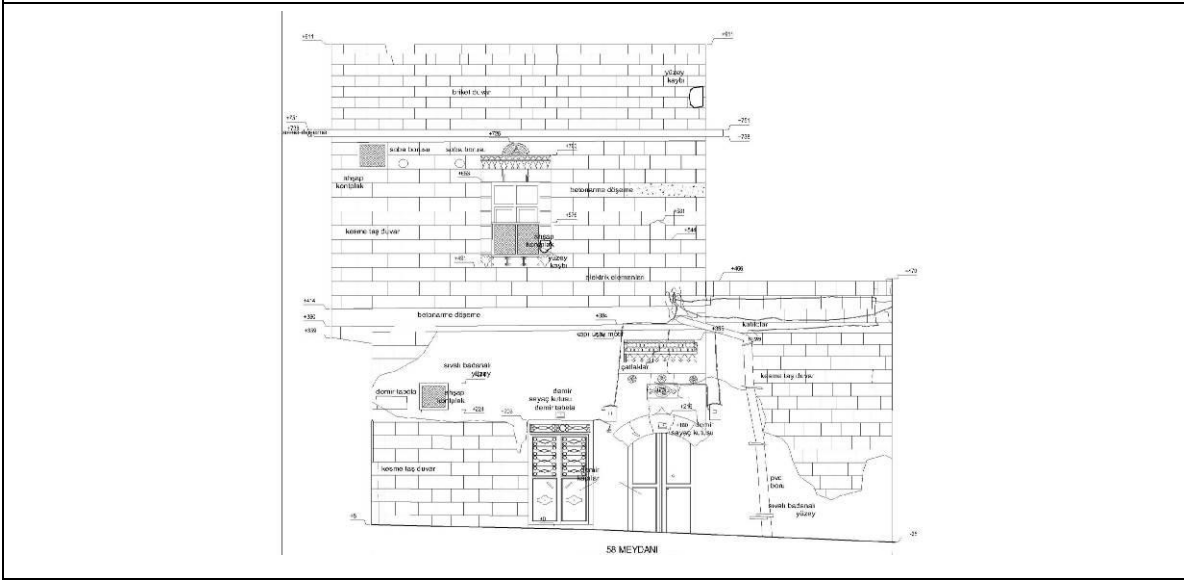
Çıkmada aynı büyüklüğe ve süslemeye sahip üç pencere yer almaktadır. Pencereler taş kalın bordür ile çevrelenmiştir.

Pencerelerin üstünde lento bulunmaktadır. Lentonun hemen üstünde diş motifi ve üçgen arşitravlarla süslenmiştir. Üçgen arşitravların içi iki yanda rumi merkezli sivilize ejder figürü görölmektedir.

Çıkmanın altında altı tane üçer dilimli konsollar yer almaktadır. Çıkma ile konsol arasında ahşap hatıl kullanılmıştır.

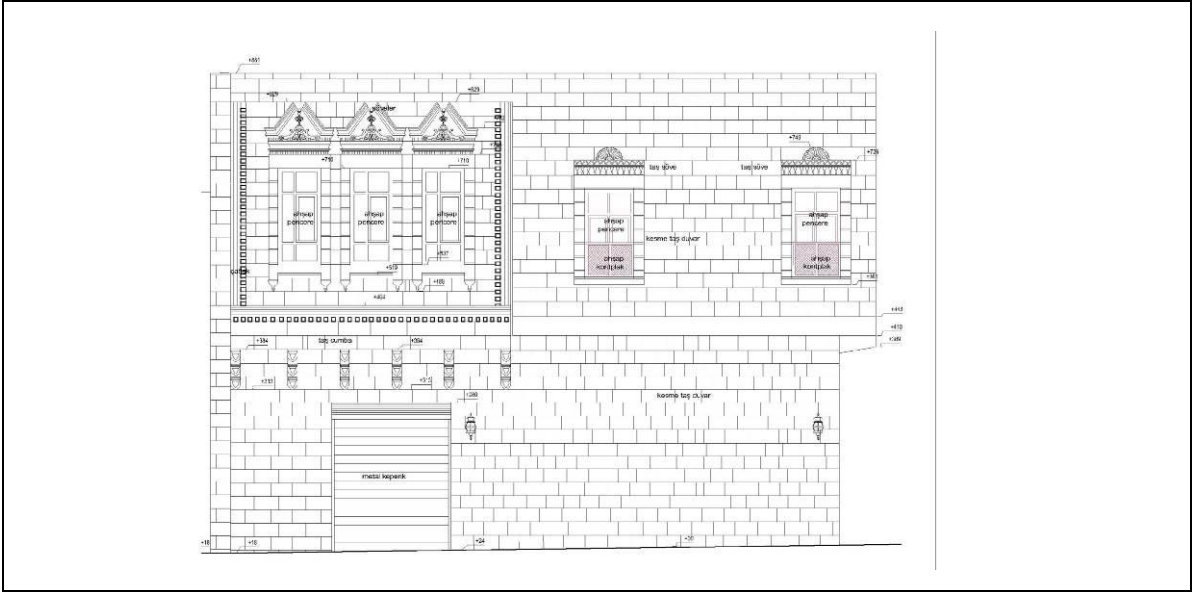
158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

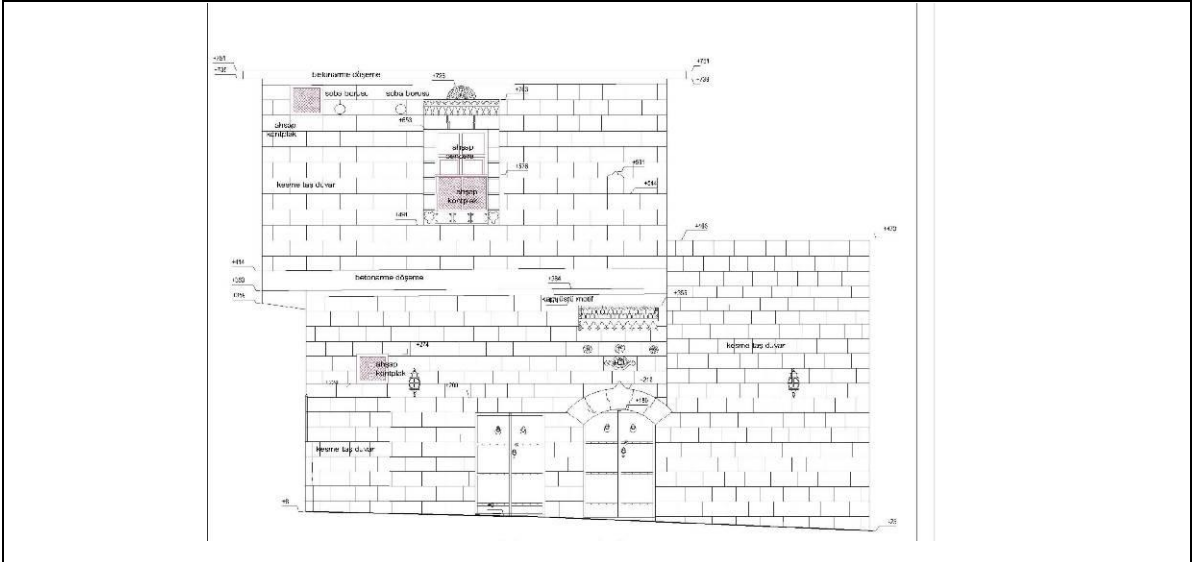
158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

Şekil 3.63. 158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi¹⁰¹

¹⁰¹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma izimi.

158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma çizimi.

şekil 3.64. 158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe sağlıklaştırma izimi¹⁰²

¹⁰² Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.65. 158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

158 Ada 44 Numaralı Parsel Cephe Analizi

Yapının kurum evraklarına bakıldığında yapı tescillidir. Cami olarak kullanılan yapının tarihi tam olarak bilinmemektedir. Fakat kayıtlarda avlunun kuzeyinde mezar odası bulunmaktadır. Mezar odasında Ruz Bey'e ait mezar bulunmaktadır. Mezar süslemeleri 1520'li yılları yansıttığından caminin de inşa tarihinin 1500 yıllarda yapıldığı düşünülmektedir. Yapının batı kapısındaki pencere üstünde ve minare kaidesinde yer alan kitabelerde, kilise kalıntılarının Camiye çevrildiği ve Firuz Bey tarafından onarıldığı yazmaktadır. Ayrıca minare kitabesinde 1756 yılında Hacı Haydar Ağa tarafından onarıldığı yazmaktadır.¹⁰⁴

Urfa'nın en uzun camilerinden biridir. Caminin sokağa bakan iki cephesi vardır. Cepheler yüksek ve kalın duvarlardan oluşmaktadır. Bunlardan biri güney cephesi diğeri kuzeybatı cephesidir. Caminin kuzeybatı köşesindeki silindirik gövdeli kare kaideli ve kaidesinde 'trefoil (yonca)' kemerle süsleme yapılmıştır. Bu cephe yüksek beden duvara sahiptir. İki adet niş içerisine yerleştirilmiş büyük pencere yer almaktadır. Minareye yakın olan pencerenin üstünde bir adet küçük pencere bulunmaktadır.

Caminin güney cephesi karakol sokakta bulunmakta fakat 58 meydanına da bakmaktadır. Bu cephede diğer cepheyle aynı özelliklere sahip dört adet niş içine alınmış büyük pencere bulunmaktadır. Bu pencerelerin en baş ve en sondakilerin üst hizalarında küçük pencere bulunmaktadır. Cephenin tam orta istikameti üst hizada kalan pencerelerle aynı aksa sahip bir küçük pencere daha bulunmaktadır. Caminin çörtlenleri ve çörtenden sarkıtılan zincirler cepheye hareketlilik katmıştır. Sağlıklaştırma yapılırken yapının avlusuna giriş kapısı sağ ve solu yeniden yapılmıştır.(Bahçe Kapısı)

---

¹⁰⁴ KÜRKCÜOĞLU, A.Cihat (1993, Ağustos), **Şanlıurfa Camileri**, ŞURKAV Yayınları No:7, s. 22, Yapının Tarihi Hakkında Bilgi Verilmiştir.

*Yayına Hazırlayan Yrd. Doc. Dr. A. KÜRKCÜOĞLU, Cihat, Metin düzenlemeleri ve İngilizce çeviri Prof. Dr. KARAMAN KARA, Zuhal, **Yıldız Albümleri'nde URFA**, "İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Sultan II. Abdülhamid Arşivi Urfa Fotoğrafları" adlı kitabın 44. Sayfasında Nimetullah (Ak Cami) Cami olarak geçen cami "Ak Meydan Camii Şerif" şeklinde yazılmış ve tarihi hakkında bilgi verilmiş ayrıca fotoğrafı konulmuştur.

AVRUPA KONSEYİ		DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ D.V.K.E				ANIT		ENVANTER NO																		
T Ü R K İ Y E		KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ				HARİTA NO:		A-24																		
İLİ	ŞANLIURFA	İLÇESİ	MERKEZ	MAHALLE KOY VEYA MEVKİLİ	KURTULUŞ	ANITSAL ÇEVRESEL		1	2																	
SOKAK VE KAPLI NO:		PAFTA	45	ADA	158	PARSEL	44	3	3																	
ADİ:		YAPILAN	YAPAN	MİMARİ ÇAĞI USLUP		OSMANLI																				
Nimetullah(Ak/Ağ) Külliyesi		YAPIM TARİHİ	YAPIM TARİHİ	VAKFIYE																						
GENEL TANIM: Yapı Şanlıurfa ili, "Kurtuluş Mahallesi Ellisekiz Meydanı mevkiindedir. İnşa tarihi bilinmemektedir. Nimetullah Külliyesi içerisinde Camii, Abbas Ağa Medresesi, Sebül Ruz Bey ve Lütfü Bey oğlu Ali Bey'in türbeleri bulunmaktadır.																										
KORUMA DURUMU	A	İYİ	B	ORTA	B	TASHİYYİ YAPI	A	B	DIŞ YAPI	A	B	ÜST YAPI	A	B	İÇYAPI	A	B	SÜSLEME ELEMANLARI	A	B	RUTUBET	A	B	YOK	A	
	C	FENA																								
VAZİYET PLANI	FOTOĞRAF																									
GÖZLEMLER																										
Yapıda yer yer betonarme müdahale ve eklentiler yapılmıştır.																										
BUGÜNKÜ SAHİBİ:												BAKIMINDAN SORUMLU OLMASI GEREKEN KURULUŞ:														
NİMETULLAH VAKFI												NİMETULLAH VAKFI														
YAPILAN ONARIMLAR																										
Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 03.12.2001 tarih ve 2716 sayılı kararı ile uygun görülen basit onarım çerçevesinde camide onarım yapılmıştır.																										
AYRINTILI TANIM													TEKNİK BİLGİLER		SU	ELEKTRİK	ISITMA	Kanalizasyon								
Camii avlusunun kuzeyindeki kubbeli mekânın altında yer alan mezar odasındaki üç mezardan kuzeyde olanı Nimetullah Bey oğlu Ruz Bey'e ait olup ölüm tarihi H.927/M.1520'dir. Güneydeki mezar H.1003/M.1594 yılında olan Lütfü Bey oğlu Ali Bey'e aittir.													VAR		VAR	VAR	VAR									
Camii avlusunun kuzeyindeki medrese odaları, kitabesine göre M.1695 yılında Abbas Ağa tarafından yaptırılmıştır. Minare kaidesinin batı cephesindeki kitabede caminin 1756 yılında Hacı Haydar Ağa tarafından tamir ettirildiği yazılmaktadır. Minarenin kuzeyine bitişik yapılan hücre içerisindeki kitabede burasının malını hayır işlerine su gibi sebül ettiğii belirtilen Firuz Bey tarafından çeşme (sebül olmalı) olarak yaptırıldığı yazılmaktadır.													ORJİNAL KULLANIMI:		KÜLLİYE											
Düzenli kesme taşlardan inşa edilmiş olan Nimetullah Camii, mihrap boyunca enine dikdörtgen bir plana sahiptir. Orta bölüm merkezi büyük bir kubbe, her iki yan bölüm kuzey güney yönünde ardi ardına ikiser küçük kubbe ile örtülmüştür. Kubbelere ortada -T-sekindeki iki payeye oturur. Aynı plan, batıdaki iki kubbenin kaldırılması ile Urfa Çakeri Camii'nde (1530) yarım olarak uygulanmıştır.													BUGÜNKÜ KULLANIMI:		KÜLLİYE											
Üç dilimli kemer içerisinde yer alan mukarnas kavsaralı mihrap nişinin çevresinde farklı büyüklükte tam ve yarım sekizgenlerin keşişmesinden türeyen bir bordür ve bunun da çevresinde mukarnas bordürü dolur. Avlusunun kuzeyindeki kubbeli mekânın altında bulunan Ruz Bey'in mezarı üzerine de işlenmiştir.													ONERİLEN KULLANIMI:		KÜLLİYE											
Beş gözlü son cemaat yerinin orta gözlü kubbe, yanlardaki ikiser gözlü çapraz tonozlarla örtülmüştür. Kubbe ve tonozlar öndeki payeler üzerine oturmuştur.													HAZIRLAYANLAR		ADI SOYADI	UNVANI	TARİH	İMZA								
Caminin kuzey batı köşesindeki silindirik gövdeli tek şerefeli minare, Urfa camileri arasında en uzun olanıdır.													Mustafa TOPALAN		Mimar	20/09/2013		<i>Mustafa Topalan</i>								
YAYIN DİZİNİ													Emine ÇAYLIOĞLU ŞİRİKÇİ		Mimar	20/09/2013		<i>Emine Çaylıoğlu Şirikçi</i>								
													KONTROL EDEN		Ferhat KARAGÖZLÜ	Müdür	20/09/2013		<i>Ferhat Karagozlu</i>							
													KURUL ONAYI													
													REVİZYON													
													NO	KURUL ADI	SAYI	TARİH										
													1	DIYARBAKIR K.T.V.K.B.K	982	04.03.1992										
													KURUL KARARLARI													
													NO	KURUL ADI	SAYI	TARİH										
														Şanlıurfa Kültür Var. Kor. Böl. Kurulu	840	25/09/2013										
													EKLER													
													RAPOR	X												
													FOTOĞRAF	X												
													RÖLÖVE PROJESİ	X												
													RESTORASYON PROJESİ	X												
													HARİTA	X												
													KROKİ	X												
													KITABE	X												
													VAKFIYE	X												

Şekil 3.67. 158 Ada 44 Numaralı Parsel Envanter Fişi.¹⁰⁵

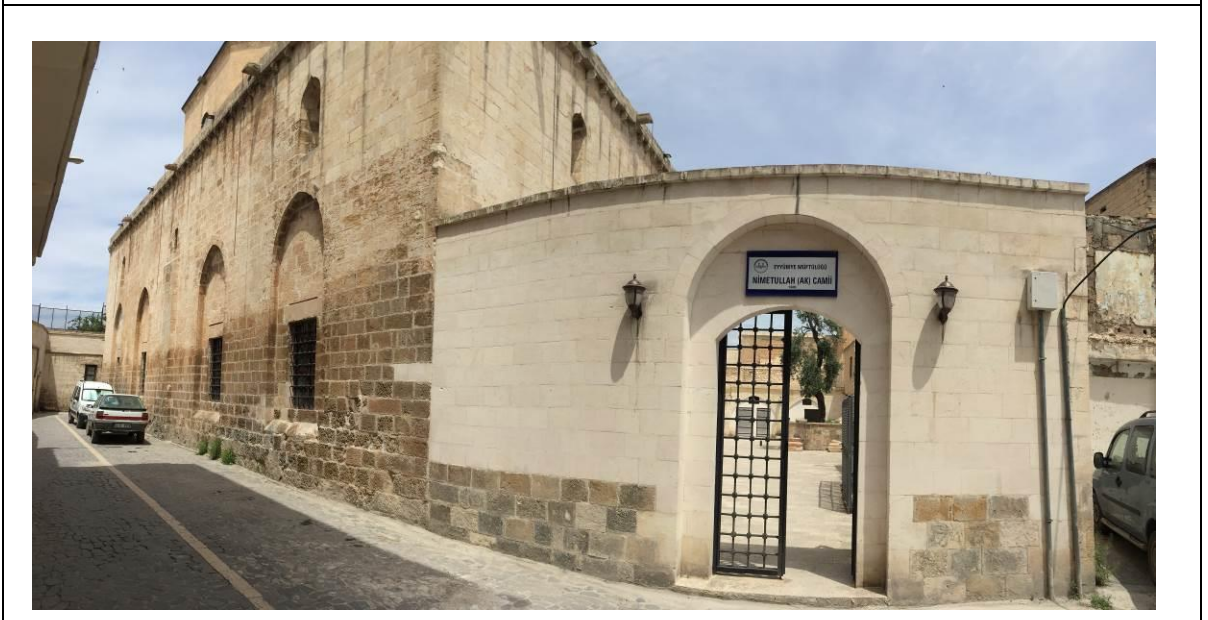
¹⁰⁵ Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Envanter Fişidir.

158 Ada 44 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

158 Ada 44 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 3.69. 158 Ada 44 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Analizi¹⁰⁷

Meydanın güney cephesinde yer alan yapı tescillidir. Eski ismiyle numune mektebi olan yapı günümüzde Kurtuluş (11 Nisan) ilköğretim okulu olarak işlev görmektedir. Yapı zemin+ 1. Kat olarak iki kattan oluşmaktadır. Çatısı diğer yapılardan farklı olarak kırma çatıdır. Yapının rölöve çizimlerine bakıldığında yapının meydana bakan cephesi olan kuzey cephesinin zemin kat hizasında, beş adet yuvarlak kemer (kemer hafif sivridir) izi ve bu kemerlerin içi taş duvarlarla örülü olduğu görülmektedir. 1. Kat hizasında beş adet her biri alt kattaki kemerin ortasına gelecek şekilde konumlanmıştır. Pencerelemeler kemerlerin aksını içine alacak şekilde sütunceler ile çevrelenmiştir. Cephenin en üst noktasında, pencere altındaki süslemenin içinde ve pencere üstünde dış motifi (Tek sıra kare şeklinde korniş ya da tek sıra dış motifli mukarnasta denilmektedir.) ile süsleme yapılmıştır. Pencerenin etrafı altı ve üst kısımlarında geometrik ve bitkisel motiflerin kullanıldığı görülmektedir. Yapının tam köşe noktalarının üst kısımlarında oldukça görkemli sütunceler yer almaktadır. Yapının Doğu cephesine bakıldığında kuzey cephesine nazaran daha sadedir. Üst katta yedi adet 100x210cm'lik pencereler vardır. Üst kat tam köşe noktasında bir adet kuzey cephesindeki pencerelerle aynı özelliklere sahip bir pencere bulunmaktadır. Batı cephesinde giriş kapısı bulunmaktadır. Giriş kapısı, cephenin avlu duvarında yer almaktadır. Avlu duvarı sağır ve zemin kat döşeme seviyesindedir. Taç kapı gibi görkemli geometrik motiflerin olduğu oldukça süslemeli bir kapıdır. Cephede kısmı olarak çatlamalar, yosunlaşmalar ve hasarlar rölöve projesinde okunmaktadır. Pencereden çıkartılan soba boruları ve sobadan çıkan izlerin ise cepheye zarar verdiği dönem fotoğraflarından anlaşılmaktadır.

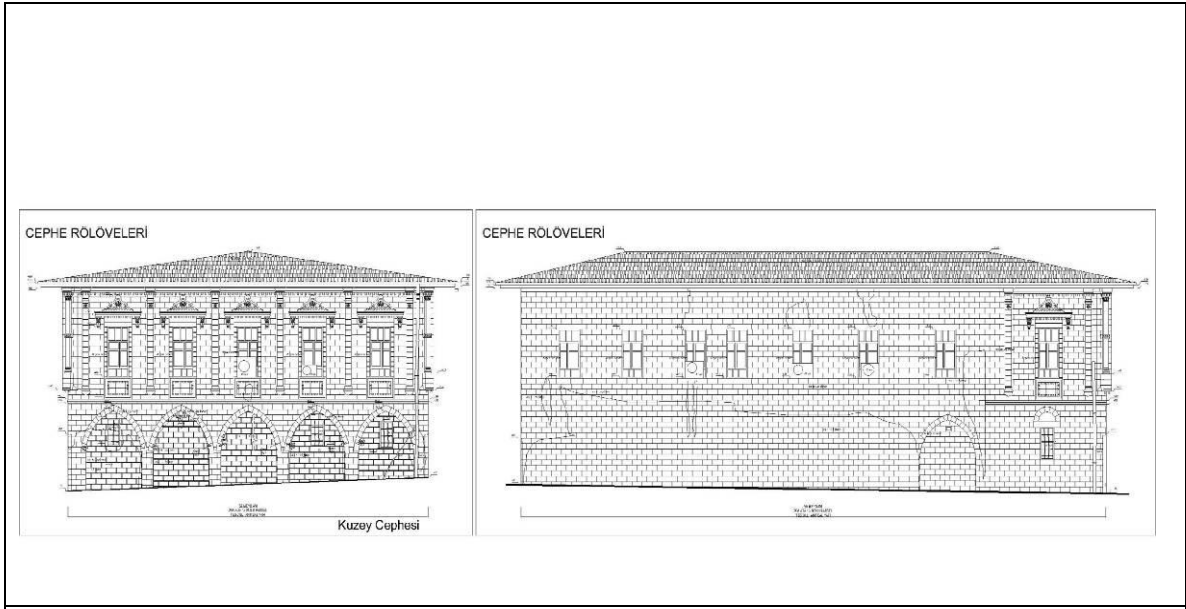
---

¹⁰⁷ * YÜZGÜL, Seydi (2011), **Şanlıurfa Ellisekiz Meydanı Mimarı Değerlendirmesi Ve Abacılar Evi Restorasyon Önerisi**, Yüksek Lisans Tezi, s. 38-42, İstanbul. Yapının tarihi hakkında bilgi verilmiştir.

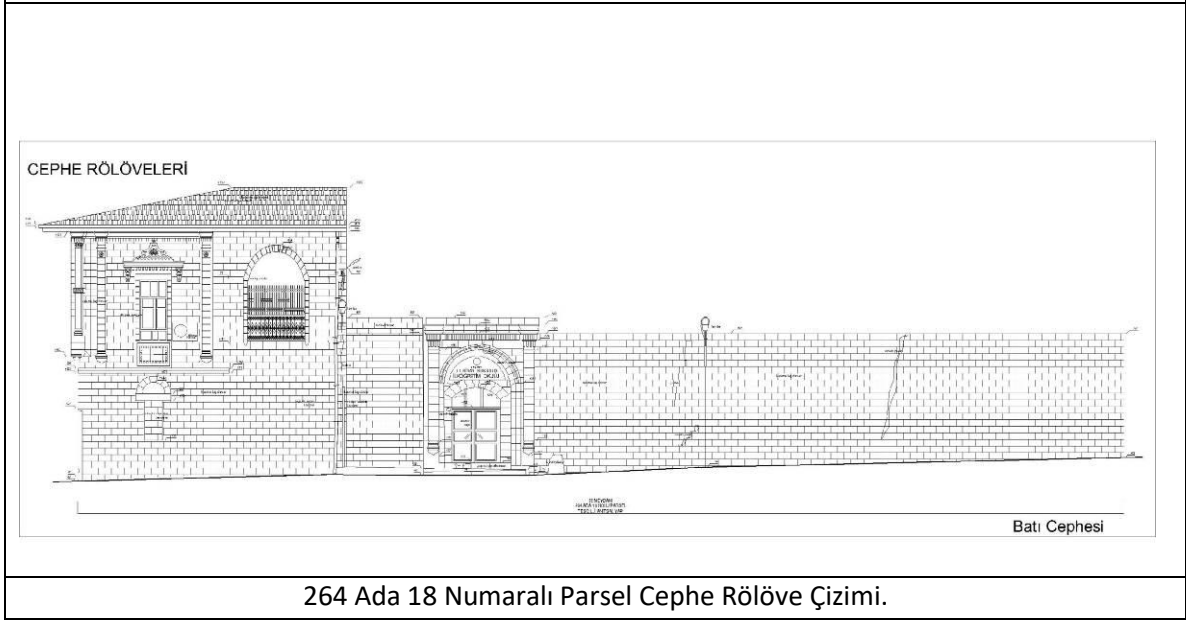
Alınan sağlıklaştırma kararlarında;

- Cephe üzerindeki ekler bunlar; kablolar, tabelalar, demir parmaklıklar ve klimalar kaldırılacak.
- Demir tabelalar yerine cam tabelalar yapılacak
- Cephedeki çatlaklıklara dikiş atılacak
- Cephede bulunan süsleme etrafları fırça ile temizlenecek
- Çimento esaslı malzeme sökülecek, çatı onarılarak ahşap doğramalara bakım yapılacak,
- Zeminde aydınlatma yapılacak ve giriş kapısı sac kaplamalı ahşap kapı olarak revize edilecektir.

Alınan bu kararlar sağlıklaştırma projesine işlenmiş fakat günümüzde bu yapının projesinden farklı olarak zemin katta bulunan beş kemer içindeki taş duvarlar sökülerek yerine cam kapılar yapılarak mahal içi kullanıma açılmıştır. Cephede yer alan klimalar bugün halen mevcuttur. Isınma sistemi halen soba olduğundan dolayı cephedeki duman izleri devam etmektedir. Çatlaklık ve yosunlaşmalara müdahale edilerek hasarlar giderilmiştir.

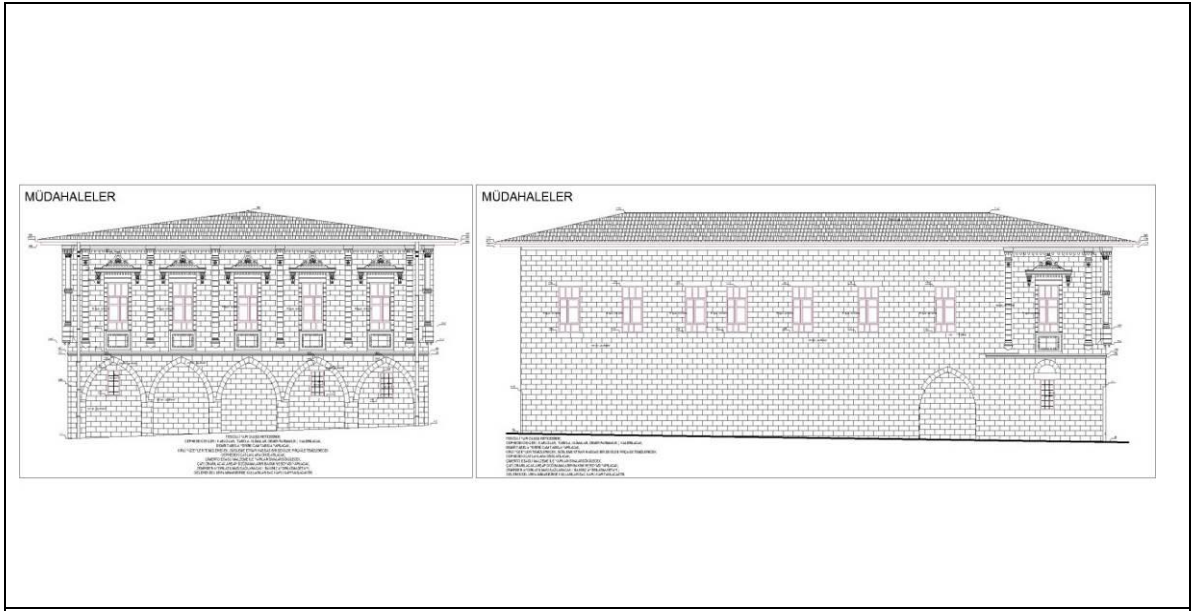
264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

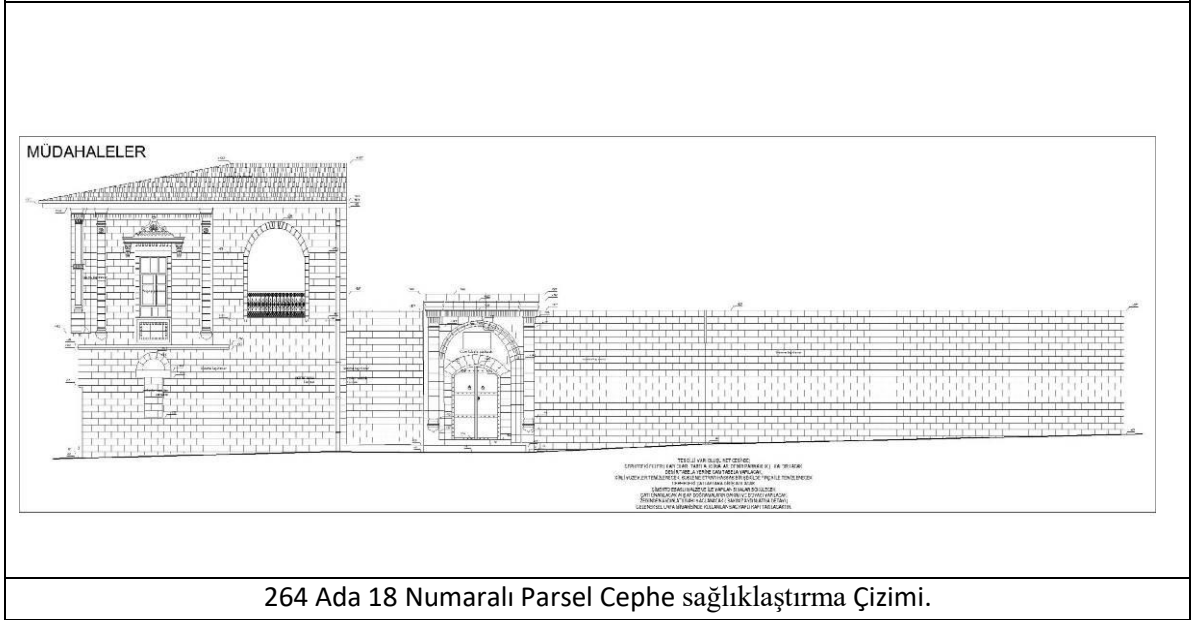
264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi.

Şekil 3.70. 264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Rölöve Çizimi¹⁰⁸

¹⁰⁸ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan rölöve çiziminden alınmıştır.

264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe sağlıklıtırma Çizimi.

264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe sağlıklıtırma Çizimi.

Şekil 3.71. 264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe sağlıklıtırma Çizimi¹⁰⁹

¹⁰⁹ Proje Ekibi; KAZAZ, M.Osman (Mimar), YÜZGÜL, Seydi (Mimar), İLHAN, Hatice Kübra (Mimar), ÇETİN, Ali (İnş. Tek.), BİNGÜL, Mahmut Ulaş (Mimar) tarafından yapılan sağlıklıtırma çiziminden alınmıştır.

264 Ada 18 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

158 Ada 42 Numaralı Parsel Mevcut Kuzey Cephe Görünümü.

Şekil 3.72. 158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Durum Fotoğrafi.

4.DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Urfa, eski medeniyetlerin bir arada yaşadığı, kültür çeşitliliğinin zengin olduğu bir şehirdir. Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde savaş halinde olan şehrin dört tarafını saracak şekilde sur yapılmıştır. Sur kapılarının olduğu yerlerde farklı kültürel ve ekonomik katmanlardan oluşan mahalleler kurulmuştur. Aslında kentteki bu mahallelerdeki yerleşim neolitik çağa kadar dayanmaktadır. Mahallelerin oluşmasında, aynı kültüre, dine ve sosyal yapıya sahip toplulukların bir arada yaşama istekleri etkili olmuştur. Kentte hafıza oluşturan mahalle ve mahalle isimleri de bu toplulukların etkisiyle oluşmuştur. Türk Mahallesi, Süryani Mahallesi, Ermeni Mahallesi bunlara örnektir. Mahallerdeki sokakların isimleri de orada yaşayan aşiret reislerinin ya da halk tarafından bilinen kişilerin isimleriyle adlandırılmışlardır. Sokaklar 2.5- 3m genişliğinde olup zemini bazalt küp taşlarla döşeli, çıkmalı ve kabaltılı yapılardan oluşmaktadır. Sokaklardaki yapılar; gelenek ve görenekler, örf ve adetler göz önünde tutularak konumlandırılmıştır. Aynı zamanda iklim koşulları da sokakların yapısını oluşturmada etkilidir. Sokaklarda bulunan yapıların yüksek beden duvarlarına sahip olması ve sokakların dar olması iklimin çok sıcak geçmesinden kaynaklanmaktadır. Sokakların bağlantı noktalarında meydanlar bulunmaktadır. Meydanlar, toplanma alanları olarak kullanılmakta ve farklı kültürdeki insanların birbirleri ile kaynaşma alanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Meydanlarda, cami-tekke ve kilise gibi farklı dinlere ait yapıların da bir arada bulunması bunu desteklemektedir.

Tez çalışmasında korunması gereken kentlerden biri olan Urfa'da yapılan sokak sağlıklılaştırma çalışmaları değerlendirilmiştir. Çalışma alanındaki sokaklar 2010 yılında tescillenen 13 sokak arasında değildir. Tescil görmeyen alanda çalışma yapılmasındaki amaç, kayıt altına alınmayan sokaklar hakkında günümüzden bakarak belge oluşturmaktır. Bu kapsamda seçilen sokaklarda çeşitli analizler yapılmıştır. Bununla ilgili olarak tezin üçüncü bölümünde, ulaşım analizi, işlev analizi, kat analizi, tescil analizi yapıldıktan sonra sokak cephelerinin analizlerine geçilmiştir. Yapılan analizler

kentte Eyyubi'ye ilçesinde bulunan Kazancı Bedih Sokak, Karakol Sokak'ın bir kısmı ve 58 Meydanı kapsamaktadır. Genelden özele inilen analizler çerçevesinde sokak dokusunu oluşturan yapıların mevcut durumları tespit edilmiştir. Tüm yapılar hakkında bir envanter tespiti yapılmıştır.

Sokak sağlıklılaştırma analizi; sokak sağlıklılaştırma çalışması yapılmadan önceki durumlarının çizimleri ve 2012'de sağlıklılaştırma çalışması yapıldıktan sonraki çizimler üzerinden yapılmıştır. Ayrıca ilgili sokaklar yerinde incelenerek mevcut durumları fotoğraflarla belgelenmiştir. Bu bölümde yapılan analizlerde Urfa geleneksel konut cephelerini oluşturan cephe elemanları tipolojilerinden yararlanılmıştır

Çalışma alanındaki sokaklarda bulunan yapıların cephelerine bakıldığında; süslemeler, yapı elemanları ve yapım tekniklerinde çeşitli farklılıklar gözlemlenmiştir. Bu farklılıklar farklı toplumların izlerini taşımaktadır. Bu yapılar arasında; zaman içinde geçirilen onarımlar olanlar, işlev değiştirilerek yeniden kullanılanlar ve kullanılmayan harap yapılar bulunmaktadır.

Bu çalışmada, Sokak bütünü içinde bulunan yapıların tescilli olup olmadığına bakılmaksızın yapı envanterleri oluşturulmuş ve bir doküman haline getirilmiştir. Çalışma alanı kapsamına giren sokaklarda yapılan sağlıklılaştırma projesi için öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler; ulaşım, tescil yapan kurum ve yapı üzerindeki ekler olarak sınıflandırılabilir. Ulaşım hakkında verilen öneride; Divan yolu caddesi ile bağlantısı olan Güllüoğlu Sokak ile Kazancı Bedih Sokak aksının hem yaya hem de araç trafiğine açık olması sebebi ile ve sokak genişliğinin dar olması dolayısıyla Sokak'ın araç trafiğine kapatılması sunulmuştur. Genellikle sokak genişlikleri 2.5-3m arasında değişen Urfa sokaklarına araçların girmesi yapıların sokak cephelerine de çeşitli zararlar vermektedir. Özellikle sokakların birbirlerine bağlandığı noktada yapıların duvarları ve köşe sütunceleri yıpranmaktadır. Bunun yanı sıra yapıya çok yakın araç park etmeye çalışırken de yapı zarar görmektedir. Bu sorunları çözmek için tarihi kent dokusu içindeki sokaklara araç girişinin yasaklanması önerilmektedir. Araçların sadece acil

durumlarda sokaklardan geçmesine izin verilerek sokak cephelerine verilecek hasar için tedbir alınabilir. Burada yaşayan insanlar için yakın çevrede bulunan kamu arsalarına otoparklar yapılabilir.

158 Ada 42 Numaralı Parsel Cephe Mevcut Sokak Görünümü.

Şekil 4.1. Araç Geçişi Sırasında Hasar Alan Cephe Fotoğrafları.

Tescil yapan kurumlar hakkındaki öneride; sokaklardaki tüm parsellerin tescillenmesi önerisi sunulmuştur. Çünkü yapılan tescillere bakıldığında sokaktaki birbirine yakın tarihte, benzer yapı malzemesi ve yapım tekniğinde yapılmış bazı yapıların tescilsiz olduğu tespit edilmiştir. Tescilsiz yapıların ilgili kurumlar tarafından tescil işlemi görme niteliğinde olup olmadıkları araştırılabilir. Böylelikle tescilsiz bu yapıların hak sahipleri tarafından müdahale edilerek sokak bütünlüğünü bozma durumlarının engellenmesi için zemin hazırlanmış olunacaktır. Örneğin, 2012 yılında yapılan sokak tescilleme işlemleri arasında Kazancı Bedih Sokağın bulunmamasından

dolayı tescilsiz yapıların sokak cepheleri de tescilli değildir. Bu hakkın varlığından haberdar olan mülk sahipleri cephelerinde istedikleri gibi değişiklik yapma imkanına sahiptir.

Yapı üzerinde bulunan muhdesler konusunda ise sokak cephelerini bozan bazı elemanların kaldırılması önerilmiştir. Bu ekler genellikle günümüzün ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır. Çalışma alanındaki sokak sağlıklaştırma projesi incelendiğinde; projede sigorta kutuları, yağmur iniş boruları, kapı zilleri, tabelalar... vs. gibi elemanların olamadığı görülmüştür. Bunların cephelerde bulunmasıyla ilgili proje notlarında herhangi bir açıklamaya rastlanılmamıştır. Uygulamada sigorta kutularının sokak cephelerinde olmasının sebebi Şanlıurfa elektrik kurumu DEDAŞ'ın kullanım kontrolünü yapmak istemesi sebebiyledir. Bu eklerin kaldırılması için ilgili kurumla iletişim sağlanarak korunması gerekli sokaklar için bir çözüm üretilebilir. Uzaktan kontrol sisteminin tarihi kent dokusu içine entegre edilmesi bu eklentilerin sokak cephelerinden kaldırılmasını sağlayabilir.

Yapılan tez çalışmasında, 2012 yılında yapılan sokak sağlıklaştırma projesinden günümüze kadar çalışma alanı içinde birçok yapının farklılık gösterdiği görülmektedir. Görülen farklılıklar ya iyileştirme sırasında yapılmış ve kayıtlara geçilmemiş ya da geçen yıllar arasında mülk sahipleri tarafından yapılmıştır.

Sonuç olarak Urfa tarihi kent dokusunun korunması sokaklarının da korunmasıyla mümkün olabilir. Bu kapsamda yapılan sokak sağlıklaştırma çalışmalarına gereken özenin gösterilmesi, cephelerin özgün halinde korunması önemlidir. Tezin bu kapsamda yapılan çalışmalar için bir belge niteliği taşıması ve gelecekte yapılacak sokak sağlıklaştırması çalışmalarına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Cephe Üzerindeki bulunan Eklerin Görünümleri

Cephe Üzerindeki bulunan Eklerin Görünümleri

Şekil 4.2. Cephe Üzerindeki Ek Fotoğrafları

Sokak Döşeme Görünümü

Cephe Üzerindeki bulunan Eklerin (Tabela, Elektrik Panosu) Görünümleri

Şekil 4.3. Sokak Döşeme ve Eklerin Fotoğrafi

KAYNAKÇA

Tarihi Çevre Koruma: Yaklaşımlar, Uygulamalar-1. (2009). *DOSYA*, 15-16.

AÇANAL, H. (1997). *Urfa Tarihi M.Ö. 2000 - M.S 1400*. ŞURKAV Yayınları.

AHUNBAY, Z. (1996). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*. İstanbul: YEM Yayın.

AKKOYUNLU, Z. (1988). Geleneksel Urfa Evlerinin Mimari Özellikleri. *Yüksek Lisans Tezi*.

ALSAC, Ü. (1992). *Türkiye'de Restorasyon*. İletişim Yayınları.

BİROL AKKURT, H., ZENGİN ÇELİK, H., GÜNER, D., ERDİN, H. E., & AVCI ÖZKABAN, F. (2017). Tarihsel Dokuda Sosyal Değişime Duyarlı Bir Sağlıklaştırma Modeli; Patlıcanlı Yokuşu. *Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi- TÜBA-KED*.

ÇAĞLAK, S., ÖZLÜ, T., & GÜNDÜZ, S. (2016). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 363.

ÇELİMLİ, M. A. (2016, Haziran). Divriği Kent Dokusundaki Geleneksel Konut İncelenmesi ve Örnek Sokak Sağlıklaştırılması Üzerine Bir Değerlendirme. *Yüksek Lisans Tezi*. Kayseri.

EKİNCİ, P. A. (2018). *Osmanlı Urfası*. İstanbul: Urfa Okulu Yayınları.

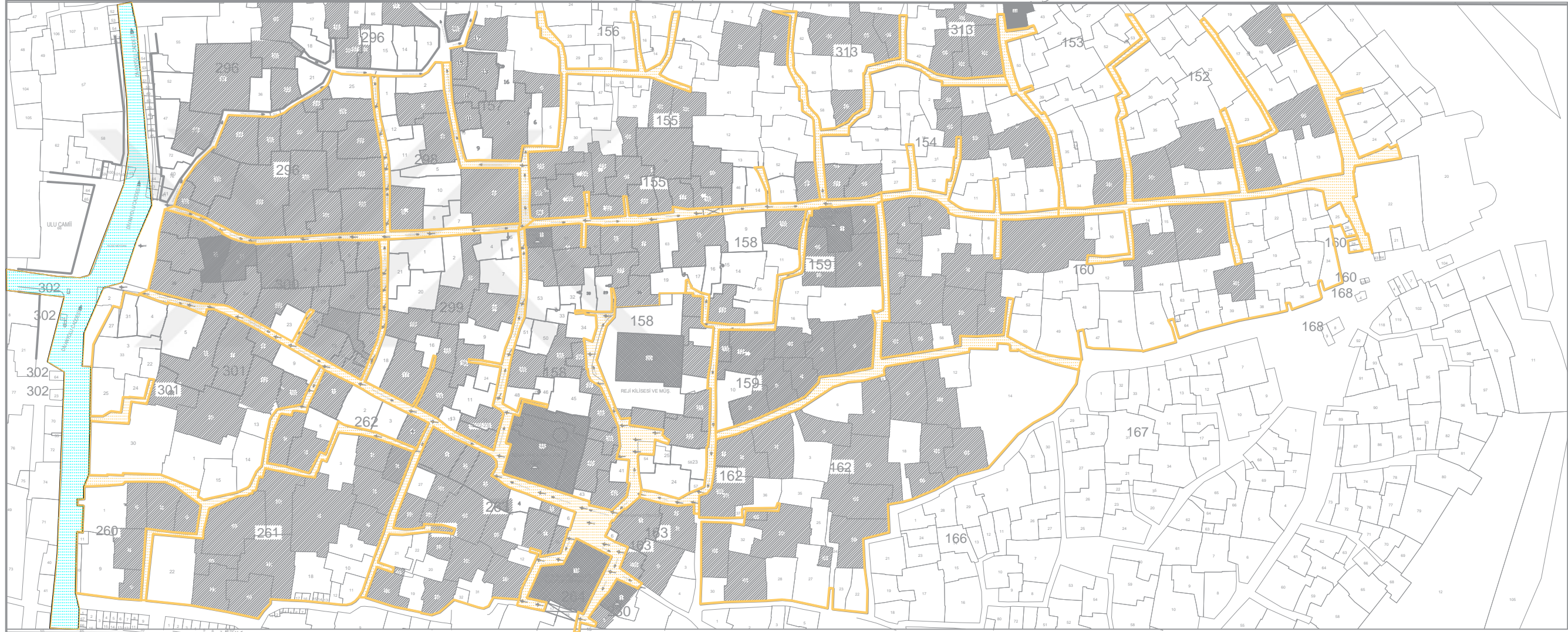
GÜLER, S. E. (1990). *Yabancı Gezginlerin Gözüyle URFA BÖLGESİ*. ŞURKAV Yayınları.

KARLIKLI, Ş. (1998). *Suyla Doğan Kent Urfa*, 114-115.

- KAZAZ, M. O., YÜZGÜL, S., İLHAN, H. K., ÇETİN, A., & BİNGÜL, M. U.** (2012-2014). Şanlıurfa Kazancı Bedih Sokak. *Şanlıurfa Sokak sağlıklılaştırma Projesi*. Ş.K.V.K.K.
- KOZCU, H.** (2016). *Urfa Mimarisinde Kabaltılar*. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi.
- KÜRKCÜOĞLU, A.** (1990). *Şanlıurfa 1850-1950*. Şanlıurfa: ŞURKAV Yayınları.
- KÜRKCÜOĞLU, A.** (2002). *Adım Adım Şanlıurfa*. Ankara: Şanlıurfa Valiliği Kültür ve Turizm Yayınları.
- KÜRKCÜOĞLU, A. C.** (1990). *Ruha'dan Urfa'ya 1780-1980*. Ankara: Şanlıurfa Belediyesi Kültür ve Eğitim Müdürlüğü.
- KÜRKCÜOĞLU, C.** (2002). *Şanlıurfa Uygarlığın Doğduğu Şehir*. Şanlıurfa: Şurkav Yayınları.
- KÜRKCÜOĞLU, Y. D.** (2009). *İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Sultan II. Abdülhamid Arşivi Urfa Fotoğrafları*. (P. D. KARA, Dü.) Harran Üniversitesi Yayınları.
- RİEGL, A.** (2015). *Modern Anıt Kültü*. İstanbul: DAİMON.
- TURAN, A. N.** (2005). *XVI.yy.'da Ruha (Urfa) Sancağı*. Şanlıurfa: ŞURKAV Yayınları.
- ÜNVER, H.** (2017). Sokak Sağıklaştırmanın Tanımsal Olarak İrdelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim Ve Teknoloji Dergisi* (5), 96-106.
- YÜZGÜL, S.** (2011). Şanlıurfa Ellisekiz Meydanı Mimari Değerlendirmesi ve Abacılar Evi Restorasyon Önerisi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.

ŞANLIURFA İLİ EYYÜBİYE İLÇESİ TESCİL GÖREN YAPILARIN YIL ANALİZLERİ

LEJANT

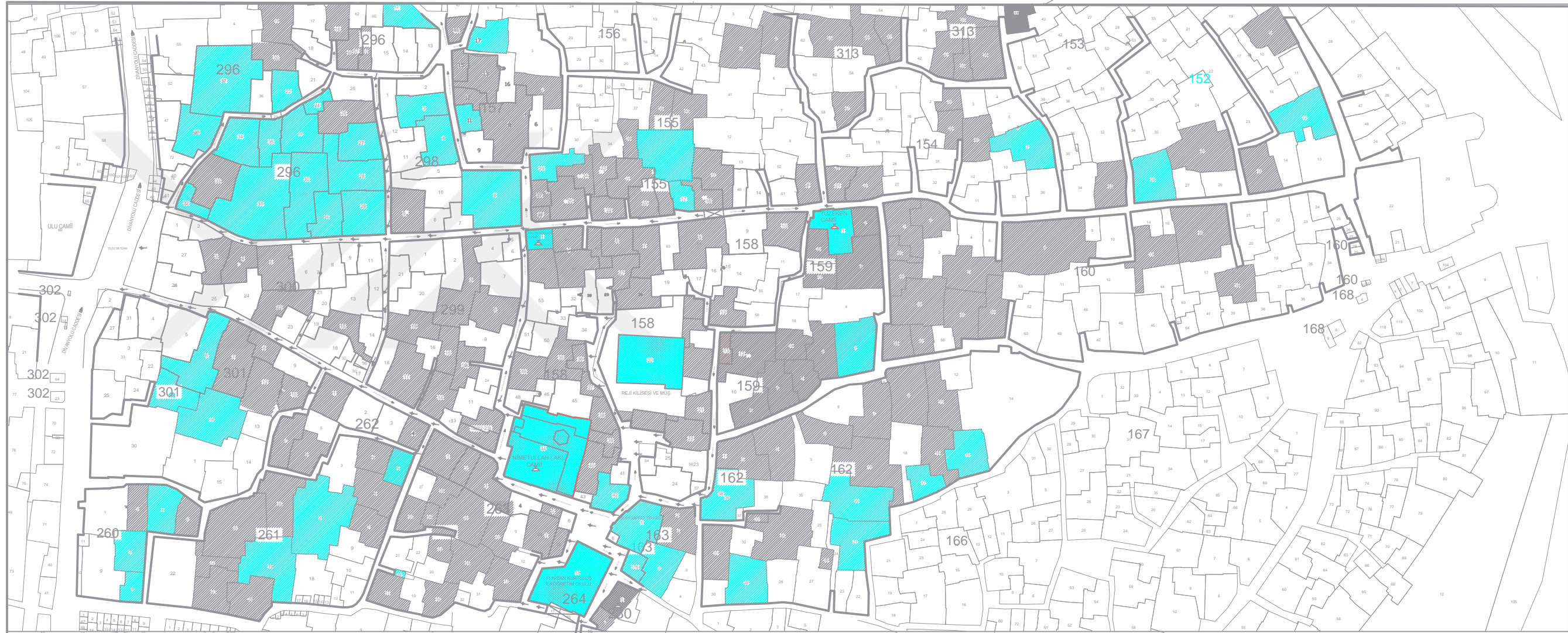
- ANITSAL YAPI
- TESCİLLİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEĞİ
- TESCİLSİZ YAPI
- YAYA YOLU (ARAÇ YOLU OLARAKTA KULLANILMAMAKTA)
- ÖNEMLİ ANA YOL

ÇALIŞMA ALANININ KENT DOKUSU İÇİNDEKİ KONUMU

T.C. MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

YIL DÖNEMİ: 2023
YIL DÖNEMİ: 2023

ŞANLIURFA İLİ EYYÜBİYE İLÇESİ TESCİL GÖREN
YAPILARIN YIL ANALİZLERİ

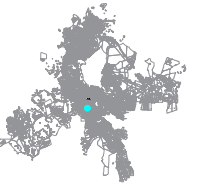
1960-1990

LEJANT

- ANITSAL YAPI
- TESCİLLİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEĞİ
- TESCİLSİZ YAPI
- 1960-1990 YILLARI ARASINDAKİ TESCİLLİ YAPILAR
- 1960-1990 YILLARI ARASINDA TESCİLLENEN ANITSAL YAPI

ÇALIŞMA ALANININ KENT DOKUSU
İÇİNDEKİ KONUMU

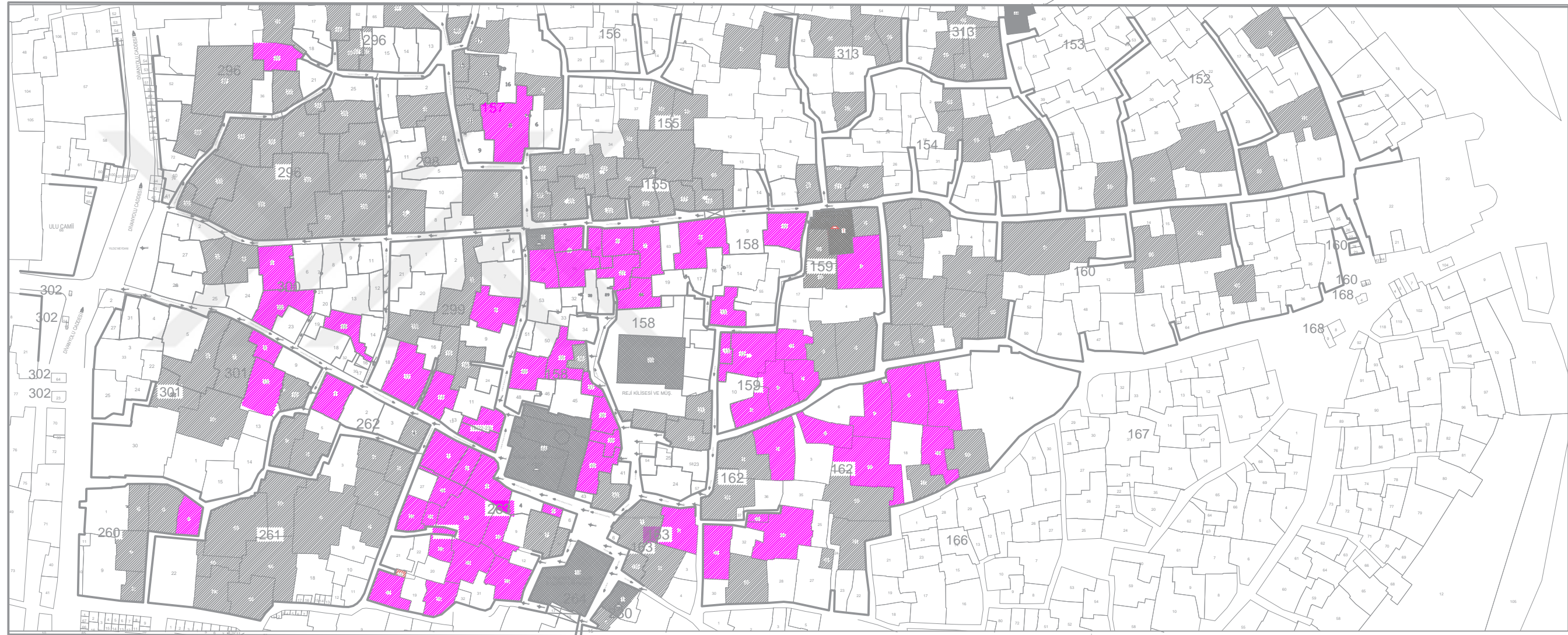

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

1960-1990 YILLARI ARASINDAKİ TESCİLLİ YAPILARIN YIL ANALİZLERİ

1960-1990 YILLARI ARASINDA TESCİLLENEN ANITSAL YAPILARIN YIL ANALİZLERİ

ŞANLIURFA İLİ EYYÜBİYE İLÇESİ TESCİL GÖREN
YAPILARIN YIL ANALİZLERİ

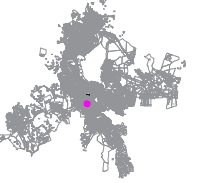
1990-2000

LEJANT

- ANITSAL YAPI
- TESCİLLİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEĞİ
- TESCİLSİZ YAPI
- 1990-2000 YILLARI ARASINDAKİ TESCİLLİ YAPILAR

ÇALIŞMA ALANININ KENT DOKUSU
İÇİNDEKİ KONUMU

T.C.
MARDIN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

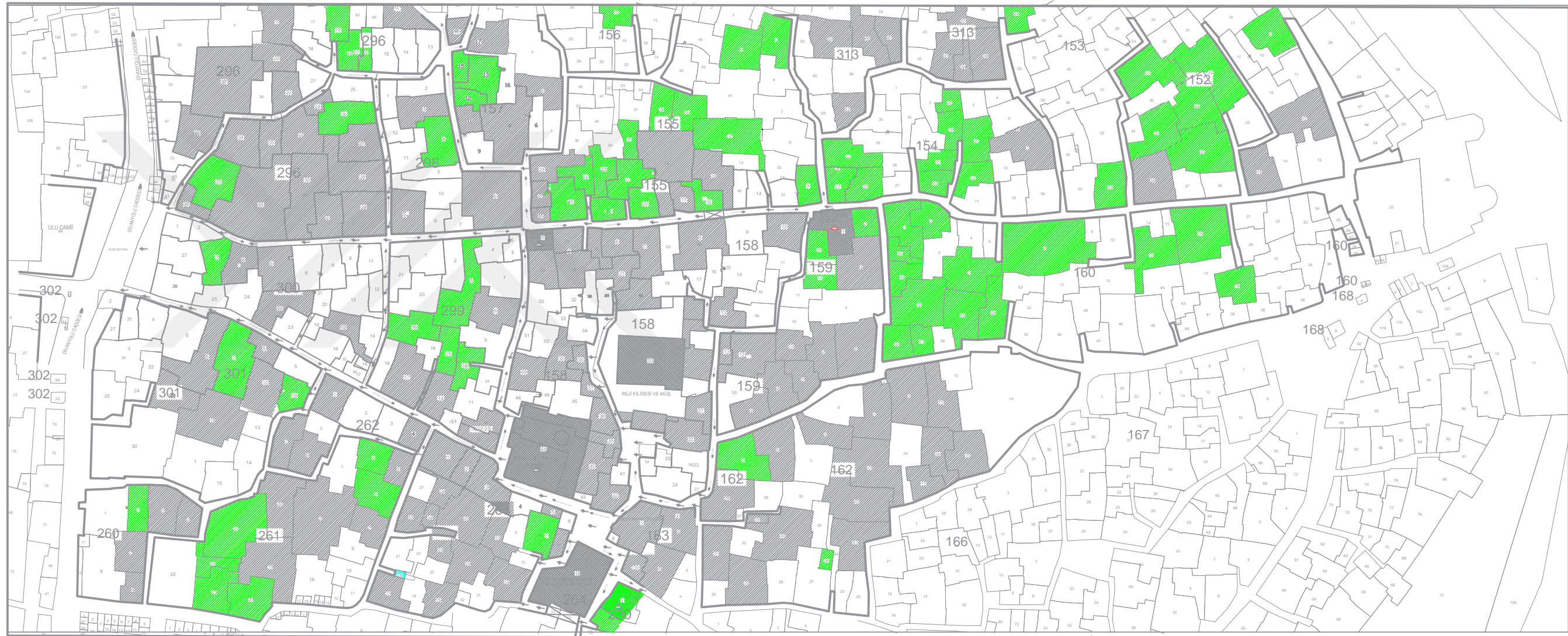
TEZ DANIŞMANI

YRD. ÖZGÜR MURAT ÇAĞLAYAN

TEZ YAZAR

YILDIZ KÖSE

ŞANLIURFA İLİ EYYÜBİYE İLÇESİ TESCİL GÖREN
YAPILARIN YIL ANALİZLERİ

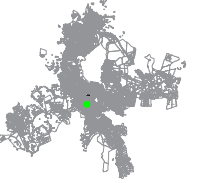
2000-2010

LEJANT

- ANITSAL YAPI
- TESCİLLİ SIVİL MİMARLIK ÖRNEĞİ
- TESCİLSİZ YAPI
- 2000-2010 YILLARI ARASINDAKİ TESCİLLİ YAPILAR
- 2000-2010 YILLARI ARASINDA TESCİLLENEN ANITSAL YAPI

ÇALIŞMA ALANININ KENT DOKUSU
İÇİNDEKİ KONUMU

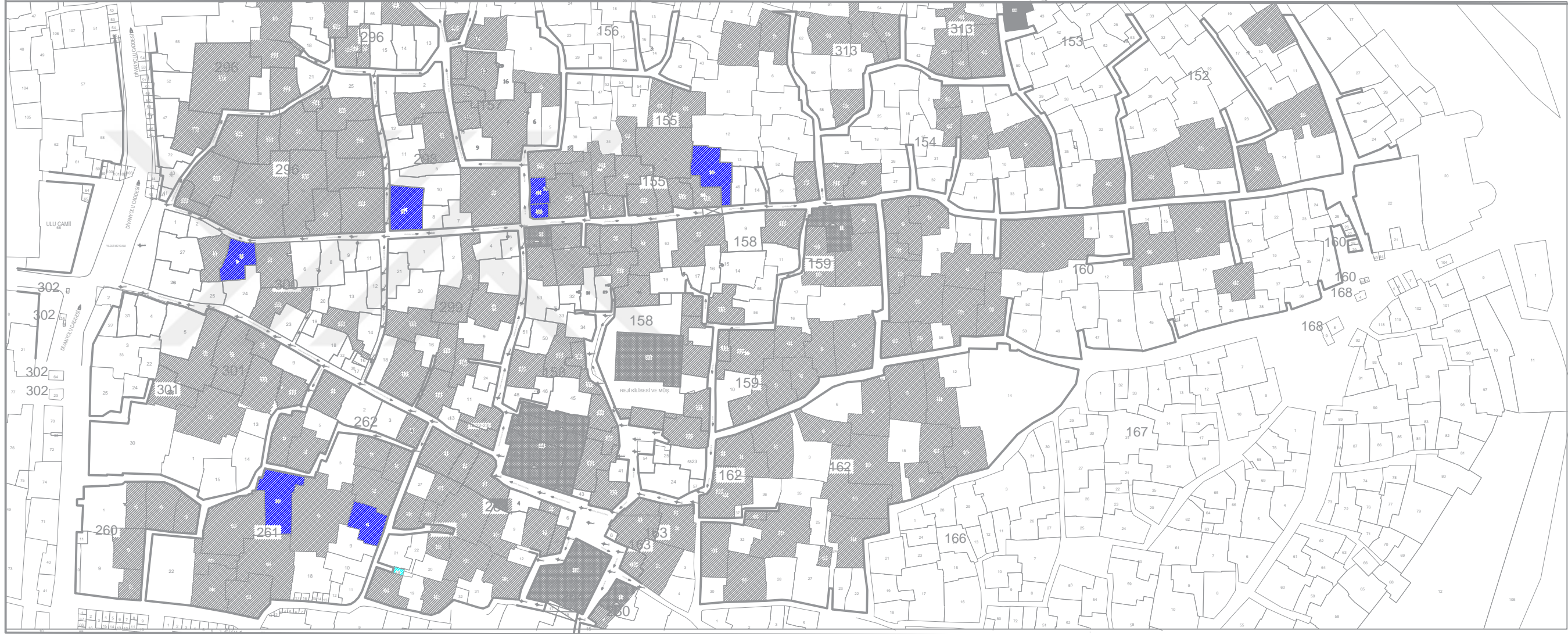
T.C.
MARDIN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

TEZ DANIŞMANI: YRD.ÖZG. ÖZGÜR MURAT ÇALGIKIRAN

TEZ YAZAR: FATMA YILMAZ

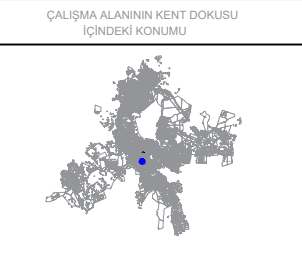

ŞANLIURFA İLİ EYYÜBİYE İLÇESİ TESCİL GÖREN
YAPILARIN YIL ANALİZLERİ

2010-2018

LEJANT

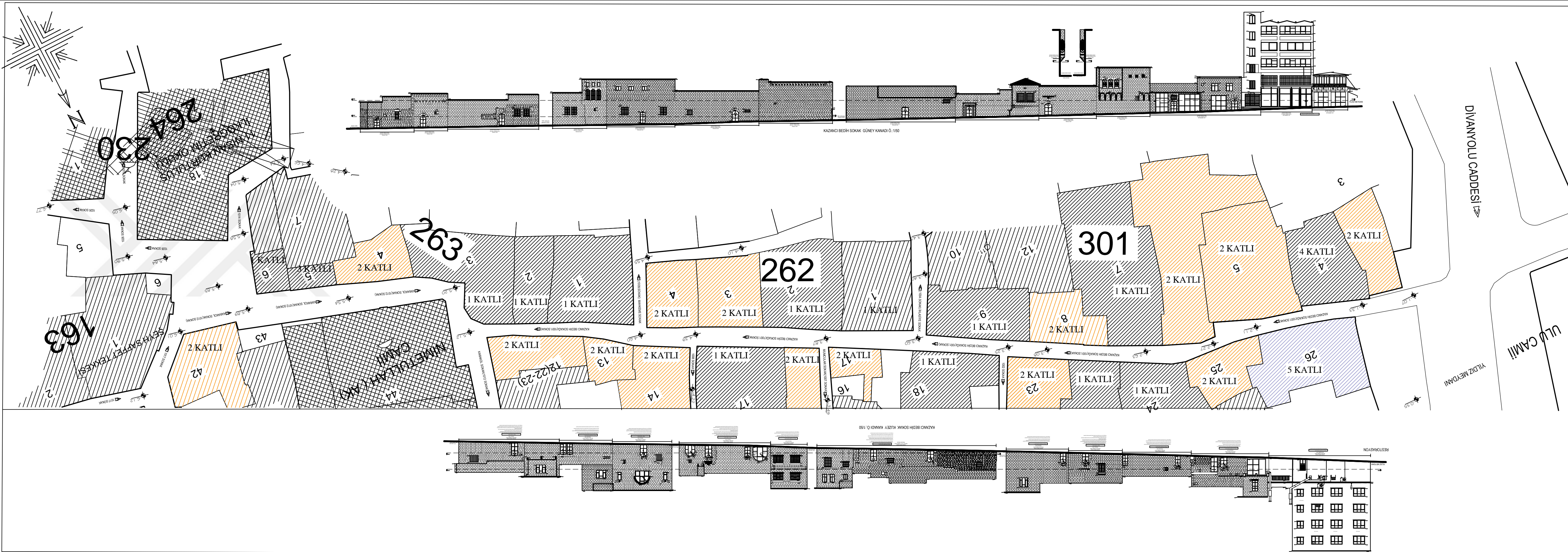
- ANITSAL YAPI
- TESCİLLİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEĞİ
- TESCİLSİZ YAPI
- 2010-2018 YILLARI ARASINDAKİ TESCİLLİ YAPILAR

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

TEZ DANIŞMANI	ÖZGÜR ÖZDEMİR MURAT ÇALGIKAYA
TEZ ADI	YERİNDE

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

KAZANCI BEDİH SOKAK
KAT ADET ANALİZİ

PROJE ÇİZEN: YILDIZ MEYDANI VE PLANI ÇİZEN: FATMA KOÇAR
PROJE EKİBİ:
MİMAR: KAZANCI BEDİH SOKAK
MİMAR: KAZANCI BEDİH SOKAK
MİMAR: KAZANCI BEDİH SOKAK
MİMAR: KAZANCI BEDİH SOKAK

PROJE YERİ: MARDİN İLİ, MARDİN İLİ, MARDİN İLİ

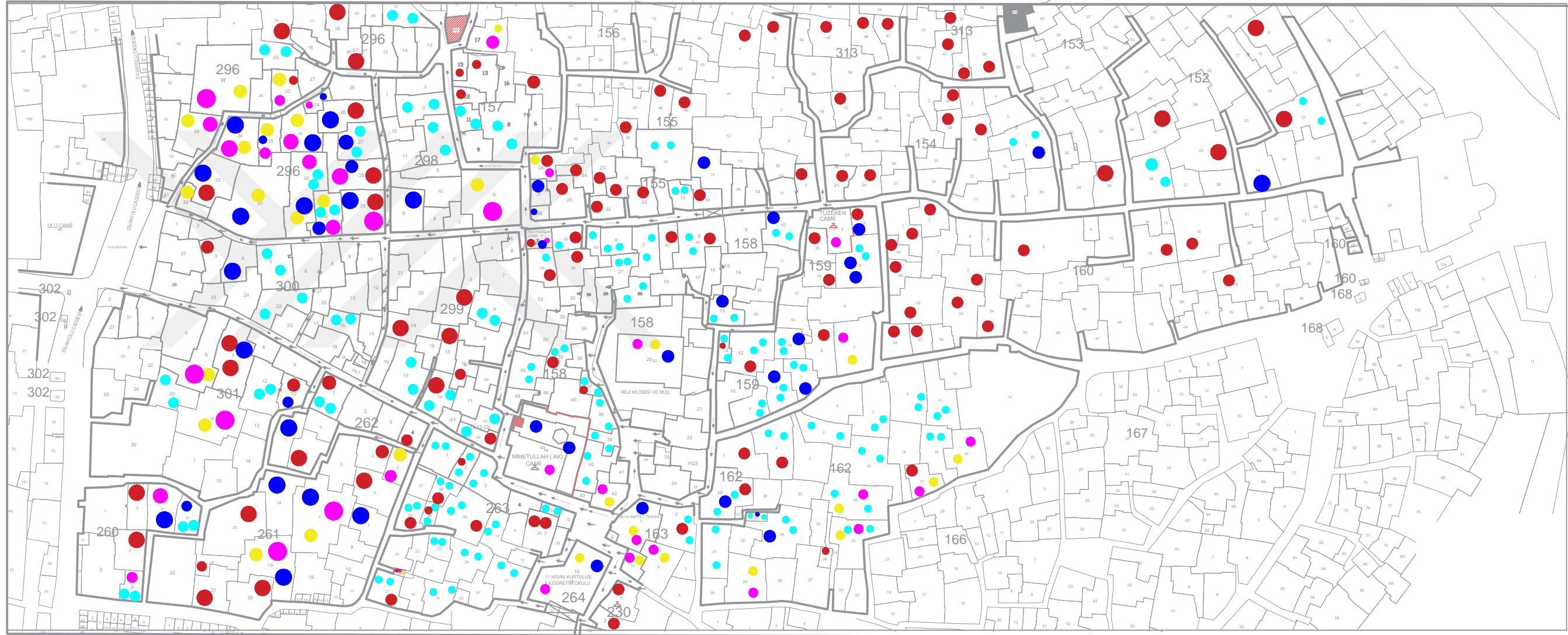
PROJE YERİ: MARDİN İLİ, MARDİN İLİ, MARDİN İLİ

KAZANCI BEDİH SOKAK

VAZİYET PLANI
EYYÜBÜYE MAHALLESİ
KAZANCI BEDİH SOKAK

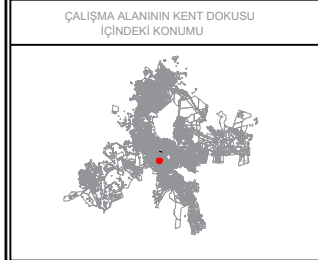

ŞANLIURFA İLİ EYYÜBİYE İLÇESİ TESCİL GÖREN YAPILARIN KURUM ANALİZİ

LEJANT

	D.K.T.V.K.K. (Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa, Adana, Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Adana, Kahramanmaraş)
	G.E.E.A.Y.K. (Gaziantep, Eyyübiye, Adana, Kahramanmaraş)
	Ş.K.T.V.K.K. (Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adana, Kahramanmaraş)
	Ş.K.V.K.K. (Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adana, Kahramanmaraş)
	T.K.T.V.K.K. (Tunceli, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adana, Kahramanmaraş)

	T.C. MARDIN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ
	YAZILIMCI: DR. ÖZGÜR ÖZDEMİR YARDIMCI: FATMA KÖKÇÜ

EK-H

KAZANCI BEDİH SOKAK GÜNEY CEPHE SİLÜET RÖLÖVE ÇİZİMİ

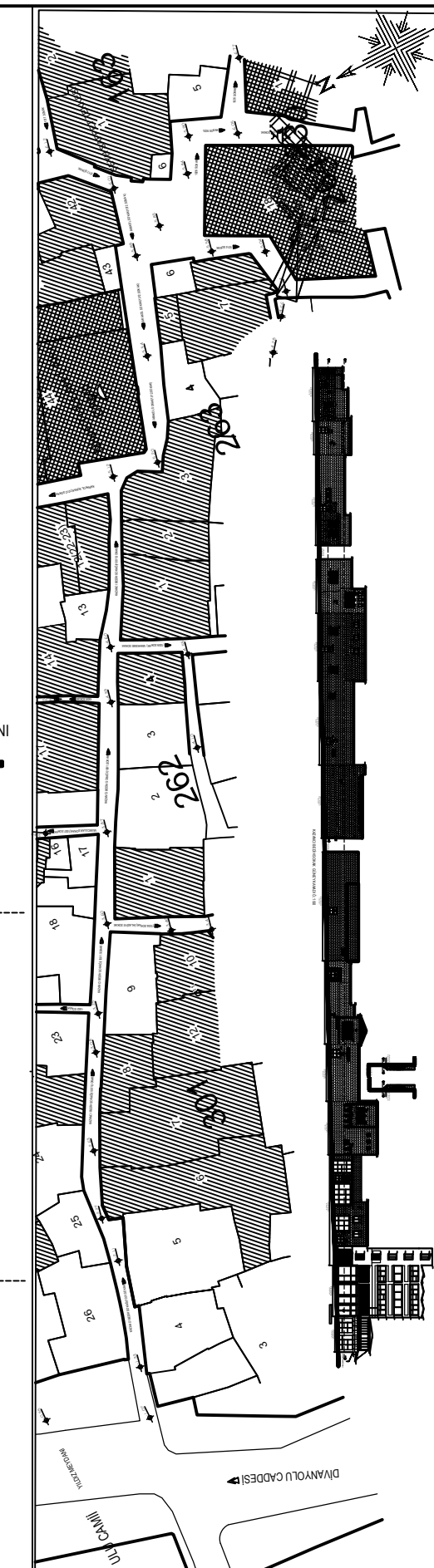
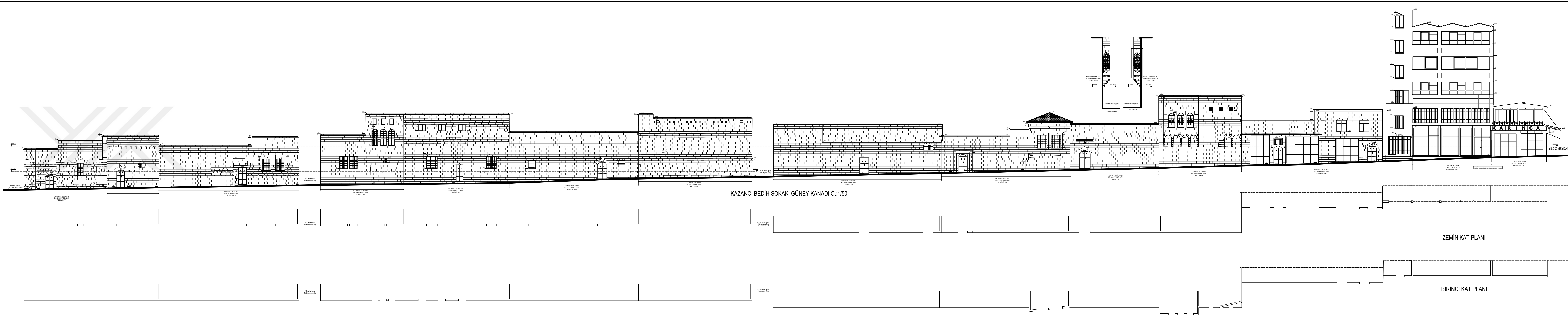

EK-I

**KAZANCI BEDİH SOKAK GÜNEY CEPHE SİLÜET
SAĞLIKLAŞTIRMA ÇİZİMİ**

T.C.
MARDIN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

KAZANCI BEDİH SOKAK
GÜNEY CEPHESİ

PROJE NO: 2023/01
PROJE ADI: KAZANCI BEDİH SOKAK
GÜNEY CEPHESİ VE
KARAKÖL SOKAK
YERİ: MARDİN İLİ, MARDİN İLÇESİ
MİMARLIK VE İNŞAAT MÜHÜRÜ

KAZANCI BEDİH
VE
KARAKÖL SOKAK

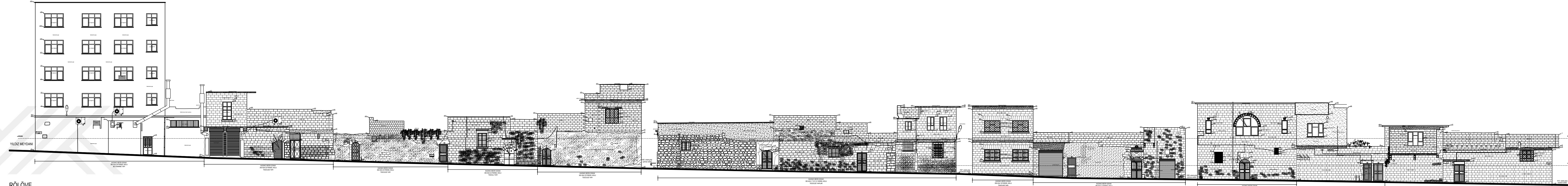
VAZİYET PLANI
EYYÜBÜYE MAHALLESİ
KAZANCI BEDİH SOKAK

OLÇEK: 1/200

EK-J

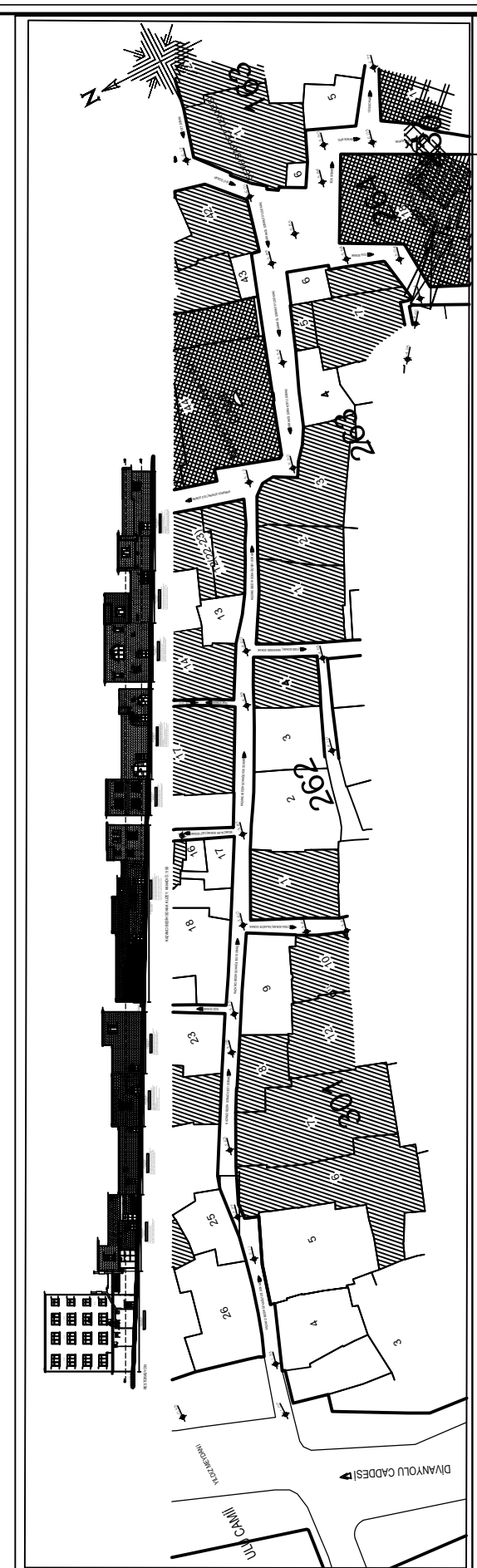
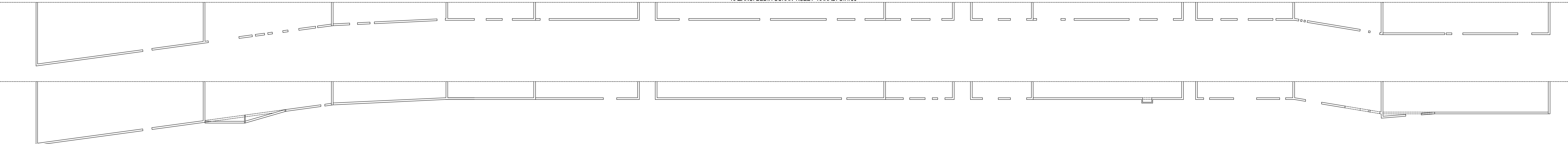

KAZANCI BEDİH SOKAK KUZHEY CEPHE SİLÜET RÖLÖVE ÇİZİMİ

RÖLÖVE

KAZANCI BEDİH SOKAK KUZEY KANADI Ö.:1/50

T.C.
MARDIN ARTUKLU UNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

KAZANCI BEDİH SOKAK
KUZEY CEPHESİ SİLÖETİ

PROJELEME: M. ÖZDEMİR
MİMARLIK: M. ÖZDEMİR
MİMARLIK: M. ÖZDEMİR
MİMARLIK: M. ÖZDEMİR

KAZANCI BEDİH
VE
KARAKOÇ SOKAK

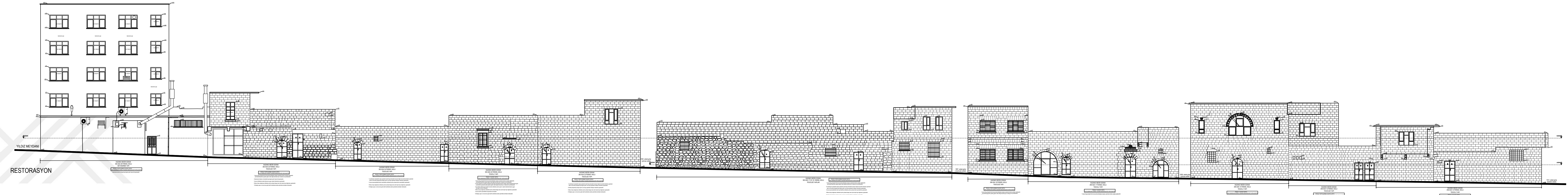
VAZİYET PLANI
EYYÜBÜYE MAHALLESİ
KAZANCI BEDİH SOKAK

ÖLÇEK: 1/200

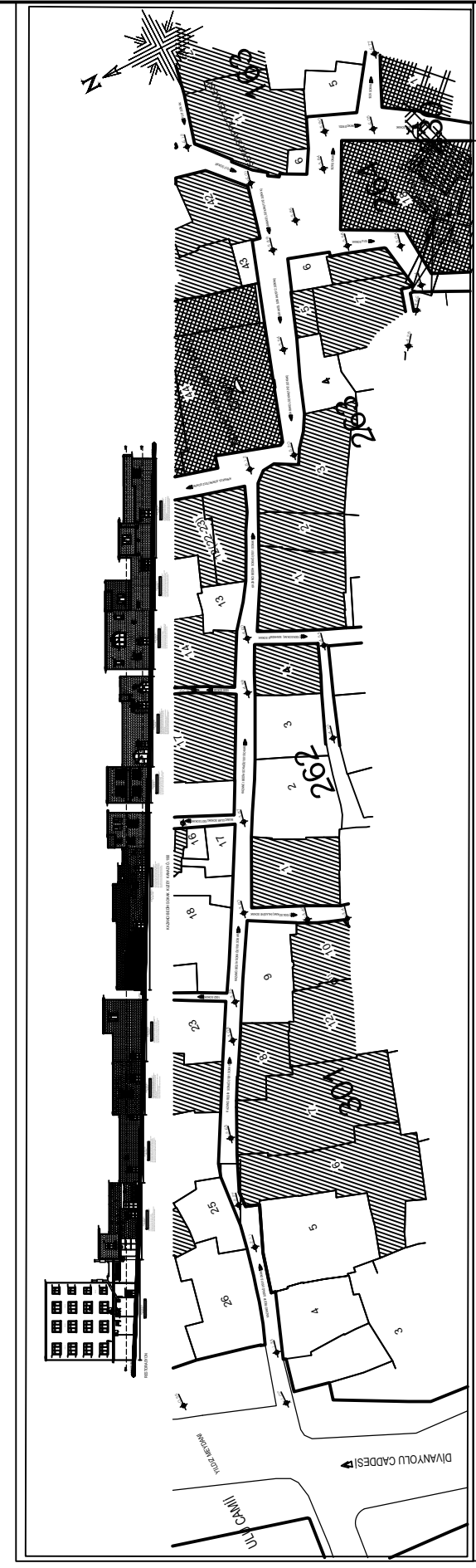
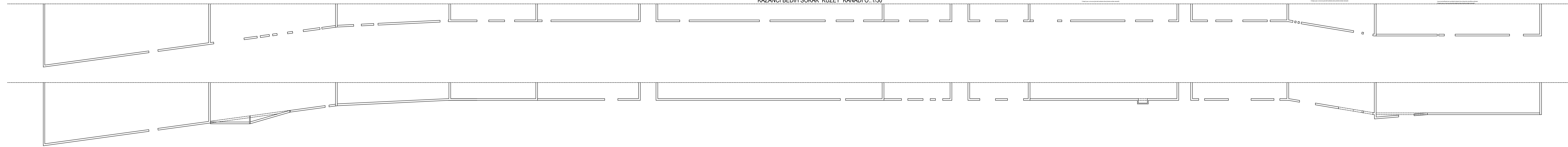
EK-K

**KAZANCI BEDİH SOKAK KUZEY CEPHE SİLÜET
SAĞLIKLAŞTIRMA ÇİZİMİ**

KAZANCI BEDİH SOKAK KUZAYI KANADI Ö:1/50

T.C.
MARDIN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

KAZANCI BEDİH SOKAK
KUZAYI KANADI SİLÜETİ
SOKAK VE İKİSTİME PROJESİ

PROJE EKİBİ:
MİMARLAR: [İsimler]
MİMARLIK VE İKİSTİME: [İsimler]
MİMARLIK VE İKİSTİME: [İsimler]

YERLEŞİM ALANI VE İKİSTİME ALANI

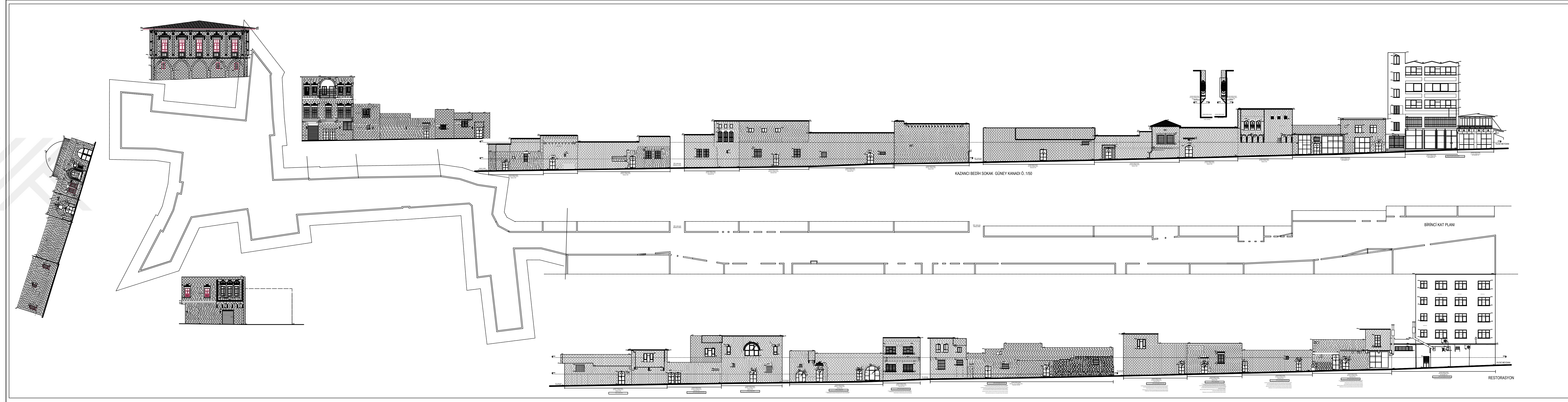
KAZANCI BEDİH
VE
KARAKOL SOKAK

VAZİYET PLANI
EKİSTİME MAHALLESİ
KAZANCI BEDİH SOKAK

ÖLÇEK: 1:200

**KAZANCI BEDİH SOKAK MEYDAN CEPHE SİLÜET
SAĞLIKLAŞTIRMA ÇİZİMİ**

KAZANCI BEDİH SOKAK GÜNEY KANADI 0.150

BİRİNCİ KAT PLANI

RESTORASYON

MARDİN
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

KAZANCI BEDİH SOKAK
EYİBÖLGE MAHALLESİ
KAZANCI BEDİH SOKAK

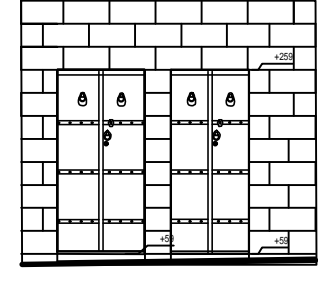
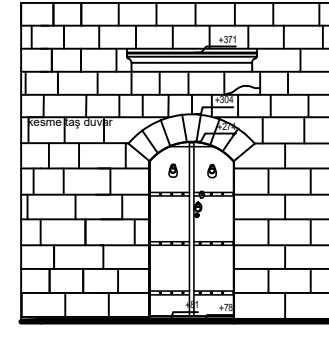
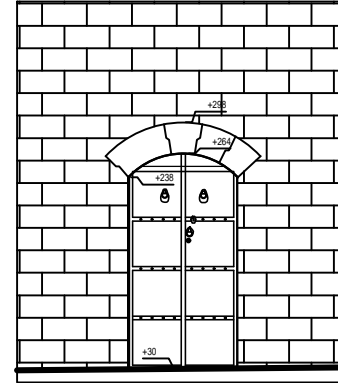
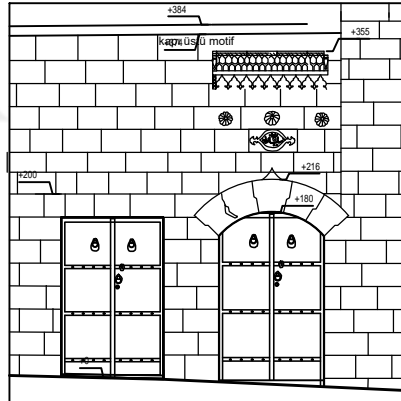
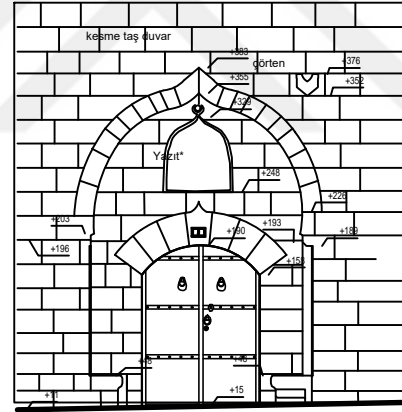
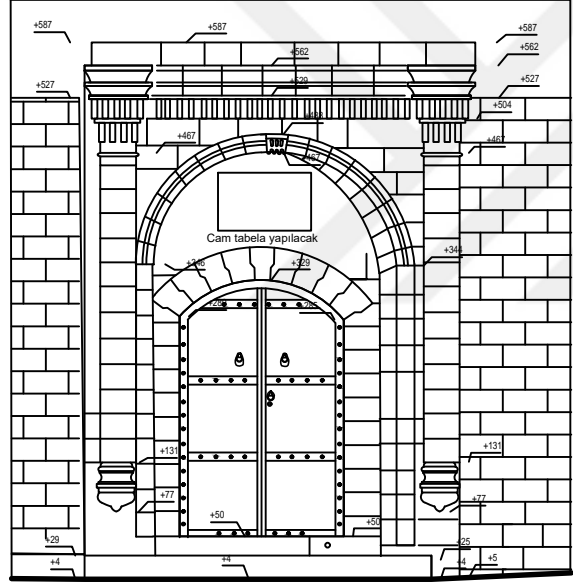
VAZİYET PLANI
EYİBÖLGE MAHALLESİ
KAZANCI BEDİH SOKAK

ÖLÇEK: 1/200

MEYDAN RESTORASYON PROJESİ ÜZERİNDEN ALINMIŞTIR.

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

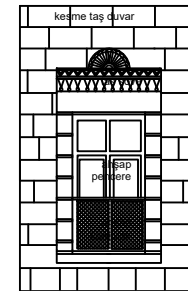
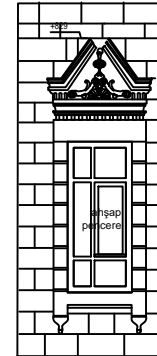
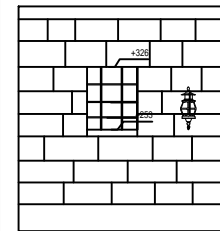
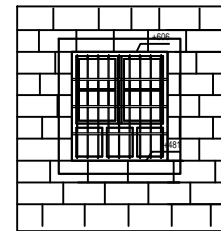
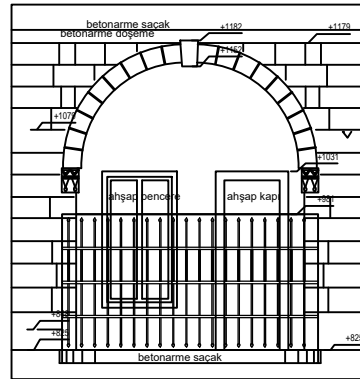
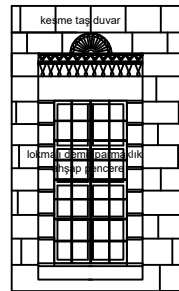
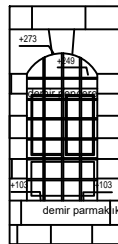
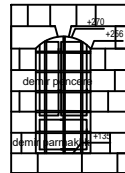
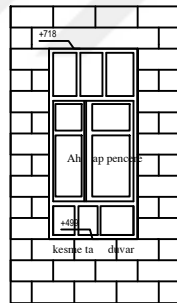
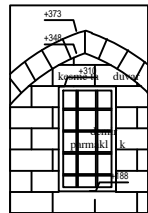
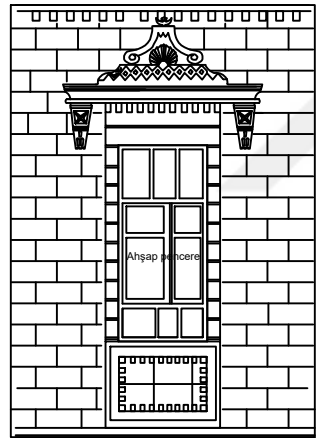
58 MEYDANI
TÜM CEPHELER
KAPI TİPOLOJİSİ

PROJELEME
M. ÖZGEN KAZAN (MİMAR)
B. YILDIZ (MİMAR)
M. KURBAN (MİMAR)
A. ÇETİN (MİMAR)
M. KURBAN (MİMAR)

FİZYİKİ HAZIRLAYAN: FATMA KOÇAR

TEZ DANIŞMANI: DR. ÖZGÜR ÖZGEN MURAT ÇAĞLAYAN

MEYDAN RESTORASYON PROJESİ ÜZERİNDEN ALINMIŞTIR.

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK FAKÜLTESİ

KAZANCI BEDİH SOKAK
GÜNEY- KUZAY CEPHESİ
PENCERE TİPOLOJİSİ

PROJE NO: 2023/01
PROJE ADI: KAZANCI BEDİH SOKAK
GÜNEY- KUZAY CEPHESİ
PENCERE TİPOLOJİSİ
PROJE YERİ: MARDİN İLİ, MARDİN İLÇESİ, KAZANCI BEDİH SOKAKI
PROJE YAPILAN TARİHİ: 2023/01

PROJE YERİ: MARDİN İLİ, MARDİN İLÇESİ, KAZANCI BEDİH SOKAKI

KAZANCI BEDİH
VE
KARAKOL SOKAK

VAZİYET PLANI
EYYÜBÜYE MAHALLESİ
KAZANCI BEDİH SOKAK

KAZANCI BEDİH SOKAK KUZAY KANADI RESTORASYON PROJESİ ÜZERİNDEN ALINMIŞ PENCERE ÇİZİMLERİ.

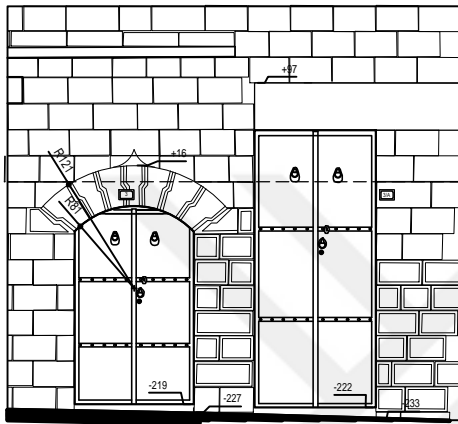
BÜYÜK PENCERE	KÜÇÜK PENCERE	BÜYÜK PENCERE	BÜYÜK PENCERE	KÜÇÜK PENCERE	BÜYÜK PENCERE	KÜÇÜK PENCERE	BÜYÜK PENCERE	BÜYÜK PENCERE	BÜYÜK PENCERE		

KAZANCI BEDİH SOKAK GÜNEY KANADI RESTORASYON PROJESİ ÜZERİNDEN ALINMIŞTIR.

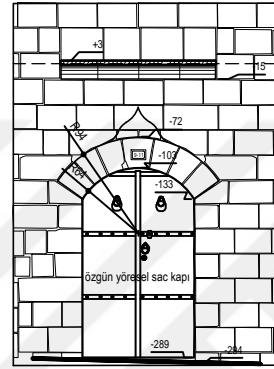
KAZANCI BEDİH SOKAK 300 ADA 22 PARSEL NOLU TESCİLLİ YAPI	KAZANCI BEDİH SOKAK 300 ADA 24 PARSEL NOLU TESCİLSİZ YAPI	KAZANCI BEDİH SOKAK 299 ADA 13 PARSEL NOLU TESCİLSİZ YAPI	KAZANCI BEDİH SOKAK 300 ADA 17 VE 18 PARSEL NOLU TESCİLSİZ YAPILAR	KAZANCI BEDİH SOKAK 299 ADA 14 PARSEL NOLU TESCİLLİ YAPI	KAZANCI BEDİH SOKAK 300 ADA 17 VE 18 PARSEL NOLU TESCİLSİZ YAPILAR	KAZANCI BEDİH SOKAK 299 ADA 13 PARSEL NOLU TESCİLSİZ YAPI	KAZANCI BEDİH SOKAK 299 ADA 14 PARSEL NOLU TESCİLLİ YAPI	KAZANCI BEDİH SOKAK 300 ADA 17 VE 18 PARSEL NOLU TESCİLSİZ YAPILAR	KAZANCI BEDİH SOKAK 299 ADA 14 PARSEL NOLU TESCİLLİ YAPI	KAZANCI BEDİH SOKAK 299 ADA 18 PARSEL NOLU TESCİLSİZ YAPI	KAZANCI BEDİH SOKAK 300 ADA 17 VE 18 PARSEL NOLU TESCİLSİZ YAPILAR

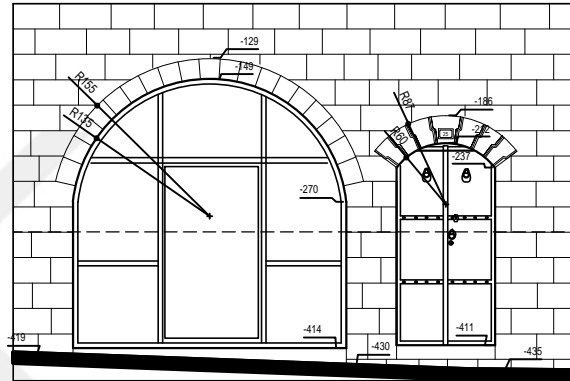
KAZANCI BEDİH SOKAK KUZAY KANADI RESTORASYON PROJESİ ÜZERİNDEN ALINMIŞTIR.

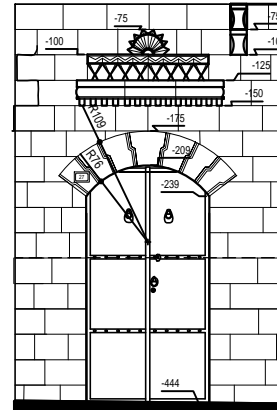
KAZANCI BEDİH SOKAK
300 ADA 25 PARSEL NOLU
TESCİLSİZ YAPI

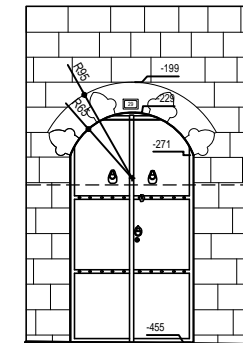
KAZANCI BEDİH SOKAK
300 ADA 22 PARSEL NOLU
TESCİLLİ YAPI

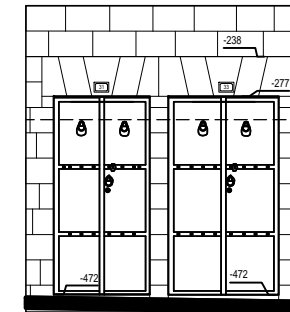
KAZANCI BEDİH SOKAK
299 ADA 17 PARSEL NOLU
TESCİLLİ YAPI

KAZANCI BEDİH SOKAK
299 ADA 17 PARSEL NOLU
TESCİLLİ YAPI

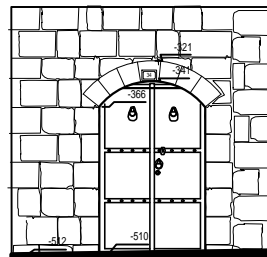

KAZANCI BEDİH SOKAK
299 ADA 14 PARSEL NOLU
TESCİLLİ YAPI

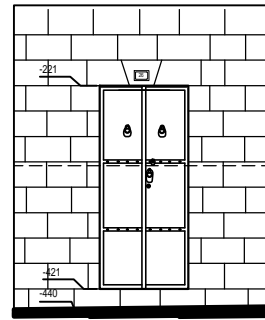

KAZANCI BEDİH SOKAK
299 ADA 13 PARSEL NOLU
TESCİLSİZ YAPI

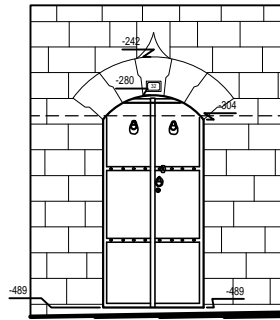
KAZANCI BEDİH SOKAK GÜNEY KANADI RESTORASYON PROJESİ ÜZERİNDEN ALINMIŞTIR.

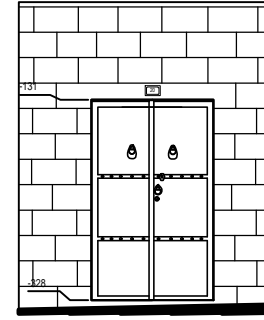
KAZANCI BEDİH SOKAK
263 ADA 3 PARSEL NOLU
TESCİLLİ YAPI

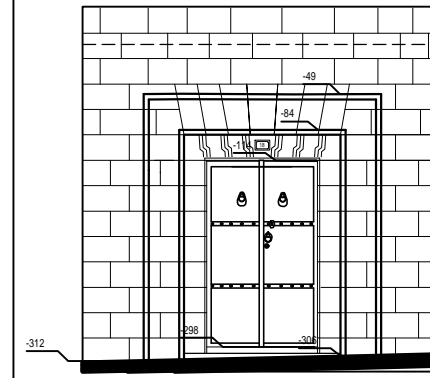
KAZANCI BEDİH SOKAK
262 ADA 3 PARSEL NOLU
TESCİLSİZ YAPI

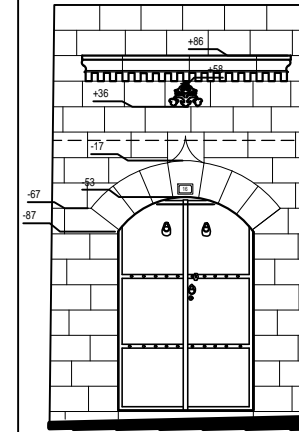
KAZANCI BEDİH SOKAK
263 ADA 2 PARSEL NOLU
TESCİLLİ YAPI

KAZANCI BEDİH SOKAK
301 ADA 9 PARSEL NOLU
TESCİLSİZ YAPI

KAZANCI BEDİH SOKAK
301 ADA 9 PARSEL NOLU
TESCİLLİ YAPI

KAZANCI BEDİH SOKAK
301 ADA 7 PARSEL NOLU
TESCİLLİ YAPI

- TİCARET ALANLARI
- TİCARET ALANLARI (T)
- YERLEŞİMLERİ TİCARET ALANLARI (YT)
- MEYDANLI DÜZEN HÖRUMSİZ TİCARET ALANLARI
- SAHİP TESS ALANLARI
- TURİZM TESS ALANLARI
- ÖZEL MEYDAN ALANLARI
- KAMU KATI TİCARET ÇILAN EĞİTİM ALANI
- KAMU KATI
- AKÇIK VE YEŞİL ALANLAR
- PARKLAR, ÇOKLUK BAHÇELER, DİĞER ALANLAR
- REKREASYON ALANI
- KONAKLANACAK BİRİM (MEYDAN)

- TESLİMLİ MADANLAR
  - 1. DERECE EKONAL İSTİ
  - TARİHİ İSTİ
- KENTSEL TEKNİK ALTYAPI**
- TASIT YOLLARI
  - YAVUZLAŞTIRILACAK MEYDAN VE ALANLAR
  - YAYA TÜRLÜ GÜZERGAH
  - YAYA YOLLARI
  - OTOPARKLAR
  - ÇOK KATLI OTOYAPAK
  - BAKIM VE AGARİYAKIT İSTASYONU
  - DERE-KANAL
  - SU KANALI

- TESLULU UYGUNLUK**
- 1. BİRİNCİ DOKUZ SİT
  - 2. İKİNCİ DOKUZ SİT
  - 3. ÜÇÜNCÜ DOKUZ SİT
- KENTSEL TEKNİK ALTYAPISI**
- TAŞ YOLLARI
  - YAYA AYRI AKAR YOLUN YER ALANLARI
  - YAYA TÜR GÜZERGAHLARI
  - YAYA YOLLARI
  - OTOPARKLARI
  - ÇOK KATLI OTOYOL
  - BARINAK VE MANTARLIK BİNASI
  - DEĞER KANALI
  - SU HANCI

- ÇARŞI ALANLARI**
- ÇARŞI ALANLARI (I)
  - YERLEŞİM ÇARŞI ALANLARI (II)
  - MEVCUT ÖZGEN KÖYBİNAK ÇARŞI ALANLARI
  - BARINAK ALANLARI
  - İKİNCİ DOKUZ SİT ÇARŞI ALANLARI
  - DEĞER KANALI
  - ZEMİN KAT ÇARŞI ALANLARI
  - İKİNCİ DOKUZ SİT
- AKIÇ VE YEŞİL ALANLAR**
- PARKLAR ÇOK BÜYÜK ÇEVRE ALANLARI
  - PROJEKÖNÜ ALAN
  - AKIÇ ALANLAR (I)
  - AKIÇ ALANLAR (II)
  - AKIÇ ALANLAR (III)
  - AKIÇ ALANLAR (IV)
  - AKIÇ ALANLAR (V)
  - AKIÇ ALANLAR (VI)
  - AKIÇ ALANLAR (VII)
  - AKIÇ ALANLAR (VIII)
  - AKIÇ ALANLAR (IX)
  - AKIÇ ALANLAR (X)
  - AKIÇ ALANLAR (XI)
  - AKIÇ ALANLAR (XII)
  - AKIÇ ALANLAR (XIII)
  - AKIÇ ALANLAR (XIV)
  - AKIÇ ALANLAR (XV)
  - AKIÇ ALANLAR (XVI)
  - AKIÇ ALANLAR (XVII)
  - AKIÇ ALANLAR (XVIII)
  - AKIÇ ALANLAR (XIX)
  - AKIÇ ALANLAR (XX)
  - AKIÇ ALANLAR (XXI)
  - AKIÇ ALANLAR (XXII)
  - AKIÇ ALANLAR (XXIII)
  - AKIÇ ALANLAR (XXIV)
  - AKIÇ ALANLAR (XXV)
  - AKIÇ ALANLAR (XXVI)
  - AKIÇ ALANLAR (XXVII)
  - AKIÇ ALANLAR (XXVIII)
  - AKIÇ ALANLAR (XXIX)
  - AKIÇ ALANLAR (XXX)

ÇALIŞMA ALANI

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Fatma KOÇAR
Doğum Tarihi Ve Yeri : 1986 / Şanlıurfa
Yabancı Dili : İngilizce
E-posta : fatmakocar@hotmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Derece	Alan	Okul/Üniversite	Mezuniyet Yılı
Lisans	Mimarlık	ESOGÜ	2012
Ön lisans	Mimari Restorasyon	HRÜ	2008
Lise	Fen Bilimleri	Şanlıurfa Kız L.	2002

İŞ TECRÜBESİ

Yıl	Firma/ Kurum	Görevi
2014-2019	Koltek Müşavirlik A.Ş.	Saha Kontrol Mimari
2013	Serbest Restorasyon Ofisi	Mimar